

T. C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE'DE VAKIFLARIN VERGİLENDİRİLMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

NAZLI ERENOĞLU

Eskişehir, 1991

Anadolu Üniversitesi
Merkez Kütüphane

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

No :

<u>KISALTMALAR</u>	i
<u>GİRİŞ</u>	ii
<u>BİRİNCİ BÖLÜM</u>	1
<u>VAKIF KAVRAMINA GENEL BİR BAKIŞ</u>	1
<u>I. VAKIF KAVRAMININ TANIMI</u>	1
A. <u>Vakıfların Tarihi Gelişimi</u>	2
B. <u>Vakıfların Medeni Kanuna Göre Şimdiki Durumu</u>	4
<u>II. VAKIF KAVRAMININ UNSURLARI</u>	5
A. <u>Vakfeden</u>	5
B. <u>Vakfın Amaç Unsuru</u>	6
C. <u>Vakfın Mal Varlığı Unsuru</u>	9
D. <u>Yönetim Organı</u>	9
<u>III. VAKIF ÇEŞİTLERİ</u>	10
A. <u>Kamuya Yararlı Vakıflar</u>	11
B. <u>Yükseköğretim Vakıfları</u>	12

C. <u>Aile Vakıfları</u>	13
D. <u>Dinsel Vakıflar</u>	14
E. <u>İstihdam Edilenlere ve İşçilere Yardım Vakıfları</u>	15
IV. <u>VAKIFLARIN KURULUŞ AŞAMALARI</u>	15
A. <u>Vakfın Kuruluşu İçin Gerekli Olan Koşullar</u>	15
B. <u>Vakfın Kuruluşu İçin Mahkemeye Başvurulması</u>	17
C. <u>Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılacak işlemler</u> .	19
D. <u>Yeni Kurulan Vakfın Yapmak Zorunda Olduğu İlk İşlemler</u>	19
V. <u>VAKIFLARDA DENETİM</u>	20
A. <u>Vakfın Kendi Kendini Denetlemesi</u>	20
B. <u>Vakıflar Genel Müdürlüğünce Yapılan Denetim</u>	21
C. <u>Maliye ve Gümrük Bakanlığının Denetimi</u>	22
VI. <u>VAKIFLARIN SONA ERMESİ</u>	22
İKİNCİ BÖLÜM	24
TÜRK HUKUKUNDA VAKIFLARIN VERGİLENDİRİLMESİ	24
I. <u>VAKIFLARIN VERGİLENDİRİLMESİ İLE GERÇEKLEŞTİRİLMEK İSTENEN AMAÇLAR</u>	24
II. <u>VAKIFLARIN KURUMLAR VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMLARI</u> .	26
A. <u>Vakıfların İktisadi İşletmelerinin Mükellefiyeti</u>	27
B. <u>Kurumlar Vergisinden Muaf Vakıflar ve İktisadi İşletmeleri</u>	29
C. <u>Kurumlar Vergisi Kanunu Açısından Bağış ve Yardımların Durumu</u>	32
III. <u>TÜRK VERGİ YASALARINA GÖRE VERGİ MUAFİYETİ TANINAN VAKIFLAR VE VAKIFLARIN DURUMU (YÜKÜMLÜLÜKLERİ)</u>	33

A. <u>Muafiyet Şartları</u>	34
B. <u>Vergi Muafiyetinden Yararlanma Usulü ve</u> <u>Yararlanan Vakıflar</u>	37
C. <u>Vergi Muafiyeti Tanınan Vakıfların Yükümlülükleri</u>	44
1. İzin ve Bilgi Verme Mecburiyeti	44
2. Gelirlerin Sarf ve Tahsisi	45
<u>IV. MUAFLIĞIN KAYBI</u>	46
<u>V. VAKIFLARDA VERGİ MATRAHININ SAPTANMASI</u>	51
A. <u>Vakıf Gelirleri</u>	51
1. Vakıfa Ait İktisadi İşletmelerden Elde Edilen	52
2. Vakfın İştiraklerinden elde edilen gelirler...	52
3. Kanunen Vakfa tahsis edilen gelirler.....	52
4. Kira Gelirleri	52
5. Mevduat ve Tahvil Faiz Gelirleri	52
6. Sosyal Faaliyet Geliri	52
7. Yayın Gelirleri	52
8. Gelir Olarak Addedilen Bağış, Yardım ve	
Diğerleri	53
B. <u>Vakıf Giderleri</u>	53
C. <u>Vergi Matrahı</u>	55
D. <u>Vakfın Tasfiye Edilmesi</u>	59
<u>VI. VAKIFLARIN DİĞER VERGİ KANUNLARI KARŞISINDAKİ DURUM-</u> <u>LARI</u>	60
A. <u>V.U.K. na Göre Vakıfların Biçimsel Yükümlülükleri</u>	60
1. Mükelleflerin Ödevleri	60
2. Vakıfların Defter Tutma Yükümlülüğü	61

a. V.U.K.na göre Defter Tutma Zorunluluğu	61
b. 903 Sayılı Kanuna göre Kurulan Vakıflar Hakkındaki Tüzük Hükümleri Gereği Defter Tutma Zorunluluğu	61
3. Vergi Levhası Asma Zorunluluğu Bakımından Vakıflar	62
4. Vakıfların Beyanname Verme Zorunluluğu	63
B. <u>Gelir Vergisi Kanunu Karşısında Vakıfların Durumları</u>	63
C. <u>K.D.V. Kanunu Karşısında Vakıfların Durumları</u>	65
D. <u>Damga Vergisi Kanunu Karşısında Vakıfların Durumları</u>	66
E. <u>Harçlar Kanunu Karşısında Vakıfların Durumları</u>	66
1. Tapu Harçları	66
2. Noter Harçları	67
F. <u>Emlak Vergisi Kanunu Karşısında Vakıfların Durumları</u>	67
1. Bina Vergisi	67
2. Arazi Vergisi	67
G. <u>Veraset ve İntikal Vergisi Karşısında Vakıfların Durumu</u>	68
<u>VII. VAKIFLARA YAPILAN BAĞIŞ VE YARDIMLARIN DURUMU, BİLANÇO VE BÜTÇE İLE İLGİLİ SORUMLULUKLARI</u>	69
A. <u>Gelir Vergisi Kanunu Açısından</u>	69
B. <u>Vakıfların Bilanço Düzenleme ve İlan Sorumluluğu</u> ..	69
C. <u>Vakıfların Bütçesinin Tasdik Zorunluluğu</u>	70
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	71
VAKIFLARIN VERGİLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ UYGULAMA	71
<u>I. GENEL BİLGİ</u>	71
<u>II. ESKİŞEHİR'DE VAKIFLARIN ÖDEDİKLERİ VERGİLERE İLİŞKİN BİLGİLER</u>	73

III. VERGİDEN MUAF OLAN VAKİFLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR 73

- A. Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfının Bilanço ve Gelir- Gider Tablosu ile İlgili Açıklamalar..... 73
- B. Eğitim - Kültür Vakfının Bilanço ve Gelir - Gider Tablosu ile İlgili Açıklamalar 83
- C. Türkiye Milli Kültür Vakfının Bilanço ve Gelir-Gider Tablosu ile İlgili Açıklamalar 88
- D. İhsan Doğramacı Vakfının Bilanço ve Gelir-Gider Tablosu ile İlgili Açıklamalar 94

IV. VERGİDEN MUAF OLMAYAN VAKİFLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR 102

- A. Endüstriyel Kalkınma Vakfının Bilanço ve Gelir-Gider Tablosu ile İlgili Açıklamaları 102
- B. Türkiye Ekonomi Vakfının Gelir-Gider Tablosu ve Bilançosu ile ilgili Açıklamalar 108

SONUÇ 114

KAYNAKLAR DİZİNİ I - IV

EKLER.

K I S A L T M A L A R

T.B.M.M.	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
M.K.	: Medeni Kanun
V.U.K.	: Vergi Usul Kanunu
K.V.K.	: Kurumlar Vergisi Kanunu
G.V.K.	: Gelir Vergisi Kanunu
K.D.V.K.	: Katma Değer Vergisi Kanunu
D.V.K.	: Damga Vergisi Kanunu
H.K.	: Harçlar Kanunu
E.V.K.	: Emlâk Vergisi Kanunu
V.İ.V.K.	: Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu
S.S.D.F.	: Savunma Sanayii Destekleme Fonu
S.Y.D.F.	: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu
Ç.M.T.E.G.Y.F.	: Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu.

G İ R İ Ő

Yirminci yüzyılda gelişen toplumsal yaşamda karşılaşılan problem ve çıkmazların giderilmesinde, uyumsuzlıkların çözümünde salt hukuk ilkeleri ve adalet anlayışının yetersiz kaldığı ortaya çıkmıştır. Daha sonra 19 ve 20. asırlarda ki problemlere ve dengesizliklere neden olan toplumsal ve ekonomik değişkenlerin neler olduğunun tesbit edilerek, bunların yönlendirilmesi ve istikrarın sağlanması amaçlanmaya başlanılmıştır.

Böylece sosyo-ekonomik tedbirlere dayalı sosyal adaleti sağlamaya yönelik sosyal politikalara yönelinmiştir. Bu yönelimin temelinde toplumda artan sosyal hizmet gereksinimleri ve ekonomik ihtiyaçlar vardı. Bu artışın trendi 17. yüzyılda başlayan ve daha sonra hızlanan sanayinin gelişmesiyle yükselmiştir. Bu bağlamda sosyal adalet duygusuna dayalı politikalar devletlerin, iktidarlara ve yönetime aday olanların temel ve resmi programları olmuştur. Böylece büyük organizasyonlar halinde yapılması gereken kamu hizmetleri doğmuştur. Kamu hizmeti anlayışı genişlemiş, kamu hizmetleri nitelik ve nicelik bakımından büyümüş ve artmıştır.

Bu genişleme ve büyüme karşısında ihtiyaçlar kamu idarelerinde tamamiyle karşılanamamıştır. Yeterli olunamayan bu durumlarda toplumda gelişen yöntem ve teşebbüslerle bu açık kapatılmaya çalışılmıştır.

İşte bu sosyal ve ekonomik görüşlerin doğrultusundaki işlevleri(sanayileşmeden önce ve sanayileşme esnasında uygulanan politikaların ihtiyacı tamamiyle karşılayamaması halinde) yerine getirmek amacıyla toplumdaki dayanışma ve yardımlaşma duygusundan kaynaklanan (Vakıflar) Evkaf teşekkülleri doğmuş ve gelişmiştir.

Türk toplumunda da Vakıf olarak adlandırılan, çok eskilere dayanan bu yönde toplumsal işlev gören teşekküller gelişmiş ve bunların hukuk alanındaki kimliği çizilmiştir. Vakıflar gelişen toplumla birlikte asıl fonksiyonunu kaybetmeden günümüz Türkiye'sinde de yerini almıştır.

Vakıflar, kamu hizmetlerinin görülmesi bakımından adeta,Devletin yardımcılardır. Çünkü, milletin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini ve demokrasiyi korumak, toplumun huzur ve refahını sağlamak temel görevi olan Devlet; günden güne artan nüfus, çeşit ve miktar olarak çoğalan ihtiyaçlar karşısında kamu hizmetlerinin tümünü zamanında karşılayamamaktadır. İşte bu boşluk kamu hizmetlerini amaç edinen Vakıflarca doldurulmaktadır.

Çalışmanın Vakıf kavramına genel bir bakış kısmında, genel olarak Vakıf kavramının tanımına, unsurlarına, çeşitlerine, kuruluş aşamalarına, denetlenmesine ve sona ermesine yer verilmektedir.

İkinci bölüm Türk Hukukunda Vakıfların Vergilendirilmesi kıs-

mında ise Vakıfların vergilendirilmesi ile gerçekleştirilmek istenen amaçları belirtildikten sonra; başta kurumlar vergisi olmak üzere çeşitli vergi türleri karşısında, Vakıfların veya Vakfa ait iktisadi işletmelerin yükümlülükleri, V.U.K.na göre biçimsel yükümlülükleri ve Türk Vergi Yasalarına göre Vakıflara vergi muafiyeti tanınması şartları ve usulü, Vakıflara yapılan bağış ve yardımların durumu ile bütçe ve bilançoyla ilgili sorumlulukları incelenmektedir.

Son bölüm olan üçüncü bölümde ise Eskişehir İli içindeki Vakıfların vergilendirilmesi hususu araştırılarak, vergiden muaf olan ve vergiden muaf olmayan çeşitli Vakıfların gelir-gider tabloları ve bilançoları incelenerek, incelenen Vakıflara ait kâr-Zarar cetvelleri ve bilançolarına yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

VAKIF KAVRAMINA GENEL BİR BAKIŞ

I. VAKIF KAVRAMININ TANIMI

Başlıbaşına bir varlığı bulunmak üzere bir malın belirli bir amaca tahsisi, bir mal varlığının tümü veya gerçekleşmiş olan, gerçekleşeceği anlaşılan her türlü ekonomik geliri veya ekonomik değeri olan haklar Vakıf (evkaf) olarak tanımlanabilmektedir.

İnsani duygularla ve sosyal amaçlarla "Bir malın belli bir gayeye tahsisi" ile vücut bulan ve Avrupa'daki benzerlerinden farklılıklar gösteren Vakıfların, Devletin görevlerine katkı, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı sağlama gibi önemli görevler yaptıkları bir gerçektir.(1)

(1) AKDİŞ, Muhammet; "Vakıflar ve İktisadi İşletmelerin Vergi Kanunları karşısındaki durumları", Vergi Dünyası, S.56, Nisan 1986 s.3

Vakıf olanaklarından yararlananların sayısının az yada çok olması, Vakfın varlığı için önem taşımaz. Önemli olan Vakfın varlığını sağlayan malların, Vakfı kuran kişinin malvarlığından ayrılarak bağımsız ve belirli bir varlığa sahip olacak şekilde ve belirli bir amaca özgülenmesidir.

A- Vakıfların Tarihi Gelişimi

İslamiyette ilk olarak Peygamberimiz tarafından, Hicretin 32. ayında Medine'de kurulduğu ileri sürülmektedir.(2)

Müslümanlar, Vakıf işlerine çeki düzen vererek, onu bir takım temel prensiplere bağladılar. Vakfedilen şeylerin çoğalması, Vakıfların bir kuruma bağlanmasını zorunlu kıldı ve evkaf müessesesi burada doğdu. Başına getirilen kişiye de "Nazır-Bakan" adı verildi.

Emeviler, Abbasiler, Mısır Sultanları, Selçuklular ve sonunda Osmanlılar, Vakıfları sistematik şekilde ve gelişen şartlara göre yönettiler.

Osmanlı İmparatorluğu zamanında çok gelişen Vakıflar, büyük ölçüde kamu hizmetlerini kazanmıştı. Kurulan Vakıflar ibadet, eğitim, sağlık, sosyal yardım, bayındırlık, spor gibi çeşitli sahalarda topluma hizmet etmekteydi.

Birinci Büyük Millit Meclisinde kabul edilen ilk "Teşkilatı Esasiye" Kanununda, din işleri Devlet işlerinden ayrılmamıştı. Bakanlar kurulunda birde "Şeriye ve Evkaf Vekaleti" vardı. Cumhuriyet ilanından sonra 3 Mart 1924'de bu vekalet kaldırıldı.

(2) Yeni Hayat Ansiklopedisi, Doğan Kardeş Yayınları, İst. C.6, 1980, s.3237

Cumhuriyet Hükümeti Vakıfların yönetilmesini din işlerinden ayrılarak bağımsız bir Bakanlığa verdi. Bu amaçla kurulan "Umumi Evkaf Müdürlüğü" Başbakanlığa bağlanırken, Vakıfların cinsleri ve yönetim şekilleri belirli bir şekle girdi ve 4 Ekim 1926'da Türkiye toprakları içindeki Vakıflar 9 grupta toplandı.

Vakıfların idaresini, modern esaslara bağlayan, tasarı 1935 yılında tamamlanmış bulunuyordu. 3 Haziran 1935'te çıkarılan bir kanunla "Vakıflar Umum Müdürlüğü" kurularak Türkiye'deki bütün Vakıfların yönetimi bu teşkilata verildi ve bu Kanunla Vakıflar iki bölüme ayrıldı:

- a) Mazbut Vakıflar
- b) Mülhak Vakıflar

Mazbut Vakıflar yönetimi doğrudan doğruya yani Vakıflar Umum Müdürlüğünde mülhak Vakıfların yönetimi Devletin denetiminde olan ve "Mütevelli" adı verilen kişilerin elinde idi ve bunlar daha çok aile Vakıflarıydı. Günümüzde de bu uygulama sürmektedir.

Vakıfların idaresi 17 Haziran 1938'de yapılan son bir Kanunla yeni esaslara bağlandı.(3)

Cumhuriyetin daha sonraki yıllarında, Vakıfların kurulmasına ve teşkilatlandırılmasına ilişkin olarak yeni ve önemli hukuki düzenlemelere gidilmiştir. Günümüze kadar gelen bu hukuki düzenlemelere başlıca örnek olarak "Vakıflar Kanunu"nu, "Türk Kanunu Medenisi ve bunda değişiklik yapan 903 Sayılı Kanun"u, "Medeni Kanun hükümlerine göre kurulan Vakıflar Hakkında Tüzük" ü ve

(3) Yeni Hayat Ansiklopedisi, s.3237

"Vergi Kanunları"nda yer alan düzenlemeleri gösterebiliriz. Söz konusu hukuki düzenlemelerle birlikte Vakıflaşma hareketinin yeni biçimde ve yeniden hızlandığı görülmektedir.

B- Vakıfların Medeni Kanuna Göre Şimdiki Durumu

743 Sayılı "Türk Kanunu Medenisi"nin, 13.7.1967 tarihli 903 Sayılı Kanunla değişik 71 - 81 nci maddeleri, Vakıflar hakkında genel hukuki düzenlemeler getirirken, yine 903 Sayılı Kanunu esas alarak düzenlenen 25.7.1970 tarihli ve 7/1066 nolu Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle yürürlüğe giren "Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflar hakkında Tüzük"ün, 19.3.1982 tarih ve 8/4475 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla değiştirilen son şekli, Vakıflara ilişkin ayrıntılı hukuki düzenlemeler, istisnalar ve muafliklar getirmektedir.

903 Sayılı Kanunla yapılan değişiklikten sonra Medeni Kanunun 73. maddesinde "Vakıf başlıbaşına mevcudiyeti haiz olmak üzere, bir malın belli bir gayeye tahsisidir.

Bir mamelekin bütünü veya gerçekleşmiş veya gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vaz- edebilir." hükmü yer almaktadır.

903 Sayılı Kanunun 6. maddesine dayanılarak Bakanlar Kurulunca hazırlanan "21.8.1970 tarih ve 13586 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Kanun hükmünde kararname ile yürürlüğe giren "Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflar hakkında Tüzük" ün 2.Maddesinin 2. bendinde, 743 Sayılı Türk Kanunu Medenisinin 73.Maddesindeki Vakıf tanımını aynen tekrarlamakta, "Vakıflar Tüzel Kişiliğe Sahiptirler" demek suretiyle tanıma dahada açıklık kazandır-

maktadır.(4)

Bu suretle Vakıf, Kanunun aradığı şartlara uyularak, bir malın genellikle sürekli ve belirli bir amaca tahsis edilerek, ona bağımsız bir kişilik sağlanması; diğer bir deyişle bir tüzel kişilik haline getirilmesini ifade etmektedir.

II- VAKIF KAVRAMININ UNSURLARI

Vakfın temel öğelerini, Medeni Kanunun 73. maddesinde yer alan Vakıf kavramından çıkarabiliriz. Biz Vakıf kavramının unsurlarını dört başlık altında toplayarak inceledik.

A- Vakfeden

743 Sayılı Medeni Kanunda benimsenmiş olan "Vakıf kurma özgürlüğünün bir sonucu olarak, herkes gerekli ehliyet şartlarını gerçekleştirdiği takdirde serbestçe vakıf kurabilir. Vakfeden, gerçek bir kişi olabileceği gibi bir tüzel kişide olabilir.

Gerçek kişilerin Vakıf kurabilmeleri için sahip olmaları gereken şartlar, Vakfın vakfedenin sağlığında hüküm doğurmak üzere kurulması ile vakfedenin ölümünden sonra hüküm doğurmak üzere kurulması hallerinde birbirinden farklıdır.

Şayet Vakıf, daha vakfedenin sağlığında bağımsız bir kişilik kazanacaksa, bu takdirde vakfedenin fiil ehliyetine sahip olması gerekir. Normal hallerde 18 yaşını dolduran veya rüştüne yargı yolu ile karar verilmiş olan (Medeni Kanun 12.madde hükmü gereği), veya evlenme ile rüştünü kazanan (Medeni Kanun 11.madde hükmü gereği) ve mümeyyiz olup, kısıtlanmamış olan herkes, Kanunda

(4) İŞERİ, Ahmet, Türk Medeni Kanunu'na göre kurulan Vakıflar Hakkında tüzük ve ilgili hazırlık çalışmaları, Ankara 1972.

öngörülen şekil şartlarına uymak suretiyle sağlığında vakıf kurabilir.

Eğer Vakıf, vakfedenin ölümünden sonra hüküm doğuracaksa o zaman vakfedenin kural olarak vasiyetname yapabilmek için gerekli ehliyet şartlarını taşıması gerekir. Bu nedenle 743 Sayılı Medeni Kanun 449. maddesi hükmü; ölüme bağlı tasarruflarda vesayet ile vakfedenin 15 yaşını bitirmiş olması ve temyiz kudretine sahip olması şartlarını aramaktadır.

Vakfedenin ölümünden sonra hüküm doğurmak üzere kurulan Vakıflar kural olarak bir vasiyetname ile kurulur.(5)

Bununla birlikte Vakıf kurma tasarrufunun bir miras mukavelesi içinde yer almasında hiç değilse nazari bir engel mevcut değildir. Bu takdirde vakfedenin miras mukavelesi için gerekli ehliyet şartını gerçekleştirmiş olması lazımdır. Burada söz konusu edilen husus Medeni Kanun 450.madde de belirtilen reşit olma ve temyiz kudretine sahip olma durumudur. Medeni Kanun 450. madde de belirtilen miras mukavelesinde aranan reşit olma şartı 18 yaşının doldurulması ile evlenme veya yargıç kararı ile de sağlanabilir.

743 Sayılı Medeni Kanun 46.maddesinde tüzel kişilerin Vakıf kurabilmeleri için, tüzel kişilerin fiil ehliyetine ilişkin hükümleri uygulanır.

B- Vakfın Amaç Unsuru

743 Sayılı Medeni Kanunun 73.madde hükmü Vakfın kurulabil-

(5) 743 Sayılı Medeni Kanun, m.74/1.

mesi için belli bir amaca tahsis edilmesine yer vermektedir.

Buradaki belli bir amaca tahsisten maksat; Vakfa konu teşkil eden malların tahsis edildiği amacın açık bir şekilde belirtilmesidir. Bu açıklığın sağlanabilmesi için, tahsis edilen mal uğrunda harcanacak amacın nelerden oluştuğunun bu konuda her türlü tereddütü ortadan kaldıracak biçimde gösterilmesi gerekir.

903 Sayılı Kanunla değiştirilen 743 Sayılı Medeni Kanunun 74. madde 2. bendi ".....Kanuna, ahlaka ve âdaba veya milli menfaatlere aykırı olan veya siyasi bir düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesiyle kurulmuş olan Vakıfların tesciline karar verilemez" hükmü gereği, kurulacak olan Vakıflar için yasak olan amaçlar gösterilmiştir. Bu madde sınırları dışında olmak suretiyle, herhangi bir amacın Vakıf için benimsenmesine engel olmayacaktır.*

Vakfın meydana gelebilmesi için bir amacın belirli bir maksada dayanması gerekir.*

Genel ve açık olmayan karışık ve anlamsız bir amaç, Vakfa varlık kazandırmayabilir. Bu bakımdan Vakfı yapan tarafından bu noktaya dikkat olunmalı ve Vakfın amacını belirtecek olan iradesi bu yönde açık olmalıdır.

Örneğin: "Hayır İşleri" gibi genel ve belirsiz bir amaç için yapılan Vakıflar, Medeni Kanun hükümleri karşısında bağımsız bir tüzel kişilik meydana getiremezler.(6)

Vakıflar çok defa sosyal amaçlara hizmet etmek için kurulursa

(6) KÖPRÜLÜ, Bülent, Medeni Hukuk, 1-2. Kitaplar, İst. 1984, s. 568

da Vakfın amacının mutlaka hayri, kültürel ve dini olması gerekmez. Doktrinde Vakfın amacının ticari olmasının dahi mümkün olduğu görülmektedir. Ama sırf bir ticari işletmenin işletilmesinin Vakfa amaç olarak seçilemeyeceğide kanunen açıktır.

903 Sayılı Kanunun gerekçesinde sanai ve ticari işletmelerin Vakfa dönüşmek suretiyle miras hukuku kuralları gereğince parçalanıp dağıtılmasının önlenmesi öngörülmektedir. Bu suretle kurulacak Vakıfların "gelirlerini içtimai dayanışına maksadına sarf edecekleri" ve böylelikle Devletin gittikçe genişleyen kamu görevi yükünün azalabileceği varsayımından hareket edilmiştir.

Konumuza örnek olarak Danıştay 4. Dairesinin 12.1.1987 gün ve E:85-1251,K:87-78 sayılı kararını verelim (7):

Danıştay 4. Dairesi;

Vakıf senedinde güdülen amaçlara uygun olarak 1977 yılında üyelerine ihtiyaçlarını karşılamak üzere elverişli faiz ve koşullarla kredi açan Vakfın, bu faaliyetinin Kurumlar Vergisi Kanununun 7/5. maddesinde sayılan maksat ve gayelere yönelik olduğunun anlaşılması, vergi dairesince de bu amaç dışında faaliyette bulunulduğuna dair bir iddia sürülmemesi karşısında, sağlanan faiz gelirinin Kurumlar Vergisine tabi tutulmasında hukuki isabet gör-meyerek tarhiyatı oyçokluğu ile kaldırmıştır.

Muhalefet^{oy verenler} ise; Vakfın söz konusu faaliyeti iktisadi işletme olarak yürüttüğü ve kazanç gayesi güttüğü, işletmeye tahsis edilmiş sermayenin veya işyerinin bulunmamasının mükellefiyeti etki-

(7) Bkz.:Ekler bölümünde Danıştay Kararları,
4. Daire,12.1.1987 gün ve E:85-1251, K:87-78 sayılı.

lemeyeceği oyuyla karara katılmıyarak Vakfın kredi karşılığında üyelerinden tahsil ettiği faizin vergi dışı bırakılamıyacağını belirtmektedir.

C- Vakfın Mal Varlığı Unsuru

Bir Vakfın meydana gelebilmesi için, bir mal varlığının belli bir amaca tahsisi gerekir. Tahsis, Vakfın gayesinin gerçekleşmesine hizmet edecek ekonomik ve mali değerlerin Vakıf yapanın mal varlığından ayırt edilmesidir.

743 Sayılı Medeni Kanunumuzun 73.maddesi hükmü, bir Vakfın kuruluşu için "bir malın tahsisi"ni öngördüğü halde, tahsis edilecek malın değeri hakkında herhangi bir açıklama getirmemektedir.

903 Sayılı Kanunla eklenen Medeni Kanunun 73.maddesi 2.bendi "bir mamelekin bütünü veya gerçekleşmiş veya gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir" hükmüne yer vermekle, en geniş anlamı ile mal kavramına dahil olan kıymetlerin Vakfa tahsis edilebilmesine imkan tanımaktadır. Bu hükme dayanarak, henüz gerçekleşmemiş fakat gerçekleşeceği kesinlikle kabul edilebilecek olan kâr payı, temettü ve faiz gibi gelirlerin birikmesi beklenilmeden, tahsis etmek suretiyle Vakıf kurmak mümkün olabilecektir. Madde de ekonomik değeri olan haklardan da söz edilmesi, tahsis edilebilecek kıymetlerin kapsamını genişletmekte ve mülkiyet ve alacak haklarının yanında, sınırlı aynı hakların ve edebi, sınai haklarında Vakfa tahsisine imkan tanımaktadır.

D- Yönetim Organı

Vakfın sonuncu unsuru yönetim organıdır. 743 Sayılı Medeni

Kanunun 77. maddesi 1. fıkrası "Vakfın bir idare organının bu-
lunması mecburidir." hükmüne yer vermekte ve Türk Medeni Kanunu
hükümlerine göre kurulan Vakıflar Hakkında Tüzük'ün 17. madde-
siyle bu esası tekrarlamıştır.

Uygulamada yönetim organı; "Yönetim Kurulu", "İdare Kurulu",
"İdare Heyeti" veya Vakıflarda daha alışılmış deyimle, "Mütevelli
Heyeti" adını alır. Yönetim organı tek kişiden ibaret olduğunda
"Mütevelli" veya "Vakıf Müdürü" sıfatı kullanılır.

III- VAKIF ÇEŞİTLERİ

2762 Sayılı Vakıflar Kanunu'na göre Vakıflar 3'e ayrılmakta-
dırlar. Bunlar;

- 1- Mazbut Vakıflar
- 2- Mülhak Vakıflar
- 3- Cemaatlere ve esnafa ait Vakıflardır.

5.6.1935 tarih ve 2762 Sayılı Vakıflar Kanunu'nun 1. maddesi-
ne göre; 1926 tarihinden önce oluşturulan Vakıflardan;

- a) Bu Kanundan önce oluşturulan Vakıflar,
- b) Bu Kanundan önce yönetimi oluşturulan Vakıflar,
- c) Vakıf yönetiminin, bir makam tarafından oluşturulması
şartı olan Vakıflar,
- d) Kanunen veya fiilen hayri bir hizmeti kalmamış olan Vakıflar
- e) Vakıf yönetimini, vakfedenler dışında başkalarının oluşturulması şartı olan Vakıflar,

Vakıflar Genel Müdürlüğünce yönetilirler. Bunların hepsine bir-
den "Mazbut Vakıflar" denir.

Vakıf yönetiminin, vakfedenler tarafından oluşturulması şartı
olan vakıflara, "Mülhak Vakıflar" denir. Mülhak Vakıflar, Vakıf yö-
netim organlarıncaya yönetilir. Bu Vakıfların yönetimi, Vakıflar Ge-
nel Müdürlüğü'nün ve Genel Müdürlük'de İdare Meclisinin denetimine

tabidir.

Cemaatlere ve esnafa ait Vakıflar, bunlar tarafından seçilen kişi veya kurullarca yönetilir. İlgili makamlara, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından teftiş edilir ve denetlenirler.

Bir de Vakıflar amaçlarına göre; kamuya yararlı Vakıflar, Yükseköğretim Vakıfları, aile Vakıfları, dinsel Vakıflar ile istihdam edilenlere ve işçilere yardım Vakıfları olmak üzere ayrılırlar.

A- Kamuya Yararlı Vakıflar

903 Sayılı Kanun, Medeni Kanunumuza giren Vakıflar kapsamına "Kamuya yararlı Vakıflar" adı verilebilecek bir Vakıf çeşidini getirmiştir.

903 Sayılı Kanun'un 4. maddesine göre, bir Vakfın amacı genel, özel veya katma bütçeli idareler bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini amaçlamakta ise, bu çeşit Vakıflar "Kamuya Yararlı" sayılmış ve çeşitli ayrıcalıklardan yararlandırılmıştır. Bu ayrıcalıklar vakfedenin tasarruf nisabının artırılması, Vakfa tahsis edilen mallar için vergi bağışıklığı tanınması ve Vakfın kuruluş işlemleri ile sonraki faaliyetleri bakımından çeşitli vergilerden bağışıklık sağlanması şeklinde ortaya çıkmaktadır.

903 Sayılı Kanunun "Kamuya yararlı Vakıflar"a tanıdığı bu ayrıcalıklar, gerek hukuk tekniği, gerekse doğuracakları sonuçlar bakımından uygulamada çeşitli problemlerin doğumuna yol açabilecek niteliktedir.

Türk hukukunda kamuya yararlı vakıfları, diğer Vakıflardan ayıran özellikler şunlardır:

- a) Özel bir amaç değil kamuya yararlı bir amacı izlemeleri,
- b) Kamuya yararlı amacı gerçekleştirmek için özel bir mal-varlığını edinme hakları olması,
- c) Kamuya yararlı niteliği belirli bir idari işlemle ve idare tarafından verilmesi,
- d) Bu hakkın verilmesiyle, kamuya yararlı Vakıf aynı zamanda idarenin yardımcısı niteliğinde olması nedeniyle,
- e) Ayrıca bu niteliklerine karşı bir kamu hukuku tüzel kişisi ve özellikle kamu kurumu değildir.(8)

B- Yüksek Öğretim Vakıfları

1981 yılında yürürlüğe giren 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa 1983'de eklenen 14 madde ile Vakıflarında yükseköğretim kurumları kurabilecekleri ilkesi getirilmiştir.

Belirtilen ilke gereği, Vakıflara; kazanç gayesi gütmemek şartıyla ve mali ile yönetsel hususlar dışında, akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden Yükseköğretim Kanunu'na uygun olarak, yükseköğretim kurumları ya da bunlara bağlı birimlerden birini yada birden çoğunu kurabilmeleri imkanı tanınmış olmaktadır.

Bu konuya ışık tutması açısından Anadolu Üniversitesi Eğitim Teknolojisi ve Yaygın Eğitim Vakfını örnek olarak verebiliriz.

Kuruluş senedinde de belirlendiği gibi Vakfın amacı;

(8) BALLAR, Suat; Yeni Vakıflar Hukuku, İstanbul, 1987, s.291.

"Eğitim teknolojisi ve çağdaş kitle iletişim araçları ile, Türk halkını ömür boyu yaygın eğitim ve öğretim sağlayacak çalışmaları desteklemek için gerekli görülecek her türlü girişim ve tasarrufla bulunmaktadır.

Türk Eğitim sisteminde çağdaş yenilemelere katkıda bulunmak için seminerler, kongreler, yayınlar yapar, Eğitim teknolojisi ve teknolojik gelişmelerin Türk eğitim sistemine uygulanması için araştırmalar yaptırır; Çağdaş eğitim sistemlerinin eğitimin tüm kesimlerinde yaygınlaştırılmasına yardımcı olur; Üniversiteler, yüksek okullar ve okullarda eğitim teknolojisi denilen bilim dalının gelişmesine yardımcı olarak kurslar düzenler, kurslar verir, kurumların ihtiyacı olan ve çağdaş iletişim araçları ile eğitim ve öğretimin etkinliğini arttıracak eğitim ve öğretim malzemelerini üretir, üretir ve üretilmesine, bunların dağıtılmasına yardımcı olur.

Vakıf belirtilen bu amaçları için gelirleri veya bağış yada vasiyet yollarıyla mallar, haklar iktisap edebilir, taşınır ve taşınmaz varlıklarının, haklarının gelirleri ile mal ve kârlarını arttırmak için her çeşit girişim ve faaliyette bulunabilir" hususları yazılmak suretiyle belirlenmiştir.

C- Aile Vakıfları

Bir ailenin refahı, aile fertlerinin eğitim ve yetişmesi, beden ve ruh sağlığı, dayanışma ve itibarı veya iktisadi geleceklerinin güven altına alınması ve benzer amaçlarla kurulan Vakıflardır. Bu çeşit Vakıflarda Vakfa tahsis edilen mallar, sadece belli bir aileye mensup fertlerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelir.

Bu husus, aile Vakıflarını, amaç yönünden diğer Vakıflardan ayırır. Genel anlamdaki Vakıflarda amaç, Kanun'un sınırları içinde kalmak şartıyla vakfeden tarafından serbestçe tayin edilir.

M.K. 322/I.maddesine göre bu amaç esası itibariyle, bir aileye mensup olanların yetişmelerini ve eğitimlerini (Talim ve terbiye), iş hayatında gerekli maddi vasıtalarla sahip olmalarını ve yardıma muhtaç oldukları takdirde yardım görmelerini sağlamaktan ibarettir. Aile Vakıfları ancak bu veya buna benzer amaçlarla kurulabilirler.

903 Sayılı Kanun'dan önce, aile Vakıfları teftiş ve denetime tabi tutulmazken (M.K.eski m.80/I),(9) 903 Sayılı Kanun her türlü Vakıf Vakıflar Genel Müdürlüğünün teftiş ve denetimine tabi tutmakla, aile Vakıfları ile diğer Vakıflar arasındaki bu farkı ortadan kaldırmıştır.

Diğer taraftan M.K.322.maddesi gereğince, aile Vakıfları kuruluş yönünden şahsın hukuku ve miras hukuku hükümlerine tabi olduklarından, bu Vakıflarda ancak M.K.74 v.d.maddelerine uyulmak suretiyle kurulabileceklerdir. Böyle olunca, diğer Vakıflarla aile Vakıfları arasında kuruluş ve işleyiş bakımından da bir fark mevcuttur.

D- Dinsel Vakıflar

Amacı sadece dinsel olan ve böylece ibadete özgü sırf dini amaçlar güden, özel nitelikteki Vakıflardır. Bir cami, bir mescit, kilise, havra inşası ve bunların giderleri ile buralarda hizmet edecek olan din görevlilerinin bakılıp beslenmesi yada din bilgin-

(9) M.K. eski m.80/I

leri yetiştirmek üzere bir okul inşası ve öğrencilerinin geçimini sağlamak amaçlarıyla kurulan Vakıflardır.(10)

Dinsel Vakıfların amaçlarının sınırlı olması, öteki Vakıflardan ayırt edilmesi için bir kıstas olabilir.(11)

E- İstihdam Edilenlere ve İşçilere Yardım Vakıfları

İstihdam edilenlere ve işçilere yardım Vakıfları Medeni Kanuna tabi Vakıfların çok özel bir çeşidini teşkil eder. Bu tip Vakıflar, ondan yararlananlara genellikle emeklilik, hastalık, mahlulluk, doğum, ölüm ve kazalarda çeşitli yardımlarda bulunmak amacıyla kurulurlar.

Esasen 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 468. maddesinde düzenlenmiş olan bu Vakıflar 903 Sayılı Kanunla yapılan değişiklikle Medeni Kanun'a eklenen 77/A madde hükmü ile yeni bazı hükümlere tabi tutulmuşlardır.

IV- VAKIFLARIN KURULUŞ AŞAMALARI

Hukukumuzda Vakıflar "Vakıf kurma serbestisi" prensibinden hareketle düzenlenmişlerdir. M.K. 74'de öngörülmüş olan şekil şartlarına uymak suretiyle herkes, hem Vakıf kurma yalnız yasak olan amaçların belirlenmemesi koşuluyla, hemde kuracağı Vakfın amacını seçme bakımından serbesttir. Ayrıca Vakıf kurma işleminin tek taraflı bir hukuki muamele olması da, ona serbest hareket edebilme hususunda bir başka imkan daha sağlamaktadır.(12)

A- Vakfın Kuruluşu İçin Gerekli Olan Koşullar

Vakıf, Vakfın tek taraflı irade beyanına dayanır.Vakıf ku-

(10) BERKİ, A.H.; Vakıflar II, s.48, BERKİ A.H., Medeni K.Vakıf III, s.288

(11) GÜNERİ, Hasan; Vakıfta amaç kavramı ve amacına göre Vakıf türleri, Ankara, 1976, s.175

(12) İŞERİ, Ahmet; Türk Medeni Kanununa göre Vakıf, Sevinç Mat.1968, s.18

ranların Vakıf kurma ehliyetine sahip olmaları gerekmektedir. Bu ise, Vakfın gerçek veya tüzel kişi olmasına göre değişmektedir.

Gerçek Kişiler : Sağken kurulan Vakıflarda, Vakıf kurmak isteyen kişinin fiil ehliyetine sahip olması gerekir.(13)

Fiil ehliyetinin şartları ise; temyiz kudreti yani kişinin mümeyyiz olması, makul surette hareket etme iktidarı, muayyen bir yaş sınırına erişmiş olması (Bu 18 yaşın bitimi anında iktisap edilir.) yani reşit olması, kısıtlı olunmamasıdır.

Gerçek kişilerin ölümünden sonra hüküm ifade edecek olan bir Vakıf, M.K.74/I. maddesi hükmünce bir vasiyetname ile kurulur. M.K.449.madde hükmü, vasiyetname ile kurulacak Vakıflarda vasiyetname yapma ehliyetini temyiz kudreti ve yaş şartlarına bağlamıştır.

Aynı şartlar miras mukavelesine konacak bir hüküm ile kurulacak Vakıflar içinde geçerlidir.

Tüzel kişiler: Vakıf bir tüzel kişi ise, Vakıf kurma ehliyeti bakımından, hakkında tüzel kişilerin fiil ehliyetine ilişkin hükümler uygulanır.(M.K.46 v.d.) Bu sebeble, bu iş için, tüzel kişinin organlarının yetkili olması gerekir.(M.K.47-48)Genel Kurul karar alacaktır.

Vakfın meydana gelebilmesi için ikinci koşul, Vakfın bir amacının olmasıdır.(14)

Bir diğeri, Vakıfa vakfedenlerin amacın gerçekleşmesi için yeterli bir malı tahsis etmeleridir. Burada bir malın tahsisinden

(13) 743 s.MK,m.9-13.

(14) Bkz:Ekler bölümündeki Esk.As.Huk.Hak.alınan Esk.3.Noterliğince düzenlenmiş Vakıf kuruluş senedinde gösterilen Vakfın gayesi bölümü

kastedilen nakit para olabileceği gibi, menkul ve gayrimenkul eşyalar, intifa ve irtifak hakları, alacak hakları, bir mamelekin tahsisi, bir işletmenin tahsisi de olabilir.

B- Vakfın Kuruluşu için Mahkemeye Başvurulması

"Vakfın şekli" kenar başlığını taşıyan M.K.74/I. c.1'de hükmüne "Vakıf, resmi senetle veya vasiyet yolu ile kurulur" yer verilmektedir.

Bu madde hükmünce Vakıflar, vakfedenin sağlığında hüküm ifade eden Vakıf senediyle veya ölüme bağlı Vakıf vasiyetnamesi ile kurulabilmektedir.

903 Sayılı Kanunla değiştirilen 743 Sayılı Medeni Kanunun 74/I. c.1'de ayrıca, Vakfın "vakfedenin ikametgahı Asliye Mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil....."edileceğinden, ve bu tescil ile birlikte tüzel kişilik kazanacağından bahsedilmektedir.

Buna ilişkin örnek olması açısından Eskişehir Asliye Hukuk Hakimliğinden alınan Eskişehir Üçüncü Noterliğince düzenlenmiş Vakıf kuruluşu senedi ekler kısmında yer almaktadır.

Vakıf kuruluş senedinde, vakfedenlerin ad ve soyadları, Vakfın adı ve merkezi, Vakfın amacı, Vakfın varlığı, gelirleri ve sarf şekli, Vakfın idare organları, idare organlarının toplanması, görev ve yetkileri, Vakfa ait imza yetkisinin kime ait olacağı, hesap dönemi, Vakfın sona ermesi yer alır. Noter tasdikli Vakıf senedi, Vakfın tescili için dava dilekçesi vakfedenin ikametgahı nezdindeki Asliye Hukuk Mahkemesine verilir.

M.K. madde 74.hükmü 1. fıkrasının yeni ve değişik metnine göre "Vakıfvakfedenin ikametgahı Asliye Mahkemesi nezdinde

tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanır. Mahkeme, tescil hususunu Vakıflar Genel Müdürlüğündeki merkezi sicile kaydolunmak üzere res'en tebliğ eder" ve IV. fıkrası "Merkezi sicile kaydedilen Vakıf, Resmi Gazete ile ilan edilir" hükümlerine yer verilmektedir.

Asliye Mahkemesi tescil kararını Vakıflar Genel Müdürlüğüne resen tebliğ edecek, Vakıflar Genel Müdürlüğü de bu karara dayanarak, Vakıf/^{adlarını}tutmakla yükümlü olduğu "Vakıflar Merkez Sicili"ne kaydedecektir. Merkezi sicile kaydedilen Vakıf resmi Gazete ile ilan edilecektir. Bu suretle, vakfedenlerin alacaklılarına ve mirasçılarına Vakfa itiraz edebilmelerini kolaylaştırmak için (M.K. m.76) bir imkan sağlanmış bulunmaktadır.

Vakfın tescili resen değil, Vakfın organlarının talebi üzerine yapılır.

Asliye Mahkemesi yargııcı, tescil edilmesi için kendisine başvuran Vakfı, kanuni şartlara uygun olarak, ehliyet şartlarına sahip olup olmadığı, Vakıf için kanunda bahsedilen hususlara uygun olarak bir amaç belirlenip belirlenmediği yönlerinden tetkik eder.

Vakfın tescili için red kararında verebilir. Bu durumda Yargıtaya temyiz yoluna başvurulabilir.

Bir Vakfın tescilinde, Vakfın:

- a) Kuruluş tarihi,
- b) İsmi,
- c) Merkezi,
- d) Amacı,
- e) Temsil ve imza tarzı, teşkilatı belirtilir.

Tescilin hukuki sonucu ise Vakfa tüzel kişilik kazandırmasıdır.

C- Vakıflar Genel Müdürlüğünce Yapılacak İşlemler

Mahkeme Vakfın tesciline karar verirse, tescil konusunu, Vakıflar Genel Müdürlüğündeki "Merkezi Sicil"e kaydolunmak üzere ressen tebliğ eder. Vakıflar Genel Müdürlüğü, teftiş makamı olarak, Asliye Mahkemesinin Vakfın tesciline ilişkin kararını, dolayısıyla Vakıf kurma muamelesini, ehliyet, amaç, mal tahsisi, şekil ve M.K.74/II (M.K.45/II) de öngörülen diğer şartlar yönünden tetkik eder ve bu hususlarda noksan veya bu şartlardan birisine aykırılık görürse, Asliye Mahkemesinin tescil kararına karşı, Yargıtaya temyiz yoluna başvurabilir. Ama Vakıf Asliye Hukuk Mahkemesindeki sicile tescil olunmakla tüzel kişiliği kazanmış bulunmaktadır.

D- Yeni Kurulan Vakfın Yapmak Zorunda Olduğu İlk İşlemler

Vakfın Faaliyete geçebilmesi için Vakıf senedi veya Yönetmelik ile düzenlenen bir teşkilatın olması şarttır.

Vakfeden, Vakfın organlarının tayin ve tespiti azami serbestiye sahiptir. Vakfın fiil ehliyetine sahip olabilmesi için, bir yönetim organının varlığı şarttır. Yönetim organı bir kaç kişi veya tek kişi olabilir. Böyle bir teşkilatın Vakıf için yeterli olup, olmadığına, teftiş makamı karar verir ve gerekirse Vakfın teşkilatını tamamlattırır.

Vakıf, yönetim organının yanı sıra özel organlarda öngörülebilir. Bu organlar genellikle genel kurul, danışma kurulu, icra kurulu, planlama ve yürütme kurulu, seçim kurulu, faydalananlar genel kurulu, aile meclisi olarak adlandırılmaktadırlar.

Vakfeden, yönetim organı ve işaret ettiğimiz ihtiyari organlar yanında bir de denetleme organı ihdas edebilir.

V- VAKIFLARDA DENETİM

903 Sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten önce M.K.80/1'e göre, aile Vakıfları ile dini amaçlı Vakıflar hariç, diğer bütün Vakıflar, amacına göre Devlet, Vilayet, Belediye ve köyden hangisine taalluk ediyorsa onun teftişine tabi idi.(15) 903 Sayılı Kanunla M.K.78'de yapılan değişiklikten sonra bütün Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğünün denetimine tabi tutulmuştur.

A- Vakfın Kendi Kendisini Denetlemesi

Vakfeden, yönetim organı ve ihtiyari organlar yanında birde denetleme organı oluşturabilir. Kendi denetim organlarıncı Vakfın denetlenmesi, diğer denetimlerin etkisini azaltıcı niteliktedir. Bu organa seçilen kişilerin, denetçi olarak gerekli bilgi ve eğitime sahip olması, Vakfın ve işletmelerinin iyi bir muhasebe organizasyonuna ve hesap planına sahip bulunması gerekir.

Vakfın denetleme organı Vakfın hesaplarını denetler, harcamalara nezaret eder, bilanço ve kesin hesabı tetkik eder, Yalnız böyle bir organın, Kanunun tayin etmiş olduğu denetleme makamlarıyla (M.K. 78/I ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20.maddesi) görev yönünden hiç bir ilgisi yoktur. Bu makamlar kendi yönlerinden gereken denetim işlemlerini yine yaparlar.

Denetçi, bağımsız denetim fonksiyonunu yürütebilmek için Vakıf ve ona bağlı işletmelerin finansal tablolarının doğruluğunu

(15) ERKİLET, Şaban; Dernek ve Vakıfların vergilendirilmesi isimli yayınlanmayan eseri.

etkileyecek bilgilerin tümünü elde etmeli, Vakıflarda bir iç denetim sistemi kurulmalıdır.(16)

Özellikle Vakıf gelirlerinin kaynaklarını, elde edilen gelirlerin noksansız, muhasebe tekniğine uygun olarak kayıtlara geçirilip geçirilmediğini, harcamaların tasarruflu bir şekilde yapılarak yapılmadığı çok önemlidir. Bu hususlara Vakıf organı seçilen kişilerce gereken özen gösterilerek dikkat edilmelidir.

B- Vakıflar Genel Müdürlüğünce Yapılan Denetim

Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflar hakkındaki tüzüğün 19/2.maddesi; Vakıfların teftiş makamının Vakıflar Genel Müdürlüğü olduğunu, Vakıflar Genel Müdürlüğünün bu teftişi müfettişleri aracılığı ile yaptıracağı belirtilmektedir.

Bu denetim sırasında Vakfın her çeşit belgesine, kayıt ve defterine, mali tablolarına bakılır.

Vakıf senedinde yer alan hükümlerin yerine getirilip getirilmediği, gelir kaynakları, Vakfın amacına uygun olarak yapılan harcamaların gerekli kaynaklara rasyonel olarak kullanılıp kullanılmadığı belirlenir. Zarar getiren Vakıf işlemleri hususlarına dikkat edilir. Böyle durumlarda yöneticilerin işten uzaklaştırılması veya değiştirilmesi yollarına dahi başvurulabilir.

Ticari işletmelere sahip olan Vakıflarda, ayrıca bu işletmelerin bilançoları ile kâr ve zarar hesapları ve bunların sınai, iktisadi ve ticari esas ve usullere uygun tarzda idare edilip edilmedikleri, verimli ve rasyonel bir şekilde işletilip işletilmedikleri

(16) ERKİLET, Şaban; adı geçen eseri.

incelenir.(17) işletmelerin verimleri emsal müesseselere göre düşük ise veya zarar etmişse bunların sebepleri araştırılarak ayrıca belirtilir.(18)

C- Maliye ve Gümrük Bakanlığının Denetimi

Vakıf, her takvim yılı sonu itibariyle yaptığı harcamaların ve elde ettiği gelirlerin mukayesesini yaparak, mali tablolarını düzenlemelidir.

Vakıfların hem mali hemde idari denetimini Kamu kuruluşlarına bağlı denetim birimleri yerine getirir. Bu denetimler Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na bağlı maliye müfettişleri, Hesap Uzmanları, gelirler kontrolörleri ve yerine göre vergi kontrol memurlarınca yapılabileceği gibi, Devlet denetleme kurulu ve Başbakanlık yüksek denetleme kurulu müfettişleri tarafından her zaman denetlenebilirler.

Denetimin amacı, özellikle Vakıfların, Vakıflara bağlı işletmelerin hesaplarının işletmenin mali durumunu gerektiği gibi doğru olarak sonuçları ortaya çıkarmaktır. Devletin yapacağı denetim işletme ve Vakıf tüzelkişiliğine giren, tüzel kişilikten ve işletmeden çıkan ve tüzel kişilikte oluşan diğer değer hareketlerinin tabii olduğu hukuki esaslara ve standartlara uygun olup olmadığının tesbiti, amaca uygun olarak yapılan harcamaların kontrolünün sağlanması, bunların muhasebe kayıtlarına, genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun, iyi bir mali ve muhasebe organizasyonunun Vakıf amacına uygun olup olmadığının tesbitidir.

VI- VAKIFLARIN SONA ERMESİ

M.K. 81/A I'de "amacının tahakkuku imkansız hale gelen Vakıf

(17) ERKİLET, Şaban, adı geçen eser s.42

(18) Adı geçen tüzük m.20/4

kendiliğinden dağılmış olur" denilmektedir. Bu durumda M.K.80/I'de öngörölmüş olan tedbirlerin alınması artık mümkün olmadığından, Vakıf, kendiliğinden sona ermiş olur.

Kanundan ötürü sona ermesi (dağılma) durumu şu hallerde gerçekleşir.

a) Amacın gerçekleşmesinin sonradan imkansız veya manasız bir hale gelmesi.

b) Vakıftan faydalanmakta olan kişilerin hepsinin ölmesi veya faydalanma şartlarını kaybetmeleri durumunda.

c) Amacın tamamen gerçekleşmiş olması durumunda.

d) Vakfın aciz haline düşmesi durumlarında, vakıf kendiliğinden dağılılarak sona ermiş olur.

İkinci sona erme şekli ise, M.K.81/A III hükmü ile "Amacı 74. maddenin ikinci fıkrası hükmüne aykırı hale gelen Vakıf yetkili Asliye Mahkemesi tarafından, teftiş makamının müracaatı üzerine, taraflar çağırılıp duruşma yapılarak kararlar dağıtılarak ve sicille bildirilerek " son bulmasıdır. Yani amacı saptırılan Vakıf, mahkeme kararı ile dağıtılacaktır.

Son olarak da, vakıf Vakıf Senedine konan hükümler gereği sona erer.(Örn:Vakıf senedinde belirtilen şartların bitmesi durumunda Vakıf dağılır.)

Vakıf, Vakıf Senedinde Vakfı sona erdirecek sebebleride gösterebilir. Bu sebeblerin varlığı halinde de Vakıf sona erer.

Vakıf ebedi bir müessese olduğuna göre böyle bir hükme yer olmamalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK HUKUKUNDA VAKIFLARIN VERGİLENDİRİLMESİ

I- VAKIFLARIN VERGİLENDİRİLMESİ İLE GERÇEKLEŞTİRİLMEK

İSTENEN AMAÇLAR

903 Sayılı Kanunun hazırlanmasında , Medeni Kanunun tesisle-
re ilişkin hükümlerinin toplumumuzun karakteri ile uyumadığı, bu
bakımdan da Vakıf müessesesinin toplum içinde bir türlü benimsene-
meyip, giderek unutulduğu düşüncesi ana etken olmuştur. Bu düşün-
ce Balıkesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve 27 arkadaşı tara-
findan Meclis'e sevkedilen "Yeniden kurulacak Vakıflar hakkında
Kanun teklifi" nde şu şartlarla açıklanmaktadır.

"Medeni Kanunumuzun bugüne kadarki tatbikatı yıllarında en az
tatbik yeri gören hükümler bölümlerinden birisi de tesis bölümü ol-
muştur. Bu hali Türk halkının yardımlaşma kabiliyet ve ehliyetinden
yoksunluğu ile izah; ecdadımıza, mazimize ve milli meziyetlerimize

tan etmek olur, bu nakisanın nazari ve ameli plânda, mevzuatımızın yetersizliği ile izah edildiğini tekrarı zait buluruz ".(1)

Bu görüş tasarımı inceleyen geçici komisyonca da benimsenmiş ve komisyon raporunda yer almıştır.

903 Sayılı Kanun'un gerekçesi incelendiğinde, bu Kanunla iki temel amacın gerçekleştirilmek istendiği görülmektedir:

İlki, Vakıf müessesini yeniden ihya etmek suretiyle Devletin üzerinde olan kamu hizmetlerine fertlerin katılmasını sağlamak ve bu suretle Devletin üzerindeki yükün hafiflemesini sağlamaktır.

İkincisi, sınai ve iktisadi işletmelerin miras hukuku kurallarının etkisiyle bölünüp parçalanmasını önlemektir. Geçici komisyon raporunda bu hususlar şöyle belirtilmektedir. "Modern Devlet hududu gittikçe genişleyen (Kamu Görevi) mefhumunun mali, idariye içtimai tazyiki altındadır. Müsbet ilimlerin insanlığa sağladığı imkanlarla gelişen ve yükselen hayat seviyesi, hayat sürati anlayışı ve insan haklarının eksiksiz gerçekleşmesi arzularının milli sınırları aşan gelişmeleri, cemiyeti idare mesuliyetini taşıyanları çoğalan nüfusa muvazi olarak, cemiyet için kollektif şuurunu tesis etmenin ve bir hukuki disiplin içinde karşılıklı yardımlaşmanın imkanlarını hazırlamaya sevk etmektedir..."Devlet" kamu tüzel kişiliğinin mahiyeti ve tarifindeki gelişmeler, fert ve Devlet münasebetlerini düzenleyen hukuk sisteminin hazırlanmasını ve tatbikine geniş ölçüde tesir etmekle beraber, içtimai nizamı yalnızca Devlete veya kamu kudretine ödenen vergilerle

(1)Balıkesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve 27 arkadaşının yeniden kurulacak vakıflara ait Kanun teklifi genel gerekçesi",TBMM. Tut.Der, C.42, Dönem 1, Top.4

teminini öngören görüşler yerlerini Devlet yükünü, cemiyet hizmetlerini paylaşma fikrine terk etmektedir.

Mirasçılarının bölücü arzuları ve intikal hukukunun esaslarını terkedip, parçalanmaktan, israftan ve kötü idarenin tesirlerinden korumak diğer taraftan işletme ve mamelekleri cemiyetin hayrına tahsis ile gelirlerini içtimai dayanışma maksadına sarfedebilmek ve böylelikle Devletin gittikçe genişleyen kamu görevi yükünü vergi dışı gelirlerle azaltabilmek imkânı Türk cemiyeti içinde tanımakta fayda ve isabet vardır." (2)

Medeni Kanunun Vakıflara ilişkin hükümlerini değiştiren bu Kanunda yukarıda sözü geçen ilk amacın etkili olması doğaldır. Bu bakımdan da ayrıca uzun açıklamalara gerek olmayan bir husustur. Buna karşın ikinci amaç üzerinde durulması gereken bir nitelik taşımaktadır.

Ticari ve sınai işletmelerin Vakıf haline dönüştürülerek miras hukuku karşısında parçalanıp, dağılmaktan kurtulması; bunların ehil eller tarafından yürütülmesinin sağlanması, klâsik "Vakıf" müessesesine yabancı olmakla beraber sadece Türk hukukunda rastlanan bir husus değildir.

II- VAKIFLARIN KURUMLAR VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMLARI

Türk vergi sisteminde KVK.da sayılan/^{kurumlar,} elde ettikleri gelirleri dolayısıyla kurumlar vergisi mükellefi olmaktadırlar.

Önceden olduğu gibi, günümüzde de, Vakıflar birer sosyal hayır kurumu olarak nitelendirildiklerinden, kurumlar vergisi Kanu-

(2) Geç.Kom.raporu;Giriş bölümü,T.B.M.M. Tut.der,S.3-4, s.918

nunu incelediğimizde, Vakıf Kurumlar, kurumlar vergisi mükellefi olarak sayılmamışlardır.

Vakıflar kendi faaliyetleri nedeniyle kurumlar vergisi yükümlüsü değildirler.

5442 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 2362 Sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değişen "mükellefiyet" ana başlığının 1. maddesi (d) bendi; dernek ve Vakıflara ait iktisadi işletmelerin kurumlar vergisi/^{mükellefi}olacağına hükmetmektedir.

Söz konusu Yasa'nın 4. ve 5. maddeleri de bu işletmeleri "Vakıflara ait yada bağlı olup, faaliyetleri devamlı bulunan, sermaye şirketi yada kooperatif şirket niteliğinde olmayan, ticari, sınai, zirai işletmeler ile aynı mahiyetteki yabancı işletmeleri, dernek ve Vakıfların iktisadi işletmeleri olarak tanımlamıştır.

A) Vakıfların İktisadi İşletmelerinin Mükellefiyeti

Türk vergi sisteminde KVK'da sayılanlar kazançları dolayısıyla kurumlar vergisi mükellefi olmaktadır. Ancak, 5442 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde verginin mükellefleri sayılırken Vakıflara yer verilmemiştir. Aynı maddenin (d) bendinde ise Vakıflara bağlı iktisadi işletmeler mükellefiyet kapsamına alınmışlardır.

Bu durumda, Vakıflar tüzel kişilik olarak vergi mükellefi olmazlarken bunlara bağlı iktisadi işletmeler kurumlar vergisinin mükellefidirler.

5442 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 4. ve 5. maddeleri, Vakıflara ait iktisadi işletmelerden neyin anlaşılması gerektiğini tanımlamaktadır: "Vakfa ait veya bağlı olup faaliyeti devamlı bu-

lunan, sermaye şirketleriyle kooperatifler dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmeler Vakfın iktisadi işletmeleridir." "Bunların kazanç gayeleri gütmemeleri, faaliyetin Kanunla tevdi edilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, müstakil muhasebeleri ve kendilerine tahsis edilmiş sermayelerinin veya işyerlerinin bulunmaması mükellefiyetlerine tesir etmez" hükmüne yer vermektedir.

Ancak, burada Vakıf ve sözkonusu iktisadi işletmesinin birbirinden ayırt edilmesi gerekmektedir. Çünkü bu durumda Vakıf tüzel kişiliğinin kendisi, bizzat iktisadi işletme faaliyetinde bulunmakta ve kurumlar vergisine tabi olmaktadır. Burada konuya açıklık getirilebilmesi için daha sonra inceleyeceğimiz Vakfın elde ettiği gelirlerin kaynaklarına bakmamız gerekecektir.

Kurumlar Vergisi Kanunu 4. ve 5. madde hükümlerinin bir sonucu olarak; Vakıf, geleneksel işlevi dışına çıkıp, iktisadi işletme faaliyeti yapar duruma geldiği ve sözkonusu ekonomik değerleri geleneksel elde ediş biçimleri dışında bir yöntemle sahiplendiği anda, Vakıf kurumun faaliyeti Vakfa bağlı iktisadi işletme faaliyeti, geliri ise Vakfa bağlı iktisadi işletmenin geliri sayılarak, Kurumlar Vergisine tabi tutulacaktır.

Bir Vakıfta;

-Bir organizasyonun olması,

-Belli bir ekonomik değer olması,

-Bu ekonomik değer sözkonusu organizasyonun içerisinde devamlı ekonomik sonuç doğuracak biçimde işletilmesi,

-Ve bir ekonomik sonucun doğması, faaliyetleri var ise; Vakfa

bağlı bir iktisadi işletmenin varlığından sözedilecek ve bu faaliyet Kurumlar Vergisine tabi olacaktır.(3)

Vakıf kendisi kurumlar vergisinden muaf; ticari, sınai ve zirai nitelikteki bağlı veya ait kuruluşları kurumlar vergisine tabidir. Bu nedenle, ticari, sınai ve zirai nitelikte olmayan gayrimenkul sermaye iradı elde etmesi durumunda Vakıf kurumlar vergisine tabi tutulmayacaktır.

B) Kurumlar Vergisinden Muaf Vakıflar ve İktisadi İşletmeleri

1- 5442 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 7. maddesinin 3239 Sayılı Kanun'un 73. maddesiyle değişik bendi ile değişen 15. bendi " Kurulduktan sonra Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıfların " Kurumlar Vergisinden muaf olacağına hükmetmektedir.

21.8.1970 gün ve 13586 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Vakıflar Hakkındaki Tüzük'ün 3/4475 Sayılı Bakanlar Kurulu" kararıyla değiştirilen 37. maddesinde, vergi muafiyetinden istifade, Bakanlar Kurulunca, gelirlerinin en az % 80'ni, nevi itibariyle genel, özel ve katma bütçeli idareler bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini istihdaf etmek üzere tahsisen kurulacağı kabul edilen Vakıflara, tahsis edilen miktar için, vergi muafiyeti tanınabileceği belirtilmiştir. Vergi muafiyeti tanınan Vakıfların iktisadi işletmeleride hangi nitelik ve çapta iktisadi işletme işletirse işletsin kurumlar vergisinden muaf olacak ve mükellefiyetleri söz konusu olmayacaktır.

742 Sayılı Türk Kanunu Medenisinin 903 Sayılı Kanunun 4. Mad-

(3) YILDIZ, İ. Hüseyin; "Vakıflara ilişkin hukuki düzenlemeler II", Vergi Dünyası, Haziran 1987, S.70.

desiyle değişik 1. ek maddesinde bu şartlarda Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınabileceğinden bahsetmektedir.

Vakfeden kuracağı Vakfın vergi muafiyetinden faydalanmasını istediğı takdirde, Vakıf senedinin bir taslağını dilekçesine eklemek suretiyle Maliye ve Gümrük Bakanlığına başvurur. Maliye ve Gümrük Bakanlığı, lüzumu halinde ilgili Bakanlıkların da düşüncelerini alarak, kurulacak Vakfın vergi muafiyetinden istifade edip edemeyeceğı hakkındaki görüşü ile birlikte Vakıf senedi taslağını, Bakanlar Kurulundan karar alınmak üzere Başbakanlığa gönderir. Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmasına karar verildiğı takdirde, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, taslağın bir örneğini bütün sayfelerini tasdik ederek, Vakfı kuracak kişiye verir. Vakıf senedi bu taslağa uygun olarak yapıldığı takdirde, o Vakfın kuruluş işlemleri ile o Vakıf vergi muafiyetinden yararlanabilecektir.

Ayrıca, Vakfın kurulmasından sonra da vergi muafiyetinden yararlanmak için başvurulabilir.

2- 5442 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun muafırlıklar altbaşığı altındaki hükümlere göre; Vakıflara ait olup, ilim, fen ve güzel sanatlar ile tarım ve hayvancılığı öğretmek, yaymak, ıslah ve teşvik etmek maksadıyla işletilen müesseseler; genel insan ve hayvan sağlığını korumak ve tedavi maksadıyla işletilen müesseseler (Hastane, Klinik V.S.), içtimai maksatlarla işletilen müesseseler; Hükümetin veya yetkili idare merciilerinin müsaadesi ile açılan mahalli, milli veya milletlerarası mahiyetteki sergiler, fuarlar, panayırılar; eğer bu amaçla işletildikleri ilgili Bakanlığın mütalaası alınmak suretiyle Maliye ve Gümrük Bakanlığınca

kabul edilirler ise, Kurumlar Vergisinden muaf olacaklardır.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 7. maddesinin 3, 4, 5 ve 6 ncı bentlerinde yazılı olup, buraya özetle alınan müesseselerden Vakıflara ait olanları, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıflardan olunmasa bile, maksatlarının bu bentlerde yazılı maksatlarla aynı olduğunun Maliye ve Gümrük Bakanlığınca kabul edilmesiyle kurumlar vergisinden muaf hale gelebileceklerdir.

3- 3239 Sayılı Kanun'un 74. maddesiyle, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8.maddesine eklenen 15.numaralı bent, okul, kreş ve spor tesisleri ile 50 yatak kapasitesinden az olmamak üzere yurt ve sağlık tesislerinin işletilmesinden elde edilen kazançların ilgili Bakanlığın görüşü alınmak suretiyle Maliye ve Gümrük Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslar dahilinde 5 yıl süreyle, kalkınmada öncelikli yörelerde 10 yıl süreyle kurumlar vergisinden müstesna (istisna) tutulacağı hükmünü getirmiş bulunmaktadır.

Bu hüküm aynı şekilde 196 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 3239 Sayılı Kanunun 41. maddesiyle değişik mükerrer 20. maddesinde de tekrar edilmiş ve bu tür kazançlar gelir vergisinden de istisna tutulmuştur.

Ancak, yukarıda madde hükmünde de belirtildiği gibi istisna kapsamına girebilmek için, istisna hususlarında ki Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın belirleyeceği usul ve esaslara uygunluk gerekmektedir.

4- Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8. maddesinin 11. bent hükmü, safi kurum kazancından, gelirinin tamamını Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmeye tahsis eden Vakıflardan Bakanlar Kurulunca Ver-

gi muafiyeti tanınanlara sermayeye iştirak nispetinde ödenecek miktarları da kurum vergisinden istisna tutmaktadır.

Önceden bu hüküm safi kurum kazancından, gelirlerinin tamamını amaçlarına tahsis eden ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıflara sermayeye iştirak nisbetinde ödenecek miktarları kurumlar vergisinden istisna tutmakta idi. Daha sonra 2773 sayılı Kanunun 1. maddesiyle değişerek, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni güçlendirme Vakıflarından Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınanlar, başka bir kurumun sermaye payına sahip olduklarında, hisselerine düşecek kazancın bu kurum bünyesinde de vergilendirilmemesi sağlanmış olmaktadır.(4)

C- Kurumlar Vergisi Kanunu Açısından Bağış ve Yardımların Durumu.

5442 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 14.maddesinin 6. bendinde Vakıflara makbuz karşılığı yapılan bağış ve yardımların kurumlar vergisinden indirilecek giderlere ait kısımları düzenlenirken; bu madde içerisinde Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıflarla, diğerleri ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Türk Kanunu Medenisine göre kurulan Vakıflara bir takvim yılı içerisinde makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar toplamının o yıla ait kurum kazancının yüzde ikisini ve her halde 20.000.- T.lyi aşan kısmı hasılatтан idrilemez.

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın maliyet bedeli veya

(4) ÖZBALCI, Yılmaz.; Kur.Ver.Kanunu Yorum ve Açıklamaları, 1982 S.140

mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonlarınca tesbit edilecek değeri esas alınabileceği gibi, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıflara 20.000.-TL. hadde bakılmaksızın o yıla ait kurum kazancının yüzde beşine kadar bağış ve yardım yapılabilir.

Söz konusu Kanun maddesi, bendi 3239 Sayılı Kanunun 75.maddesiyle eklenen hükmünde bağışlanan, okul, kreş ve spor tesisleri ile 50 Yatak (Kalkınmada öncelikli yörelerde 35 yatak) kapasitesinden az olmamak üzere yurt ve sağlık tesislerinin (Huzurevleri dahil) inşaatı dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşaatı için ilgili kuruluşlara yapılan her türlü bağışlar ve yardımların kurum kazancından indirilebileceği belirtilirken, Vakıflara yapılan bağışlardan bahsedilmemiştir. Ancak bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımların kurum hasılatından indirilebileceği kabul edilmiş, fakat bu konuda bağışın miktarı, yapılacağı yer ve tahsis edileceği kuruluşlar, dolayısıyla Vakıflara ait kuruluşlar veya müesseseler varsa bunların durumları daha sonra Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir demek suretiyle konuya esneklik getirilmiştir.

III- TÜRK VERGİ YASALARINA GÖRE VERGİ MUAFİYETİ TANINAN VAKIFLAR VE VAKIFLARIN DURUMU (YÜKÜMLÜLÜKLERİ)

Bakanlar Kurulunun bir Vakfa vergi muafiyeti tanıyabilmesi için, Vakfın muafiyet şartlarına haiz olması gerekmektedir. Bir Vakfın, Bakanlar Kurulundan vergi muafiyeti alabilmesi için, hangi amaçlarla kurulabileceği Maliye ve Gümrük Bakanlığınca çıkarıl-

lan "Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflarla bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara vergi muafiyeti tanınması ile ilgili usul ve esaslar" hakkındaki yazının 1. maddesinin (b) bendinde tahdidi olarak sayılmıştır. Vakfın Eğitim, Sağlık, Kültür ve benzeri konularda faaliyette bulunması ve Vakfın amacının bunlardan birinin olması, vergi muafiyetinden yararlanması için gerekli koşullardandır.

Vakıfların, hangi koşullarla Bakanlar Kurulunca vergiden muaf tutulacağına ilişkin hukuki düzenlemeler; 903 Sayılı Kanunun 4. ve 5. maddeleri ile değiştirilen Medeni Kanunun 71. ve 81. maddelerinde, Vakıflar iç tüzüğünde ve son olarak da Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın muafiyet konusunda düzenlediği usus ve esaslar adlı yazıda yer almaktadır. Bu hususlara çalışmamızın bundan sonraki bölümlerinde de ayrıntılı olarak yer vereceğiz.

A) Muafiyet Şartları

903 Sayılı Kanunun 4. maddesi, Vakıfların Bakanlar Kurulunca vergiden muaf tutulma koşullarını belirlerken 5. maddesi ise Vergi muafiyetinin kapsamını belirlemektedir. Vergi muafiyetine ilişkin ayrıntılı hukuki düzenlemeler "Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflar hakkında Tüzük" ün 37. maddesi vergi muafliğinden yararlanma başlığı altındaki hükmü gereğince, Bakanlar Kurulunca gelirlerinin en az % 80'ni, nevi itibarıyla genel, Özel ve katma bütçeli idareler bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamak üzere tahsisen kurulacağı kabul edilen Vakıflara, tahsis edilen miktar için vergi muafiyeti tanınabilir.

15 Şubat 1990 gün ve 20434 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflara Bilimsel Araştırma ve Geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara vergi muafiyeti tanınması ile ilgili usul ve esaslar" da belirtildiği gibi, bir Vakfın vergi muafiyetinden yararlanabilmesi için;

a) Vergi muafiyeti talebinden önce, kurulduğu tarihi izleyen yılbaşından itibaren iki tam yıl (Münhasıran eğitim ve sağlık konularında faaliyette bulunan Vakıfların bir tam yıl) faaliyette bulunması,

b) Eğitim, sağlık, kültür ve benzeri konularda faaliyette bulunması,

c) Bilanço esasına göre defter tutması,

d) Resmi senette yazılı gelir getirici malvarlığının, (Hisse Senetleri hariç) münhasıran eğitim ve sağlık konularında faaliyette bulunan Vakıflarda en az 430.000.000.-TL, diğer konularda faaliyette bulunan Vakıflarda ise 700.000.000.-TL. bağışlar dışındaki yıllık gelirinin de faaliyet konusu eğitim ve sağlık olan Vakıflarda 43.000.000.-TL, diğer Vakıflarda 70.000.000.-TL olması(5),

e) Resmi senedinde, Vakıf yönetimince; yıl içinde elde edilen bürüt gelirlerin, % 20'nin idame masrafları ile ihtiyatlara ve Vakıf malvarlığını arttıracak yatırımlara, kalan % 80'in ise Vakıf

(5) Bu bentte yazılı miktarlar genel, özel ve katma bütçeli idareler bütçelerinden yapılan yardımlar dışında kalan malvarlık tutarlarıdır. Bu miktarlar her yıl V.U.K.hükümlerine göre o yıl içinde belirlenmiş olan "Yeniden değerlendirme oranı" ile çarpılmak suretiyle yeniden tesbit olunur ve izleyen yılda bu miktarlar esas alınır. Bu tutarların hesabında 50.000.000.-TL'yi aşan kısım tamamlanır, altında kalan kısım atılır.

amaçlarına ayrılacağı ve harcanacağı yazılı olması,

f) Vakıflarca kurulacak eğitim tesislerinde en az % 10 kapasitenin yetenekli, ancak; maddi imkandan yoksun öğrencilere, sağlık tesislerinde ise hizmetlerin ve yatak kapasitesinin en az % 10'nun maddi imkanı olmayan hastalara tahsis edildiğinin Vakıf resmi senedinde yazılı olması ve buna uyulması,

g) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü ile diğer ilgili kuruluşların, vergi muafiyeti verilmesi konusunda Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na olumlu görüş bildirmeleri,

h) Maliye ve Gümrük Bakanlığı merkezi denetim elemanlarınca Vakıf hesapları üzerinde yapılan inceleme sonucunda vergi muafiyeti tanınması konusunda olumlu rapor verilmesi veya aynı Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde, 3568 Sayılı Kanun gereğince tesbit olunacak esaslara göre yeminli Mali Müşavirlerce düzenlenecek tasdik raporlarının olumlu olması,

Zorunludur.

Bilimsel Araştırma ve Geliştirme faaliyetinde bulunan Kurum ve Kuruluşların muafiyet şartları ise şöyle belirlenmiştir.

Bu tür kurumların;

a) Anonim şirket veya Vakıf şeklinde kurulması,

b) Amaçlarının; mevcut teknolojiyi geliştirme veya yeni teknoloji arayışına yönelik olması,

c) Yatırımlarının "Yatırım teşvik ve Yatırım İndirimi Belgesi" ne bağlanmış bulunması,

d) Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, Devlet Plan-

lama Teşkilatı Müsteşarlığı ile ilgili diğer Bakanlık ve Kuruluşların kuruma vergi muafi yetinin verilmesi için uygun olacağı yolunda Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na olumlu görüş bildirmeleri, (Vakıf şeklindeki kurum için ayrıca Vakıflar Genel Müdürlüğünün görüşü alınır.),

şarttır.

B) Vergi Muafiyetinden Yararlanma Usulü ve Yararlanan Vakıflar

Söz konusu tüzükte vergi muafiyetinden yararlanma usulü 37. maddesinin ikinci paragrafında belirtilmiştir.

Vakfeden, kuracağı Vakfın vergi muafiyetinden faydalanmasını istiyorsa, Vakıf senedinin bir taslağını dilekçesine eklemek suretiyle Maliye ve Gümrük Bakanlığına başvurur. Maliye ve Gümrük Bakanlığı, lüzumu halinde ilgili Bakanlıklarında görüşünü alarak, kurulacak Vakfın vergi muafiyetlerinden istifade edip edemeyeceği hakkındaki görüşü ile beraber Vakıf senedi taslağını, Bakanlar Kurulundan karar alınmak üzere Başbakanlığa gönderir. Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmasına karar verilirse, Maliye ve Gümrük Bakanlığı taslağın bir örneğini bütün sayfalarını tasdik ederek, Vakıf kuracak kişiye verir. Vakıf senedi bu taslağa uygun olarak yapıldığı takdirde, o Vakfın kuruluş işlemleri ile o Vakıf, vergi muafiyetinden yararlanır.

Vasiyet yolu ile kurulan Vakıflarda, vasiyetnameyi açan Sulh Hakimi, Vakfın vergi muafiyetinden faydalanabileceği kanısına varırsa, Vakıf senedinin bir örneğini göndermek suretiyle Maliye ve Gümrük Bakanlığına başvurabileceği gibi, Sulh Hakimi tarafından müracaat edilmesi halinde, Vakfın idarecileri aynı yola başvurur.

bilirler.

Vakfın kurulmasından sonra da vergi muafiyetinden faydalanmak için başvurulabilir.

Daha sonra ise Bakanlar Kurulu'nun takdir yetkisine kalmıştır. Bakanlar Kurulu uygun görürse ve söz konusu Vakıf muafiyet şartlarını taşıyorsa, vergi muafiyetinden yararlanabilir.

Maliye ve Gümrük Bakanlığının hazırlamış olduğu ve 15.2.1990 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan usul ve esaslarda da vergi muafiyetinden yararlanmak isteyen Vakıflar ile bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşların; senet veya sözleşmelerini bir dilekçeye ekleyerek Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na başvuracağı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın bu esaslardaki şartlar çerçevesinde gerekli uygunluğu sağladıktan sonra, ilgili kuruluşların görüşlerini, merkez denetim elemanının raporunu ve senet veya sözleşmenin bir örneğini, kendi görüşünü de belirtmek suretiyle Bakanlar Kurulundan vergi muafiyeti kararı alınmak üzere Başbakanlığa göndereceği belirtilmektedir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü Mülhak ve Yeni Vakıflar Dairesi Başkanlığından alınan bilgiye göre bu güne kadar kurulmuş olan tescilli Vakıf sayısı 1990 Aralık Ayı itibarıyla 2268 olarak belirlenmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünden alınan belgelere göre vergi muafiyetinden yararlanan Vakıf sayısı ise 123 tanedir. Bu Vakıfların isim ve merkezleri aşağıdadır:

VERGİ MUAFİYETİ VERİLEN VAKIFLAR

<u>VAKFIN MERKEZİ</u>	<u>VAKFIN ADI</u>
İstanbul	-Türk Eğitim Vakfı
İstanbul	-Vehbi Koç Vakfı
İstanbul	-Türk Petrol Vakfı
Ankara	-Türk Milli Kültür Vakfı
İstanbul	-Florance Nightingale Hemşire mektepleri ve Hastaneleri Vakfı
Ankara	-Hacettepe Çocuk Sağlığı Vakfı
İstanbul	-Eskişehir Öğretim ve Eğitim Vakfı
Ankara	-Türkiye Kalkınma Vakfı
Adana	-Hacı Ömer Sabancı Vakfı
Gaziantep	-Gaziantep Kolej Vakfı
İstanbul	-Türkiye Şehitlikleri İmar Vakfı
İstanbul	-Hisar Eğitim Vakfı
Ankara	-Hacettepe Üniversitesi Vakfı
Ankara	-İhsan Doğramacı Vakfı
Ankara	-Sevda Cenap And.Vakfı
Mersin	-Yardım ve İyilik Vakfı
Konya	-Türk Anadolu Vakfı
Ankara	-Manisa Yüksek Tahsil Öğrenci Y.Vakfı
İstanbul	-Fevziye Mektepleri Vakfı
İstanbul	-İlim Yayma Vakfı
İstanbul	-İstanbul Huzur Hastanesi ve Dinlenme Evleri Vakfı
Kayseri	-Kayseri Yüksek Öğrenim ve Yardım Vakfı
İzmir	-Milli Kültür ve Ahlaka Hizmet Vakfı
İzmir	-Ahmet Tatari Vakfı
Ankara	-Hacettepe Tıp Merkezi Vakfı

İstanbul	-Emin Aktar Vakfı
İstanbul	-Kalp ve Göğüs Cerrahisi Vakfı
Ankara	-Türkiye Körler Vakfı
İstanbul	-Profesör Fahrettin Kerim Gökay Vakfı
İstanbul	-Zeynep-Kamil Anne ve Çocuk Sağlığı Koruma Vakfı
Ankara	-Türkiye Trafik Kazaları Yardım Vakfı
İstanbul	-Selma ve Hacı Osman Vasıf Meti Ana ve Çocuk Sağlığı Yardım Vakfı
İstanbul	-Türkiye Kanserele Savaş Vakfı
Samsun	-Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi V.
Konya	-Cemiyeti Hayriye Vakfı
İstanbul	-Şişli Camii Şerifi Vakfı
Elazığ	-Elazığ İzzetpaşa Vakfı
İstanbul	-Türkiye Anıt-Çevre Turizmi Değerlerini Koruma Vakfı
Ankara	-Türkiye Dinayet Vakfı
Bursa	-Celal Bayar Vakfı
Ankara	-Millet Meclisi Vakfı
Bursa	-Bursa Uludağ Üniversitesi Vakfı
İstanbul	-Eczacıbaşı Vakfı
İzmir	-Özakat Vakfı
İstanbul	-Vadet Ardahan Vakfı
Adana	-Çukurova Üniversitesi Güçlendirme V.
İstanbul	-Temel Vakfı
İstanbul	-Türk Dünyası Araştırma Vakfı

Erzurum	-Erzurum Kültür ve Eēitim Vakfı
İstanbul	-İbnül Emin Mahmut Kemal İnal Vakfı
Ankara	-Ghas Vakfı
Ankara	-Türk Polis Teēkilatını Güçlendirme V.
Ankara	-Milli Eēitim Vakfı
Ankara	-Organ Nakli ve Yanık Tedavi Vakfı
İstanbul	-Bakırköy Akıl Hastanesi Vakfı
Ankara	-Adalet Teēkilatını Güçlendirme V.
Çanakkale	-Hüseyin Akif Terzioēlu Vakfı
İstanbul	-Anadolu Eēitim ve Sosyal Yardım V.
Ankara	-Türk Tanıtma Vakfı
Ankara	-T.S.K.Mehmetçik Vakfı
İstanbul	-Galatasaray Eēitim Vakfı
Ankara	-Sisav-Siyasi ve Sosyal Araēt.Vakfı
Balıkesir	-Balıkesir Verem ve Kanserle Savaē V.
Ankara	-Türkiye Sakatları Koruma Vakfı
İstanbul	-Enka, Spor Eēt.ve Sos.Yard.Vakfı
Ankara	-Tevfik Fikret Eēitim Vakfı
Ankara	-Ortadoēu Teknik Üniversitesi Güçlendirme Vakfı
İstanbul	-Turizm Geliētirme ve Eēitim Vakfı
Ankara	-İnönü Vakfı
Konya	-Hayra Hizmet Vakfı
İstanbul	-Eēitim ve Kültür Vakfı
İstanbul	-Kültür ve Sanat Vakfı
İstanbul	-Güzel İstanbul Hizmet Vakfı

İstanbul	-M.Rıfat Güzel Şerife Güzel Vakfı
İstanbul	-İstanbul Çocuk ve Tabiat Vakfı
İstanbul	-Göz Nurunu Koruma Vakfı
İstanbul	-Türkiye Aile Sağlığı ve Planlama V.
İstanbul	-Malatya Eğitim Vakfı
Balıkesir	-Bandırma Kültür ve Eğitim Vakfı
Ankara	-Türkiye Sağlık ve Tedavi Vakfı
Ankara	-Türk Güreş Vakfı
İstanbul	-Bezmi Alem Valide Sultan Gureba Hastanesi Kliniklerine Yardım Vakfı
Antalya	-Akdeniz Sağlık Vakfı
İstanbul	-Yıldız Üniversitesi Vakfı
İstanbul	-Lösemli Çocuklar Vakfı
İstanbul	-Türk-Arap ilişkileri İncelemeleri V.
Eskişehir	-Anadolu Ü.Eğt.Sağlık Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı
Ankara	-İş Vakfı
Ankara	-Türk Kadınının Güçlendirme ve Tanıtma V.
Ankara	-Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı
Urfa	-Hz.İbrahim Halilullah Kültür ve Eğt.V.
Muş	-Muş ili Mahalli İdareler Hizmet V.
Ankara	-Bedensel Engelleri Güçlendirme Vakfı
İstanbul	-İstanbul Ü.Kardiyoloji Enst. Araştırma ve Yardımlaşma Vakfı
Ankara	-6. Nokta Körleri Eğitim ve Kalkındırma Vakfı

İstanbul	-Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Mikrocerrahi ve Rekorstrüksiyonu Vakfı
İstanbul	-Ali Haydar Akın Vakfı
İstanbul	-Türk Halıcılık Vakfı
İstanbul	-İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı
İstanbul	-Haydar Paşa Numune Hastanesi Vakfı
İstanbul	-MESS Eğitim Vakfı
İstanbul	-İktisadi Kalkınma Vakfı
Ankara	-Türk Kanser Arşt.Vakfı
İstanbul	-Çaykara Eğitim Vakfı
İstanbul	-Rüştü Akın Vakfı
Ankara	-Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme V.
İstanbul	-İzzet Baysal Vakfı
İstanbul	-Terakki Vakfı
Ankara	-Mesleki Eğitim ve Küçük San.Destekleme V.
İstanbul	-Hacı Nimet Özden Camii Şerifleri Vakfı
İstanbul	-Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Vakfı
Ankara	-Atatürk Lisesi Eğitim Vakfı
İstanbul	-Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar V.
İstanbul	Türk Böbrek Vakfı
Ankara	-Haberal Eğitim Vakfı
İstanbul	-Elginkan Vakfı
Eskişehir	-İşitme Özürlü Çocuklar Eğitim ve Arşt.Vakfı
Ankara	-Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme V.
İstanbul	-İstanbul Trafik Kazaları Yardım Vakfı

İstanbul	-Sağlık ve Eğitim Vakfı
İstanbul	-Kabataş Erkek Lisesi Eğitim Vakfı
Ankara	-Türkiye Güçsüzler ve Kimsesizlere Yardım Vakfı
İzmir	-İzmir Kültür Sanat ve Eğt.Vakfı

C) Vergi Muafiyeti Tanınan Vakıfların Yükümlülükleri

Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflarla Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara vergi muafiyeti tanınması ile ilgili usul ve esaslar-
da, vergi muafiyeti tanınan Vakıfların yükümlülüklerini iki şekilde yerine getirmesi gerektiği belirtilmektedir.

İzin ve bilgi verme mecburiyeti ile gelirlerin sarfı.

Bu iki konuyu şimdi açıklamaya çalışalım.

1- İzin ve Bilgi verme mecburiyeti.

Adı geçen usul ve esasların 4. maddesi hükmü, vergi muafiyeti tanınan Vakıfların izin almak ve bilgi vermek mecburiyetinde olduklarını düzenlemektedir.

Vakıf yıllık bütçelerinin uygulamadan önce en geç içinde bulunan yılın Kasım ayı sonuna kadar Maliye ve Gümrük Bakanlığının onayına sunulması ve onaylanan bütçenin aynen uygulanması gerekir. Eğer bütçede yıl içinde yapılacak değişiklik varsa, bunun için aynı Bakanlıktan önceden izin alınması şarttır.

Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kuruluşlar yıllık faaliyet raporlarının bir örneğini yeni yılın ilk üç ayı içinde Maliye ve Gümrük Bakanlığına göndermek zorundadırlar.

Vergi muafiyeti tanınan Vakıflar ile bilimsel araştırma ve

geliştirme faaliyetinde bulunan kuruluşlar yıllık bilanço ve kâr zarar cetvelleri ile kesin bütçelerinin birer örneğini yeni yılın ilk üç ayı içinde Maliye ve Gümrük Bakanlığına gönderirler.

Vergi muafiyeti tanınan Vakıflar, bankalara yatıracakları paraları Devlet bankalarına veya Türkiye Vakıflar Bankasına yatırır-
lar.

2- Gelirlerin Sarf ve Tahsisi

903 Sayılı Yasa'nın 4. maddesi tahsisin ölçüsünü "Devletin fiilen yapmış olduğu hizmetler" olarak benimsemiştir.(6)

Hukuki düzenlemelerde sıkça kullanılan ve açıklığa kavuşturulması gereken bir başka konuda "Tahsis" konusudur.

Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflar Hakkındaki Tüzük'ün 37. maddesinin ilk fıkrası "Bakanlar Kurulunca gelirlerinin en az % 80'ni nevi itibariyle genel, özel ve katma bütçeli idareler bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini istihdaf etmek üzere tahsisen kurulacağı kabul edilen Vakıflara, tahsis edilen miktar için vergi muafiyeti tanınabilir" hükmüne yer vermektedir.

Ayrıca, Maliye ve Gümrük Bakanlığının düzenlemiş olduğu usul ve esasların 5. maddesi de bu konuya açıklık getirmektedir.

Vergi muafiyeti tanınan Vakfın, elde edildiği yıl içinde harcanmayan gelirleri, Vakıf yönetimince belli projelerin gerçekleştirilmesi için Devlet Planlama Teşkilatının uygun görüşü ve Maliye ve Gümrük Bakanlığının onayı ile en fazla üç yıl süreyle bir fon-

(6) DEMİRBİLEK, Müslim, "Vakıflar ve Vakıfların vergilendirilmesi", Vergi dünyası, Nisan 1984, S.8

da tutulabilir. Zorunluluk halinde bu süre anılan Bakanlıkça en çok 2 yıl uzatılabilir.

Bütçe uygulamalarında, yönetim ve idame giderlerine, ihtiyata veya bir kısmının Vakıf amaçlarına yönelik hizmetlere tahsisi mümkündür.

Vakıf amaçlarına tahsis edilen fonlar, hiçbir şekilde başka bir amaçla kullanılamaz. Yönetim ve idame giderlerine ayrılan fonlar, ihtiyat veya Vakıf malvarlığını arttıracak yatırımlar için de kullanılabilir.

Oysa iç tüzük hükmünde konu bu kadar açık olarak ifade edilmemiştir. Usul ve esaslar hükmü, harcanabilirlik esasına da uygunluk arz etmektedir.

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış Vakıflara ilişkin olarak, gerek muafiyet şartları, gerekse diğer yükümlülükleri gözönünde bulundurulursa, söz konusu Vakıfların, muafiyet şartlarını ihlal edip etmedikleri, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca sıkı bir denetime tabi olacakları sonucu ortaya çıkmaktadır.

IV- MUAFLIĞIN KAYBI

Adı geçen Vakıflar iç tüzüğünün 37.maddesinin son fıkrası Bakanlar Kurulunca 903 Sayılı Kanunun 4. maddesinin 1. fıkrası uyarınca vergi muaflığı tanınmış Vakıfların muafiyet koşullarını ihlal etmeleri halinde söz konusu Vakıfların vergi muaflığının Bakanlar Kurulunca kaldırılabilceğine hükmetmektedir. Anılan hükme göre; Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış bir Vakıf yukarıda değindiğimiz; 903 Sayılı Kanun ve Vakıflar İç Tüzüğü hükümlerine uygun olarak gayrisafi gelirlerini kamu hizmeti niteliği taşıyan amaçla-

rına sarf ve tahsis etmek zorundadır. Maliye ve Gümrük Bakanlığı vergi inceleme elemanlarınca resen veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün duyurusu üzerine yapılan vergi incelemeleri ile söz konusu Vakfın muafiyet koşullarını ihlal ettiği tesbit edilirse Vakıf Yönetiminden görüş istenir. Bu görüşler yeterli bulunmazsa durumun düzeltilmesi istenir. Vakıf yönetimi önerilen düzeltmeleri yapmaz ve gelecek yılda aynı hataları tekrarlarsa Maliye ve Gümrük Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğünde görüşünü alarak Bakanlar Kurulundan vergi muaflığının kaldırılmasını isteyebilir. Muaflığın kaldırılmasına dair kararlar yayımı gününde yürürlüğe girer.

Öte yandan Maliye ve Gümrük Bakanlığının Vakıflarla ilgili tebliğinin 6. maddesi "Vakıflarda Muafiyetin Kaybedilmesi" başlığını taşımakta ve iç tüzük hükümlerine paralel düzenlemeler içermektedir. Söz konusu hüküm şöyledir:

Vergi muafiyeti tanınan Vakıfların gelirlerini yukarda sözü edilen hükümlere uygun olarak sarf ve tahsis etmedikleri Maliye ve Gümrük Bakanlığı inceleme elemanlarınca resen veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün duyurusu üzerine yapılan vergi incelemeleriyle tesbit edilirse, tesbit edilen bu hatalı uygulamalar Vakfa bildirilir. Vakıf yönetimi arka arkaya 2 yıl muafiyet şartlarını ihlal ederse Maliye ve Gümrük Bakanlığı Bakanlar Kurulundan vergi muaflığının kaldırılmasını ister.

Vergi muafiyeti iptal edilen Vakıflar muafiyetin iptal edildiği yılı takip eden yılbaşından itibaren 5 yıl geçmedikçe yenden vergi muaflığı talebinde bulunamazlar. Beş yıllık sürenin so-

nunda muafiyet talebinde bulunan Vakıflar hakkında 1.madde de belirtilen şartlara uyulması halinde tekrar muafiyet tanınabilir.

Vakıflar, yıllık kalkınma planlarında belirtilen hedeflere yöneltmek ve günümüzün değişen ekonomik şartları çerçevesinde muafiyet şartlarını yeniden belirlemek tüzük değişikliği yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu değişikliğin yapılması ise belirli prosedürün tamamlanmasını gerektirdiğinden uzun zaman almaktadır. Öte yandan Kanunun bir vergi mevzuu olması nedeni ile vergi muafılığı'nın kazanılması ve kaybedilmesine ilişkin şartların usul ve esaslarını tesbit yetkisinin Maliye ve Gümrük Bakanlığına ait olması gerekir.

Görüleceği üzere, Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın söz konusu tebliğ ile yetkisini aşan düzenlemelere gittiği iddiasına itibar edilemez. Ancak, Bakanlar Kurulunun bu konuya ilişkin olarak, Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na yetki devrinde bulunan bir kararının yayımlanması yerinde olacaktır. Bu nedenle, 15.2.1990 tarihinden itibaren (7) ilgili Vakıfların, kendilerini sözkonusu tebliğ hükümlerine uygun olarak yeniden ayarlamaları gerekmektedir.

903 Sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca "Belirli niteliklere sahip Vakıflara Bakanlar Kurulu kararı ile vergi muafiyeti tanınmaktadır" dendiikten sonra söz konusu Vakıfların muafiyet koşullarını ihlal etmeleri halinde "Vakıfların vergi muafiyeti konusunda Türk Medeni Kanunu hükümleri uyarınca Vakıflar Hakkındaki Tüzük hükümlerine göre gerekli işlemler yapılmaktadır. Ancak anılan

(7) 15.2.1990 tarihli tebliğ 8.madde hükmü ile 11.3.1987 tarihli tebliği yürürlükten kaldırmıştır.

Vakıflara muafiyet tanınması hakkında alınan Bakanlar Kurulu kararları yürürlükte olduğu sürece Vakıfların vergi muafiyetleri devam etmektedir.

Görüleceği üzere Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış bir Vakfın yukarda açıkladığımız muafiyet koşullarını ihlal etmesi halinde söz konusu Vakfın vergi muafiyetinin kaldırılması ancak Bakanlar Kurulu Kararı ile mümkündür. Buna ilişkin prosedür ise daha önce açıkladığımız Vakıflar iç tüzüğünde belirlenmiştir. Anılan tüzükte "Bakanlar Kurulu Kararı yayımı gününde yürürlüğe girer" dendiğinden vergi muafiyetinin kaldırılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı yayımlanmadığı sürece söz konusu Vakfın vergi muafiyeti devam edecektir. Dolayısıyla Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanıma kararı yürürlükte olduğu hesap dönemleri için, söz konusu Vakıf, muafiyet koşullarını ihlal etmiş bile olsa Vakfa vergi salınması mümkün değildir. Buna ilişkin ihtilaflarda yargı kararlarında bu görüşümüzü desteklemektedir.

Konumuza örnek olması açısından Danıştay 4. Dairesine İlk derece mahkemesi olarak Türk Kalp Vakfı tarafından açılan dava sonucu verilen 13.1.1988 gün ve E:1987-3770, K:1988-148 sayılı kararı verelim.(8)

Türk Kalp Vakfı tarafından; Maliye ve Gümrük Bakanlığınca, 3239 sayılı Kanunla verilen Vakıflara muafiyet tanınması ile ilgili usul ve esasları belirleme yetkisi çerçevesinde çıkarılan, 11.3.987 gün ve 19397 sayılı resmi gazetede yayımlanan Türk Medeni Kanun

(8) Bkz:Ekler bölümünde Danıştay Kararları.Danıştay 4.Daire, 13.1.1988 gün ve E:1987/3770, K:1988/148 sayılı.

hükümlerine göre kurulan Vakıflar ile bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlara vergi muafiyeti tanınmasıyla ilgili usul ve esasların 1. maddesinin (d) bendi ile 5. ve 6. maddelerinin ve geçici maddesinin getirdiği düzenlemelerin yürürlükte bulunan mevzuata aykırı olduğu, uygulanması halinde Vakfa tanınan vergi, resim, harçlarla ilgili muafiyetin kaybedilmesine neden olacağı iddialarıyla iptali istemi ile Danıştay'a ilk derece mahkemesi olarak açılan dava sonunda, yeni düzenleme ile Bakanlık Vakıf bütüt gelirlerinin % 80'ni yıl içinde sarfa ve bu hükmün Vakıf senedine konulmasına zorladığı, oysa Vakfın senetlerinin, Kanun ve tüzüğün ilgili maddelerine göre, Vakıflar Genel Müdürlüğünün önerisi ile ilgili makamların kararı üzerine tescil edildiği, bu senetlerin Kanunun açık emri dışında idarece değiştirilmesi veya idari düzenlemelerle etkisiz hale getirilmesinin mümkün olmadığı, gerekçeleriyle oybirliği ile kabul kararı verilmiş, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca çıkarılan Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflar ile Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara vergi muafiyeti tanınması ile ilgili usul ve esasların 1.maddesinin (d)bendi ile, 5. maddesinin "Vergi muafiyeti tanınan Vakfın, amaçlarına tahsis ettiği gelirleri yıl içinde harcamalarının zorunlu olduğuna" dair ilk cümlesinin 6.maddesi ve geçici maddesi iptal edilmiştir.

Danıştay savcısı da bu yönde görüş bildirmiştir.

Ancak, Kanun'da böyle olmasına rağmen Bakanlar Kurulundan muafiyet talebinde bulunan bir Vakfa Bakanlar Kurulunca vergi mua-

melerden elde edebileceği gibi Vakfa gelir getirmek amacıyla kurulan işletmelerden de elde edilebilir.

2- Vakfın iştiraklerinden elde edilen gelirler:

Bu gelirlerin içerisinde; Vakfın sermayesine iştirak etmek suretiyle kurumlardan elde ettiği kazançlar girer. Vakfın iştiraklerinden elde edilen gelirlere en güzel örnek olarak kâr paylarını verebiliriz.

3- Kanunen Vakfa tahsis edilen gelirler:

Kanunlar uyarınca Vakfa tahsisi öngörülen gelirlerdir. Sinema bilet bedellerinden Vakfa pay verilmesi, genel bütçeden yardım yapılması, toplanan kurban derileri satışından hisse verilmesi, Kanunen Vakfa tahsis edilen gelirler arasında sayılabilir.

4- Kira Gelirleri:

Vakfın sahip olduğu her türlü taşınır ve taşınmazların kiraya verilmesinden dolayı sağlanacak gelirlerdir.

5- Mevduat ve Tahvil Faiz Gelirleri:

Bu gelirler banka mevduat faizi, tahvil faizleri, alacak faizleri, hazine bonosu faizleri ve benzeri gelirlerdir.

6- Sosyal Faaliyet Gelirleri:

Panel, seminer, sempozyum, balo gibi faaliyetlerden elde edilen gelirlerdir. Bu sosyal faaliyetler Vakfın amacına uygun olarak gerçekleştirilebileceği gibi gelir getirme amacıyla da gerçekleştirilebilir.

7- Yayın Gelirleri:

Kitap, dergi, takvim, ajanda ve benzeri yayın organlarının basım, yayın ve satışından elde edilen gelirlerdir.

8- Gelir Olarak Addedilen Bağış Yardım ve Diğerleri:

Bu bağışları şartlı ve şartsız bağışlar olmak üzere ikiye ayırıyoruz. Hangi bağışların gelir, hangilerinin gelir olmayacağına Vakıflar Genel Müdürlüğünün tebliği açıklık getirmektedir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün Tebliğinde;

a) Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflar hakkında ki tüzüğün 28.maddesi gereğince ve münhasıran Vakfın, Vakıf senedinde yazılı olan hak ve mal varlığına ilave edildiği takdirde gelir sayılmayacağı ancak bunların nemalarının gelir sayılacağı,

b) Tamamının veya bir kısmının Vakfın amacının gerçekleştirilmesine adanmış hizmetler için harcanması halinde; şartlı veya şartsız her türlü bağış ve ikramiyelerin gelir sayılacağı,

şeklinde açıklanmıştır.

B- Vakıf Giderleri

Vakıf gelirlerinin % 20'ni geçmeyen harcamalar ile Vakıf amaçlarına yönelik harcamalar Kanunda öngörüldüğü sürece gider olarak kabul edilebilir.

1- Vakıf gelirlerinin % 20'ni geçmeyen harcamalar. Bunları da şu şekilde guruplandırabiliriz:

a) Yönetim ve İdame Giderleri.

-Personel Giderleri: Ücretler, tazminatlar, S.S.K.İşveren payları, yolluk ve harcırahlar, sosyal yardımlar, fazla çalışma ödemeleri, kasa tazminatı, işe giderleri, konut fonu payları, tasarrufu teşvik fonu.

-Genel Giderler: Elektrik, su, temizlik, kırtasiye, kiralara, araç giderleri, PTT, onarım, sigortalar, bilgi işlem, danışmanlık,

kongre ve seminerlere katılma, vergi resim harçlar, finansman giderleri ve diğer giderler olmak üzere yapılan harcamalar bu gruba girmektedir.

-Sabit Kıymet ve Demirbaş Alımı: Bina alımı, büro malzemesi alımı, makina, teçhizat, taşıt alımı için yapılan harcamalardır.

b) İhtiyatlar.

Bir önceki sene Maliye ve Gümrük Bakanlığına gönderilen proforma bütçedeki yedek akçe miktarına sadık kalmak şartıyla, sonuç hesabından (kârdan) ayrılan rakamdır. Önceki yıl zarar edilirse ihtiyat ayrılamaz. 89 yılında elde edilen kârdan 90 yılında ihtiyatlar ayrılır.

c) Vakıf Varlığını Arttıracak Yatırımlar.

Bina, menkul kıymet alımları, Vakıf işletmelerine yönelik harcamalar, iştirak hisselerine yapılan ödemeler Vakıf varlığını arttıracak yatırımlardır.

d) Teftiş ve denetleme giderleri.

Vakıf veya Vakfa ait iktisadi işletmelerin teftiş ve denetimi sırasında yapılan harcamalardır.

2- Vakıf amaçlarına yönelik harcamalar. Bu tür harcamaları, aşağıdaki şekilde sınıflandırabiliriz.

a) Vakıf amaçlarını gerçekleştirmek için kurulmuş tesislerin; işletme giderlerine ayrılan kısımları için tahsis edilen harcamalar.

Bu tür harcamalar, Vakfın kuruluş senedindeki amacını yerine getirmeye ve Vakfın devamını sağlamaya yöneliktir.

Örn: Sağlık amacıyla kurulan bir Vakfa elektrokardiyografi cihazı alınması için yapılan harcama örnek olarak verilebilir.

b) Vakıf amaçlarını gerçekleştirmek için kurulacak tesislere yapılan harcamalar:

Örn: Eğitim amacıyla kurulan bir Vakfa matbaa tesislerinin kurulması için yapılan harcamalardır.

c) Vakıf amaçlarını gerçekleştirmek için verilen burs ve yardımlar:

Maddi ve manevi bakımdan ihtiyacı olan, başarılı fakat muhtaç durumda olan kişilere verilen nakdi ve ayni yardımlardır.

Örn:Eğitim amacıyla kurulan bir Vakfın çalışkan fakat yüksek öğrenime devam edemeyecek durumda olan bir öğrenciye eğitim bursu verilmesi.

d) Vakfa gelir getirici hizmetlere yapılan harcamalar:

Vakfın varlığını sürekli kılabilmek için, gelir getirici hizmetlere yapılan, genelde uzun vadeli yatırım niteliğinde olan harcamalardır.

e) Vakıf amaçlarına yönelik proje harcamaları:

Bunlar kırsal kalkınma projeleri, eğitim projeleri, araştırma geliştirme ve proje hazırlama çalışmaları için yapılan çalışmalar olarak belirlenmektedir.

C- Vergi Matrahı

5442 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadi kamu müesseseleri, dernek ve Vakıflara ait iktisadi işletmelerin ve iş ortaklarının; safi kurum kazancının, bir hesap dönemi içinde elde ettikleri kazançlar üzerinden hesaplanacağını ve bu konuda Gelir Vergisi Kanunu'nun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağını hükme bağlamıştır.

Vakıflarda vergi matrahının belirlenmesi basit bir şema ile şu şekilde açıklanabilir:

Gerçek Aktif = Aktif toplamı - (Ödenmemiş sermaye + Zarar + Amortisman + Şahsi hesap + Karşılıklar)

Öz Sermaye = Gerçek Aktif - Borçlar.

Özsermayeler Farkı = DSÖS - DBÖS.

Özsermayeler farkından; dönem içinde işletmeye ilave edilen kıymetler çıkarılır, dönem içinde işletmeden çekilen kıymetler eklenir.

Böylece dönem kârına ulaşılır. Bu değerden yıl içinde vergisi ödenen kıymetler ve vergiye tabi olmayan kârlar (iştirak kazancı) düşülerek, mali kâr bulunur.

Matrah x Kurumlar Vergisi oranı = Ödenecek Kurumlar Vergisi.

Ödenecek K.V. x 0,05 = S.S.D.F.

Ödenecek K.V. x 0,01 = S.Y.D.F.

Ödenecek K.V. x 0,01 = Ç.M.T.E.G.Y.F.

Dar mükellef Vakıflara ait gayrimenkullerden elde edilen gayrimenkul sermaye iratlarını beyan etmeyen Vakfın durumu ile ilgili Danıştay'ın 4. Dairesinin iki kararı vardır.(9)

İlkinde; İtalyan katolik kilisesi Vakfına, kendisine ait gayrimenkul sermaye iratlarını beyan etmediği için salınan kurumlar ve mali denge vergileri ile kesilen kaçakçılık cezasını, vergiler muvazzaf itiraz komisyonu Vakfa vergi muafiyeti tanınmadığı, ancak gizlenmesi mümkün olmayan tapu sicilinde kayıtlı gayrimenkullerin

(9) Bkz: Ekler bölümünde Danıştay Kararları, Danıştay 4.Dairesi 15.10.1986 gün, E:1982/11618 ve K:1986/3053 sayılı.

kiralanmasından elde edilen iratlar dolayısıyla salınan vergiye kusur cezası uygulanması gerekçesiyle kısmen kabul ederek vergiye ilişkin kısmı onanmış, kesilen cezayı ise kusur cezasına tahvil etmiştir.

Taraflar temyiz istemiyle Danıştay 4. Dairesine başvurmuştur. Daire, gayrimenkul kirallattırılmasını Vakfa ait bir iktisadi işletme faaliyeti kabul ederek, komisyon kararını sonuç itibariyle onanmış ve taraflar temyiz istemini red etmiştir.

Danıştay 4. Dairesi; (10) aynı konuda tam mükellef bir Vakfa ait gayrimenkul sermaye iradının beyan edilmemesi nedeniyle salınan kurumlar, mali denge vergisi ve kesilen kaçakçılık cezasını bu iradın ticari, zirai ve sınai sayılamayacağı, dolayısıyla iktisadi işletme faaliyetinde olmayacağı gerekçesiyle terkin eden mahkeme kararını; yukardaki aynı gerekçeyle bozarak, salınan vergileri onanmış ve kaçakçılık cezasını ise kusur cezasına tahvil etmiştir.

Dolayısıyla; vergi muafiyetinden yararlanmayan Vakfa ait gayrimenkul sermaye iratlarını beyan etmeyen Vakıflara salınan vergiler onanmakta, ceza olarak ise kusur cezası verilmekte olup, Danıştay 4. Dairesinin bu konuda içtihadı oluşmuştur. Bu konuya örnek olarakta Eğitim teknolojisi ve yaygın Eğitim Vakfı ile Yunusemre Vergi Dairesinin taraf olduğu, Vergi Mahkemesi kararı ve Danıştay 4. Dairesinin onama kararını verelim. (11)

(10) Bkz: Ekler bölümünde Danıştay kararları, Danıştay 4. Dairesi 24.3.1987 gün, E:1985/2697 ve K:1987/1032 sayılı.

(11) Bkz: Ekler bölümünde Danıştay kararları, Esk.2. Vergi Mahkemesi 25.3.1988 gün ve E:1987/206, K:1988/63 sayılı ve Danıştay 4. Dairesi 22.11.1989 gün ve E:1988/4523, K:1989/4048 sayılı.

Söz konusu Vakfın amacı, eğitim teknolojisi ve çağdaş kitle iletişim araçları ile, Türk halkına ömür boyu yaygın eğitim ve öğretim sağlayacak çalışmalarını desteklemek için gerekli görülecek her türlü girişim ve tasarrufta bulunmaktır.

Vakıf bu konuda gerekli bütün çalışmalarını, çeşitli araçlarla yapmaktadır. Kurs düzenleme, burslar verme, eğitim ve öğretim malzemesi üretme v.s.

Vakfa, 1986 yılındaki işlemlerin incelenmesi sonucu düzenlenen rapora dayanılarak binlerce Açıköğretim Fakültesi fasikülleri, banka optik form çekleri, kıymetli evrak, diploma ve bazı kitap basım, yayım ve dağıtım işi ile satım işi yaptığı sebebiyle tarh edilen kurumlar vergisi, S.S.D.F, S.Y.D.F. ve Ç.M.T.E.G.Y. fonları ile bunlara bağlı olarak kesilen kaçakçılık cezası; Açıköğretim fasikülleri ve kitap satışı, öğrencilerin kayıt işlemlerinde kullandıkları belgelerin basım, dağıtım ve satışı işinin ticari bir organizasyon çerçevesinde ve devamlı yapıldığının anlaşıldığı, ortada belli bir adı, muhasebesi ve sermayesi olmasa da Vakıf bünyesinde oluşturulan iktisadi bir işletmenin bulunduğu sonucuna ulaşıldığı, bu durumda Vakfa ait veya bağlı bulunan iktisadi işletmenin kazancının da kurumlar vergisine tabi olduğunu kabul etmek gerekeceği gerekçesiyle, Eskişehir 2.Vergi Mahkemesince vergi aslı onanarak, kaçakçılık cezası ile kusur cezasına tahvil edilerek oy çokluğu ile hükme bağlanmıştır.

Muhalefet oy ise, sözkonusu faaliyetlerin Vakfın amaçları doğrultusunda yapıldığı, bunlar için ücret almasının Vakfın ticari amaç olarak nitelendirilemeyeceği, 5442 Sayılı Kanun hükümlerine

göre Vakfın vergiden muaf tutulması gerektiği, ayrıca Vakıf üyelerinin öğretim üyeleri olması sebebiyle ticaret yapmalarının söz konusu olamayacağı gerekçeleriyle oyçokluğu ile verilen karara katılmamıştır.

Taraflar Danıştay 4. Dairesine, Vergi Mahkemesi kararını temyiz etmiştir. Danıştay 4. Dairesi aynı gerekçeyle Vergi Mahkemesi kararını onayarak, taraflar temyiz istemini red etmiştir. Başka bir örnekte yine Danıştay 4. Dairesine aittir. Şu şekildedir.(12)

Danıştay 4. Dairesi; Vakıfların, amaçlarına ulaşmak için Vakıf senedinde yazılı etkinlikleri arasında bulunsa da Ticaret Kanununun Ticari işletme tanımına uygun nitelikler taşıyan organizasyonları iktisadi işletme sayılacağından, vergi muafiyetinden yararlanmayan Vakfın amacını gerçekleştirmek için gelirleri arasında kitap basım ve satışından elde edilen hasılatı yer verdiği ve vergisi uyumsuzluk konusu yapılan yılda kurumlar vergisinden bağışık tutulma istemi kabul edilmediği, bu nedenle ticari işletme niteliğini taşıdığı gerekçeleriyle bu yerlerden elde edilen kazancın vergilendirilmesinin zorunlu olduğuna oyçokluğu ile hükmetmiş ve vergi muafiyetinden yararlanma istemi red edilen Vakıf adına salınan vergi ve kesilen cezayı söz konusu işlemlerin kazanç sağlama amacına yönelinerek yapılmadığı gerekçesiyle vergi ve cezayı kaldıran mahkeme kararının bozulmasına karar vermiştir.

D- Vakfın Tasfiye Edilmesi

Genellikle Vakıf kuruluş senedinde Vakfın tasfiyesi veya feshi

(12) Bkz: Ekler bölümünde Danıştay Kararları, Danıştay 4. Dairesi 18.4.1988 gün ve E:1986/4596, K:1988/1562 sayılı.

durumunda ne olacağı belirtilir. Vakfın tasfiyesi veya feshi durumunda genel kurul kararı ile Vakfın tasfiyesine karar verilir. Çoğu Vakıf, kuruluş senedinde Vakfın tasfiye edilmesi sonucu borçlarının ödenmesinden sonra kalan kısmı, kendisiyle aynı amacı taşıyan başka bir Vakfa devredilmesi maddesine yer verir.

Örn: Bir Üniversite Vakfı kuruluş senedi ile Vakıfların tasfiye edilmesi durumunda borçlarını ödedikten sonra kalan varlıklarını başarılı bir başka Üniversite Vakfına bırakmaktadır. Zaten Vakfın tasfiyesi halinde, Vakıf varlığının, Devlete veya vergi Muafiyetinden yararlanmakta olan diğer bir Vakfa intikal edeceği hususunun Vakıf senedinde yer alması, muafiyetin verilmesi sırasında aranması gereken şartlardandır.

VI- VAKIFLARIN DİĞER VERGİ KANUNLARI KARŞISINDAKİ DURUMLARI

A- Vergi Usul Kanunu'na göre Vakıfların Biçimsel Yükümlülükleri.

1- Mükelleflerin Ödevleri:

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıflar dışındaki Vakıfların iktisadi işletmeleri kurumlar vergisi mükellefi olduklarına göre V.U.K.nun ikinci kitap bölümünde 153 - 258 nci maddeler arasında belirtilen "mükellefin ödevlerini" yerine getirmeleri gerekmektedir. Bunlar bildirimler, defter tutma, vesikalar ana başlıkları altında toplanabilirler.

Görüldüğü gibi mükellefiyetle ilgili ödevleri yerine getirme sorumluluğu sadece Bakanlar Kurulunun vergi muafiyeti tanımadığı Vakıfların iktisadi işletmelerine aittir. K.V.den muaf olan Vakıflara ait iktisadi işletmelerde böyle bir mecburiyet yoktur. Bu şe-

kildeki iktisadi işletmeleri mükellefiyet ödevlerini yerine getirmek zorundadırlar. Yalnız Vakıfların ve tabi veya ait işletmelerinin mükellefiyetle ilgili bazı özel durumları vardır. Bu konulara da aşağıda yer verilmiştir.

2- Vakıfların Defter Tutma Yükümlülüğü:

a) V.U.K.na göre defter tutma zorunluluğu.

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 172/4. maddesine göre Vakıflara ait iktisadi işletmeler defter tutmaya mecburdurlar.

Aynı Kanunun 173/3-b maddesine göre ise kurumlar vergisinden muaf olan Vakıflara ait iktisadi işletmelere defter tutma mecburiyeti uygulanmayacağı hükmü getirilmiştir. Kurumlar vergisinden muaf olan Vakıfların hangileri olduğu ise yazımızın başında belirtilmiştir.

Vakıflara ait iktisadi işletmeler defter tutma bakımından tüccarların tabi oldukları hükümlere tabidirler.(V.U.K.nun m.172)

Kurumlar vergisine tabi olan Vakıfların iktisadi işletmeleri birinci sınıf tüccar olarak kabul edilir.(V.U.K. m.177/5) Birinci sınıf tüccarlar bilanço esasına göre defter tutarlar (V.U.K.m.176) Bilanço esasında ise yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, günlük kasa defteri tutulmaktadır.

Bu şekildeki Vakıfların iktisadi işletmelerinden işlerinin icabı bilanço esasına göre defter tutmalarına imkan veya lüzum görülmeyenlerin işletme hesabına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca müsaade edilir. (V.U.K. m.177/5)

b) 903 Sayılı Kanuna göre kurulan Vakıflar Hakkındaki Tüzük Hükümleri gereği defter tutma zorunluluğu.

Vakıfların hangi defterleri tutacakları 903 Sayılı Kanun'un hükümlerine göre kurulan Vakıflar hakkındaki tüzükte değişiklik yapan Tüzük'ün 29. maddesinde belirtilmiştir. (13)

Buna göre "Maliye ve Gümrük Bakanlığınca işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına müsaade edilenler dışında kalan Vakıflar bilanço esasına göre defter tutarlar. Ancak yapılarının gereği bilanço esasına göre defter tutmalarına Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılacak teftişe kadar en geç 1 yıl süreli olarak izin verilenler işletme hesabı esasına göre defter tutabilirler.

Bakanlar Kurulunca vergi muafılığı tanınan Vakıflar ise yalnız bilanço esasına göre defter tutarlar.

Yukarıda da görüldüğü gibi Vakıfların bilanço esasına göre defter tutmaları esastır ve Maliye Bakanlığı dışında Vakıflar Genel Müdürlüğü bazı Vakıflara işletme hesabı esasına göre defter tutma müsaadesi verebilmektedir.

3- Vergi Levhası Asma Mecburiyeti karşısında Vakıflar

V.U.K. 5. maddesinin 3. fıkrasında yapılan değişiklikle Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerine vergi levhası asma mecburiyeti getirilmiştir. Bu konuyu açıklayan 147 numaralı V.U.K. tebliğinde vergi levhası asmak mecburiyetinde olanlar belirtilmiştir. Vergi levhası asmak mecburiyeti olan Kurumlar Vergisi mükellefleri arasında Vakıflara tabi veya ait iktisadi işletmeler sayılmaktadır.(14)

Bu nedenle Vakıflar veya iktisadi işletmeleri vergi levhası

(13) 19.3.1982 tarih ve 3/4475 Sayılı Bakanlar Kurulu kararı.

(14) V.U.K.G.T,S.147, 1/b

asmak mecburiyetindedirler.

4- Vakıfların Beyanname Verme Sorumluluğu.

Kurumlar Vergisi Kanununa göre Vakıflara ait iktisadi işletmelerden bunların herbiri için bağlı oldukları Vakıflar tarafından ayrı ayrı beyanname verilebilir.(K.V.K. 20 son fıkra)

Verilebilir hükmü bir tercihi belirtmektedir. Yani Vakıflar kendilerine tabi veya ait iktisadi işletmelerin ayrı ayrı beyanname verebilecekleri gibi tümü için tek beyannamede verebilirler. Toplu veya ayrı ayrı beyanname verilmesi bakımından iktisadi işletmelerin ayrı veya aynı vergi dairesi mantıkası dahilinde bulunması durumu değiştirmez.

Örn: Merkezi İstanbul'da olan Vakfın Ankara'da bir hizmet işletmesi, İzmir'de bir ulaşım işleri ile uğraşan birer işletmesi varsa her iki işletme ile ilgili kazançlar İstanbul Merkezin bulunduğu vergi dairesine ayrı ayrı beyannameler halinde veya tek bir beyannamede birleştirilmek sureti ile verilebilir.

Yalnız bu hüküm yıllık kurumlar vergisi beyannameleri içindir. Muhtasar beyannamelerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirilmesi mecburiyeti vardır. Aynı şekilde tahakkuk ve ödemede bağlı olduğu vergi dairesine yapılır.(G.V.K. m.98)

B- Gelir Vergisi Kanunu Kapsamında Vakıfların Durumları.

Vakıflar Kurumlar vergisi mükellefi değilken Vakıflara bağlı iktisadi işletmeler K.V. yükümlüdürler. Bu itibarla esas olarak G.V. yükümlülükleri yoktur. Ancak, Vakıfların ve iktisadi işletmelerinin gelir vergisi Kanun'daki bazı hükümlerden dolayı hem sorumluluklar, hemde yükümlülükleri vardır. Bunlardan en önemlisi

stopaj konusudur.

Stopaj konusunu düzenleyen G.V.K. nun 94. maddesinin A.bendi uyarınca Vakıflar ve Vakıfların iktisadi işletmeleri adı geçen A. bendindeki ödemeleri nakden veya hesaben yaptıkları sırada istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur tutulmuşlardır. Hangi ödemelerden ne kadar tevkifat yapacakları ise G.V.K. 94 ve 105. maddelerinde belirtilmiştir.

193 Sayılı G.V.K. 70.maddesinin 8. bendinin 2311 Sayılı Kanun'un 49. maddesi ile değişik son fıkrası "Vakıf gelirlerinden hizmet karşılığı olmayarak alınan hisseler bu Kanun'un uygulanmasında gayrimenkul sermaye iradı addolunur." hükmünü içermektedir.

Gayrimenkul sermaye iradının genel tanımı ise G.V.K. 70.maddesinin 1. fıkrasında yapılmıştır. Buna göre söz konusu Vakıftan hizmet karşılığı olmayarak alınan hisseyi mal veya hakkın kiralanması karşılığında elde edilen irat saymak gerekmektedir.

Bu hükümlere bağlı olarak da G.V.K.94.maddesinin (b) bendinin (a) şıkkı 70.madde de yazılı mal ve hakların kiralanması karşılığı yapılan ödemelerden stopaj yapılması gereğini hükme bağlamıştır.

3239 Sayılı Kanun'la değişik G.V.K. 94/b. bendinin (b) şıkkı hükmü uyarınca Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıflar hariç diğer Vakıflara ait gayrimenkullerin kiralanması karşılığında bunlara yapılan ödemelerden stopaj yapılması öngörülmüştür.

Böylece 1.1.1986 tarihinden itibaren G.V.yükümlüsü olmayan Vakıf veya iktisadi işletmeleri gayrimenkul kira gelirleri açısından Gelir Vergisi yükü taşımış olacaklardır.

C- Katma Değer Vergisi Kanunu Karşısında Vakıfların Durumu.

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1-3/9 maddesinde belirtildiği üzere ".....Vakıflara ait veya tabi olan veya bunlar tarafından işletilen müesseselerin.....ticari, sınai ve zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri" K.D.V. ne tabidir.

Yalnız Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıfların kültür ve eğitim amacını ve sosyal amaç taşıyan teslim ve hizmetleri ile bu kuruluşların bu maksatla işlettikleri kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapılan teslimler ve ifa edilen hizmetler K.D.V.den istisna edilmişlerdir.(K.D.V.K. Md.17/1 ve 2)

Bunların dışındaki II.bölümde açıklanan ve K.V.K. nun 7/7. maddesine göre muafiyet almış Vakıfların iktisadi işletmelerinin teslim ve hizmetleri ile K.D.V.ne tabi olacaktır. Çünkü müesseseler K.D.V.K.da sayılmamıştır. Ayrıca K.D.V.Kanununda "Diğer Kanunlardaki vergi muaflik ve istisna hükümleri bu vergi bakımından geçersizdir" hükmü yer almaktadır.(K.D.V.K. 19/1)

Katma Değer Vergisi mükelleflerinin ödeme kaydedici cihazları kullanmaları mecburiyeti hakkında Kanunun 1.maddesinin 4.bendi ile Vakıflara tabi olan iktisadi işletmelere ödeme kaydedici cihazlar kullanma mecburiyeti getirmeye Bakanlık yetkili kılınmıştır.

Her ne kadar Bakanlık bugüne kadar (İlk 6 tebliğ) bu konuda bir açıklama yapmış olmamakla birlikte aynı Kanunun 1/1.maddesiyle satışı yapılan malları aynen veya işletildikten sonra satışını yapanlar dışındaki kimselere satan veya aynı kimselere hizmet veren birinci ve ikinci sınıf tüccarlar bu kanuna göre ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyetinde tutulmuştur.

V.U.K.nun 177/5.maddesi K.V. tabi olan diğer tüzel kişileri birinci sınıf tüccarlar arasında saymıştır. Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış Vakıflar dışındaki Vakıfların iktisadi işletmelerinin K.V.ne tabi olduğu daha önce belirtilmişti. Bu nedenle Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmamış Vakıfların iktisadi işletmeleri 1. sınıf tüccar olup K.D.V.ne tabi diğer mükellefler gibi 3100 Sayılı Kanun çerçevesinde ödeme kaydedici cihaz kullanmak mecburiyetindedirler. İstisna edilen teslim ve hizmetleri ilgili hükümler bu kanunlarla ilgili tebliğlerde belirtilmiştir. Vakfın iktisadi işletmesi ödeme kaydedici cihaz kullanmaktan istisna edilmiş bir mal ve hizmet tesliminde bulunuyorsa doğal olarak diğer mükellefler gibi ödeme kaydedici cihaz kullanmayacaktır.

D- Damga Vergisi Kanunu Karşısında Vakıfların Durumu.

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıfların kuruluş işlemlerinde düzenlenen her türlü kağıtlarla Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmek amacı ile kurulmuş Vakıfların hertürlü işlemlerinde düzenlenen kağıtlar Damga Vergisinden istisna edilmiştir. (488 Sayılı D.V.K. II sayılı tablo V/19)

E- Harçlar Kanunu Karşısında Vakıfların Durumu.

1- Tapu Harçları :

492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun Tapu ve Kadastro harçları ile ilgili kısmında Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıflarla ilgili bir istisna hükmü bulunmaktadır. Buna göre "Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıfların iktisap edecekleri gayrimenkullerin ve aynı hakların tescilleri ve gerhi gerektiren işlemleriyle bu Vakıflara ait tesislerin sonradan iktisap edecek-

leri gayrimenkullerin v.s. aynı hakların tescilleri serhi gerektiren işlemleri ve terkinleri" Tapu ve Kadastro harcından müstesnadır.(H.K. 59/b)

Bu hükümle sadece Bakanlar Kurulunca vergiden muaf tutulmuş Vakıfların tapu ve kadastro harcından istisna edilmiş olması sağlanmaktadır.

2- Noter Harçları :

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıfların kuruluş muameleleri ile bu Vakıflara yapılacak bağışlar Noter harçlarına tabi değildir. (H.K.mad.38 son fıkra)

F- Emlak Vergisi Kanunu Kargısında Vakıfların Durumu.

1- Bina Vergisi :

1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 4. maddesine göre Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıflara ait binalar Vakıf senedindeki amaca tahsis edilmek ve kiraya verilmemek şartıyla emlak (bina) vergisinden muaftır. Görüldüğü üzere burada tahsis ve kiraya verilmeme şartı vardır. Oysa Silahlı Kuvvetler Vakfına ait binalar kiralansa bile muaf tutulur. Emlak Vergisi Kanunu'nda bundan başka muafiyet hükmü yoktur. Dolayısı ile diğer Vakıflara ait binalar Emlak Vergisine tabidirler.

2- Arazi Vergisi :

Emlak Vergisi Kanunu'muzun 14. maddesine göre arazi ve arsa vergisinden sadece Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirme amacıyla kurulmuş Vakıflara ait arazi ve arsalar daimi olarak muaf tutulmuştur.

Bunun dışındaki Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış

olsun olmasın tüm Vakıflara ait arsa ve araziler arazi vergisine tabidir. Çünkü emlak vergisi Kanunu'nda Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı dışındaki Vakıflarla ilgili bir muafiyet hükmü bulunmamaktadır.

G- Veraset ve İntikal Vergisi Karşısında Vakıfların Durumu.

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıflara kurulurken veya kurulduktan sonra tahsis olunan mallar veraset ve intikal vergisinden istisna edilmiştir. Bu Vakıflara tahsis olunan mallar her durumda veraset ve intikal vergisinden müstesnadır.

7338 Sayılı V.ve İ.V.K.nun muafıllıkları sayan 3/b.maddesi amme idaresi emekli ve yardım sandıkları Sosyal Sigorta Kurumları umumi menfaate hadim cemiyetler v.s. dışındaki kalan tüzel kişilere ait olup da, umumun istifadesi için ilim, araştırma, kültür, sanat, sıhhat, eğitim, din, hayır, imar, spor gibi maksatlarla kurulan teşekkülleri de muafiyet kapsamına almıştır.

Muafıllıklar ilgili maddeyi kaysayan ve açıklayan l.seri nolu V.İ.V.K. tebliği ise bu konuda geniş bir çerçeveye çizmiştir. Tebliğdeki açıklamaya göre; bu fıkra ile muafiyetten istifade ettirilen teşekküller kanunla sayılanlar gibi menafiyi umumiyeye hadim olmamakla beraber umumun menfaatine hizmet maksadı ile kurulmuş olanlardır. Bu maksatla kurulmamış olan teşekküller bu hükümden istifade edemezler. Fıkroda "gibi" edatıyla bu sayılanların dışında kalan bunlara benzer teşekküllerin de fıkraların şumulüne girecekleri ifade edilmiş bulunduğu cihetle mümasil teşekküllerin bu fıkra mucibince muafiyetten istifade edecekleri tabidir denilmektedir.

V.İ.V.K. nun ilgili tebliğin açıklamaları ile umurun istifadesi için ilim, araştırma, kültür, sanat, eğitim, sıhhat, din, hayır, imar, spor ve bu sayılanlar dışında bunlara mümasil teşekküller V.İ.V. den muaf sayıldığına göre bu veya bunlara benzer teşekküllere ait olmasıyla da durum değişmeyecek ve böyle kuruluşlara yapılan veraset tarikiyle veya her ne suretle olursa olsun ivazsız intikaller vergilendirilmeyecektir.

VII- VAKIFLARA YAPILAN BAĞIŞ VE YARDIMLARIN DURUMU BİLANÇO
VE BÜTÇE İLE İLGİLİ SORUMLULUKLARI.

A- Gelir Vergisi Kanunu Açısından.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 89/2. maddesine göre Türk Medeni Kanunu gereğince kurulan Vakıflara makbuz karşılığında yapılan yardımlar mükelleflerin o yıla ait beyan ettikleri gelirlerinin % 5'ni aşmamak kaydıyla o yıl ki gelirlerinden indirilebilir beyan edilen gelirin % 5'ni aşan bağış ve yardım ise gelirden indirilemez.

3239 Sayılı Kanunla yapılan değişiklikte belirtilen okul, camii, spor tesisi, yurt v.s. yapılacak bağışların, genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli dairelere, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere yapılan bağışların tamamı indirim konulmakta ve bu değişiklik Vakıfları kapsamamaktadır.

B- Vakıfların Bilanço Düzenleme ve İlan Sorumluluğu.

Vakfın idarecileri her takvim yılı başındaki mali durumunun bir bilançosunu yaparak uygun mahalli vasıtalarla ilan etmek ve neşretmek zorundadırlar. Bilançonun bir örneğinde sicil merkezine kaydedilmek üzere Vakıflar Genel Müdürlüğüne gönderilir ve özeti

sicildeki özet hanesine kaydolunur. (15)

C- Vakıfların Bütçesinin Tasdik Zorunluluğu.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 28 numaralı genel tebliği ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıfların bütçelerinin uygulanmadan önce Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın tasdik ve tasvibine sunulmasının gerektiği belirtilmektedir.

Bu tebliğde vergi muafiyeti almış bulunan Vakıfların faaliyetlerinin Maliye ve Gümrük Bakanlığınca etkin bir şekilde denetleneceği yıllık bütçe tatbikatının dikkatle izleneceği ifade edilmektedir.

Özetle bundan böyle Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan Vakıfların hazırlayacakları yıllık bütçelerini uygulanmadan önce Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın tasdik ve tasvibine sunmaları gerekmektedir.

(15) Bakanlar Kurulu 25.7.1970 gün ve 7/1066 sayılı kararı ile yürürlüğe konulan Vakıflar hakkındaki tüzük.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VAKIFLARIN VERGİLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ UYGULAMA

I. GENEL BİLGİ

Vakıflar Genel Müdürlüğünden alınan bilgiye göre; Türkiye'de bulunan tescilli Vakıf Sayısı, 1990 yılı Aralık ayı itibariyle 2268'dir.

Bu Vakıflardan 123 tanesi (aynı tarih itibariyle) Bakanlar Kurulu kararı ile vergi muafiyetinden yararlanmaktadır.

Eskişehir bölge olarak, Kütahya Vakıflar Bölge Müdürlüğüne bağlıdır. Kütahya Vakıflar Bölge Müdürlüğüne bağlı 97 tane Vakıf vardır.(1)

Eskişehir Asliye Hukuk Mahkemesi'ndeki sicilden alınan bilgiye göre Eskişehir ili içinde kurulan tescilli Vakıf sayısı 19'dur.

(1) Bkz:Ayrıntılı bilgi için; ekler bölümünde yer alan Kütahya Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Vakıf isimleri.

Bu Vakıfların isimleri tescil sırasıyla şöyledir.

Süleyman Çakır Eskişehir Düşkünler Evi Vakfı.

Eskişehir Eğitim ve Öğretim Vakfı (Şu an İstanbul'da faaliyettedir.)

Anadolu Üniversitesi Güçlendirme Vakfı.

Eğitim Teknolojisi ve Yaygın Eğitim Vakfı.

İşitme Özürlü Çocukları Eğitim ve Araştırma Vakfı.

Eğitim Sağlık Bilimleri Araştırma Çalışmaları Vakfı.

Çok Ortaklı Şirketler Vakfı (Dağıldı)

Anadolu Üniversitesi Endüstriyel Kalkınma Vakfı.

Yunusemre İlme Hizmet Vakfı.

Yunusemre Kültür, Sanat ve Turizm Vakfı.

Eskişehir Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı.

İslami İlimler Vakfı.

Zeytinoğlu Kültür ve Bilim Vakfı.

Alpu İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı.(İlçede henüz adli teşkilat kurulmadığı için, Eskişehir Asliye Hukuk Mahkemesinde tescili yapılmıştır.)

Zehra İlim ve Kültür Vakfı.

Eskişehir ve Civarı Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifi
Ortakları Sosyal Güvenlik ve Eğitim Vakfı.

Eskişehir İli Organ nakli Vakfı.

Eskişehir İli Çevre Koruma Vakfı.

Eskişehir İli Spor ve Eğitim Vakfı.

II. ESKİŞEHİR'DE VAKIFLARIN ÖDEDİKLERİ VERGİLERE İLİŞKİN BİLGİLER.

Eskişehir Yunusemre, Battalgazi ve Taşbaşı Vergi Dairelerinden alınan bilgilere göre 1990 yılında mükellefiyeti olan Eskişehir İli Vakıflarının ödedikleri vergi miktarları:

VAKFIN İSMİ	TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	K.D.V. (Ort.Aylık)	MUHTASAR (Ort.Aylık)
A.Ü.Endüstriyel Kal.Vakfı	894.301	Boş Beyanname vermiştir	Boş Beyanname vermiştir.
Yunusemre Kültür, Sanat ve T.Vakfı.	MUAF	Boş Beyanname vermiştir	81.557 .-
İ.Ç.E.A. Vakfı	MUAF	6.580.929.-	10.524.358.-
A.Ü.Güçlendirme Vakfı.	MUAF	9.415.658.-	3.649.853.-
E.S.B.A.V.	MUAF	12.446.242.-	10.498.435.-
Akyazılı Orta Öğretim Vakfı	MUAF	Boş Beyanname vermiştir	Boş Beyanname vermiştir.
Eskişehir Spor ve Eğitim Vakfı	MUAF	802.786.-	109.491.-
İslami İlimler Vakfı (Öğrenci Yurdu)	MUAF	Boş Beyanname vermiştir	1.686.013.-
Yunusemre ve Kültür Turizm Vakfı.	MUAF	Boş Beyanname vermiştir	Boş Beyanname vermiştir.

III- VERGİDEN MUAF OLAN VAKIFLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR.

A- Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfının bilanço ve gelir - Gider tablosu ile ilgili açıklamalar:

Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı 1986 yılına ait bilançosunu incelediğimizde kaynak toplamının 2.050.728.129.-TL olduğunu; bunun bankalar, iştirakler, demirbaş ve sabit kıymetler,

avans ve alacaklar, verilen depozito ve teminatlar ile açılan akreditifler kalemlerinde dağıtılmış olduğunu görmekteyiz.

T.P.T.G. Vakfı 1986 yılı kâr - zarar cetveline baktığımızda Vakfın çeşitli gelirlerinin; % 21,8'ni Vakfın yatırım harcamalarına, % 3'nü genel giderlerine, % 75,2'ni Vakıf amaçlarına yönelik harcamalara kullandığı görülmektedir.

Vakıf gelirlerini şu kaynaklardan finanse etmektedir. Oran ve miktarları ile aşağıdadır:

-Nakit olarak yapılan bağışlar	22.429.074.-	% 1,6
-Mal Bağışları	955.000.-	% 00,7
-Yapılan Yardımlar	13.516.976.-	% 0,9
-Yatırım gelirleri	158.622.708.-	% 11,6
-Faiz gelirleri	335.104.367.-	% 24,6
-İştirakleri	50.961.298.-	% 3,7
-Basım yayın gelirleri	362.748.694.-	% 26,6
-Balo konser gelirleri	319.400.-	% 00,2
-Diğer çeşitli gelirler	<u>415.155.152.-</u>	<u>% 30,9</u>
	1.359.812.669.72	% 100

Vakfın giderlerinin üç tür olduğunu belirtmiştik.

Yatırım harcamaları, sürücüler için kitap basımı, pasaport istek formu, av tezkeresi, av tezkeresi plastik cüzdan yapımı için kullanılmıştır.

Genel giderleri ise; personel giderleri, idame giderleri, vergi-resim ve harçlar, amortisman ayrılması, teftiş ve denetleme harcamaları ile diğer harcamalardan oluşmaktadır.

Vakıf amaçlarına uygun harcamalar da Vakfın amaçları doğrul-

tusunda yapmış olduğu harcamalardan oluşmaktadır.

Bu harcamaları da şu şekilde sıralayabiliriz:

Ankara Polis Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurduna yapılan harcamalar.

Köpek üretim ve eğitim merkezine tahsis edilip kullanılan harcamalar.

G.M.K. Bulvarı No:59 bina bodrum katı onarımı.

İstanbul Polis Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurduna yapılan harcamalar..

Çevik kuvvetler birimleri.

Sivas, Çankırı, Adıyaman Emniyet Müdürlüğüne verilen avanslar.

Diğer çeşitli harcamalar.

Vakfın parası atıl olarak durmaktadır. Bankalar hesabında vadedi ve cari olmak üzere 1.411.278.800.-lira parası vardır. Bu genel bütçenin % 66.2'ne tekabül etmektedir.

1986 yılı BLANÇOSU kâr ve zarar Cetveli --

GİDERLER :

GELİRLER :

Hesap isimleri	Tl.	Hesap isimleri	Tl.
110 - YATIRIM HARCAMALARI	90.611.488.-	250 - ÇEŞİTLİ GELİRLER	1.359.812.669.72
120 - GENEL GİDERLER	12.748.669.86	--	--
130 - VAKIF AMAÇLARINA YÖNE LİK HARCAMALAR	311.981.847.-	--	--
(Türk Polis Teşkilâtının Güçlendirme Vakfı)	--	--	--
--	415.342.004.86	--	--
--	--	--	--
--	--	--	--
--	--	--	--
Safi gelir/Gider farkı	944.470.664.86	--	--
Toplamı :	1.359.812.669.72	Toplamı :	1.359.812.669.72

Yalnız bir milyar üçyüzellidokuz milyon sekizyüzoniki
bin altıyüzaltmışdokuz Tl. dir. 31/Aralık/1986

Muhasebe Müdürü
Bahri ÇOKER

AKTİF

PASİF

NO:	Hesap isimleri	Tl.	NO:	HESAP isimleri	Tl.
10-	KASA Hesabı	71.238.-	170-	ÖZVARLIKLAR Hesabı	961.815.974.00
20-	BANKALAR CARİ Hesabı	23.278.837.35	180-	EMANET PARALAR Hesabı	178.987.-
30-	BANKALAR VADELİ "	1.388.000.000.-	190-	MUHTELİF ALACAKLILAR Hesabı	16.016.792.-
40-	İŞTIRAKLER	355.000.000.-	210-	BIRIKMIŞ AMORTİSMANLAR "	4.047.050.62
50-	DEMİRBAŞ VE SABİT KİYMETLER Hesabı	25.974.132.50	220-	İŞTIRAKLERİMİZE OLAN BORÇLARIMIZ Hesabı	124.198.701.28
60-	MUHTELİF AVANSLAR Hesabı	116.596.802.-	260-	GELİR/GİDER FARKLARI Hesabı	944.470.664.86
70-	MUHTELİF BORÇLULAR "	6.066.336.-	--	--	--
80-	VERİLEN DEP.VE TEMİNAT Hes.	58.838.554.-	--	--	--
90-	VAKIF ŞUBELERİ Hesabı	1.457.495.-	--	--	--
140-	1987 YILI GİDERLERİ	13.972.-	--	--	--
150-	AÇILAN AKREDİTİFLER	75.430.763.-	--	--	--
T o p l a m :		2.050.728.129.85	T o p l a m :		2.050.728.129.85
NAZİM HESAPLAR		80.403.463.-	NAZİM HESAP KARŞILIKLARI		80.403.463.-
Genel Toplam :		2.131.131.592.85	Genel Toplam :		2.131.131.592.85
=====		=====	=====		=====

yüzotuzbir milyon yüzotuzbirbin
5 TL'dir. 31 Aralık 1986

Kayıtlara uygundur.
Bahri ÇOKER
Muhasebe Müdürü

Sureyya KARAHAN
Kıf Genel Müdürü V.

120 - GENEL GİDERLER HESABI

1200	<u>Personel giderleri:</u>	--	3.618.579.-
	1 - Maaşlar	3.224.000.-	
	2 - Tazminatlar	--	
	3 - Sigorta ve işveren	50.579.-	
	4 - Yolluklar	343.800.-	
	5 - Sosyal yardımlar		
	6 -		
1210	<u>İdare giderleri:</u>	--	6.536.230.16
	1 - Elekt. su, ısıtma ve aydınlatma, temiz.	357.724.-	
	2 - Kârtasiye, kitap, büro malzemesi	367.019.-	
	3 - Aidat (Katılma payı)	480.000.-	
	4 - Araç giderleri	367.385.16	
	5 - PTT ve Ulaştırma	4.763.257.-	
	6 - Onarımlar	118.468.-	
	7 - Bina - taşıt sigorta	82.377.-	
	8 -		
1220	<u>Vergi, resim ve harçlar:</u>	--	18.958.70
	1 - Vergi, resim, harç	18.958.70	
	2 - Noter giderleri	--	
1230	<u>Amortismanlar:</u>	--	1.262.697.-
	1 - Demirbaş amortismanı	785.487.-	
	2 - Sabit değer "	349.710.-	
	3 - Nakil araç "	127.500.-	
1240	<u>Diğer harcamalar:</u>	--	312.405.-
	1 - Temsil ve ağırlama	258.355.-	
	2 - Onur armağanları	54.050.-	
	3 -		
1250	<u>Teftiş ve Denetleme:</u>	--	1.000.000.-
	1 - Vakıflar Genel MD.	1.000.000.-	
1260			
	<u>Toplam :</u>	<u>12.748.669.86</u>	<u>12.748.669.86</u>

130 - TAKİF AMAÇLARINA UYGUN HARCAMALAR

- Emniyet Genel Müdürlüğü - Ankara -

1300 - Ankara Polis Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurdu	110.664.614.-
1310 - Köpek Üretim ve Eğitim Merkezi	127.413.666.-
1320 - G.M.K Bulvarı No:59 bina bodrum katı onarımı	35.105.523.-
1330 - İstanbul Polis Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurdu	1.069.570.-
1340 - Çevik Kuvvetler Birimleri	2.227.200.-
1350 - İller Em.Md.lerine verilen avanslardan:	
1, Sivas Em.Md.lüğü için	2.014.500.-
2, Çankırı " " " "	689.000.-
3, Adıyaman " " " "	4.500.000.-

1360 - Muhtelif harcamalar:

1, Em.Gn.MD. Kuruluş yıl Dönümü için	626.560.-
2, Trf. D.Başk. kalorifer tesisatı ve onarımı	10.204.975.-
3, Polis Akademi Sinevizyon,player	4.840.000.-
4, " " Deniz mot. kayak	4.348.000.-
5, " " Mot. sepeti	600.000.-
6, Kreş bakımevi su deposu ve demir kapı yapımı	2.414.239.-
7, Sürücü belgesi tanziminde kullanılmak üzere ithal malı yazı makinesi 20 adet	5.264.000.-

Toplamı : 311.981.847.-

110 - YATIRIM HARCAMALARI HESABI

1100 - Sürücüler için Trf. Eğ.ve Guv.
Adil kitap basımı:

1. Defa	4032x484	1.951.488.-
2. "	100000x577.50	57.750.000.-
Toplamı :		59.701.488.-

1110 - Pasaport istek formu:

1. Defa	500000	Adet	
2. "	500000	"	
1.000000x220			2.200.000.-

1120 - Av tezkeresi:

1. Defa	150000	Adet	
2. "	150000	"	
3. "	200000	"	
500000 x 891			4.455.000.-

1130 - Av Tez. plastik cüzdan:

1. Defa	50000 x 60.50	3.025.000.-
2. "	50000 x 60.50	3.025.000.-
3. "	50000 x 60.50	3.025.000.-
4. "	50000 x 60.50	3.025.000.-
5. "	50000 x 60.50	3.025.000.-
6. "	50000 x 60.50	3.025.000.-
7. "	50000 x 60.50	3.025.000.-
8. "	50000 x 61.60	3.080.000.-
400000 --		24.255.000.-

Genel toplam : 90.611.488.-

250 - ÇEŞİTLİ GELİRLER HESABI

2500	Nakit bağışları:	--	22.429.074.-
	1 - Vatandaşlar	9.203.059.-	
	2 - Bankalar	--	
	3 - Firmalar	13.226.015.-	
	4 -		
2510	Mal bağışları:	--	955.000.-
	1 - Vatandaşlar	55.000.-	
	2 -	--	
	3 - Firmalar	900.000.-	
2520	Yapılan yardımlar:	--	13.516.976.-
	1 - Vatandaşlar	--	
	2 - Bankalar	5.000.000.-	
	İktisat B.		
	3 - Firmalar	--	
	4 - Teşekküller	8.516.976.-	
	Teyev - Ist.		
2530	Yatırım gelirleri:	--	158.622.708.-
	1 - Pasaport	61.655.250.-	
	67 İl		
	2 - Vesikalar	96.967.458.-	
	67 İl		
2540	Faiz gelirleri:	--	335.104.367.-
	1 - Vadesiz hesaplar	2260.152.-	
	2 - Vadeli "	332.844.215.-	
2550	İştiraklerimiz:	--	50.961.298.72
	1 - Aselsan A.Ş	50.801.298.72	
	2 - Aspilsan A.Ş	160.000.-	
2560	Basım - Yayım:	--	362.748.694.-
	1 - Kitap I.	356.487.694.-	
	2 - Kitap II.	6.261.000.-	
2570	Balo - Konser:	--	319.400.-
	1 - Balo geliri	319.400.-	
2590	Diğer çeşitli gelir:	--	415.155.152.-
	1 - Tabelâ gelir his.	80.760.-	
	2 - Şartname satışı	450.000.-	
	3 - Tic. plâka %104	14.617.442.-	
	4 - Polis işaretleri	6.950.-	
	Toplam :	1.359.812.669.72	1.359.812.669.72

- Malî Hesaplar:- Sabit Kıymetler:

1, Tarih	5.15 M2. S. Sürçenkök	Kırşehir - Kaman	1983	60.000.-
2, "	5.15 M2. Nafia Turan	Afyon - Dinar	1985	55.000.-

- Motorlu Araç:

1. Otomobil	1 Ad. Koç Tic. Ltd Ankara	1982	650.000.-
	Anadol marka		

- Emniyet Genel Müdürlüğüne verilenler:

1, Madeni aya	Oztiryakiler - Ist.	1985	129.663.-
2, Mutfak malzemesi	" - Ist.	1985	320.100.-
3, Çaydanlık	Akkor - İstanbul	1985	8.250.-
4, Mutfak malzemesi	Ar - Yıldız - "	1985	308.000.-
5, Bebe nevresimleri	Adil Yonar - "	1985	539.000.-
6, Büro malzemeleri	Hüseyin ve Hasan kardeşler - Ankara	1985	350.000.-

- Yakış Genel Müdürlüğüne verilenler:

1, Mutfak dolapları	Dmb. No: 88 - 91 Gürsoy Ltd - Ankara	1985	144.000.-
2, Halı, masa, sandalya	Dmb. No: 82, 83, 84 Kemal Dedeman "	1985	26.100.-
3, Yazı makinesi 85	M.E. Selamoğlu "	1985	36.050.-
Dosya dolabı 86	" "	1985	34.000.-
Depo rafı 87	" "	1985	26.000.-
Bakır tabak 94	" "	1985	5.000.-
Duvar saati 95	" "	1985	7.500.-
3, Atatürk portre 92	Em. Genel MD. "	1985	10.000.-
4, Atatürk " 93	Kemal Okcan "	1985	2.250.-
5, Radyo-teyp 96	Em. Genel MD. "	1985	68.750.-
6, Bisiklet ve Motosiklet Sürücüleri Trafik Eğ. ve Güvenliği adlı kitap: (İl Em. Md. lükleri eliyle bağış makbuzu karşılığı satılarak gelir kaydedilmek üzere)			
- Bisan Bisiklet Sanayii - İzmir	6500 x 1000		
- Beldesan Mot. Vasıtalar- Ist.	6500		
- Çelik Motor Tic. A.Ş. - Ist.	6500		
	19500x1000		19.500.000.-

2810 - Teminat mektupları (Bankalar)

1, Müttaahhit Oğuz Traş - Ankara Yapı ve Kredi B.	3.273.000.-
2, Intersiz Ltd. Şti. " T.C. Ziraat B.	39.650.800.-

2820 - Teminat Mektupları (Firmalar)

1, İdeal Banka Kumbaraları, reklâm Eşyaları Sanayii - Ankara	
Firma adına A. İdeal Atsal	Verilen avans karşılığı olarak 15.000.000.-

Genel toplam: 80.403.463.-

B- Eğitim-Kültür Vakfının bilanço ve gelir-gider tablosu ile ilgili açıklamalar.

Eğitim-Kültür Vakfının 31.12.1986 tarihli bilançosundan, kaynak toplamının, % 62'ni kasada, % 93,7'ni kıymet ve iştiraklerinde ve % 02'ni ise alacaklarında muhafaza ettiği anlaşılmaktadır.

Kaynak toplamında borçlar kaleminin tali hesabında ödenecek vergiler 45.000.-TL olarak görülmektedir.

31.12.1986 tarihli kâr - zarar tablosuna baktığımızda; gelirleri kira, faiz ve telif hakları olan Vakfın; harcamalarının gelir toplamı içindeki oranları şöyle sıralayabiliriz:

Burslar	% 34,7
Üstün başarı ödülleri	% 3,7
Teftiş ve denetim gideri	% 2,5
Yönetim gideri	% 3,3
Emlâk vergileri ve diğer vergileri	% 7,7

Görülüyorki 39.581.375.-TL geliri olan Vakıf bunun 3.074.826.TL nı emlak ve diğer vergilere ödemektedir.

Aynı Vakfın 1987 yılına ait bilanço ve kâr - zarar cetvelini incelediğimizde;

Kaynaklarının ve Varlıklarının kalem olarak değişmediğini, alacak kaleminin aktiften kalktığını, tahsil edildiğini anlıyoruz.

31.12.1987 tarihli gelir gider tablosuna baktığımızda; Vakfın sigorta ve bina vergisi olarak 2.908.165.-TL ödediği görülmektedir. Bu Vakıf vergi muafiyetinden yararlandığı için kurumlar vergisi ödememektedir.

1/10/

1990 Tarihli Bilancosu

Aktif

SAKİT HESAPLAR 34.888.349.15

Danka hesabı 34.887.124.16
Kasa hesabı 1.224.99

KIYMET VE İSTIRAKLER 519.940.000.-
HESABI

Kıymetler 513.735.000.-
İstirakler 6.205.000.-

BORÇLULAR HESABI 25.616.-

554.853.965.15

SERMAYE HESABI 510.790.500.61

ALACAKLILAR HESABI 25.070.616.-

İnsaat 25.025.616.-

Ödenecek Vergiler 45.000.-

BORÇLAR HESABI 20.000.-

GELİR-GİDER FARKI 18.972.848.50

554.853.965.15

31.12.1986 tarihli Gelir-Gider

13.736.000.-

7.477.700.-

1.000.000.-

1.326.000.-

3.074.826.50

18.972.848.50

Faizler

11.245.703.1-

39.581.375.-

39.581.375.-

三

5

31.12.1987 tarihli Bilançosu

Aktif

Pasif

NAKİT HESAPLAR	63.902.665.15
Banka	63.824.187.16
Kasa	78.477.99
KIYMETLER	513.735.000.-
Gayrimenkuller	513.735.000.-
	<u>577.637.665.15</u>

SERMayE HESABI	513.969.884.65
ALACAKLILAR HESABI	48.859.986.-
GELİR-GİDER FARKI	9.787.814.50
	<u>577.637.665.15</u>

31.12.1987 tarihli Gelir-Gider Tablosu

Gider

Gelir

GENEL GİDERLER 1.474.766.-
BURSLAR 41.690.000.-
ÜSTÜN BAŞARI
ÖDÜLLERİ 2.165.920.-
TEFTİŞ-DENETİM
1.000.000.-
SİGORTA VE RİKA
VERGİSİ 2.908.165.-
GELİR-GİDER FARKI 9.787.814.50

59.026.665.50

KİRA GELİRLERİ 31.122.756.-
TELİF-HAKLARI 1.800.000.-
MEVDUAT FAİZLERİ 15.310.445.-
1986 YILI AMACA
TAHSİS OLUNAN VE
HARCANMAYAN PARANIN
DEVİRİ 10.793.464.50

59.026.665.50

C- Türkiye Milli Kültür Vakfının Bilanço ve Gelir-Gider Tablosu ile ilgili açıklamaları:

Türkiye Milli Kültür Vakfı'nın 31.12.1986 tarihli gelir-gider tablosuna baktığımızda harcamalarının büyük bir kısmının(% 79,2'lik) burs giderleri, diğer kısımlarını da kültür giderleri, personele ödenen ücretler, genel giderler ve muhtelif giderlerden (V.G.M.ne ödenen teftiş ve denetleme payı) meydana geldiği görülmektedir.

Gelirlerin ise; % 70,5'lik kısmı bağışlardan, diğer kısımları ise çelenk gelirlerinden, kira gelirlerinden, temettüleri ve muhtelif gelirlerden elde edilmektedir.

31.12.1987 tarihindeki gelir-gider tablosuna bakıldığında; burs giderleri % 30,7 oranına düşmüştür. Bunun yanı sıra tabloya yeni giren şartlı yardımlar kaleminin oranı % 40'tır.

Gelirler kısmında ise şartlı bağışlar % 61,5 oranı ile 431.550.000.-Tl.dır.

Her iki yılın bilançoları mukayese edildiğinde 1986 yılında bankalar % 65,9 dan 1987 yılında % 6,6'ya düşmüştür. Vakıf bu farkı sabit kıymetlere kaydırmış, sabit kıymetler % 15,9 dan % 47,2 lik bir orana yükselmiştir.

Pasifte ise kalem isimlerinde farklılık olmamış, miktarlarda ufak tefek değişiklikler olmuştur. Oranları şöyledir:

	1986 Yılı Pasifi	1987 Yılı Pasifi
Ana Varlık	% 13,2	% 45
Muh.Alacaklar	% 0,2	% 0,3
Eski Y.Gelir-Gider	% 65	% 32
Gelir-Gider	% 21,6	% 22,7

Ayrıca Vakfın elinde 137.469.690.-L. para atıl olarak dururken kullanılmamaktadır. Oysa bu para burs olarak dağıtılmış olsa idi daha yararlı olacaktı. Paranın Vakıf amaçları doğrultusunda dağıtılması daha uygundur.

5

31.12.1986 TARİHLİ GELİR GİDER TABLOSU

S GİDERLERİ.....	314.663.855.-
TÜR GİDERLERİ.....	3.048.034.-
ENK GİDERLERİ.....	15.499.327.-
SONEL GİDERLERİ.....	7.744.968.-
EL GİDERLERİ.....	3.635.149.-
F.GİDERLER.....	1.000.000.-
(Maf Teftiş Payı)	
	345.591.333.-
YILI GELİR FAZLASI	51.388.795.-
	396.980.128.-

BAĞIŞLAR.....	280.057.027
ÇELEK GELİRLERİ.....	38.700.600.-
KİRA GELİRLERİ.....	3.573.600.-
TEMETTÜLER.....	25.717.745.-
MUHT.GELİRLER.....	48.931.156.-

396.980.128.-

5

31.12.1986 TARİHLİ BİLANÇO

HESABI.....3.605.652.-
ALAR HESABI.....157.266.982.-
UL KIYMETLER.....19.649.255.-
R KIYMETLER.....38.003.578.-
AK SENETLERİ.....19.500.000.-
İL SENETLERİ.....500.000.-

238.525.467.-

ANA VARLIK FONU.....31.500.000.-
MUHT.ALACAKLILAR.....571.836.-
ESKİ YILLAR GELİR GİDER.....155.064.836.-
1986 YILI GELİR GİDER.....51.388.795.-

238.525.467.-

31/12/1987 LARİKA SİLAH GİDERİ GİDERİ

BURHAN (FARUKLAR).....	215.852.403.-
KÜLTÜR GİDERLERİ	7.192.003.-
ÇELİK GİDERLERİ	21.073.738.-
PERSONEL GİDERLERİ	+ 26.555.575.-
GAZEL GİDERLER	+ 6.475.775.-
KİRA GİDERLERİ	+ 4.585.760.-
MAVİT GİDERLERİ	+ 1.000.000.-
(Vakıf teftiş payı)	
ARTIL YAKILAN.....	200.500.000.-
	<u>563.635.674.-</u>
GENEL FAKKI.....	137.469.690.-
	<u>701.155.364.-</u>

SARIL BAKI	
BURH GİDERLERİ	25.425.400.-
ÇELİK GİDERLERİ	93.806.300.-
MAVİT GİDERLER	72.605.604.-
PERSONEL	51.708.01.-
KİRA GİDERLERİ ...	6.059.800.-
MAVİT GİDERLERİ	451.55.000.-

701.155.364.-

0/069

0/0692

5 31/12/1987 TARİHLİ BİLANÇO

BA HESABI 4.154.321.-
KİFLAR BANKASI 40002 HS..11.805.537.-
KİFLAR BANKASI 40001 HS.. 2.382.951.-
KİFLAR BANKASI 40006 HS.. 3.879.464.-
KİFLAR BANKASI D.Ç.M.HS.. 361.248.-
KİFLAR BANK.VADELİ HS..237.175.949.-
KİFLAR BANKASI 40008 HS.. 152.813.-
KUL KIYMETLER HS..... 37.577.255.-
KUL KIYMETLER HS..... 302.721.628.-
KUL KIYMETLERİ HS..... 30.000.000.-
KUL VASİTALARI HS..... 10.082.932.-

640.294.143.-

ANA VARLIK FONU.... 294.110.000.-
MONT.ALMACAKLILAR... 2.260.827.-
ESKİ DİLLAR GELİR.. 206.453.631.-
1987 YILI GELİR HS. 137.469.690.-

640.294.143.-

D- İhsan Doğramacı Vakfının Bilanço ve Gelir-Gider Tablosu ile ilgili Açıklamalar:

Vergiden muaf olan İhsan Doğramacı Vakfı 1986 yılı gelirleri 39.581.375.-TL. olup, kira gelirleri, mevduat faizleri ve yayın gelirlerinden oluşmaktadır. Gelirlerinin % 65,5'lik kısmını kira gelirlerinden 25.935.672.TL.ya iş hanlarını kiraya vermek suretiyle elde etmektedir. Vakıf diğer gelirlerini ise toplam gelirler içerisinde % 28,4 oranında banka faizlerinden 11.245.703.-TL ve yayın gelirlerinden 2.400.000.-TL olarak elde etmektedir.

Aynı yıla ait Vakfın giderleri ise; Vakıf gelirlerinin üçte birini geçmeyen harcamaları ve Vakıf amaçlarına yönelik harcamalardır.

Giderlerin % 31,7'lik kısmını oluşturan 12.580.210.50.TL.lık Vakıf gelirlerinin üçte birini geçmeyen harcamalar, yönetim ve idame giderleri, onarım ve yatırım ile teftiş giderlerinden oluşmaktadır. Yönetim ve idame giderleri içerisinde müşavirlik giderleri, genel giderler ve bina vergileri bulunmaktadır.

Vakfın bina vergileri 2.568.674.50.TL.ile harcamaların % 6,4'ne tekabül etmektedir.

Oysa Vakıf bina vergisinden ayrışık tutulmuş olsa idi; 2.568.674.50.TL. da aşağıda bahsedeceğimiz Vakıf amaçlarına yönelik harcamalar içinde yer alan burslar kalemine aktarılabilirdi. Böylece Vakıf ödediği vergi ile daha iyi kamu hizmeti sunmuş olabilirdi ve bu durumda amaçlarına daha uygundu.

Vakıf amaçlarına yönelik harcamalar, burslar ve üstün başarı ödülleri, plaketlerden oluşmaktadır. Burslar Vakfın giderlerinin

% 34,7 ni oluşturmaktadır. Bu oran daha yüksek olabilir. Böylece Vakıf amacına daha uygun çalışmış olacaktı.

İhsan Doğramacı Vakfının 31.12.1987 tarihli Gelir-Gider cetveline baktığımızda, gelirlerinin iştiraklerden, banka faizleri, vergi alacağı tahsili ve 1986 yılından devreden amaç harcamaları bakiyesinden oluştuğu görülmektedir.

Giderlerinin ise Bilkent Üniversitesine yardım, personele ödenen ücretler, genel giderler, arsa vergisine ödenen miktar, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ödenen teftiş-denetleme payları ve 1.686.172 TL kârı (gelir-gider farkı) olduğu görülmektedir.

Tarih : / /

Sayı :

İHSAN DOĞRAMACI VAKFI
1986 YILI BÜTÇESİ 31-12-1986 TARİHİ İTİBARI İLE
KESİN HESABI

GİDER BÜTÇESİ

1000-VAKIF GELİRLERİNİN ÜÇTE BİRİNİ <u>GEÇMEYEN HARCAMALAR</u>	12.580.210.50.-
1100-Yönetim ve idame giderleri	4.400.826.50.-
1110-Müşavirlik giderleri	1.326.000.-
1120-Genel giderler	506.152.-
1130-Bina vergileri	2.568.674.50.-
1300-Onarım ve yatırım harcamaları	7.179.384.-
1310-Hisse alımları	6.205.000.-
1320-Borç ödemeleri	974.384.-
1500-Teftiş giderleri	1.000.000.000.-
2000-VAKIF AMAÇLARINA YÖNELİK HARCAMALAR	15.207.700.-
2500-Burslar	13.736.000.-
-Üstün başarı ödülleri ölaketler	1.471.700.-
Vakıf amaçlarına kullanılacak gelir fazlası	10.793.464.50.-
TOPLAM	39.581.375.-

[illegible]

31.12.1986 tarihli Bilancosu

AKTİF

HAKİT HESAPLAR	34.888.349.15
Banka hesabı	34.887.124.16
Kasa hesabı	<u>1.224.99</u>
KIYMET VE İSTİRAKLER HESABI	519.940.000.-
Kıymetler	513.735.000.-
İştirakler	<u>6.205.000.-</u>
BORÇLULAR HESABI	25.616.-
	<u>554.853.965.15</u>

PASİF

SERMAYE HESABI	510.790.500.65
ALACAKLILAR HESABI	25.070.616.-
İnşaat	25.025.616.-
Ödenecek Vergiler	<u>45.000.-</u>
BORÇLAR HESABI	20.000.-
GELİR-GİDER FARKI	18.972.848.50
	<u>554.853.965.15</u>

IV- VERGİDEN MUAF OLMAYAN VAKIFLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR.

A- Endüstriyel Kalkınma Vakfının bilanço ve gelir-gider tablosu ile ilgili açıklamalar:

Endüstriyel Kalkınma Vakfı kurumlar vergisine tabi bir Vakıftır. Vakfın amacı; enerji, teknoloji, maden, kentleşme, çevre korunması, inşaat ve turizm endüstrisi gibi konularla ilgili çalışmalarını desteklemek ve bizzat yürütmek üzere her türlü girişim ve tasarruflarda bulunmaktır.

Vakfın Gelirleri; % 3,5 oranında faiz ve komisyonlardan ve % 96,5 oranında iştirak gelirlerinden elde edilmektedir.

Giderleri ise, genel giderler ve kanunen kabul edilmeyen giderlerden oluşmaktadır. Sonuç hesabında 58.329.900.-TL.kârı vardır.

31.12.1989 tarihli bilançosunda; Vakfın Kaynakları Bankalar, iştirakler, geçici vergi ve K.D.V. den oluşmaktadır.

Varlıkları ise; muvakkat borçlar, Vakıf yedekleri, öz varlık, iştirak taahhütleri, bilimsel araştırma fonu ve sonuç kaleminden teşekkül etmektedir.

Vakfın geliri 58.329.900.-TL gözükmekte ise de; bunların 56.486.083.-TL iştirak gelirinden meydana gelmektedir. Bu miktar (G.V.K. mükerrer 39.madde gereği) daha önceden vergilendirildiği için, sonuç hesabından düşülmesi gerekir.

Ayrıca Vakfın 101.317.-TL'lik K.K. edilmeyen gideri vardır.

Bu nazara alınmaz. Genel giderler de sonuç hesabından düşülür.

Kalan miktar üzerinden kurumlar vergisi ödenir. Bu miktar

1.944.134.-TL olmaktadır. Vakfın ödeyeceği kurumlar vergisi matrahı

1.944.134.-TL olacaktır. Yunusemre Vergi Dairesine bağlı olan Vakfın 1989 yılında ödediği vergi ve fonlar vergi dairesinden alınan bilgiler ile şöyledir:

Dönemi	Nev'i	Matrah	Tahakkuk Eden	Mahsup Edilen	Ödenen
:	:	:	:	:	:
89 Takvim Yılı	K.V.	1.944.134.-	894.301.-	1.472.022.-	-
Ocak 90-Arl.90	Geçici Vergi	3.910.000.-	1.955.000.-	577.721.-	1.377.279.-
89 Takvim Yılı	S.S.D.F	894.301.-	44.715.-	-	44.715.-
89 Takvim Yılı	S.Y.D.F	894.301.-	8943.-	-	8943.-
89 Takvim Yılı	Ç.M.E.T.E.G.Y.F	894.301.-	8943.-	-	8943.-
89 Takvim yılı	Damga V.	-	12.000.-	-	12.000.-

Bu Vakfın 1990 yılında KDV'ye tabi bir gelir veya faaliyeti olmamıştır. Çünkü Vakıf Vergi Dairesine KDV. beyannamesini her ay düzenli olarak vermiştir. Boş beyanname olduğu için, matrah olmadığından tahakkuk eden KDV. de yoktur.

Muhtasar beyannamede aynı şekilde her ay mutad olarak verilmiştir. Herhangibir kesinti olmadığı için boştur.

ENDÜSTRİYEL KALKINMA VAKFI 31.12.1989 TARİHLİ
GELİR-GİDER CETVELİ

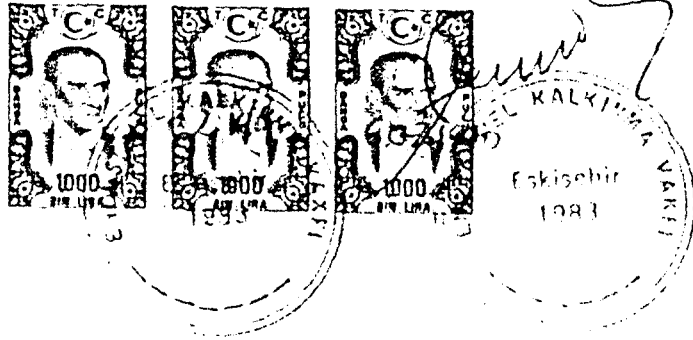
GELİRLER

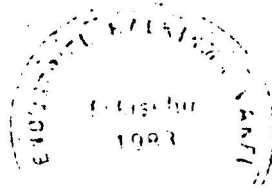
FAİZ KOMİSYON GELİRLERİ	2.101.414.-
İŞTİRAK GELİRLERİ	56.486.083.-
	58.587.497.-

GİDERLER

GENEL GİDERLER	157.280.-
K.KAB.ED.GİD	100.317.-
	257.597.-

SONUÇ HS 58.329.900.-

ENDÜSTRİYEL KALKINMA VAKFI
31.12.1989 TARİHLİ KAPANIŞ BİLANÇOSU

BANKALAR	61.275.295.-	MUV.BORÇLAR	64.485.-
İŞTİRAKLER	4.725.000.-	VAKIF YEDEK.	4.959.384.-
GEÇİCİ VERGİ	1.184.532.-	ÖZ VARLIK	1.000.000.-
K D V	18.942.-	İŞTİRAK TAAH.	2.000.000.-
		BİLİMSEL AR.F	850.000.-
		SONUÇ	58.329.900.-
	<u>67.203.769.-</u>		<u>67.203.769.-</u>

T. C.

Eskişehir Birinci
NOTERİ
MUSA BAŞERHâyet Harfisi İktisadî
Cd. No. 105/A

Büro : 11669

Ev : 13371

ENDÜSTRİYEL KALKINMA VAKFI
RESMÎ SENEDİ

MADDE 1 - KURUCU

Endüstriyel Kalkınma Vakfı" adı ile bir tesis kurmuştur.
Tesis Tüzel Kişiliğe sahip olup Merkezi Eskişehir'dir.
Vakıf gerekli gördüğü yerlerde (Vakıflar Genel
Müdürlüğünün izni ile) şubeler açabilir.

MADDE 2 - AMAÇ

Vakfın amacı, i ve bağlı kurumlarda enerji, teknoloji, maden, kentleşme, çevre korunması, inşaat ve turizm endüstrisi gibi konularla ilgili çalışmalarını desteklemek ve bizzat yürütmek üzere her türlü girişim ve tasarruflarda bulunmaktır.

Vakıf bu amaçlarını gerçekleştirmek üzere,

- Enerji tasarrufu, enerji kaynaklarının ve enerji mühendisliğinin gelişmesine katkıda bulunmak,
- Teknoloji geliştirme, uygulama ve yayma faaliyetlerini desteklemek,
- Maden, yer altı ve yer üstü kaynaklarının ekonomik değerlendirilmelerini desteklemek,
- Kentleşme, çevre korunması, çevre düzenlemesi ve doğanın korunması faaliyetlerine yardımcı olmak,
- Endüstriyel ve konut yapılarının modernizasyon çalışmalarına katkıda bulunmak,
- Turizm endüstrisini geliştirmek gibi çalışmalar yapar.

Vakıf, başta Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü ile Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı, Eğitim Teknolojisi ve Yaygın Eğitim Vakfı, İşitme Özürlü Çocuklar Eğitim ve Araştırma Vakfı, Anadolu Üniversitesi Güçlendirme Vakfı olmak üzere her türlü eğitim, öğretim, kültür, sanat ve bilimsel araştırma kuruluşlarının amacına uyan çalışmalarını

DEĞERLİ KAĞIT

Harç ve damga vergisi de-
ğeri 1512 sayılı Noterlik
Kanunu gereğince makbuz
ile nakden tahsil edilmiştir.

T. C.
Eskişehir Birinci
NOTERİ
MUSA BAŞER

Vilâyet Karşısı İkilevül
Cd. No. 105/A

Büro : 11669

Ev : 13371

- 2 -

destekler, ödülleri ihdas eder, eğitim ve öğretim programları, seminerler, kurslar, kongreler, sempozyumlar ve açık oturumlar düzenler, çeşitli yayınlar yapar veya yaptırır, burslar verir. Araştırmalar yapar veya yaptırır.

Vakıf yukarıda belirtilen amaçları için gelirleri ile veya bağış ya da vasiyet yoluyla mallar, haklar iktisap edebilir. Taşınır veya taşınmaz varlıklarının gelirleri ile mal, hak ve gelirlerini arttırmak için her türlü girişim ve tasarruflarda bulunabilir.

MADDE 3 - TAHSİS

Vakfın amacını temin için, başlangıç olarak, Eskişehir Vakıflar Bankası Merkez Şubesindeki .500.000.. TL'si Anadolu Üniversitesini Kurma ve Yaşatma Derneği tarafından Vakıfa tahsis edilmiştir.

MADDE 4 - VAKIF YÖNETİM KURULU

Vakıf Yönetim Kurulu biri Üniversitenin Rektörü, en az üçü Üniversitenin öğretim elemanlarından olmak üzere üç yıl süreyle görev yapacak yedi kişilik bir kuruldur.

Bunlardan üyelik süresi biten veya bitmeden ayrılan üyelerin yerine Üniversite Yönetim Kurulunun kendi üyeleri arasından seçeceği iki kişi ile Vakıf Yönetim Kurulunun mevcut üyeleri arasından seçeceği üç kişiden oluşan SEÇİM KONSEYİ tarafından yenileri üç yıl için seçilir.

Süresi dolan üyelerin yeniden seçilmeleri mümkündür.

Yönetim Kurulu Üyelerinin yarısından bir fazlasının aynı anda Vakıftan ayrılmaları halinde, seçim konseyi yerlerine derhal yeni üyeler seçer.

Vakıf Yönetim Kurulu, başkan, başkan vekilini ve genel sekreterini kendi üyeleri arasından seçer.

İlk yönetim Kurulu, Vakıf senedinin tescilinden sonra kurucu tarafından seçilir ve çağrı ile toplanarak kendi arasından başkan ve genel sekreteri ile yürütme kurulu ve danışma kurulu seçer.

MADDE 5 - YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

a) Vakıf amaçlarının gerçekleştirilmesine çalışmak, gelişmesi ve amacına uygun işler için gerekli kararları almak, Vakıfla

DEĞERLİ KAGIT

Harç ve damga vergisi de-
ğerlisi 1512 sayılı Noterlik
Kanunu gereğince makbuz
ile nakden tahsil edilmiştir.

B- Türkiye Ekonomi Vakfı'nın gelir - gider tablosu ve bilançosu ile ilgili Açıklamalar:

Kurumlar Vergisine tabi olan Türkiye Ekonomi Vakfı'nın 1989 yılına ait gelirlerinin 6.027.247.-Tl.sı, vadeli ve vadesiz hesaplardan gelen faiz ve 9.603.300.-Tl.sı gayrimenkul iradından gelmektedir.

Vakfın aynı döneme ait giderleri ise oranları ile şöyledir:

Personel gideri	% 18,6
Apt.Yönetim Gideri	% 15
Bina amortismanı	% 0,4
Elkt.ve Havagazı gideri	% 10,8
İlan Gideri	% 0,2
Teftiş ve Dent.gideri	% 1,2
Su gideri	% 2,1
Noter gideri	% 0,2
Pul gideri (Bilançoya)	% 0,4
Sigorta gideri(Yangına karşı)	% 0,6
Emlak vergisi	% 2,4
Çeşitli giderler	% 1,4
Devreden kâr-zarar	% 46,7

Bilançonun Kaynakları kasa, bankalar ve sabit kıymetler (taşınmazlar ve demirbaşlar) kalemlerinden oluştuğu görülmektedir. Bankalar hesabının % 77,7'si vadeli hesapta, kalan % 22,3'ü vadesiz hesaptadır.

Varlıklarının ise sermaye, amortisman ve sonuç (kâr) kalemlerinden oluştuğu görülmektedir.

Vakıf tarafından yapılan % 53,3 oranındaki 8.251.517.₺.lık giderin Vakfın kuruluş amaçlarına, yönetim kurulu kararlarına ve öngörülen bütçeye uygun olarak yapıldığı tasdik edilmiştir.

Bu Vakfın vergi matrahı 7.379.030.₺.olmaktadır. Buna göre ödeyeceği vergisi ve fonları şu şekildedir:

Ödenecek Kurumlar Vergisi $7.379.030 \times 0,46 = 3.394.353.₺$

Ödenecek Fonlar S.S.D.F.= $3.394.353 \times 0,03 = 101.830.₺$

S.Y.D.F.= $3.394.353 \times 0,01 = 33.943.₺$

Ç.M.E.Ş.M.E $3.394.353 \times 0,01 = 33.943.₺$

Fon toplamı : 169.716.-₺ olmaktadır.

TÜRKİYE EKONOMİK KURUMU VAKFI

TURKISH ECONOMIC ASSOCIATION FOUNDATION

KURULUŞ TARİHİ 1974 FOUNDATION

TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU VAKFININ ON ALTINCI ÇALIŞMA YILI 1989 GELİR VE GİDER HES.

GELİRLERİMİZ	LİRA.	GİDERLERİMİZ	LİRA
Vadeli ve Vadesiz hesaplardan gelen Faiz Komisyon	6.027.247.--	Personel Gideri (Sigorta vergi dahil)	2.913.520..
Gayrimenkul iradından gelen gelir	9.603.300.--	Apt.Yönetim Gideri	2.346.500..
		Bina Amortismanı	6.380..
		Elektirik ve Havagazı gideri	1.699.105..
		İlan Gideri(Bilanço)	44.000..
		Teftiş ve Denetleme Gid.	160.000..
		Su Giderleri	332.306..
		Noter Gideri (Defter tastiki ve <i>protesbo</i>)	31.051..
		Pul Gideri(Bilanço)	7.500..
		Sigorta Gideri (Yangın Sigortası için)	99.272..
		Vergi Gideri(Emlak Ver.)	379.458..
		Çeşitli Giderler	232.425..
		1990 yılına Devreden kar ve zarar	8.251.517..
			7.379.030..
Yekun....	15.630.547.--	Yekun.....	15.630.547.--

Türkiye Ekonomi Kurumu Vakfı

Müdürü

Prof.Dr.Erdiç Tokgöz

TÜRKİYE EKONOMİK KURUMU

VAKFI

Tel: 168 25 89 - 168 25 99

Türkiye Ekonomi Kurumu Vakfı

Sayman Üye

Prof.Dr.Latif Çakıcı

TURKIYE EKONOMI KURUMU VAKFI

TURKISH ECONOMIC ASSOCIATION FOUNDATION

KURULUŞ TARİHİ 1974 FOUNDATION

TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU VAKFININ ON BEŞİNCİ ÇALIŞMA YILI 1989 BİLANÇOSUDUR

A K T İ F	TL.	PASİF	TL.
1- Kasa Hesabı	947.25		
2- Bankalar.Hes. (Vakıflar Bankası)	15.044.389.32		
3- Sabit Kıymetler	1.457.370.96		
Tagınmazlar	319.500.-		
Demirbaşlar	1.137.870.96		
	1.457.370.96		
		Sermaye Hesabı	1.187.793.--
		Amortisman Hes.	177.833.52
		Geçen yıldan	171.453.52
		Bu yıldan	6.380.--
			177.833.52
		Netice Hesabı	15.137.081.01
Yekun....	16.502.707.53	Yekun.....	16.502.707.53
Nazım Hesaplar	963.440.--	Nazım Hesaplar	963.440.--
	17.466.147.53		17.466.147.53
	=====		=====

Türkiye Ekonomi Kurumu Vakfı

Müdürü

Prof.Dr.Erdinç Tokgöz

Türkiye Ekonomi Kurumu Vakfı

Başman Üye

Prof.Dr.Latif Çakıcı

Teslis Tarihi: 16-4-1974

TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU VAKFI

TURKISH ECONOMIC ASSOCIATION FOUNDATION

KURULUŞ TARİHİ 1974 FOUNDATION

TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU VAKFININ 1989 YILI BİLANÇOSU VE NETİCE HESAPLARI

BİLANÇO:

AKTİF:

Kasa Hesabı: 947.25 Yapılan Küçük harcamalardan sene sonunda arta kalan miktardır.

Bankalar Hesabı: 15.044.398.32 TL.sı Bu paranın Vakıflar Bankası Kızılay Şubesinde 11.703.821 lirası vadeli hesapta geri kalan miktar ise vadesiz cari hesaptadır.

Sabit Kıymetler: 1.457.370.96 TL.sı bu miktar Vakfın Demirbaş ve sabit kıymetlerini göstermektedir.

PASİF:

Sermaye Hesabı: 1.187.793.-- TL.Sı Türkiye Ekonomi Kurumundan Türkiye Ekonomi Kurumu Vakfına tahsis edilen varlıkların karşılığını gösteren miktardır.

Amortisman Hes: 177.833.52 TL.Sı Geçen yıldan devreden 171.453.52 liralık amortisman hesabının üzerine bu yılki amortisman da eklenerek 177.833.52 lira olmuştur.

Kar ve Zarar Hes: 15.137.081.01 TL.Sı gelirler ve giderler arasındaki fark olup netice hesabına aktarılan miktardır.

Nazım Hesaplar: 963.440.-- TL.Sı Eski yıllarda cüzdan ve tahvilat hesaplarını izlemekte iken tahvillerin yönetim Kurulu kararı ile bozdurularak vadeli hesaba geçirilmiş olması ve eskiden beri tek sütunda gösterilen bu hesap kayıtlarımızda geçmiş yıllarda olduğu gibi gösterilmeye devam edilmektedir.

Netice Hesabı: 15.630.547.-- TL.sı Gelirlerimiz 1989 yılı içinde gayrimenkul iradından 9.603.300.- TL.sıdır. Vadeli ve Vadesiz mevduat hesaplarından da 6.027.247.--TL.sı gelir sağlanmış olup gelirler yekunu 15.630.547.-- TL sı olmuştur.

Giderler Hes: 8.251.517.--TL.sıdır Personel giderlerine sigorta ve vergi dahil 2.913.520.- lira ödenmiştir. Apartman yönetimi için 2.346.500.- lira ödenmiş bina amortismanına 6.380.-- lira ayrılmış, Elektrik ve hava gazı için 1.699.105 lira ödenmiş, Bilanço ilanı için ilan parası olarak 44.000.- Lira ödenmiş, tefdiş ve denetleme payı olarak vakıflara 160.000.- lira ödenmiş.

TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU VAKFI

TURKISH ECONOMIC ASSOCIATION FOUNDATION

KURULUŞ TARİHİ 1974 FOUNDATION

Su gideri olarak sular idaresine 332.306.-- lira ödenmiş, noter masrafı olarak (Defter tastiki ve çekilen protosto) içinde 31.051.- lira masraf yapılmış, Bilanço ve Gekir gider cetvellerine yapıştırılmak için 7.500.- liralık pul alınmış, Vakfa ait Dairelerin yangına karşı sigortası için sigorta Şirketine 99.272.- Lira ödenmiş. Emlak vergisi olarakta 379.458,7 lira ödenmiş. Vakfın çeşitli giderleri içinde bütün yıl içinde 232.425.- lira harcanarak giderler yekunumuz 8.251.517.- liraya ulaşmıştır.

SONUÇ:

1989 yılı içinde sağlanan 15.630.547.- lira gelire karşılık bir yıl içinde 8.251.517.- lira harcamalar yapılmıştır.

Sene sonunda bilançonun hazırlanması amacı ile giderler hesabında toplanan miktar sonuç hesabının borcuna geçirilmiş, Sonuç hesabı borç ve alacak farkı olan 15.137.081.01 lira bilançonun pasifinde ve netice hesabı içinde yer almaktadır. 1989 faaliyet yılı içinde gerçekleşen 8.251.517.- liralık giderin, Vakfın Kuruluş amaçlarına Yönetim Kurulu kararlarına ve Öngörülen bütçeye uygun olarak yapıldığı tastik edilmiştir.

Türkiye Ekonomi Kurumu Vakfı

Müdürü

Prof.Dr.Erdinç Tokgöz

TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU

VAKFI

Tesis Tarihi: 16-4-1974

Türkiye Ekonomi Kurumu Vakfı

Sayman Üye

Prof.Dr.Latif Çakıcı

S O N U Ç

Vergiciliğin, tarihi süreç içinde mutlak iktidarın vergilendirme organı olmaktan çıkması ve yerine parlamenter demokrasilerin anayasalarında, kişi hak ve yükümlülükleri içinde yer alan, anayasal bir yükümlülük haline gelmesi, yaratılan çağdaş toplum ve Devlet ilişkisinin bir sonucudur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Vergi Ödevi başlığını taşıyan 73. maddesi hükmü verginin Yasal dayanağını oluşturmaktadır.

Bir ülkede yürürlükte bulunan vergi sistemi ile toplumsal ve ekonomik yapı arasında yakın bir ilişki mevcuttur. Bu sebeble ekonomik ve toplumsal yapının değişmesine paralel olarak vergi sisteminin de değiştirilmesi gerekmektedir.

Tarihsel kökeni ilk çağlara uzanmakla birlikte günümüzün en güncel konularından birisi olan Vakıf Kurumunun, sağlıklı gelişimini önlemek için gerekli tedbirler alınarak, Vakıf müessesesinin öteden beri gelen ulviliği korunmalıdır.

Vakıf, gerçekten ihtiyacı olan kişilere kucak açan bir müessese olmalı ve amacı saptırılmamalıdır.

Günümüzde birçok Vakıf kurulmaktadır. Bunun en önemli nedeni Vakıflara tanınan vergi muafiyetidir. Ancak, vergi muafiyeti verilen Vakıflar bunu suistimal etmemeli, vergi muafiyeti verilmesi amacına uygun olarak kullanmalıdır. Tersi bir durum oldukça büyük haksızlıklara yol açacaktır. Vakıfların kamu hizmetlerinde Devletin yardımcısı olması için verilen vergi muafiyeti, amaçlandığı şekilde kullanılmaz ise gelir dağılımında adaletsizliklere ve bir takım haksız kazançlara yol açacaktır.

Son bölümde yer verdiğimiz vergiden muaf olan Vakıflara ve vergiden muaf olmayan Vakıflara ilişkin gelir-gider tablolarında ve bilançolarda; Vakıfların kalan paralarını bankalar hesaplarında atıl olarak tuttukları, Vakıfların gelirlerini amaçlarına uygun olarak ve etkin bir şekilde kullanmadıkları, yıl sonu bilançolarında nakit olmasına rağmen amaçlarına yönelik olarak harcama yapmadıkları görülmektedir.

Oysa, Vakıflar bu nakitleri atıl olarak bırakmak yerine, kamu hizmetlerinin aktarılmasında Devlete biraz daha yardımcı olsalar, kendilerine verilen vergi kolaylığını tam anlamıyla yerine getirmiş olacaklardır.

Ancak, Vakıfların vergiden bağışık olması iyidir. İncelediğim vergiden muaf olan Vakıflar, burslar, yardımlar, eğitim harcamaları, sağlık ve kültür harcamaları yaparak vergi olarak ödeyecekleri para ile daha yararlı faaliyetler yapmaktadırlar ve Devlete gerçekten Kamu hizmetlerini sunmasında yardımcı olmaktadır.

Vakıfların vergi muafiyetinden yararlandırılması ve amaçlarına yönelik faaliyetlerini daha sağlıklı bir şekilde yürütülmeleri

açısından aşağıda sıralanan önerilere uyulmasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir.(2)

-Vakıflara, ilk kuruluş sırasında vergi muafiyeti verilmeye-
rek, çok gerekli ise Vakıf faaliyetlerinin değerlendirilmesine ka-
dar geçici muafiyet verilmelidir.

-Özellikle amaçları ^{arasında} eğitim, sağlık, bilimsel araştırma ve ge-
liştirme konuları bulunan Vakıflara vergi muafiyeti sağlanmalıdır.

-Vakıfların amaçlarına uygun faaliyette bulunup bulunmadıkla-
rı sık sık Vakıflar Genel Müdürlüğü elemanlarınca denetlenmelidir.

-Kamu hizmeti veren ve kamuya açık olan vergiden muaf veya
muaf olmayan Vakıfların mali tablolarının ve bilançolarının açık-
lık ilkesi gereği, yayımlanması ve herkesçe izlenebilmesi imkanı
sağlanmalı; böylece Vakıflarda gizli işler yapıldığı intibası si-
linmelidir.

-Türk toplumunda önemli bir yeri olan Vakıf müesseselerine
gereken ilgi gösterilmeli, her seviyeden insanın bu konuda bilinç-
lendirilmesine çalışılmalı, bu kurumların belli kişilerle sınırlı
kalmaması uygun görülmektedir.

-Gerekirse Vakıflar amaçları doğrultusunda faaliyet yapmaya
Vakıflar Genel Müdürlüğü elemanlarınca yönlendirilmeye çalışılmalı,
zorlanmalıdır. Vakıflar buna uymadıkları takdirde müeyyide konul-
malı, hatta verilmiş olan vergi muafiyetinin kaldırılması yoluna
gidilmelidir.

Türkiye'de Vakıfların vergilendirilmesi konusunda bugüne kadar

(2) SAYGILIOĞLU, Nevzat; Vakıflarda Vergi Uygulaması, Vakıf mevzuatının aksayan yönleri semineri, VII. Vakıf Haftası, Ankara, 6.12.1989 s.8.

fazla çalışma yapılmamıştır. Bu durumunda, Vakıfların büyük bir kısmının vergiden muaf ve sadece Vakıfa ait iktisadi işletmesi olan Vakıfların Kurumlar Vergisine tabi olmasından kaynaklandığı zannedilmektedir.

K A Y N A K L A R D İ Z İ N İ

- AKDAĞ, Mustafa : Türkiye'nin iktisadi ve içtimai tarihi,
Tekin Yayınevi, 1979.
- AKDİŞ, Muhammet : "Vakıflar ve iktisadi işletmelerin Vergi
Kanunları karşısındaki durumları", Vergi
Dünyası Dergisi, Sayı: 56, Nisan 1986.
- AYDIN, Davut : Vakıflar ve Finansal Raporlama, İ.İ.B.F.
(Kollegyum tebliği), Kasım 1982.
- AYDIN, Tuncay : Eski Vakıf hükümlerimiz ve Vakıflarla ilgi-
li bazı inceleme ve sorunlar, İstanbul, 1984.
- BALLAR, Suat : Yeni Vakıflar Hukuku, Cem Ofset Matbaa,
İstanbul, 1987.
- BALTA, Ruşen : Yeni Vakıflar El Kitabı, Ankara, 1989.
- DALAMANLI, Lütfü : Eski yeni Vakıf Davaları, Seçkin Hukuk Ya.,
Ankara, 1986.
- DEMİRBİLEK, Müslüm : "Vakıflar ve Vakıfların Vergilendirilmesi",
Vergi Dünyası Dergisi, Sayı:8, Nisan 1982.
- EĞİNLİOĞLU, Yasemin : "Vakıfların Kiraları ve Durumu", Balıkesir
Barosu Dergisi, Sayı:25-28, 1984.
- EĞİNLİOĞLU, Yasemin : "Hayrat Vakıfları", Balıkesir Barosu Der-
gisi, Sayı:13-14, 1983.
- ERGÜN, Özsunay : Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler, İst.1969.

- ERKİLET, Şaban : Dernek ve Vakıfların Vergilendirilmesi,
Yayınlanmış eseri.
- HATEMİ, Hüseyin : Türk Hukukunda Vakıf Kurma Muamelesi,
İstanbul, 1969
- İŞERİ, Ahmet : Vakıflar Hakkında Tüzük, Ankara Üniversitesi Ya. No:294,Sevinç Matbaası,Ankara,1972.
- İŞERİ, Ahmet : Türk Medeni Kanununa göre Vakıf,Ankara,1968.
- İŞERİ, A., AKÜNAL, T., TEZEL, A., BAYRAKERİ, F.: Vakıflar ve Sorunları, Vehbi Koç Yayınları No:1,Ankara, 1973.
- İŞERİ, Ahmet : Türk Medeni Kanununa göre kurulan Vakıflar hakkında tüzük ve ilgili hazırlık çalışmaları, Ankara, 1972.
- KARINABADİZE, Ö.H., SUNGURBEY, İ.:Eski Vakıfların Temel Kitabı, İ.Ü. Ya. No:2380, İ.Ü.Hukuk Fak.Ya.No:537, İstanbul, 1978.
- KÖPRÜLÜ, Fuat : Osmanlı Devletinin Kuruluşu, Ankara, 1984.
- KURT, Hasan : "Vakıflara Vergi Muafiyeti tanınması ile ilgili düzenlemenin Danıştay'ca iptal edilen hükümlerinin incelenmesi,Sayı:100,Aralık 1989.
- ÖZBALCI, Yılmaz : Kurumlar Vergisi Kanunu yorum ve açıklamaları,Olgaç Matbaası, Ankara, 1982.
- ÖZER, M.Salih : "Dernek ve Vakıflara ait gayrimenkullerden elde edilen kiralardan yapılan vergi kesintisi ve bir vergileme sorunu",Sayı:92,Nisan 1989.

ÖZTÜRK, Nazif : Menş-e-i ve Tarihi Gelişimi açısından Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara 1983.

SAYGILIOĞLU, Nevzat: Vakıflarda Vergi Uygulaması, VII. Vakıf Haftası, Vakıf Haftasının aksayan yönleri semineri, Ankara, 6.12.1989.

TEKEOĞLU, Muammer : "Vakıfların Etkileri", Türkiye Gazetesi, 2.12.1986. Cumhuriyetin 50. yılında Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1973.

ÜNVER, Serdar : Vakıflarda Bütçeleme (Yüksek Lisans Tezi). A.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayını, Eskişehir, 1986.

YILDIZ, İ.Hüseyin : "Vakıflara ilişkin Hukuki Düzenlemeler I", Vergi Dünyası Dergisi, Sayı:69, Mayıs 1987.

YILDIZ, İ.Hüseyin : "Vakıflara İlişkin Hukuki Düzenlemeler II", Sayı:70, Haziran 1987.

Vakıflar Haftası, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayını, 5-11 Aralık 1983.

Vakıflar Dergisi, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, 1981-1985.

Yeni Vakıflar Kataloğu, T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, 1984.

T.C. Başbakanlık, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayını. (Aday Memurlara verilen Kitap).

Ankara Vakıflar Genel Müdürlüğü Kayıtları.

Kayseri Vakıflar Bölge Müdürlüğü Broşürü.

Kütahya Vakıflar Bölge Müdürlüğü Kayıtları.

2762 Sayılı Vakıflar Kanunu.

Millet Meclisi Tutanakları Dergisi.

Eskişehir Defterdarlığı

..... Yunusemre Vergi Dairesi Kayıtları.

..... Taşbaşı Vergi Dairesi Kayıtları.

..... Battalgazi Vergi Dairesi Kayıtları.

1730 PATRONA HALİL AYAKLANMASI ÜZERİNDE
DÜŞÜNCELER *

1730 Patrona Halil ayaklanması, Osmanlı tarihinde birkaç defa eşi görülen ve padişahın tahttan indirilmesi ile neticelenen başkent isyanlarından biridir. Şimdiye kadar kaleme alınan eserlerde olayın sebepleri üzerinde yeter derecede durulmuş değildir. Genel olarak, zamanın Sadrâzamı Damad İbrahim Paşa'nın sefaheti, İran sınırı boylarında Osmanlı askerinin uğradığı başarısızlıklar ve Sünnîlerin Şiiler tarafından zulüm görmelerine rağmen padişah ile sadrâzamanın bir türlü harekete geçmemeleri, 1730 ayaklanmasının başlıca sebepleri olarak gösterilmiş bulunmaktadır. Halbuki mevcut kaynaklar iyice incelenecek olursa isyanın ekonomik sosyal ve siyasal mahiyette çok daha derin bir takım sebepleri bulunduğu meydana çıkar.

XVIII. yüzyılın ilk yarısında Osmanlı İmparatorluğu, ekonomi bakımından aşılması güç bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. Geçen yüzyıldan beri girilen çeşitli savaşların gerektirdiği masraflar devlet hazinesini boşaltmış, başarısız seferlerden sonra devlet hazinesine ganimet malı girmemesi büyük malî buhranlara sebep olmuştur. Cülûs bahşîşleri ile saray masrafları da oldukça kabarık bir yekûn tuttuğundan malî krizler zaman zaman çok şiddetli bir hal almıştır. Şüphesiz ki hükûmet bunlara karşı bazı çareler aramaktan geri kalmamıştır. Alınan tedbirlerin bir kısmı, 1730 ayaklanmasının başlıca kurbanlarından Damat İbrahim Paşa'dan öncesine, bir kısmı da onun sadareti zamanına rastlamaktadır. Hükûmetin aldığı tedbirlerden biri, paranın ayarını düşürmek olmuştur. Hükûmet ile hükûmetten aylık alanlar arasında bu yüzden baş gösteren anlaşmazlıklara, yine aynı malî operasyon dolayısıyla piyasanın altüst olması da katılınca büyük kitleleri kapsıyan derin bir hoşnutsuzluk hali meydana gelmiştir. Ayrıca vergi konması ve toplanması usulleri de genel bir memnunsuzluk

* Bu yazı, 21 Aralık 1953 tarihinde Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinde tertiplenmiş olan Tarih Bölümü Colloquium'unda yaptığım konuşmanın özetidir.

E K L E R

U-4

K U T A H Y A Vakıfları
Bilgi Müdürlüğüne bağlı olan Vakıflar

DOSYA NO:	VAKFIN ADI
16/1	Şükri Çaçlayan Vakfı
16/2	Abdurrahmanoğlu İbrahim Vereseleri Vakfı
16/3	Abdullah Çağlar Vakfı
16/6	Rüştü Özsoy
16/7	Ali Osman Köksoy Vakfı
16/9	Sivrihisar İslami İlimler Vakfı
16/10	Mahmut Kitiş Vakfı
16/12	Afyon İmam Hatip Okulu Diyanet Tesisleri Vakfı -
16/13	İlme Hizmet Vakfı
16/14	Cafer Akıllı İlter Vakfı
16/15	İslami İlimler Vakfı X
16/17	Hasanet Vakfı
16/18	İlme ve Hayra Hizmet Vakfı
16/19	Eğitim Teknoloji ve Yaygın Eğitim Vakfı - X
16/20	İşitmede Özürlü Çocukları Eğitim ve Araştırma Vakfı - X
16/21	Eğitim Sağlık Bilimleri Araştırma Çalışmaları Vakfı X
16/22	Sosyal Yardım ve Kültür Vakfı
16/23	Tavşanlı Hayır Hizmetleri Vakfı
16/24	Em.Alb.Mehmet ve Nilüfer Benlioğlu Vakfı
16/25	Çok Ortaklı Şirketler Vakfı (Dağıldı)
16/26	Anadolu Üniversitesi Güçlendirme Vakfı - 10
16/27	" " Endüstriyel Kalkınma Vakfı X
16/28	Hacı Caferoğlu Hasan Ata Vakfı
16/29	Mehmet Oğlu Ahmet Özdemir Vakfı
16/30	Mehmet Rıdvan ve Fatma Ulviye Tesisleri Vakfı
16/32	Bessam Ahmet Yakupoğlu Vakfı
16/33	Yunus Emre İlme Hizmet Vakfı X
16/34	" " Kültür Sanat ve Turizm Vakfı X
16/35	Tavşanlı İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
16/37	Eskişehir İli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
16/38	Bolvadin İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
16/42	Uşak İli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
16/43	Eşme İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
16/44	Gediz " " " " " "
16/46	Banaz " " " " " "
16/47	Sarıcakaya İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
16/49	Kütahya İli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
16/50	Simav İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
16/51	Mahmudiye İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı X

K Ü T A H Y A

DOSYA NO: VAKFIN ADI

16/52	Mihalıçcık İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	*
16/53	Afyon İli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/54	Karahallı İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/55	Sivaslı İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/56	Sincanlı İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/57	Emirdağ " " " " " "	
16/58	Ulubey " " " " " "	
16/59	İhsaniye " " " " " "	
16/60	Domanıç " " " " " "	
16/61	Altıntaş " " " " " "	
16/62	Seyitgazi " " " " " "	*
16/63	Çay İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/64	Şuhut İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/65	Çifteler İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	*
16/66	Sandıklı " " " " " "	
16/67	Dinar İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/68	Sultandağı İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/69	Emet İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/70	Dazkırı İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/71	Sivrihisar İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	*
16/72	Bolvadinliler Dayanışma Vakfı	
16/73	Kozluca Köyü Hüseyin Ağa Vakfı	
16/74	Şaphane İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/75	Zeytinoğlu Eğitim, Bilim ve Kültür Vakfı	*
16/76	Dumlupınar İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/77	Eskişehir Eğitim ve Öğretim Vakfı	*
16/78	Bayat İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/79	İnönü " " " " " "	*
16/80	Aslanapa İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	
16/81	Başmakçı " " " " " "	
16/82	Afyon " " " " " "	*
16/83	Hisarak " " " " " "	
16/84	Beylioğlu " " " " " "	*
16/85	İscehisar " " " " " "	
16/87	Afyon Eğitim ve Kültür Vakfı	
16/88	İscehisar İlçesi Sağlık ve Eğitim Vakfı	

K Ü T A H Y A

DOSYA NO : VAKFIN ADI

16/89	Eskişehir ve Civarı Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifi Ortakları Sosyal Güvenlik ve Eğitim Vakfı
16/90	Zehra Kültür ve Eğitim Vakfı *
16/91	Eskişehir Organ Nakli Vakfı *
16/92	Gimsan Gediz İplik ve Mensucat San. A.Ş. Mensupları Sos.Yard.ve Day.V.
16/93	Eskişehir Spor ve Eğitim Vakfı *
16/94	İsmail Köyü İlim ve Hizmet Vakfı
16/95	Eskişehir ili Çevre Koruma Vakfı.<
16/96	Uşak ili Çevre Koruma Vakfı.
16/97	Afyon ili Çevre Koruma Vakfı.

TÜRK MEDENİ KANUNU HÜKÜMLERİNE GÖRE KURULAN VAKIFLARLA
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME FAALİYETLERİNDE BULUNAN
KURUM VE KURULUŞLARA VERGİ MUAFİYETİ TANINMASI İLE İLGİLİ
USUL VE ESASLAR

BİRİNCİ BÖLÜM
Muafiyet Şartları

Vakıfların Muafiyet Şartları

Madde 1- Bir vakfın vergi muafiyetinden yararlanabilmesi için;

- a) Vergi muafiyeti talebinden önce, kurulduğu tarihi izleyen yılbaşından itibaren iki tam yıl (Münhasıran eğitim ve sağlık konularında faaliyette bulunan vakıfların bir tam yıl) faaliyette bulunması,
- b) Eğitim, sağlık, kültür ve benzeri konularda faaliyette bulunması,
- c) Bilanço esasına göre defter tutması,
- d) Resmi senette yazılı gelir getirici malvarlığının, (Hisse senetleri hariç) münhasıran eğitim ve sağlık konularında faaliyette bulunan vakıflarda en az 300.000.000.-, diğer konularda faaliyette bulunan vakıflarda ise 700.000.000.-, bağışlar listesindeki yıllık gelirinin de faaliyet konusu eğitim ve sağlık olan vakıflarda 13.000.000.-, diğer vakıflarda ise 70.000.000.- lira olması,
- e) Resmi senedinde, vakıf yönetimince; yıl içinde elde edilen brüt gelirlerin; % 20'sinin idame masrafları ile ihtiyatlara ve vakıf malvarlığını artıracak yatırımlara, kalan % 80'inin ise vakıf amaçlarına ayrılacağı ve harcanacağı yazılı olması,
- f) Vakıflarca kurulacak eğitim tesislerinde en az % 10 kapasitenin yetenekli, ancak; maddi imkandan yoksun öğrencilere, sağlık tesislerinde ise hizmetlerin ve yatak kapasitesinin en az % 10' unun maddi imkanı olmayan hastalara tahsis edildiğinin vakıf resmi senedinde yazılı olması ve buna uyulması,

g) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü ile diğer ilgili kuruluşların, vergi muafiyeti verilmesi konusunda Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na olumlu görüş bildirmeleri,

h) Maliye ve Gümrük bakanlığı merkezi denetim elamanlarınca vakıf hesapları üzerinde yapılan inceleme sonucunda vergi muafiyeti tanınması konusunda olumlu rapor verilmesi veya aynı Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde, 3568 sayılı Kanun gereğince tespit olunacak esaslara göre Yeminli Mali Müşavirlerce düzenlenecek tasdik raporlarının olumlu olması,

zorunludur.

Bu maddenin (d) bendinde yazılı miktarlar genel, özel ve katma bütçeli idareler bütçelerinden yapılan yardımlar dışında kalan malvarlık tutarını göstermektedir. Bu miktarlar her yıl Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl içinde belirlenmiş olan "Yeniden Değerleme Oranı" ile çarpılmak suretiyle yeniden tespit olunur ve izleyen yılda bu miktarlar esas alınır. Bu tutarların hesabında 50.000.000.-lirayı aşan miktarlar tama iblağ edilir, altında kalan kısım ise atılır.

Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Faaliyetinde Bulunan Kurum ve Kuruluşların Muafiyet Şartları

Madde 2- Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunmak üzere kurulacak kurumların;

a) Anonim şirket veya vakıf şeklinde kurulması,

b) Amaçlarının; mevcut teknolojiyi geliştirme veya yeni teknoloji arayışına yönelik olması,

c) Yatırımlarının "Yatırım Teşvik ve Yatırım İndirimi Belgesi"ne bağlanmış bulunması,

d) Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile ilgili diğer Bakanlık ve kuruluşların kuruma vergi muafiyeti verilmesinin uygun olacağı yolunda Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na olumlu görüş bildirmeleri (Vakıf şeklindeki kuruluşlar için ayrıca Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün görüşü alınır.),

şarttır.

İKİNCİ BÖLÜM

Ortak Hükümler

Muafiyetten Yararlanmada Usul

Madde 3- Vergi muafiyetinden yararlanmak isteyen vakıflar ile bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşları; senet veya sözleşmelerini bir dilekçeye ekleyerek Maliye ve Gümrük Bakanlığına başvururlar. Maliye ve Gümrük Bakanlığı bu Esaslardaki şartlar çerçevesinde gerekli uygunluğu sağladıktan sonra, ilgili kuruluşların görüşlerini, merkez denetim elemanının raporunu ve senet veya sözleşmenin bir örneğini, kendi görüşünü de belirterek Bakanlar Kurulundan vergi muafiyeti kararı alınmak üzere Başbakanlığa gönderir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vergi Muafiyeti Tanınanların Mükellefiyetleri

İzin ve Bilgi Verme Mecburiyeti

Madde 4) a) Vakıf yıllık bütçelerinin uygulamadan önce en geç içinde bulunulan yılın Kasım ayı sonuna kadar Maliye ve Gümrük Bakanlığının onayına sunulması ve onaylanan bütçenin aynen uygulanması gerekir. Bütçede yıl içinde yapılacak değişiklikler için aynı Bakanlıktan önceden izin alınması şarttır.

b) Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kuruluşlar yıllık faaliyet raporlarının bir örneğini yeni yılın ilk üç ayı içinde Maliye ve Gümrük Bakanlığına göndermek zorundadırlar.

c) Vergi muafiyeti tanınan vakıflar ile bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunan kuruluşlar yıllık bilanço ve kâr-zarar cetvelleri ile kesin bütçelerinin birer örneğini yeni yılın ilk üç ayı içinde Maliye ve Gümrük Bakanlığına gönderirler.

d) Vergi muafiyeti tanınan vakıflar, bankalamayacakları paraları devlet bankalarına veya Türkiye Vakıflar Bankasına yatırırılar.

Gelirlerin Sarfı

Madde 5- Vergi muafiyeti tanınan vakfın, elde edildiği yıl içinde harcanmayan gelirleri, vakıf yönetimince, belli projelerin gerçekleştirilmesi için Devlet İstisna Teşkilatının uygun görüşü ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın onayı ile en fazla üç yıl süreyle bir fonda tutulabilir. Zorunluluk halinde bu süre alınan Bakanlıkça en çok 2 yıl uzatılabilir.

Bütçe uygulamalarında, yönetim ve idame giderlerine, ihtiyata veya vakıf alvarlığını artıracak yatırımlara ayrılmış fonların tamamının veya bir kısmının vakıf amaçlarına yönelik hizmetlere tahsisi mümkündür.

Vakıf amaçlarına tahsis edilen fonlar, hiçbir şekilde başka bir amaçla kullanılamaz. Yönetim ve idame giderlerine ayrılan fonlar, ihtiyat veya vakıf alvarlığını artıracak yatırımlar için de kullanılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Muafiyetin Kaybedilmesi

Vakıflarda Muafiyetin Kaybedilmesi

Madde 6- Vergi muafiyeti tanınan vakıfların, gelirlerini yukarıda sözü edilen hükümlere uygun olarak sarf ve tahsis etmedikleri Maliye ve Gümrük Bakanlığı inceleme elemanlarınca re'sen veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün duyurusu üzerine yapılan vergi incelemeleriyle tespit edilirse, tespit edilen bu hatalı uygulamalar vakfa bildirilir. Vakıf yönetimi bu uyarıdan sonra da beş yıl içinde iki defa muafiyet şartlarını ihlal ederse Maliye ve Gümrük Bakanlığı ilgili diğer kuruluşların da uygun görüş bildirmeleri halinde Bakanlar Kurulundan vergi muafiliğinin kaldırılmasını ister.

Vergi muafiyeti iptal edilen vakıflar, muafiyetin iptal edildiği yılı izleyen yıl başından itibaren beş yıl geçmedikçe yeniden vergi muafiyeti talebinde bulunamazlar. Beş yıllık sürenin sonunda muafiyet talebinde bulunan vakıflar hakkında birinci maddede belirtilen şartlara uyulması halinde tekrar muafiyet tanınabilir.

Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Kurumlarında Muafliğın Kaybedilmesi

Madde 7- Adı geçen kurumların bu Esaslarda ngrlen özelliklerini kaybet-
tiklerinin bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kamu kurum
ve kuruluşlarınca tespit edilmesi halinde bu kurumların muafiyetlerinin kaldırıl-
masını Maliye ve Gümrük Bakanlığı Bakanlar Kurulundan ister.

Madde 8- 11.3.1987 gün ve 19397 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Türk
Medeni Kanunu Hükümlerine Göre Kurulan Vakıflar ile Bilimsel Araştırma ve Geliş-
tirme Faaliyetlerinde Bulunan Kurum ve Kuruluşlara Vergi Muafiyeti Tanınması
ile İlgili Usul ve Esaslar", bu Usul ve Esasların yrrlēe girmesi ile yürürlük-
ten kalkar.

Madde 9- Bu esaslar 1.1.1990 tarihinden geçerli olmak üzere Resmi Gazete'de
yayımlandığı tarihte yrrlēe girer.

Madde 10- Bu esasları Maliye ve Gümrük Bakanı yürütür.

VAKIF KURULUŞ SENEDİ ÖRNEKLERİ

ANKARA T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ZARFI GÖKÜLÜ
Ulus (Yeni E) 301 722 11

17 Aralık 1973

026016

TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU VAKFI
SENEDİ

T. C.
Ankara Yedinci Noter
ZAFER GÖKÇEK
Ulus İqhanı E: 101 Tel: 11 98 11

12 Aralık 1973

026016

TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU VAKFI SENEDİ

Vakfın adı ve kurucuları :

Madde 1- TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU VAKFI adı ile tüzel kişiliğe sahip bir Vakıf kurulmuştur.

Vakfın Kurucuları, kamu yararına çalışan bir dernek olan TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU ile aşağıda adları yazılı gerçek kişilerdir.

Kurucular	Yükümlendiği Bağış TL.	İ m z a s ı
1- Türkiye Ekonomi Kurumu	Madde 7 de yazılı olan taşınır ve taşınmaz mallar	Ashada imza Vardır.
2- Prof.Dr.Fahri Halil Örs	Bin TL.	Ashada imza Vardır.
3- Asım Süreyya İloğlu	Yüz TL.	
4- Sadık Baklacioğlu	Yüz TL.	Ashada imza Vardır.
5- Gungör Uras		
6- Kâmuran Ardic		
7- Selâhattin Babüroğlu		Ashada imza Vardır.
8- İsmail Şengün	Yüz TL.	
9- Kâmilat-Seyda		
10- Celâl Uzel	Yüz TL.	
11- Bahattin Fursatlı	Yüz TL.	Ashada imza Vardır.
12- Abdullah Aker	Yüz TL.	

+ 11- R. Çelebi Arısoy

Yüz TL.

T. C.
Ankara Yedinci Noteri
ZAFER CONCAR
Ulus İshani E: 101 Tel: 11 98 11
12 Aralık 1973

-2-

026016

Bundan böyle aşağıdaki maddelerde TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU VAKFI (VAKIF), TÜRKİYE EKONOMİ KURUMU (KURUM) ve diğer gerçek kişiler (KURUCU) adıyla anılacaklardır.

Merkez ve Şubeler :

Madde 2- Vakfın Merkezi Ankara'dadır. Vakıf, amaçlarını gerçekleştirmek üzere şubeler açabilir.

S ü r e :

Madde 3- Vakfın süresi sonsuzdur.

Vakfın Amacı :

Madde 4- Vakfın amaçları şunlardır :

a) Yurdumuzun ekonomik kalkınmasının gereklerini ve yollarını araştırmak, topluma anlatmak, yaymak ve toplumun bu konularla ilgilenmesini sağlamaya çalışmak,

b) Toplum ve kişi olarak sahip olduğumuz ekonomik değer ve varlığın rasyonel bir şekilde işletilmesi imkânlarını ve bu tutumun yararlarını topluma anlatmak, ekonomi biliminin teori ve uygulama açısından gelişmesini izlemek ve incelemek, yurdumuzdaki gelişmelere katkıda bulunmak.

Vakfın yapacağı işler :

Madde 5- Vakıf amaçlarını gerçekleştirmek için :

a) Teorik ve pratik araştırma ve çalışmalar yaptırır ; gerektiğinde bilgi ve tecrübelerinden yararlanmak üzere bilim adamlarından veya uzmanlardan oluşacak komisyonlar kurar ; toplantılar, simpozyumlar, tartışmalı konferanslar ve kongreler düzenler ve bu nitelikteki çalışmalara katılır ; yerli ve yabancı kuruluşlarla çalışma alanına giren konularda işbirliği yapar.

b) Türkiye ekonomisinin sorunları üzerinde uygulama araştırmaları yaptırır, önerilerde bulunur ve görüş bildirir.

c) Türkiye'de ekonomik düşüncenin gelişmesine yardımcı olacak çalışmalarda bulunur.

ç) Bilimsel araştırmaları destekler ve çalışma alanına giren konularda personel yetiştirmek üzere eğitim programları düzenler ve uygular ; burs verir, yarışmalar düzenler ve benzeri faaliyetlerde bulunur.

d) Çalışma alanına giren konularda yayın yapar ve yapılacak yayınları destekler,

e) Kitaplıklar kurarak kamunun faydalanmasına sunar,

f) Ekonomik araştırmalar yapılmasını sağlamak üzere bir enstitü kurar ve gözetimi altında çalıştırır. Enstitünün çalışma esasları, vakıf yönetim kurulunca, hazırlanacak yönetmelikte belirtilir.

Hakları ve çalışma esasları :

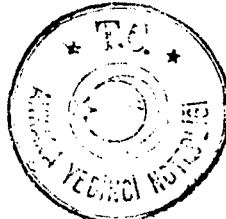
Madde 6- Vakıf tüzel kişiliği, kanunlar ve bu sened hükümlerine göre Medeni Hukuk ve kamu hukuku alanında bütün haklardan faydalanma ve bunları kullanma yetkisine sahip olup kuruluş amaçlarına uygun hakları kazanır, borçlar yükümlenebilir, yargı organları önünde davacı ve davalı olabilir,

Amaçlarını gerçekleştirmeye yararlı taşınır ve taşınmaz malları ve hakları bağış, satın alma, kiralama ve diğer tasarruf yolları ile kanuni hükümler ve bu senetteki esaslar çerçevesinde sınırsız olarak kazanabilir.

Kamu yararına ve Vakıf amacına uygun olmak üzere bilimsel, kültürel veya sosyal amaçlar ile kurulmuş veya kurulacak fonları kabul ederek yönetebilir.

Gerçek ve tüzel kişilerin, Vakfın amacına uygun düşecek nitelikte olmak kaydıyla, kanunlara ve bu sened hükümlerine aykırı olmayan özel şartları kapsar şekilde yapacakları tahsisleri kabul ederek yönetebilir.

Sürekli gelir kaynakları yaratmak üzere yatırımlar yapabilir, işletmeler ve ortaklıklar kurabilir, kurduğu veya katıldığı girişimleri kendi başına veya ortaklaşa idare edebilir.

T. C.
Ankara Yedincel Noteri
ZAFER GÖKÇEN
Ulus İşhanı E: 101 Tel: 11 98 11
17 Aralık 1973

-4-

026016

Vakıf, kuruluş amacına uygun diğer Vakıf ve kuruluşlarla da işbirliği yapabilir.

Vakıf ile Kurum ve diğer kurucular arasındaki ilişkiler, iki kuruluşun yönetim kurullarınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Vakfın varlığı :

Madde 7- Vakfın temel varlığını, Kurum adına tapuya kayıtlı olup aşağıda tapu kayıt numaraları gösterilen taşınmaz mallarla bunların içindeki demirbaşlar, döşeme ve her çeşit malzeme ile kurumun taşınır mal ve hakları teşkil eder.

Kurum, bu senetteki amaçların gerçekleştirilmesini sağlamak üzere bunları Vakfa tahsis etmiş ve mülkiyetini devretmiştir.

Taşınmaz malların tapu kayıtları :
İzmir Caddesinde 33 No.lu Aydın Apartmanındaki bağımsız

bölümler.

1- 11 No.daire :

<u>İ l i</u>	<u>İ l çesi</u>	<u>Bucağı</u>	<u>Mahallesi</u>	<u>Pafta No.</u>	<u>Ada No.</u>	<u>Parsel No.</u>
Ankara	Çankaya	3.Bölge	Kızılay	140	1163	7

2- 15 No.daire :

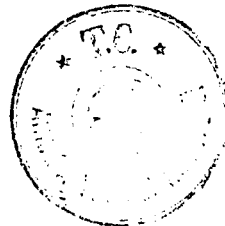
<u>İ l i</u>	<u>İ l çesi</u>	<u>Bucağı</u>	<u>Mahallesi</u>	<u>Pafta No.</u>	<u>Ada No.</u>	<u>Parsel No.</u>
Ankara	Çankaya	3.Bölge	Kızılay	140	1163	7

3- 23 No.daire :

<u>İ l i</u>	<u>İ l çesi</u>	<u>Bucağı</u>	<u>Mahallesi</u>	<u>Pafta No.</u>	<u>Ada No.</u>	<u>Parsel No.</u>
Ankara	Çankaya	3.Bölge	Kızılay	140	1163	7

4- Ayrancı'daki arsa :

<u>İ l i</u>	<u>Kazası</u>	<u>Mahallesi</u>	<u>Hesap No.</u>	<u>Pafta No.</u>	<u>Ada No.</u>	<u>Parsel No.</u>	<u>Yüz ölçü- m</u>
Ankara	Çankaya	Ayrancı	126	269	1615	44	1000

T. C.
Ankara Yedinci Noter
ZAFER GÖK
Ulus İqhamı 12 Aralık 1973

12 Aralık 1973

026016

G e l i r l e r :

Madde 8- Vakfın başlıca gelir kaynakları şunlardır :

- 1) Vakfa tahsis edilmiş olan taşınır ve taşınmaz malların bu senette yazılı hükümler dahilinde değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler ile alınacak kiralar,
- 2) Vakfa yapılacak her türlü bağışlar,
- 3) Vakfın bizzat kuracağı veya işleteceği ekonomik işletmelerden sağlanacak gelirler,
- 4) Mevduat, hisse senedi ve tahvil gelirleri,
- 5) Sair gelirler.

Kültür Merkezinin Kurulması :

Madde 9- Vakıf bu senette yazılı amaç ve görevlerini esas itibariyle kendisinin sahip bulunduğu tesislerde yerine getirir. Bu amaçla Vakıf, kütüphane, konferans salonu ve diğer kültürel çalışmalara elverişli bir merkez kurmakla yükümlüdür.

Vakıf bu tesisi, Kurumun kendisine devrettiği taşınmaz mallar üzerinde kurabileceği gibi, bunları değerlendirerek yeniden saptanacak bir yerde de kurabilir. Ancak mevcut taşınmazların değerlendirilmesi ile elde olunacak nakit, taşınmaz maldan başka bir alana tahsis edilemez.

Vakıf kuracağı kültür merkezinde Kurum'a, çalışmalarını sürdüreceği bir yer ayırmaya ve mevcut kitaplığı devam ettirmeye mecburdur.

026016

Y ö n e t i m :

Madde 10- Vakfın organları şunlardır :

- 1) Yönetim Kurulu
- 2) Müdür
- 3) Denetleme Kurulu

Yönetim Kurulu :

Madde 11- Yönetim Kurulu yedi kişiden oluşur. Bunlar ;

- a) Türkiye Ekonomi Kurumu Başkanı
- b) Aynı Kurumun olağan kongresinde seçilecek üç üye
- c) Gerçek kişi kurucuların kendi aralarından veya dışarda ekonomik alanda faaliyet gösteren kişilerden seçecekleri iki üye, (kurucuların tamamı öldüğü takdirde, atama 18. maddedeki esaslar dahilinde yetkili mahkeme tarafından yapılır.)

- d) Vakıf Müdürü (Görevi devam ettiği sürece tabii üyedir.)

Kurum Başkanı ve Müdür dışındaki seçimle gelen üyelerin süresi dört yıldır. Ancak yenileri seçilinceye kadar, görevlerine devam ederler. Üyeliğin boşalması halinde yerine geçecek yedekleri de seçici organlar seçer. Yedekler veya yeni seçilenler, yerini aldıkları üyenin müddetini doldururlar. Süresi dolan üyeler, yeniden seçilebilirler.

Yönetim Kurulu dört yılda bir kendi üyeleri arasından bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir sayman üye seçer.

Yönetim Kurulunun üst üste üç olağan toplantısına özürsüz olarak katılmayan üye, istifa etmiş sayılır ve bu durumun tesbit edildiği toplantıda yerine, yedeğinin davet edilmesine karar verilir.

Toplantı ve karar nisabı :

Madde 12- Yönetim Kurulu, üye tam sayısının çoğunluğu ile, iki toplantı arasındaki süre iki ayı geçmemek üzere yılda en az altı kere toplanır ve oy çokluğu ile karar alır. Eşitlik durumunda, başkanın bulunduğu taraf çoğunlukta sayılır. Ancak kararların geçerli sayılması için en az 3 üyenin olumlu oy kullanmış olması lâzımdır.

12 Aralık 1973

02601

-7-

Kararlar, karar defterine geçirilerek başkan ve üyeler tarafından imzalanır. Aylık oy kullananların, gerekçeli görüşlerini belirtmeleri zorunludur.

Madde 13- Vakfın karar ve yürütme organı olan yönetim kurulunun başlıca görevleri şunlardır.

a) Vakıf amacının gerçekleşmesi için gerekli her türlü kararları almak ve çalışmalarda bulunmak,

b) Vakfın takvim yılı itibariyle bütçesini, iş programını ve personel kadrolarını saptamak, yıl sonu kesin hesabını onaylayarak Denetleme organına ve teftiş makamına sunmak,

c) Vakfın her türlü varlıklarını en iyi şekilde korumak, değerlendirmek ve verimlendirmek,

ç) Gelirlerin, vakfın hangi amaçları yönünden, hangi alanlara, ne suretle tahsis edileceğine değgin kararları almak,

d) Vakıf mallarına sigorta ettirmek,

e) Vakıf müdürü ile bir denetçi ve yedeğini seçmek,

f) Bu tesis senedinde sözü edilen yönetmelikleri hazırlamak,

g) Lüzumlu göreceği diğer kararları almak.

Temsil ve yükümlülük :

Madde 14- Resmi merciler önünde ve toplantılarda Vakfı Başkan veya tevkil edeceği Yönetim Kurulu üyesi temsil eder.

Vakfı yükümlülük altına sokacak işlemleri yerine getirmeye yetkili olanlar ile yetki sınırları, Yönetim Kurulu kararı ile saptanır.

Müdür ve Vakıf personeli :

Madde 15- Vakıf müdürü, başkanın göstereceği adaylar arasından Yönetim Kurulunca atanır. Diğer personel, müdürün teklifi ile başkan tarafından atanır. İşten çıkarılmada da aynı yöntem uygulanır.

Vakıf personelinin görev, yetki ve özlük hakları, Yönetim Kurulunca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

T. G.
Ankara Yedinci Noter
ZAFER ÇOKER
Ulus İshani E: 101 Tel: 11 96 11

12 Aralık 1973

026016

-8-

Denetleme Kurulu :

Madde 16- Vakfın çalışmaları ile hesaplarını, yürürlükteki mevzuata göre denetlemek üzere, üç kişilik denetleme kurulu teşkil olunur. Bunlardan ikisini Kurum Genel Kurulu, birini Vakıf Yönetim Kurulu dört yıl süre ile seçer.

Denetçiler, kurul halinde çalışabilecekleri gibi ayrı ayrı da denetleme yapmak yetkisine sahiptirler. Bir arada veya tek olarak düzenleyecekleri raporlarını Kurum, Vakıf ve Kuruculara ayrı ayrı verirler.

Denetçiler, zorunlu gördükleri hallerde, raporlarını teftiş makamına da sunabilirler.

Görevlerin fahriliği :

Madde 17- Vakıf Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu üyelikleri fahri'dir. Bunlar, çalışmalarını karşılığında hiç bir ad altında ücret alamazlar veya yarar sağlayamazlar. Ancak, merkez dışında görevlendirilmeleri halinde yol ve zorunlu masrafları Vakıf tarafından karşılanır.

Özel Yetki :

Madde 18- Herhangi bir sebeple Türkiye Ekonomi Kurumu'nun hukuki varlığı sona ererse, Vakıf Yönetim Kuruluna bu kurum tarafından seçilecek olan dernek başkanı ile üç üyesinin seçilmesi için yetkili mahkeme, Ankara Üniversitesi Rektöründen Ankara'daki yüksek öğretim kurumlarında iktisat alanında öğretim yapan üyelerden sekiz aday gösterilmesini talep eder. Yetkili mahkeme, Kurum tarafından seçilecek başkan ile üç üyeyi bu adaylar arasından seçer.

Denetçiler Kurulu hakkında da yukardaki esaslar uygulanır.

Geçici Yönetim Kurulu :

Madde 19- Türk Medeni Kanununun 903 sayılı kanunla değiştirilen 79.maddesi uyarınca, Yönetim Kurulunun mahkeme kararı ile değiştirilmesi halinde, yetkili mahkeme, 18.maddedeki esaslar dahilinde üç kişilik bir geçici Yönetim Kurulu seçer.

T. C.
Ankara Yedinci Noteri
ZAFER GÖKÇER
Ulus İqhanı E: 101 Tel: 11 98 11
192 Aralık 1973

-9-

026016

Geçici Yönetim Kurulu, bir yandan Vakfı bu resmi senetteki hak ve yetkiler dahilinde yönetirken, öte yandan yeni Yönetim Kurulunun ilgili seçim organlarıncı hemen kurulmasına çalışır. Asıl Yönetim Kurulunun teşkilinin en çok altı ay içinde tamamlanması zorunludur.

Mali Hükümler :

Madde 20- Vakfın hesap dönemi takvim yılıdır.

Bütçe, yıllık gelir ve giderleri ayrıntıları ile gösterecek şekilde hazırlanır. Giderler, sabit ve değişken olmak üzere düzenlenir. Vakfın parası, milli bankalarda saklanır veya devlet tahvili veya bir banka garantisi altında çıkarılmış menkul kıymetlere yatırılır.

Mali işler için Yönetim Kurulunca bir yönetmelik hazırlanarak gereken ayrıntılara yer verilir.

Türkiye Ekonomi Kurumu ile işbirliği :

Madde 21- Vakıf Yönetim Kurulu ile Türkiye Ekonomi Kurumu Yönetim Kurulu, her çalışma dönemi başında ortak bir toplantı yapmak zorundadırlar.

Bu toplantıda Vakıf ve Kurumun çalışma programları birlikte incelenip tartışılarak ahenkli bir çalışma düzeninin esasları saptanır.

Vakıf Yönetim Kurulu, saptanacak bu programa dayanarak yıllık net gelirinin yüzde yirmisinden az olmamak üzere dernek giderlerini karşılayacak ödeneği dernek emrine ayırır. Çalışma döneminde kullanılamayan ödenek, Vakfa geri verilir.

T e f t i ş :

Madde 22- Vakıf 13.7.1967 gün ve 903 sayılı kanun hükümleri çerçevesinde, Vakıflar Genel Müdürlüğünün teftişine tabidir.

F e s i h :

Madde 23- Vakıf herhangi bir sebeple feshedildiği takdirde taşınır ve taşınmaz bütün malları ile hak ve borçlarının eş amaçlı bir kuruluşa devrine, yetkili mahkeme tarafından karar verilir. Bu

T. C.
Ankara Yedinci Noteri
SAFER GÖKÇER
Ulus İqhamı E: 101 Tel: 11 92 11

12 Aralık 1973

-10-

026016

Karar kanunun ön gördüğü fesih heyetince en geç üç ay içinde
istihsal olunur.

Değinilmeyen konular :

Madde 24- bu senette hüküm bulunmayan hallerde 903 sayılı
kanun ve ekleriyle bunlara dayanılarak çıkarılmış veya çıkarılacak
tüzük hükümleri uygulanır.

Aslında huz. Vardır.

Y. Gurel dairesinde saklı 121121/1977
ve (026016) nüshasını ayı
dışında tasdik ederim.

12 Aralık 1973

Ankara
Z. G. G. G.
Hali C. C. C. C.

Türkiye Cumhuriyeti
Eskişehir Üçüncü Noterliği

Y. No: 102/1989

**ESKİŞEHİR ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİNCE DÜZENLENMİŞ
VAKIF KURULUŞ SİNERİDİ'DİR**

Bindokuzyüzseksekdokuzsanası Ocak ayının yirmi dördüncü salı günüdür. 24.1.1989

Ben aşağıda imza ve mühürün va'zır, T.C. Kanunlarının bahsettiği yetkileri haiz, Eskişehir Üçüncü Noteri Mehmet Güzelöğlu; Eskişehir'de merkez Köprübaşı Caddesi Yelkovan 16 merkezi kat: 1, No: 81-82'deki Üçüncü noterlik dairende vazife görmekte iken yanıma gelenler ve bana müracaat edenler:

1) Eskişehir'de merkez Arifiye mahallesi Tanış sokak No: 16 adresinde mukim olduğunu beyan eden ve ibraz ettiği; Eskişehir nüfus idaresinden verilme 26.9.1977 tarih ve 17607 cüzdan kayıtlı, FO3/676194 serinolu fotoğraflı nüfus cüzdanına göre: Ağrı/Patnos/ Yalçınkaya Köy/35 kütük sıranoda nüfusçakayıtlı, Tahir oğlu, 1946 doğumlu, Zazo'dan olma: İZZETTİN YILDIRIM;

2) Eskişehir'de merkez Arifiye mahallesi Tanış sokak No: 16 adresinde mukim olduğunu beyan eden ve ibraz ettiği; Diyarbakır nüfus idaresinden verilme 30.05.1988 tarih ve 10166 cüzdan kayıtlı, SD3/108166 serinolu fotoğraflı nüfus cüzdanına göre: Eskişehir/ Mahmudiye/ Hamidiye Köy/43/22 kütük sıranoda nüfusçakayıtlı, Niyazi oğlu, 1950 doğumlu, Selime'den olma: ZEHRA ÖZBEK;

3) Eskişehir'de merkez Arifiye mahallesi Tanış sokak No: 16 adresinde mukim olduğunu beyan eden ve ibraz ettiği; Eskişehir nüfus idaresinden verilme 16.10.1985 tarih ve 37.75448 cüzdan kayıtlı, IO3/150003 serinolu fotoğraflı nüfus cüzdanına göre: Eskişehir/ Merkez/Hacıalibey mahalle/901 kütük sıranoda nüfusçakayıtlı, Abdullah oğlu, 1954 doğumlu, Emine'den olma: HÜSEYİN DAŞKIN;

4) Eskişehir'de misafireten olup, aslen İstanbul/ Fatih/Küçük Mustafa Paşa mahallesi Kızılcıkmaç sokak No: 9/3 adresinde mukim olduğunu beyan eden ve ibraz ettiği; Çatak nüfus idaresinden verilme 28.12.1978 tarih ve 1022 cüzdan kayıtlı, A03/287272 serinolu fotoğraflı nüfus cüzdanına göre: Van/Çatak/Merkez mahalle/ 65 kütük sıranoda nüfusçakayıtlı, Enver oğlu, 1960 doğumlu, Rabia'dan olma: YASİN YILDIRIM;

5) Eskişehir'de misafireten olup, aslen Bursa/Emir Sultan Sible Caddesi Dere sokak Egehan sitesi No: 2 adresinde mukim olduğunu beyan eden ve ibraz ettiği; Varto nüfus idaresinden verilme 14.09.1987 tarih ve 2086 cüzdan kayıtlı, SO1/011332 serinolu fotoğraflı nüfus cüzdanına göre: Mus/Varto/Kayalıdere Köy/011/48 kütük sıranoda nüfusçakayıtlı, Tunc oğlu, 1962 doğumlu, Porbor'dan olma: GIYASETTİN BİNGÖLBALİ;

dairende tarafıma müracaatla düzenleme şeklinde vakıf kuruluş senedinin tanzim ve tasdikini istedikler

S U R E T

24 Ocak 1989

ESKİŞEHİR
ÜÇÜNCÜ NOTERİ

Mehmet Güzelöğlu

Köprübaşı Cad. Yelkovan

İ. W. rkezi Kat 1/81-82

Tel : Daire : 40494

Noter Gideri

Harç :

K.D. :

H. Üc. :

Yazı :

K. D. V. :

Toplam :

() nüsha v.

Harç, Damga Vergisi
Değerli Kağıt Bedeli, KDV,
vs. Makbuzla Alınmıştır.

NOTER KAĞIDI

Sahife :2-

ESKİŞEHİR
ÜÇÜNCÜ NOTERİ
Mehmet Güzeloğlu
Prübaşı Cad. Yelkovan
M. Merkezi Kat 1/81.82
Tel : Daire : 40494

Kendilerinin kanuni ehliyetlerinin haiz bulunduğunu anladım.İlgililer okur-yazardırlar.İlgilileri tanımam yukarıda tarih ve numaraları yazılı fotoğraflı nüfus cüzdanlarını ibrazettiler.İbrazolunan fotoğraflı nüfus cüzdanlarının tetkikinden ilgililerin kişilikleri hakkında kanı sahibi oldum.Kanı sahibi olduğum ilgililer mütekerken söz alarak hakiki arzularını şu şekilde ifade ettiler ve dediler ki:

("- VAKFIN ADI VE MERKEZİ

MADDE :1

ZEHRA EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI- ESKİŞEHİR

MADDE :2

Yönetim Kurulunun kararlarıyla vakfın her yerde şubesi açılabilir.Şubelerin amacı vakfın gayesidir.İdare tarzı,yönetim kurulunca tayin ve tesbit edilir.

VAKFIN GAYESİMADDE :3

Vakfın gayesi, gerek vakıf üyeleri arasında sosyal, Kültürel,Ekonomik yardımlaşmayı gerçekleştirmek ve gerekse Türkiye'nin ilmi,Sosyal ve Ekonomik kalkınmasınakatıda bulunmak amacıyla;

a)Vakfın halen mevcut veya daha sonra elde edilecek olan mal varlığı ile milli ve manevi değerlere bağlı yetenekli gençlere her derecede öğrenim imkanı sağlamak,Bunun için ana okulundan Üniversiteye kadar resmi ve özel her kademedeki eğitim kurumlarına girmeye hazırlamak,Girmiş olanlara burs vermek,beslenme ve barınma ihtiyaçlarını karşılamak,Kur'an-ı Kerim kursları sanat kursları ve Eğitim merkezleri açmak.İhtisas için yurt dışına talebe göndermek ve gitmiş olanlara burs vermek.Sömestri ve yaz tatillerinde öğrenciler için dinlenme kampları açmak ve masraflarını karşılamak.

b)Eğitim Kurumları,Yurtlar,Cami ve mescitler,Konferans salonları,Kütüphaneler,Laboratuvarlar,Araştırma merkezleri,Kimsesiz düşkünlere barındırma ve yetistirme evleri(Huzur evleri,Hastane ve emsali)ve bunlara benzer hayır ve kültür kurumları inşa ve tesis etmek.

c)Konferans,seminer,münazara,panel gibi her türlü ilmi,dini ve kültürel kapalı salon ve açık hava toplantıları tertip etmek.

d)Vakfın mevcutlarını artırmak amacıyla tarımsal,sınai,madencilik vs.alanlarda işletmeler kurmak,işletmelere ortak olmak ve bunları geliştirmek,her türlü kooperatif kurmak.

e)Üyelerine ve üyelerin ana-baba ve çocuklarına, evlenme,düğün,kaza ve ölüm yardımları yapmak,Üyelerine ihtiyaçları halinde faizsiz kredi vermek.

f)Vakfın gayesine hizmet eden diğer kurumları yardım etmek.

24 Ocak 1989

SÜRETTİ

Damga Vergisi
Kağıt Bedeli, KDV,
akbuzla Alınmıştır.

ÖTER KAĞIDI

Türkiye Cumhuriyeti
Eskişehir Üçüncü Noterliği

Y. No. :

Sayfa : 3-

ESKİŞEHİR
ÜÇÜNCÜ NOTERİ

Mehmet Güzeloglu

Köprübaşı Cad. Yeşilova

Merkezi Kat 1/81.82

Tel : Daire : 40494

g) Vakfın gayesi doğrultusunda ulaşım aracı almak, çalıştırmak, harıktan getirmek.

b) Vakfın gayesini gerçekleştirecek diğer hizmetleri yerine getirmek.

VAKFIN VARLIĞI

MADDE : 4

a) Vakfın kuruluştaki ilk varlığı, vakıf senedinin sonunda isimleri yazılı kurucu üyelerden her birinin vakfettiği muhtelif paramiktarlarından toplam olarak 3.000.000.-T. (Üçmilyonlira) nakit para ve 97.000.000.-T. (Doksan yedimilyonlira) değerinde olan Eskişehir ili, Merkez ilçesi, Arifiye mahallesi, Tanış mevkiinde vaki ve kâin tapunun 3.12.1984 tarih ve 1784 sahife, 13 cilt, 5960 yevmiye, 11 pafta, 266 Ada ve 26 Parsel numarasında kayıtlı bulunan 151 M2 miktarlı taşınmazmal'dır.

b) Vakfın sermayesine ilave edilmek üzere yapılan her türlü bağış ve yardımlar vakfın mal varlığına dahildir.

VAKFIN GELİRİ

MADDE : 5

a) Gerçek memleket dahilinde ve gerekse haricinde olmak üzere gerçek ve tüzel kişiliğe haiz olanlar veya kendileri adına hareket eden vekilleri tarafından, doğrudan doğruya veya vasiyet yoluyla bağlanacak taşınır veya taşınmaz bağışlar veya yardımlar, gelirler, haklar, intifalar, kıymetli evrak ve eserler.

b) Vakfın gayesine aykırı olmayıp da hususi bir hizmetin yerine getirilmesine yarayan bağış ve yardımlar.

c) Vakfın gayesi doğrultusunda veya doğrudan doğruya fakirler ve fakir öğrencilere verilmek üzere sadaka, zekat ve bağışlar.

d) Vakfın varlığının işlenmesinden elde edilecek gelirler.

e) Genel Kurulca belirlenecek miktarda üyelerin her ay ödeyecekleri aidatlar.

VAKFIN GELİRLERİNİN SAREF ŞEKLİ

MADDE : 6

a) Vakfın gelirleri; Yönetim ve Koruma giderleri, yasal teftiş ve denetleme ücretleri çıktıktan sonra en az yüzde seksen'ini (%80) vakfın amaç niteliğindeki gayelerin gerçekleştirilmesine sarf ve tahsis olunur.

b) Yukarıdaki bent dışındaki hizmetlerin görülmesinden sonra arta kalan kısmının gayesine uygun şekilde sarfına Yönetim Kurulu yetkilidir.

VAKFIN İDARI ORGANLARI

MADDE : 7

Vakfın idare organları şunlardır:

a) Genel Kurul

b) Yönetim Kurulu

c) Denetleme Kurulu

24 Ocak 1989

Noter Gideri

Harç

K.D.

H. Üc.

Yazı

K. D. V.

Toplam

() nüsha v.

Harç, Damga Vergisi
Değerli Kağıt Bedeli, KDV,
/s. Makbuzla Alınmıştır.

NOTER KAĞIDI

SÜRE

./....

Türkiye Cumhuriyeti

Eskişehir Üçüncü Noterliği

Y. No. : 10000

ESKİŞEHİR
ÜÇÜNCÜ NOTERİ

Mehmet Güzeloğlu

Köprübaşı Cad. Yelkovan

İş Merkezi Kat 1/81-82

Tel : Daire : 40494

Sahife:4-

GENEL KURUL

MADDE :8

Genel Kurul,vakfın en yetkili organı olup,bu vakfın senesinde imzaları bulunan kurucular ile kuruluktan sonra Yönetim Kurulunun vakfa kayda değer maddi ve manevi yardımları dolayısıyla kabul edecekleri kimselerden ibarettir.

Genel Kurulun yetkilerini kullanma hakkı,Genel Kurul toplantı halinde olmadığı zamanlarda Yönetim kuruluna aittir.

GENEL KURULUN TOPLANMASI

MADDE :9

Genel Kurul,engaz iki yılda bir,Yönetim Kurulunun çağrısı üzerine olağan olarak toplanır.Yönetim Kurulunun gerekli gördüğü hallerdeveya Genel Kurul üyelerinin en az 1/3 tarafından imzalı teklif halindeki başvurusu üzerine Yönetim Kurulunca,Genel Kurul Toplantıya çağrılabilir.Toplantı günleri ve tarihi,Resmî Gazetede çıkarılan bir gazete de yayınlanır.

Genel Kurul,toplam üye sayısının en azı yarısından bir fazlasının katılmasıyla toplanır.Birinci toplantıda yarısından fazla üyenin bulunması sağlanmamış ise en az iki gün sonra ikinci toplantı,çoğunluk aranmaksızın yapılır.İkinci toplantının gününde ilk toplantı için yapılan gazete ilanında belirtilir.Vakıf senesindeki değişikliğin gündemde gösterilmesi şarttır.

GENEL KURULUN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE :10

Vakıf Genel Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a)Engaz iki yılda bir,toplantı yaparak Yönetim Kurulunca hazırlanan faaliyet raporu,bilanço,kar ve zarar hesaplarını incelemek ve Yönetim kurulunu aklamak.

b)Vakıf Genel Kurulunun 1/3'ünün veya Yönetim Kurulunun yahut Denetleme Kurulunun isteği üzerine olağan üstü toplantı yapmak.

c)Yönetim ve Denetleme Kurullarının seçmek.

d)Toplantı için bir başkan,bir başkan vekili ve gereği kadar katip seçmek.

e)Yönetim ve Denetleme Kurullarının raporlarını inceleyerek sonuca ulaştırmak.

f)Vakfın çalışmasıyla ilgili her türlü talimatname ve programları incelemek,onaylayıp düzenlemek ve yenilemek.

g)Vakfın amacına uygun düşecek tekliflerde bulunmak.

YÖNETİM KURULU

MADDE :11

Yönetim Kurulunu kendi üyeleri arasından genel kurul seçer.Üye sayısı beş'ten(5),yedek üyelerde beş'ten(5)azı olamaz.Seçimler,Genel Kurulun kararı ile gizli veya açık oylama ile yapılır.Yönetim Kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan,bir başkan

SURET 24 Ocak 1989

•/•••••

Noter Gideri

Harç :

K.D. :

H. Üc. :

Yazı :

K. D. V. :

Toplam :

() nüsha v.

Harç, Damga Vergisi
Değerli Kağıt Bedeli, KDV,
vs. Makbuzla Alınmıştır .

NOTER KAĞIDI

Türkiye Cumhuriyeti
Eskişehir Üçüncü Noterliği

Y. NO: 12/1989

Sayfa: 5-

vakili, bir sekreter, bir muhasip, bir veznedar seçer. Yönetim Kurulu iki yıl için seçilir. Yönetim Kurulunun aslı üye sayısının iki yıl dolmadan üçten aşağı düşerse, Genel Kurul olağan üstü toplantı yaparak boşalan üyelerin yerine yenileri seçer. Süresi dolan üye tekrar seçilebilir. Yönetim Kurulu, her üç ayda bir defa üye sayısının çoğunluğuyla ve başkanın daveti üzerine toplanır. Kararlarını mevcudun çoğunluğuyla alır. Oyların eşitliği halinde toplantıya başkanlık edenin oyu çift sayılır. Mazetatsız olarak üstüste üç defa veya yılda beş defa toplantıya katılmayan istifa etmiş sayılır.

YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE :12

- Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır;
- a) Vakfın gayesinin gerçekleştirilmesi için her türlü kararları almak ve faaliyetlerde bulunmak,
 - b) Vakfın bütçe tasarruflarını hazırlamak, genel kurulun tasdiklerinden geçmiş bütçe dahilinde harcamalar yapmak, ilgililere harcama yetkisi vermek.
 - c) Vakfın gelişmesiyle ilgili program ve talimatnameler hazırlayarak Genel Kurulun tasdikine sunmak.
 - d) Vakfın amacını gerçekleştirmek için gerekli göreceği müdürlük kol, komite, komisyonlar kurmak, yeterli kadar görevliyi tayin veya azledip bunların ücretini tesbit etmek.
 - e) Genel Kuruldan az her iki yıl sonunda hesap raporunu ve bütçeyi sunmak.
 - f) Gerekli gördüğü halde, Genel Kurulu toplantıya çağırarak gerekli defter ve dosyalar tutmak.
 - g) Vakıf merkezinin dışında gerekli gördüğü yerde bürolar ve çalışma merkezleri açmak.
 - h) Vakfın gayesi için taşınmaz malları satın almak, kiralamak. Yukarıda geçen bağışlarla ilgili tasarruflar ve taşınmaz malları alım-satım ve değiştirilme bulunmak, borçlanmada bulunmak, leh ve aleyhte ipotekleri kabul ve feshetmek vs. pakları tesis etmek, esham satın almak, gereğinde rahin vermek ve satmak, Para kabul etmek ve ferag vermek. Gerçek ve tüzel kişiler nezdinde resmi dairelerde vakfı temsil etmek, kendi yetkilerinin bir kısmını kullanmak üzere vekil ve temsilci tayin etmek;
 - i) Vakfın, gayesine ulaşmak için gerekli toplantılar yapmak üzere, yeterli göreceği bir kısmının başkanlığında yeterli sayıda elemenden oluşan bir danışma kurulu kurmak.

MADDE :13

- a) Yönetim Kurulu Başkanı, vakfı temsil, Yönetim Kurulu kararlarını icra ve toplantılar başkanlık eder.
- b) Başkan vekili, Başkanın bulunmadığı zamanlarda başkanın görev ve yetkilerini kullanır.

).

S U R E T

24 Ocak 1989

ESKİŞEHİR
ÜÇÜNCÜ NOTERİ

Mehmet Güzelöglü

Köprübaşı Cad. Yelkovan

İ. M. K. Kat 1/81.82

Tel : Daire 40494

Noter Gideri

Harç :

K.D. :

4. Üc. :

Yazı :

K. D. V. :

Toplam :

) nışa v.

Harç, Damga Vergisi
Değerli Kağıt Bedeli, KDV,
s. Makbuzla Alınmıştır.

NOTER KAĞIDI

Türkiye Cumhuriyeti
Eskişehir Üçüncü Noterliği

Y. No. :

Sahife:6-

ESKİŞEHİR
ÜÇÜNCÜ NOTERİ

Mehmet Güzelöglü

Köprübaşı Cad. Yelkovan

W. rkezi Kat 1/81.82

Tel : Daire : 40494

c) Genel Sekreter, Vakfın bütün haberleşme işlemlerini yürütür. Yönetim Kurulunun toplantı günlerini hazırlar, Kararların deftere geçirilmesini, diğer işlemlerin tamamlanmasını ve diğer yükümlü olduğu işleri yapar.

d) Muhasip, bütçe uygulamasını ve muhasebe işlemlerini yürütür.

e) Veznedar, ödenekleri, gelirler ve kıymetli evrakın korunmasından sorumludur.

DENETİM KURULU

MADDE :14

Vakıf genel kurulunun kendi üyeleri arasından iki(2)yıl için seçtiği üç kişilik Denetleme Kurulu Vakfın her türlü denetimini yapar. Gerekli görürse, denetleme kurulunun üyelerinin çağrılığıyla Genel Kurulu toplantıya çağırır. Her yıl sonunda genel kurula sunmak üzere rapor hazırlar. Denetçiler, uzmanlaymayı gerektiren konularda gerekirse ücret karşılığında başka kişileri de görevlendirebilirler.

VAKFA AİT İMZA YETKİSİ

MADDE :15

Vakfa ait imza yetkisi, Yönetim Kurulu başkanı veya Başkan Vekilinden birisi ile muhasip veya veznedardan biri olmak üzere veyahut atanacak vakıf müdürüyle birlikte çift imza kullanılır.

MADDE :16

Genel Kurulun, Yönetim ve Denetleme kurullarının yapacakları hizmetler, prensip olarak fahri'dir. Ancak Yönetim Kurulu üyelerinin başka bir geliri olmaması halinde Genel Kurulca belirlenecek miktarda ücret ödenebilir. Vazife gereğince yapılacak yolculukların giderleri vakıf tarafından karşılanır. Vakıfta çalışacak kişilere verilecek ücretin tayini, Yönetim Kuruluna aittir.

VAKIF SENEDİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI

MADDE :17

Vakfın senedinde değişiklik yapılabilmesi için Yönetim Kurulunun teklif etmesi görülecek toplantıda genel kurul üyelerinin 3/4'ü hazır bulunması şarttır. Katılanların 3/4'ünün kararıyla değişiklik yapılabilir.

HESAP DÖNEMİ

MADDE :18

Vakfın hesap dönemi, 1 Ocak'ta başlar, 31 Aralık'ta sona erer.

VAKFIN SONA ERMESİ

MADDE :19

Vakfın herhangi bir nedenle feshi gerektiği takdirde feshe, yönetim kurulunun teklifiyle genel kurul karar verir. Fesih halinde vakfın mal varlığı, genel kurulca tayin edilecek aynı amaca yönelik hizmet gören bir kuruluş veya vakfa devredilir.

SURET ./.....

NOTER KAĞIDI

Noter Gideri

Harc :

K.D. :

H. Üc. :

Yazi :

K. D. V. :

Toplam :

() nüsha v.

Harc, Damga Vergisi
Değerli Kağıt Bedeli, KDV,
vs. Makbuzla Alınmıştır.

24 Ocak 1989

Sayfa: 7-

VAKFIN KURUCULARI

MADDE :20

Vakfın kurucuları şunlardır:

1) İZZETTİN YILDIRIM-Arifiye mahallesi Tanış sokak No:16 Eskişehir-İşbu vakıf kuruluş senedinin Vakfın Varlığı Madde:4'de de tapu kaydı yazılı olan taşınmazmal'ın 1/2 Hissesi (48.500.000.-T. Kırksekizmilyonbeşyüzbinlira);

2) HÜSEYİN DAŞKIN-Arifiye mahallesi Tanış sokak No:16 Eskişehir-İşbu vakıf kuruluş senedinin Vakfın Varlığı Madde:4'de de tapu kaydı yazılı olan taşınmazmal'ın 1/2 Hissesi (48.500.000.-T. Kırksekizmilyonbeşyüzbinlira);

3) ZEKKE RİYA ÜZBEK-Arifiye mahallesi Tanış sokak No:16 Eskişehir-1.000.000.-T. (Birmilyonlira);

4) YASİN YILDIRIM-Küçükmustafapaşa mahallesi Kızılcık sokak No:9/3 Fatih/İSTANBUL-1.000.000.-T. (Birmilyonlira);

5) GİYASETTİN BİNGÖLBALİ-Emirsultan Sible Caddesi Dera sokak Ege men sitesi No:2 BURSA-1.000.000.-T. (Birmilyonlira)

MADDE :21

İşbu vakıf senedinde açıklık bulunmayan durumlarda 903 sayılı kanun ve buna ait tüzük hükümleri uygulanır.

Dediler. Sözlerini bitirdiler. Verilen bu takrirlerini ben noter aynen yazdım. Okumaları için düzenmeyi okur-yazar olan ilgililere verdim. İlgililer okudular. Arzularının aynen yazılmış olduğunu kabul ve beyan ettiler. Bunun üzerine işbu düzenleme şeklindeki vakıf kuruluş senedinin altını ilgililer ve ben noter birlikte imzaladık ve ben noter noterlik mührü ile onayladım. Bindokuzyüzsekse dokuz senesi Ocak ayının yirmidördüncü salı günüdür. 24.1.1989

İLGİLİLER: VAKIF KURUCULARI

1) İZZETTİN YILDIRIM4) YASİN YILDIRIM

(İmzası) SURET

(İmzası) SURET

2) ZEKKE RİYA ÜZBEK5) GİYASETTİN BİNGÖLBALİ

(İmzası)

(İmzası) SURET

3) HÜSEYİN DAŞKIN

(İmzası)

SURET

K.D

Eskişehir Üçüncü Noteri
Mehmet Güzelöğlu
24 Ocak 1989
SURET

Aynı Tarih ve Numaralı
SURET

ESKİŞEHİR
ÜÇÜNCÜ NOTERİ

Mehmet Güzelöğlu

Köprübaşı Cad. Yelkovan

No: 1. Merkez Kat 1/81.82

Tel : Daire : 40494

Noter Gideri

Harç :

K.D. :

H. Üc. :

Yazı :

K. D. V. :

Toplam :

() nüsha v.

Harç, Damga Vergisi
Değerli Kağıt Bedeli, KDV,
vs. Makbuzla Alınmıştır.

VAKIFLARLA İLGİLİ İDARE VE VERGİ MAHKEMESİ KARARLARI

İLE

DANIŞTAY KARARLARI

Esas No: 1987/306

Karar No:1988/63

18

Davaacı : Eğitim Teknolojisi ve Yaygın

Eğitim Vakfı - Yunusemre Kampüsü-Eskişehir

Davalı : Yunusemre Vergi Dairesi Md.lüğü-Eskişehir

Davanın Özeti: Nezdinde yapılan inceleme sonucunda düzenlenen vergi inceleme raporuna dayanılarak 1986 yılı için tarh edilen kurumlar vergisi, S.S.D.F., SYDF, Ç.M.T.E.G.Y.F. ve bunlara bağlı olarak kesilen kaçakçılık cezalarının; vakfın "Türk halkına ömür boyu yaygın eğitim ve öğretim sağlayacak çalışmaları desteklemek için gerekli görülecek her türlü girişim ve tasarruflarda bulunmak" amacı ile kurulduğu, ticari amaca yönelik bir faaliyet göstermediği gibi vakfa ait veya bağlı iktisadi bir işletmenin de bulunmadığı, vakfın gelirinin çoğunluğunun bağışlardan oluştuğu, vakfın gelirleri arasında iktisadi sayılabilecek bazı gelirlerinde olması ihtimali nedeniyle vakfın vergi dairesine mükellefiyetinin tescil ettirildiği, bağış, yardım ve teberrudan oluşan 1986 yılı gelirlerinin kurumlar vergisine tabi tutulmasının mevcut yasal düzenlemelere aykırı olduğu, Açık Öğretim Fasiküllerinin basım ve satışından elde edildiği iddia edilen 9.352.734,28 liranın, kayıt belgelerinin basım ve dağıtımından elde edildiği iddia edilen 1.000.000 liranın büyük bir bölümünün bağış ve yardımlardan oluştuğu, kendisi vergi yükümlüsü olmayan ve hiçbir iktisadi faaliyeti bulunmayan vakfın banka cari hesabına yürütülen faizin vergiye tabi olmadığı, sadece yönetimin hatası ile faizin bir kısmının vergi matrahına dahil edildiği, vakfa yapılan bağış-yardım ve teberruların ticari kazanç sayılarak vergiye tabi tutulmasına imkân bulunmadığı iddialarıyla kaldırılmasının istenilmesinden ibarettir.

Savunmanın Özeti: Vakfın oluşturduğu organizasyon dahilinde 1986 yılında gerçekleşen binlerce Açık Öğretim Fasiküllerinin, banka optik form çeklerinin, kıymetli evrakın, diplomaların ve bazı kitapların basım, yayın ve dağıtım ve piyasadaki öğrencilerle diğer gerçek ve tüzel kişilere satımı işinin, kanuna göre ticari iş, bu işin gerçekleştirildiği, muhasebesinin düzenli olarak tutulduğu organizasyonunda ticarethane sayıldığı, zaten vakıf yetkililerinin de bunu böyle anlayarak vakfın mükellefiyetini tescil ettirdiği, Açık Öğretim Fasikülleri ve kitap satışından, kayıt belgelerinin basım, dağıtım ve satış faaliyetinden doğan kazancın ve iktisadi işletmelerin bankadaki hesabına yürütülen faizin vergiye tabi olduğu öne sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Eskişehir 2. Vergi Mahkemesince duruşma için belirlenen günde davaacı vakfı temsilen kimsenin gelmediği, incelemeyi yapan Hesap Uzmanı Mahmut Yoloğlu ile davalı idareyi temsilen Hazine Avukatı Fahrettin Yalçın'ın geldiği görülmekle usulüne uygun duruşma yapıldıktan ve 25.2.1988 günlü ara kararına cevap alındıktan sonra dava dosyası incelenerek işin gereği görüldü.

Uyuşmazlık, Vergi İnceleme Raporuna dayanılarak tarh edilen kaçakçılık cezalı kurumlar vergisi, S.S.D.F., S.Y.D.F., Ç.M.T.E.G.Y.F. 'na ilişkindir.

2. Vergi Mahkemesi

Esas No: 1987/306

Karar No: 1988/63

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1. maddesinin (D) bendinde; dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerin kurumlar vergisine tabi olduğu belirtilmiş, 5. maddesinde; dernek ve vakıflara ait veya bağlı olup 4. maddede yazılı şartları haiz bulunan işletmeler ile aynı mahiyetteki yabancı işletmeler, dernek ve vakıfların iktisadi işletmesi sayılmış, 4. maddesinin birinci fıkrasında; devlete, özel idarelere, belediyelere ve diğer kamu idarelerine ve müesseselerine ait veya tabi olup faaliyetleri devamlı bulunan ve birinci maddenin (A) ve (B) işaretli bentleri haricinde kalan ticari, sınai ve zirai işletmeler iktisadi kamu müesseseleri kabul edilmiş, ikinci fıkrasında; bunların kazanç gayesi gütmemeleri, faaliyetin kanunla tevdi edilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, müstakim muhasebeleri ve kendilerine tahsis edilmiş sermayelerinin veya işyerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerine tesir etmeyeceği hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen yasa kuralları ile; dernek ve vakıflara ait veya bağlı olup ticari faaliyette bulunan iktisadi işletmeler, kazanç gayesi gütmese, müstakim muhasebeye ve tahsis edilmiş sermayeye sahip olmasa bile kurumlar vergisine tabi tutulmuştur.

Uyuşmazlık konusu olayda, Açık Öğretim Fasikülleri ve Kitap Satışından doğan 9.352.734 liranın, Kayıt Belgelerinin Basım, Dağıtım ve satış Faaliyetinden doğan 5.235.940 liranın 1.000.000 lirasının, banka nezdinde açılan cari hesaba yürütülen 7.843.928 liranın 7.000.000 lirasının vakfa ait iktisadi işletmelerin dönem kârını oluşturmalarına rağmen kâr/zarar hesabına alınmadan fon hesabına aktarıldığının incelemeye saptandığı nedeniyle belirlenen toplam 17.352.734 lira fark üzerinden ikmalen kurumlar vergisi, S.S.D.F., S.Y.D.F., Ç.M.T.E.G.Y.F. tarh edilmiş ve bunlara bağlı olarak kaçakçılık cezası kesilmiş ve davacı vakıf yetkililerine tebliğ edilmiştir.

Dava dosyasında mevcut belgeler ve mahkememizin 25.2.1988 günlü ara kararı uyarınca ibraz edilen faturaların incelenmesi sonucunda; Açık Öğretim Fasikülleri ve kitap satışı, öğrencilerin kayıt işlemlerinde kullandıkları belgelerin basım, dağıtım ve satışı işinin ticari bir organizasyon çerçevesinde ve devamlı yapıldığı anlaşıldığından, ortada belli bir adı, muhasebesi ve sermayesi olmasada vakıf bünyesinde oluşturulan iktisadi bir işletmenin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Hal böyle olunca davacı vakfa ait veya bağlı bulunan söz konusu iktisadi işletmenin kazancının da kurumlar vergisine tabi olduğunu kabul etmek gerekir.

Vakıf defterlerinde takip edilen mezkûr iktisadi işletmelerin gelirlerinin, Açık Öğretim Fasikülleri ve Kitapların, öğrencilerin kayıt işlemleri sırasında kullandıkları kayıt belgelerinin satışından oluştuğu incelemeye saptandığından, bu faaliyetlerden doğan gelir gider farkından fon hesabına aktarılan toplam $(9.352.734 + 1.000.000) = 10.352.734$ liranın matrah farkı olarak alınmasında hukuki isabetsizlik görülmemiştir.

Kasa vakfa ait veya bağlı iktisadi işletmenin banka nezdindeki mevduatına yürütülen faiz de iktisadi işletmenin dönem kazancı olduğundan, matrah farklarına ithal edilmesine yasal bir engel bulunmamaktadır.

Belirtilen sebeplerle incelemeye saptanan toplam 17.352.734 lira matrah farkı üzerinden tarh edilen kurumlar vergisi, S.S.D.F., S.Y.D.F. ve Ç.M.T.E.G.Y.F. nunda herhangi bir isabetsizlik görülmemiştir.

2. Vergi Mahkemesi

Esas No: 1987/306

Karar No:1988/63

Tarhiyata uygulanan kaçakçılık cezasına gelince:

İncelemeyle saptanan fark kanunla tayin edilen hadleri aşmakta ise de, olayın oluş ve matrahın tespit ediliş şekline göre, tarhiyata kusur cezası uygulanması gerekir.

Açıklanan nedenlerle davanın kısmen kabulüne, vergi inceleme raporuna dayanılarak 1986 yılı için tarh edilen kurumlar vergisinin, S.S.D.F., S.Y.D.F., Ç.M.T.E.G.Y.F.'nin aynen tasdikine, kaçakçılık cezalarının kusur cezasına tahvül edilmesine, davacı tarafından yapılan ve aşağıda dökümü gösterilen 5900 liralık yargılama giderinin 2200 lirasının davacı üzerinde bırakılmasına, 3700 lirasının davalı idareden alınarak davacıya, avukatlık asgari ücret tarifesine uyarınca takdir edilen 19.100 lira vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, Harçlar Yasası hükümleri uyarınca 2500 liradan az olmamak üzere %2 nisbi karar harcının davacıdan ayrıca aranmasına, kullanılmayan 5600 liralık tebligat ücretinin istem halinde davacıya iade edilmesine, mahkememizin 25.2.1988 günlü ara kararı ile getirtilen fatura cildinin davacıya geri verilmesine 25.3.1988 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan
Mustafa Aksoy
27379
(X)

Üye
Erdoğan Üvümez
26800

Üye
Hasan Beşpinar
26769

Yargılama giderleri :

Başvurma harcı 1.500 TL.
Posta gideri 4.400 TL.
T o p l a m 5900 TL.

(X) BAŞKAN MUSTAFA AKSOY'UN AYRISIK OYU :

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1. maddesinin (D) fıkrasına göre dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler kurumlar vergisine tabi tutulmuş kurumlar vergisi kanununda yapılan iktisadi işletme tanımı Türk Ticaret Kanununun 3/11. maddelerinde bahsedilen işletmeyle eş anlamlıdır. Türk Ticaret Kanununun 3. maddesinde ticari işler bu kanunda tanzim olunan hususlarla bir ticarethane veya fabrika yahut ticari şekilde işletilen diğer bir müesseseyi ilgilendiren bütün muamele fiil ve işler ticari iş olarak tarif edilmiş aynı kanunun 11. maddesinde ticari işletme ticarethane veya fabrika yahut ticari şekilde işletilen diğer müesseseler ticari işletme sayılır" denmiştir.

2. Vergi Mahkemesi

Esas No: 1987/306

Karar No:1988/63

Ticaret Sicil Nizamnamesine göre de ticari işletmede gelir sağlanması-
nın hedef alınması devamlı olması ve esnaf faaliyetlerinin sınırlarını aşan bir
çalışma düzeni kurulması gibi 3 unsurun varlığı esas alınmıştır.

Davacı vakfın dosyada fotokopisi mevcut vakıf senedinin ikinci madde-
sinde amacı " eğitim teknolojide çağdaş kitle iletişim araçları ile Türk halkı-
na ömür boyu yaygın eğitim ve öğretim sağlayacak çalışmaları desteklemek için
gerekli görülecek her türlü girişim ve tasarruflarda bulunmaktır. Vakıf Eskişehir
İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinin başta, "televizyonla eğitim enstitüsü
çalışmaları olmak üzere yaygın eğitim hizmetlerine yönelik tüm çabalarına her
türlü desteği sağlamak görevinin yanı sıra, bu konuda;

Türk Eğitim sisteminde çağdaş yenilenmelere katkıda bulunarak kongreler
yayınlar yapar. Eğitim teknolojisi ve teknolojik gelişmelerin Türk eğitim siste-
mine uygulanması için araştırmalar yaptırıp çağdaş eğitim sistemlerini eğitimin
tüm kesimlerinde yaygınlaştırılmasında yardımcı olur. Üniversiteler yüksek okullar
ve okullarda eğitim teknolojisi denilen bilim dalının gelişmesine yardımcı olacak
kurslar düzenler, burslar verir. Kurumların ihtiyacı olan ve çağdaş iletişim ara-
çları ile eğitim ve öğretimin etkinliğini artıracak eğitim ve öğretim malzemeleri-
ni üretir, üretirir veya üretilmesine bunların dağıtılmasına yardımcı olur. Yurt
içi ve dışı üniversiteler ve okullar arasında "paket ders programları" mübadelesi
ile bilimsel bilgi alış verişine katkıda bulunacak çalışmalar yapar. Basılı ileti-
şim mazlemeleri ile öğretici eleman sıkıntısı çeken kuruluşlara yardımcı olmaya
çalışır. Yaygın eğitim ve eğitimde kitle iletişim araçlarını başarı ile kullanan
veya eğitim teknolojisinin gelişmesine eserleri, çalışmalarıyla katkıda bulunan
kişi ve kuruluşlara ödüller verir. Kırsal ve kentsel alanlardaki çeşitli bölge
ve iletişim ünitelerinde çalışan fertlere ilgili oldukları üretim dalında üretim
becerisini artırıcı haklık kültür düzeyini yükseltici eğitim ve öğretimle yükümlü
kuruluşlara yardımcı olur. Bütün bu konulardaki çalışmalarında akademinin televiz-
yonla eğitim enstitüsü ile işbirliği yapar.

Vakıf belirtilen bu amaçları için gelirleri ile veya bağış yada vasiyet
yolu mallar, haklar iktisab edebilir. Taşınır ve taşınmaz varlıklarını haklarının
gelirleri ile mal ve kârlarını artırmak için herçesit girişim ve tasarruflarda bulu-
nabilir" olarak belirlenmiştir.

İnceleme elemanınca iki ana grupta toplanan vakfın kitap ve fasikülle-
rin basım, yayım ve dağıtımı ile kayıt belgeleri ve banka optik form çeklerinin
basım ve dağıtım işlemleri vakfın yukarıda belirtilen amacının gerçekleştirilmesi
için yapılması gereken zorunlu faaliyetlerdir. Vakfın bu ana gayesini gerçekleşt-
irmek için kitap ve fasiküllerin basım, yayım ve dağıtımını yapması kayıt belge-
leriyle, banka optik çeklerini basarak bunların dağıtımını gerçekleştirmesi bu
işler karşılığında belirtilen miktarlar üzerinden ücret alması vakfın ticari
amaçla faaliyette bulunduğu anbarına gelmez.

2. Vergi Mahkemesi

Esas No: 1987/306

Karar No:1988/63

Diğer taraftan 5422 sayılı kanunun muafliklar ve istisnalar başlığını taşıyan 7. maddesinin 3. fıkrasında kamu idare ve müesseseleri tarafından bilim, fen ve güzel sanatlar ile tarım ve hayvancılığı öğretmek yaymak, ıslah ve teşvik etmek maksadıyla işletilen müesseseler (okullar, okul alet yerleri, konservartuarlar, genel kütüphaneler, tiyatrolar, müzeler, sergiler, numune fidanlıkları, doğum ve hayvan ıslah üretme istasyonları, yarış yerleri, kitap, gazete ve mecmua yayın evleri ve emsali müesseseler) kurumlar vergisinden muaf tutulmuş, 7. maddede ise 3, 4, 5 ve 6. bentlerde yazılı müesseselerden dernek veya vakıflara ait olup mezkûr bentlerde belirtilen maksat ve gayelerle işletildikleri ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca kabul edilenlerin de kurumlar vergisinden muaf olacağı açıklanmıştır. 7. bentte belirtilen müesseselerden amaç maddede sayılan kamu idare ve müesseseleri tarafından iktisadi işletme statüsünde çalışan müesseselerinde maddede sayılan amacı gerçekleştirmesi durumunda Maliye Bakanlığının muafakatı ile vergiden muaf tutulacağı açıklanmıştır.

Vakıf yukarıda açıklanan gayesini gerçekleştirmek için yapmış olduğu faaliyetler esasen kurumlar vergisi kanununun 1. maddesiyle kurumlar vergisine tabi değildir. Vakıflara ait işletmeler yukarıda açıklandığı üzere kurumlar vergisi kapsamı içerisinde değildir. Vakıf 1. madde kapsamı ile mükellefiyet kavramı içerisinde bulunmadığına, 7. maddenin 3. fıkrasına uygun olarak faaliyet gösterdiğine esasen vakfın tabii üyelerinin kadrolu öğretim üyeleri olması sebebiyle ticaret yapmalarının sözkonusu olamayacağı cihetle vakfın iktisadi bir işletme gibi değerlendirilerek vergiye tabi tutulması mümkün değildir.

Bu sebeplerle vakfın iktisadi bir işletme gibi faaliyet gösterdiği görüşü ile kurumlar vergisi kapsamına alınarak vergilendirilmesi ~~apokama~~ ve ceza kesilmesi açıklanan madde hükümlerine aykırı olduğundan aksi gerekçe ile verilen ekseriyet kararına katılmıyorum.

8.

T.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1988/4573

Karar No : 1989/4048

by~

32

Temyiz Eden Taraflar : 1- Eğitim Teknolojisi ve Yaygın Eğitim Vakfı- Yunusemke Kampüsü-ESKİŞEHİR-

2- 2 Eylül Vergi Dairesi Müdürlüğü
-ESKİŞEHİR-

İstemin Özeti : 1986 takvim yılı işlemlerinin incelenmesi sonunda düzenlenen rapora dayanılarak davacı Vakıf adına ikmalen salınan kaçakçılık cezalı kurumlar vergisini; 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinin (D) bendinde, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerin kurumlar vergisine tabi olduğunun belirtil- diği, 5 inci maddesinde dernek ve vakıflara ait veya bağlı olup 4 üncü maddede yazılı şartlara haiz bulunan işletmeler ile aynı mahiyetteki yabancı işletmelerin dernek ve vakıfların iktisadi işlet- mesi sayıldığı, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında; Devlete, Özel idarelere, Belediyelere ve diğer kamu idarelerine ve müesseselerine ait veya tabi olup faaliyetleri devam bulunan ve birinci maddenin (A) ve (B) işaretli bentleri haricinde kalan ticari, sınai ve zirai işletmelerin iktisadi kamu müesseseleri kabul edildiği, ikinci fıkrasında, bunların kazanç gayesi gütmeleri, faaliyetin kanunla tevdi edilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, müstakil muhasebeleri ve kendilerine tahsis edilmiş sermayelerinin veya işyerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerine tesir etmeyeceğinin hükme bağlandığı, olayda Açıköğretim Fasikülleri ve kitap satışından doğan 9.352.734 liranın kayıt belgelerinin basım, dağıtım ve satış faaliyetinden doğan 5.235.940 liranın, 1.000.000 lirasının, banka nezdinde açılan cari hesabın yürütülen 7.843.928 liranın 7.000.000 lirasının vakfa ait iktisadi işletmelerin dönem kârını oluşturmalarına rağmen, kâr-zarar hesabına alınmadan fon hesabına aktarıldığının incelenmeyle saptandığı, ara kararı ile getirtilen defter ve belgelerin incelenmesi sonucu, açıköğretim fasikülleri ve kitap satışı, öğrencilerin kayıt işlemlerinde kullandıkları belgelerin basım, dağıtım ve satışı işinin ticari bir organizasyon çerçevesinde ve devamlı yapıldığının anlaşıldığı, ortada belli bir adı, muhasebesi ve sermayesi olmasa da vakıf bünyesinde oluşturulan iktisadi bir

T.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1988/4523

Karar No : 1989/4048

- 2 -

işletmenin bulunduğu sonucuna ~~varır~~ ulaşıldığı, bu durumda vakfa ait veya bağlı bulunan iktisadi işletmenin kazancının da kurumlar vergisine tabi olduğunu kabul etmek gerekeceği, gerekçesiyle vergi aslını aynen, kaçakçılık cezasını ise, matrahta bırakılan fark kanunla tayin edilen sınırı aşmakta ise de olayın oluş ve matrahın tespit edilmiş şekline göre kaçakçılık cezasının kusur cezasına çevrilmesi suretiyle değişiklikle onayan Eskişehir 2.Vergi Mahkemesinin 25.3.1988 günlü ve E:1987/306,K:1988/63 sayılı kararının; vakıf tarafından, vakfın temel amacının Türk Toplumuna hizmet olup, ticari amaca yönelik bir faaliyet göstermediği gibi vakfa ait veya bağlı işletmenin olmadığı, vakfın Anadolu Üniversitesinin bir kuruluşu olup, vakfın tabii üyelerinin Üniversitelerin kadrolu öğretim üyeleri olduğu, ilim ve fenni öğretmek ve teşvik etmek amacıyla kurulup işletildiği, basım ve dağıtım işlemleri vakfın amacını gerçekleştirmek için yapılması zorunlu faaliyet olduğu, belirtilen miktarlar üzerinde ücret alması vakfın ticari amaçla faaliyette bulunduğunu göstermiyeceği, Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin 3 üncü fıkrasına uygun olarak faaliyet gösterdikleri için vergiye tabi olmadıkları iddiasıyla, Vergi Dairesi ise kaçakçılık cezasının yerinde olduğu iddiasıyla aynen onanması isteği ile bozulması istemlerine ilişkindir.

Savunmanın Özeti: Yasal dayanaktan yoksun temyiz iddialarının reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Savcısı Nurhan Yücel

Düşüncesi : Amacı eğitim teknolojisi ve çağdaş kitle iletişimi araçları ile Türk halkına ömür boyu yaygın eğitim ve öğretim sağlayacak çalışmalarını desteklemek için gerekli görülecek her türlü tasarrufta bulunmak olan Vakfın 1986 takvim yılı işlemlerinin incelenmesi sonucunda düzenlenen rapora dayanılarak adına ikmalen salınan kurumlar vergisi ile kesilen kaçakçılık cezası vergi mahkemesince değişiklikle onanmış, karar taraflarca temyiz edilmiştir.

T.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1988/4523

Karar No : 1989/4048

- 3 -

Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı Kanunun 5. ve 903 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle değişik 5 inci maddesine göre vakıflar kendi faaliyetlerinden dolayı kurumlar vergisine tabi olmamakla beraber kendilerine ait veya bağlı ve ticari, sanai, zirai bir işle devamlı olarak uğraşan bir iktisadi işletmenin varlığı halinde vergi mükellefi olacağı, hükmüne bağlanmış, 7 nci maddesinde de dernek veya vakıflara ait olup ilim, fen ve güzel sanatlar ile tarım ve hayvancılığı öğretmek, yaymak, ıslah etmek maksadıyla işletildikten ilgilili bakanların mütalaası alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca kabul edilen iktisadi işletmelerin kurumlar vergisinden muaf oldukları açıklanmıştır.

Bu hükümlerin birlikte incelenmesinden vakfa ait işletmenin kurumlar vergisine tabi tutulmaması için iktisadi bir işletme niteliğini taşıması veya iktisadi işletmenin Maliye Bakanlığınca vergi muafiyetinin kabul edilmesi gerektiği açıktır.

Vakıf senedinin incelenmesinden matbaanın vakfa tahsis edilmiş bir ünite olmadığı, senedin amaç bölümünün "belirtilen amaçları için taşınır taşınmaz varlıkların ve hakların gelirleri ile mal ve kârları artırmak için hertürlü girişimde ve tasarruflarda bulunabilir" şeklinde son paragrafı uyarınca kurulduğu anlaşılmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda vakfa bağlı basım, yayın organizasyonu dahilinde 1986 yılında gerçekleştirilen açık öğretim fasiküllerinin, öğrenci kayıt belgelerinin, diplomaların ve bazı kitapların basımı, yayını, dağıtımı ve satışı işi yürütülmüş olup, vakfın, iktisadi bir işletme olarak bu organizasyonun kurumlar vergisi mükellefiyetini tesis ettirdiği, ihtirazi kayı koymaksızın, beyanname verip vergisini ödediği, hatta Maliye Bakanlığınca vergi muafiyeti ile ilgili bir başvuru yapmadığı sabittir.

Bu durumda artık, tartışılacak konu iktisadi bir işletmenin bulunup bulunmadığı veya vergiden muaf olup olmadığı değil, bağış makbuzları karşılığında elde edilen ve bağış yardım gelirleri hesabı kaydedilen miktarların bağış niteliğinde kabul edilip edilmeyeceğidir.

T.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1988/4523

Karar No : 1989/4048

- 5 -

Bu nedenlerle taraflar temyiz isteminin reddine, Eskişehir 2.Vergi Mahkemesinin 25.3.1988 günlü ve E:1987/306,K:1988/63 sayılı kararının onanmasına, Avukatlık asgari ücret tarifesi uyarınca 100.000 er bin lira vekalet ücreti takdirine, 22.11.1989 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

Ekrem

Feridun

Yavuz

Tuncer

Nurgen

İspir

Taşkın

Mazaroğlu

Akan

Çatal

Yz. Isl. Md

13.2.1990

Mustafa AKSOY
127372
Eskişehir Vergi Mahkemesi
Başkanı

T. 4
ESKİŞEHİR
2 NOLU VERGİ MAHKEMESİ
BAŞKANLIĞI

13.2.1990

Tom: 1988-199

T. C.
Eskişehir Birinci
NOTERİ
MUSA BAŞER

Vilâyet Karşısı İktisadî
Caddesi No 105/A
Büro 11669
Ev 13371

DUZENLENME ŞEKLİNDE
VAKIF SENEDİ

1

Birinci Sayı 11669/105/A
yedinci Cemaat. 7/12/1979

Bana aşağıya yazmış mülhür ve imza koyan Eskişehir
Birinci noteri MUSA BAŞER. Eskişehir İktisadî Caddesi
no:105/A adresindekinoterlik dairende T.C.
yasalarının bana verdiği yetkiler dahilinde vaki e
görmekte iken yanına gelen ve Eskişehir İktisadî
ve Ticari İlimler Akademisi Başkanı olduğumun
leyen ibraz ettiği, Aynı akademi başkanlığından on y
lı 8.12.1979 tarih ve seri no: 11669/105/A
dani suretine nazaran, Eskişehir merkez Macialiboy
mahallesi Kona 869, Cilt 21, sahife 120 de nüfus
kayıtlı, 1938 tarihinde Ayşe'den Eskişehir'de doğan
İhsan oğlu, Prof. Dr. YILMAZ BÜYÜKBERBER, bana m
caatla düzensizce şekilde bir kit'a vakıf senedi
nintansine ve tasdikini istedi. Kendisini bu düsen
lemeyi yapabilir yeteneklere sahip olduğunu an
ladım. İlgilinin ibraz ettiği kimliğini tekerden
denkiğiligi hakkında kamu sahibi olduğunu gerçek
istğini sordum. Söz aldı ve dedi ki:

DEĞERLİ KACIT

Harç ve damga vergisi 1912
sayılı Noterlik kanunu gere
ğince makbuz ile nakden
tahsil edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti

33708

C. No.

T. C.

İzmir Eskişehir Birinci
NOTERİ
MUSA BAŞER

2

MADDE: 1- KURUCU

Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler
Akademisi Başkanı Prof.Dr.Yılmaz BAYKURŞEN, "Eği-
tim Teknolojisi ve Yaygın Eğitim Vakfı" adı ile
bir tesis yapmıştır.

Tesis, tüzel kişiliğe sahip olup, merkezi
Eskişehir'dir.

MADDE: 2- AMAÇ

Vakfın amacı, eğitim teknolojisini ve çağ-
daş kitle iletişim araçları ile, Türk halkına önder
boyu yaygın eğitim ve öğretim sağlayacak çalışma-
ları desteklemek için gerekli görülecek her türlü
girişim ve tasarrufta bulunmaktır.

Vakıf, Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler
Akademisinin başta, "Televizyonla Eğitim Enstitüsü"
çalışmaları olmak üzere, yaygın eğitim hizmetlerine
yönelik tüm çabalarına her türlü desteği sağlama
görevinin yanı sıra, bu konuda;

Türk Eğitim Sisteminde çağdaş yenilemelere
katkıda bulunacak seminerler, kongreler, yayınlar
yapar; Eğitim Teknolojisi ve Teknolojik gelişmelerin,
Türk Eğitim Sistemine uygulanması için araştırmalar
yaptırır; çağdaş eğitim sistemlerinin eğitimin tüm
kollarında yaygınlaştırılmasına yardımcı olur;

Universiteler, yüksek okullar ve okullarda eğitim
teknolojisi denilen bilim dalının gelişmesine yar-
dımci olacak, kurslar düzenler, burslar verir;

DEĞERLİ RAHAT

arç ve danga versiyi 1512
sayılı Noterlik kanunu gere-
ince makbuz ile nakden
ahat edilmiştir.

3

T. C.
Eskişehir Birinci
NOTERİ
MUSA BAŞERMiyet Karşısı İkiyüzlü
Zaddesi No. 105/A
Buro 116 GG
P. Ev 13371

kurumların ihtiyacı olan ve çağdaş iletişim araçları ile eğitim ve öğretimin etkenliğini arttıracak eğitim ve öğretim malzemelerini üretir, üretirir veya üretilmesine, bunların dağıtılmasına yardımcı olur; yurt içi ve yurt dışı üniversiteler ve okullar arasında "paket ders programları" mübadelesi ile bilimsel bilgi alış-verişine katkıda bulunacak çalışmalar yapar; basılı iletişim malzemeleri ile öğretici elemanı sıkıntısı çeken kurumlara yardımcı olmaya çalışır; yaygın eğitim ve eğitimde kitle iletişim araçlarını başarı ile kullanan veya eğitim teknolojisinin gelişmesine eserleri, çalışmaları ile katkıda bulunan kişi ve kurumlara ödüller verir; kırsal ve kentsel alanlardaki çeşitli bölge ve üretim ünitelerinde çalışan fertlere, ilgili oldukları üretim dalında, üretim becerisini arttırıcı, halkın kültür düzeyini yükseltici eğitim ve öğretimle yükümlü kuruluşlara yardımcı olur; bütün bu konulardaki çalışmalarında Akademinin Televizyonla Eğitim Enstitüsü ile işbirliği yapar.

Vakıf, belirtilen bu amaçları için gelirleri ile veya bağış, yada vasiyet yolu mallar, haklar iktisap edebilir, taşınır ve taşınmaz varlıklarının, haklarının gelirleri ile mal ve kârlarını arttırmak için her çeşit girişim ve tasarrufta bulunabilir.

MADDE: 3- TAHSİS

Vakfın kuruluşu için Eskişehir Vakıflar

DEĞERLİ KACIT
Bazı ve dâimî vergisi 1112
Sayılı Noterlik kanunu gereğince makbuz ile mükden
ahval edilmiştir.

./..

Türkiye Cumhuriyeti

C. No.

T. C.
Eskişehir Birinci
N O T E R İ
MUSA BAŞER

Vilâyet Karşısı İkiyeöl
Caddesi No. 105/A

Büro : 116 69
Ev : 133 71

4

Bankası Merkez Şubesindeki hesaba yatırılan 63.000.-TL. bağış meblâğının yanı sıra, TÜV (yapın merkezi) nin tahsis ettiği Türkiye'de Beslenme Eğitimi, Kadının Beslenme Sorunları, Çocuk Beslenmesi, Çocuk ve Trafik, Çalışma Güvenliği, Çocuk Ölümleri, Kren, Sigara İçmek yada İçmemek, Ampul konulu eğitim-film ve video bantları ile Vakfın sair çekillerde sahip olu- cığı diğer televizyon, film ve basılı eğitim mal- zemelerinin, gösterme, kiraya verme veya satışı- dan sağlanacak gelirler, Vakfa tahsis edilmiş bulunmaktadır.

MADDE: 4- VAKIF ÜYELERİ

Vakfın iki çeşit üyesi vardır.

a) Tabii Üyeler:

Vakfın tabii üyeleri, kurucu ile on- likte Akademikinin Televizyonlu Eğitim Enstitüsü üyeleri ve Televizyon ile Öğretim ve Eğitim Fakültesinin anlı kadrolu Öğretim üyeleridir.

b) Seçilmiş Üyeler:

Seçilmiş Üyeler, Vakıf Yönetim Kurul- lunda, Vakfa önceli bağış yada var- dında bulunmuş veya Vakıf amaçları doğrultusunda çalışmalar, araştırmal- lar, yardımcı çabalar gösteren ün- versiteler, fakülteler, enstitüler, okullar, kurum ve kuruluşlar temsil- cileri ile kişiler arasından, Kurul- la seçilen üyelerdir.

MADDE: 5- GENEL KURUL

Genel Kurul, Vakıf üyelerinden oluşur.

a) Genel Kurul, her hesap dönemi sonunda olağan olarak toplanır.

b) Genel Kurul'un Görevleri: her hesap dönemi sonunda Yönetim Kurulunun fa- liyet, hesap ve denetçiler raporları- nı ibra etmek, çalışmaları hakkında de- rilerde bulunmak, Vakıf lehine de- ğişiklik yapmak, (özetle) Genel Kurul'a havale edeceği konular.

DEĞERLENDİRME

Bu belge ve dâima verim 1-12 sayılı Noterlik Kanunu gere- ğince makbuz ile nakden tahsil edilmiştir.

T. C.
Eskişehir Birinci
NOTERİ
MUSA BAŞER

Vilâyet Kağısı İktisadî
Caddesi No 105/A
Baro 11669
Ev 13371

5

karar vermek, Vakıf benedinde koni-
sine verilen diğer görevleri yapmaktır.

c) Genel Kurul, üye tam sayısının varı-
sının toplantı sebebini bildiren yazılı
istekleri veya denetleme kurulu üye-
lerinin oybirliği ile aldıkları kararlar
yada Yönetim Kurulunun lüzum gördüğü
hallerde, her zaman olağanüstü toplan-
tıya çağırabilir.

d) Genel Kurul toplantılarında nisap üye
tam sayısının yarısından bir fazlasıdır.
İlk toplantıda nisabın temin edilme-
mesi halinde toplantı bir hafta son-
raya ertelenir. İkinci toplantıda se-
out üye ile yetinilir.

Genel Kurul toplantıları, üyeler arasın-
dandan seçilecek bir başkan ve bir
sabit kâtibinden oluşan divan tara-
fından yürütülür. Kararlar mevzuatın
ekseriyeti ile alınır. Genel Kurul
toplantıları 15 gün önceden mektupla
üyelere bildirilir.

e) Vakfın ilk genel kurulu, vakıf bene-
dinin tescilinden sonra, kurucunun
veya tabii üyelerden birinin diğer
tabii üyeleri çağırması ile toplanır.
İlk genel kurulda, ilk yönetim kuru-
lunu oluşturacak altı tabii üye ile
iki denetçinin seçimi yapılır.

TABLO: 6- YÖNETİM KURULU

Vakıf Yönetim Kurulu yedi kişiden oluşur
ve görevi üç yıldır. Vakfın ilk Yönetim Kurulu,
vakfın tabii üyelerinin kendi aralarından seçeceği
altı, Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi
Yönetim Kurulunun Öğretim üyeleri arasından seçeceği
bir kişiden teşekkül eder.

İlk Yönetim Kurulundan sonraki yönetim

İÇİŞLERİ KÂTİP
Baraj ve damga vergisi 1512
Sayılı Nöterlik Kanunu gere-
since maktulz ilk maddeden
bahal edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No.

C. No.

6

T. C.
Eskişehir Birinci
N O T E R İ
MUSA BAŞER

Vilâyet Karşısı İkiyeöl
Caddesi No. 105/A
Büro 116 69
Ev 133 71

kurulları, Vakıf Genel Kurulu tarafından (en az dört tabii üyelerden olmak şartı ile), vakıf üyeleri arasında seçilecek altı ve Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yönetim Kurulunca, Yönetim Kurulu üyeleri arasından seçilecek bir kişiden oluşur. Yönetim Kurulu başkan ve sekreterini kendi arasından seçer.

MADDE: 7- YÖNETİM KURULUNUN GÖRÜVLERİ

- Vakfın amaçlarının gerçekleştirilmesine çalışmak, gelişmesi ve amacına uygun işler için gereken kararları almak, Vakıfla ilgili yönetmelikleri ve personel statüsünü kabul etmek, hizmet ve personel teşkilâtını kurmak, gerekli tayinleri yapmak, vakfın mallarını, gelirlerini vesair bütün işlerini planlamak, idare etmek ve düzenlemek,
- Vakfın mevcut ve ileride doğabilecek varlığını işletmek maksadıyla vakıf namına taşınır ve taşınmaz kıymetler, telif ve tercüme hakları satın almak, satmak, aynı haklar, telif ve tercüme ile fikir, buluş ve sanat eserleri, hakları, patentleri tesis etmek, taşınır ve taşınmaz değerler karşılığında ödünç para almak veya ödünç para karşılığı ipotek almak, taşınır ve taşınmaz kıymetlerini kiraya vermek, sözleşme yapmak, gelir sağlayıcı her türlü teşebbüs ve iştiraklerde bulunmak,
- Her türlü taşınır ve taşınmaz değer ile her türlü fikir, sanat ve tercüme eserlerine, patentlere ait bağışları kabul veya diğer suretlerle iktisap etmek,
- Mahkemelere, resmî ve özel kuruluş ve kişilere karşı Vakfı temsil etmek (bu temsil hakkı Yönetim Kurulu ve başkanıdır.).

DEĞERLİ KACIT

Harç ve damga vergisi 1912
sayılı Noterlik kanunu gere-
ğince makbuz ile malden
tahsil edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti

T. C.
Eskişehir Birinci
N O T E R İ
MUSA BAŞER

Vilâyet Karşısı İkiyeöl
Caddesi No. 105/A
Büro 11669
Ev 13371

7

- e) Vakfın amaçlarına giren hizmetlerin, projelerin planlanması, başlatılması, uygulanması ve sonuçlanması için uygun gördüğü kişi ve kuruluşlar temsilcilerinden uygun gördüğü sayıda komiteler kurmak, araştırma ve yapım grupları oluşturmak, koordinasyon görevlilerini tesbit etmek, Vakıf Yürütme Kurulu ile Danışma Kurulunu oluşturmak ve gerektiğinde bunlara yapılacak ödeme şekli ve miktarını tesbit etmek,
- f) Vakıf Yürütme Kurulu tarafından hazırlanan bütçeyi tasdik etmek,
- g) Vakıf Genel Kurulu ve Danışma Kurulu tarafından yapılan öneriler ile Vakıf yapılan önerileri karara bağlamak,
- h) Her hesap dönemi sonunda faaliyet raporu ile denetçiler raporlarını Genel Kurula sunmak.

MADDE: 8- YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI

Vakıf Yönetim Kurulu yılda en az dört defa toplanır ve çalışma usullerini bizzat tayin eder.

Yönetim Kurulu toplantıları ekseriyetle yapılır. Başkanın toplantılara katılamaması halinde katılan üyeler arasından seçilecek bir kişi o toplantıya başkanlık eder. Üyelerin toplantılara katılmalarının gerektireceği zaruri masraflar ayrıca karşılanır. Kararlar, mevcudun ekseriyeti ile alınır.

MADDE: 9- VAKIF YÜRÜTME KURULU

Vakıf Yönetim Kurulu kendi arasından bir kişi ile Yürütme Kurulu oluşturur. Çalışma yöntemini Yürütme Kurulu kendisi tesbit eder.

Yürütme Kurulu'nun görev ve yetkileri

şunlardır:

- a) Vakıf Yönetim Kurulu'nun kararların

DEĞERLİ KACIF

Harç ve damga vergisi 1512
sayılı Noterlik kanunu gereğince
makbuz ile nakden tahsil edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No. 100

C. No.

T. C.
Eskişehir Birinci
N O T E R İ
MUSA BAŞER

Vilâyet Karşısı İkieylül
Caddesi No. 105/A
Büro 11669
Ev 13371

uygulamaya koymak,

- b) Bütçe hazırlıklarını yapıp, Yönetim Kurulu'nun tasvibine sunmak,
- c) Yönetim Kurulunca verilen yetkileri kullanmak ve Vakıf Senedinde, yönetmeliklerde ve kararlarda sarihaten başka bir organa verilmemiş işleri yapmak.

MADDE: 10- DANIŞMA KURULU

Yönetim Kurulu, gerekli gördüğü taktirde, vakıf hizmetleri için amacına uygun görevlerde teahhüt etmiş, saygınlık kazanmış kişiler arasından on kişilik bir Danışma Kurulu oluşturabilir.

Danışma Kurulu'nun görevleri şunlardır

- a) Vakıf amaçlarına uygun hizmet, proje ve girişimler hakkında Yönetim Kuruluna önerilerde bulunmak,
- b) Vakfa yapılan önerilerle, Yönetim Kurulunun havale edeceği konular hakkında Yönetim Kuruluna görüş bildirmek.

Danışma Kurulu Vakıf Başkanı veya Genel Sekreterinin çağrısı üzerine toplanır.

MADDE: 11- DENETÇİLER KURULU

Denetçiler Kurulu, Vakfın hesaplarını denetlemek üzere, Genel Kurul tarafından, Vakıf Üyeleri arasından seçilmiş iki kişiden oluşur.

Denetçiler Kurulu her hesap dönemi sonunda, hesaplar hakkında Genel Kurula rapor verirler.

Denetçiler Kurulu, Vakıf başkanının isteği üzerine, hesap yılı içinde de, hesapları ve muhasebe kayıtlarının düzenli tutulup tutulmadığını inceleyerek, başkana bilgi verebilirler.

DEĞERLİ BAĞIT

Harç ve damga vergisi 1912 sayılı Noterlik kanunu gereğince makbuz ile nakden tahsil edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti

C. No.

9

T. C.
Eskişehir Birinci
N O T E R İ
MUSA BAŞER

Vilâyet Karşısı İkiyeöl
Caddesi No. 105/A

Büro : 11669
Ev : 13371

Denetçiler Kurulu'nun görev süresi üç yıldır.

İlk Denetleme Kurulu tabii üyeler tara-

fından kendi aralarından seçilir.

MADDE: 12- VAKFIN HESAP DÖNEMİ

Vakfın hesap dönemi bir takvim yılıdır.

Vakıf muhasebesi Yürütme Kurulu'na tutulur.

MADDE: 13- MALİ HÜKÜMLER

Vakfın yapılan tahsis dışında gelir kaynakları şunlardır:

- Vakıf varlığının işletilmesinden elde edilen gelirler,
- Vakfa hakiki ve hükmi şahıslar tarafından yapılan bağış ve yardımlar ile yurt dışından döviz, araç-gereç, telif, tercüme v.s. bağış ve yardımlar,
- Maliye Bakanlığının Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Bütçesi kanalıyla yapacağı transferler ile Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer bakanlıkların, bütçelerinden yapacağı yardımlar,
- Yapılacak veya yaptırılacak bilimsel çalışma ve araştırmalardan, televizyon, film, ses bantlarından, program malzemelerinden, neşriyattan ve emsali çalışmalar ve telif, tercüme, yayın, sanat ve patent haklarından sağlanacak gelirler,
- Sair kaynaklardan elde edilecek gelirler,
- Vakıf, gelirlerinin % 80'ini toplumsal amaçla doğrultusunda kullanmak zorundadır.

MADDE: 14- VAKFIN FESİH ve TASFİYESİ

Vakıf, belirli bir süre ile sınırlı değildir. Medeni Kanun Hükümleri uyarınca, Vakıf Genel Kurulu'nun kararı ile tasfiyesine karar verilebilir.

DEĞERLİ KAĞIT
Harç ve damga vergisi 1512
sayılı Noterlik kanunu gere-
ğince makbuz ile nakden
tahsil edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti

C. No.

10

T. C.
Eskişehir Birinci
N O T E R İ
MUSA BAŞER

Vilâyet Karşısı İkiyeöl
Caddesi No. 105/A
Büro 11669
Ev 13371

Fesih halinde, borçlar ödendikten sonra bakiye varlık, bu konuda çalışan bir üniversite vakfına, yada bu amaçla sürdüreceği bir vakıf kurmak şartıyla, bağarılı bir Üniversiteye tahsis edilmek üzere Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilir. Dediler söhalarını bitirdiler.

İlgililerin hakiki arzuları hakkındaki beyanlara tarafımdan aynen yazıldı. Okuma yazma imkânına malik bulunan ilgililere verdim ilgililer okudular ve arzularının aynen yazıldığını beyan etmeleri üzerine işbu düzenleme şeklinde Vakıf senedinin altına ilgililer ve ben yeminli noter hep birlikte imzalandı ve mühürlendi.

Bindokuzyüzyetmişdokuz senesi Aralık ayının yedinci Günüdür. 7/12/1979

KURUŞU

Prof. Dr. YILMAZ BÜYÜKBAŞI

Eskişehir Birinci Noter
MUSA BAŞER

DEĞERLİ KAGIT

Harç ve damga vergisi 1512 sayılı Noterlik kanunu gereğince makbuz ile nakden tahsil edilmiştir.

T.C.

ESKİŞEHİR

İDARE MAHKEMESİ

Esas No:1989/982

Karar No:1989/1016

Davacı : Vakıflar Genel Müdürlüğü adına, Vakıflar Bölge Müdürlüğü KÜTAH
Vekili : Av.Uygun Tuna Eskişehir Barosu Avukatlarından. ESKİŞEHİR.
Davalı : Türkiye Elektrik Kurumu Genel Müdürlüğü. ANKARA.
Vekili : Av.Olcay Kayı. İnönü Bulvarı No:27. ANKARA.
Davanın Özeti : T.E.K. Genel Müdürlüğü tarafından Kırka Çifteler Enerji nakil hat-
tı için Vakıflar Kütahya Bölge Müdürlüğüne ait taşınmazların (Mahmut Sani Vakfı) Eski-
şehir Çifteler Çiftçi Mahallesi, Serçe mevkiinde, 18 parsel sayılı 2134 m2'lik taşınmazın
385 m2'lik kısmı 7700.-TL bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Çiftçi Mahallesi
Serçe mevki, 33 parsel sayılı 10961 m2'lik taşınmazın 1880 m2'lik kısmı 37.600.-TL
bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Çiftçi Mahallesi, Serçe mevki, 30 parsel say-
ılı 41467 m2'lik taşınmazın 64 m2'lik kısmı 12.800.-TL ile 3269 m2'lik kısmı 65.380.-
bedelle irtifak tesisi, Çifteler Çiftçi Mahallesi Serçe mevki, 3 parsel sayılı
15374 m2'lik taşınmazın 3280 m2'lik kısmı 65.600.-TL bedelle irtifak hakkı tesisi,
Çiftlere Çiftçi Mahallesi, Serçe mevki, 12 parsel sayılı 24603 m2'lik taşınmazın
64 m2'lik kısmı 12.800.-TL ile 11816 m2'lik kısmı 236.320.-TL bedelle irtifak hakkı
tesisi Çifteler Çiftçi Mahallesi, serçe mevki, 19 parsel sayılı 7164 m2'lik taşınmazın
312 m2'lik kısmı 6420.-TL bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Hayriye Köyü G8
şebe mevki, 1004 parsel sayılı 20150 m2'lik taşınmazın 5832 m2'lik kısmı 116.640.-TL
bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Hayriye mahallesi köy civarı mevki 1005 pars-
sayılı 356400 m2'lik taşınmazın 192 m2'lik kısmı 38.400.-TL ile 28723 m2'lik kısmı
574.460.-TL bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Çiftçi mahallesi, boğankır mevki
23 parsel sayılı 27755 m2'lik taşınmazın 3480 m2'lik kısmı 69.600.-TL bedelle irtifa-
hakkı tesisi, Mahmudiye Türkmenmecidiye köyü, kapaklı mevki 1153 parsel sayılı
12820 m2'lik taşınmazın 281 m2'lik kısmı 5620.-TL bedelle irtifak hakkı tesisi, Mahm-
diye T.Mecidiye Köyü, Karkınaltı mevki 968 parsel sayılı 9360 m2'lik taşınmazın
296 m2'lik kısmı 5920.-TL bedelle irtifak hakkı tesisi, Mahmudiye T.Mecidiye köyü Çif-
ler yolu mevki, 2334 parsel sayılı 12800 m2'lik taşınmazın 64 m2'lik kısmı 12.800.-
2136 m2'lik kısmı 42.720.-TL bedelle irtifak hakkı tesisi, Mahmudiye T.Mecidiye köyü
Herak mevki, 1433 parsel sayılı 25400 m2'lik taşınmazın 64 m2'lik kısmı 12.800.-TL
ile 4709 m2'lik kısmı 94.180.-TL bedelle, irtifak hakkı tesisi için kamulaştırılması
işleminin, 2942 sayılı Yasanın 30.maddesi 1.fıkrası uyarınca mümkün olmadığından ipt-
li istenmektedir.

Savunmanın Özeti : Kamulaştırılan taşınmazların (irtifak hakkı) bir kamu kuruluşu
niteliğinde bulunmayan Mahmut Sani Vakfına ait taşınmazın olduklarından 2942 sayılı
Yasanın 30.maddesi uyarınca anlaşma sureti ile devre konu olamayacağından davanın
reddi talep edilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Eskişehir İdare Mahkemesince Danıştay 6.Dairesinin 20.9.1989 gün
E:1988/1647, K:1989/1817 sayılı bozma kararına uyularak dosya yeniden incelenerek
işin gereği görüldü

Dava, T.E.K. Genel Müdürlüğü tarafından Kırka Çifteler Enerji nakil hattı için
Vakıflar Kütahya Bölge Müdürlüğüne ait taşınmazların (Mahmut Sani Vakfı) Eskişehir
Çifteler Çiftçi Mahallesi, Serçe mevkiinde, 18 parsel sayılı 2134 m2'lik taşınmazın

T.C.

ESKİŞEHİR

İDARE MAHKEMESİ

Esas No:1989/982

- 2 -

Karar No:1989/1016

385 m2'lik kısmı 7700.-TL. bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Çiftçi mahallesi, Serçe mevki, 33 parsel sayılı 10861 m2'lik taşınmazın 1880 m2'lik kısmı 37.600.-TL bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler/Mahallesi, Serçe mevki, 30 parsel sayılı 41467 m2'lik taşınmazın 64 m2'lik kısmı 12.800.-TL. ile 3269 m2'lik kısmı 65.380.-TL bedelle irtifak tesisi, Çifteler Çiftçi mahallesi, Serçe mevki, 7 parsel sayılı 15374 m2'lik taşınmazın 3280 m2'lik kısmı 65.600.-TL bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Çiftçi mahallesi, Serçe mevki, 12 parsel sayılı 24603 m2'lik taşınmazın 64 m2'lik kısmı 12.800.-TL. ile 11816 m2'lik kısmı 236.320.-TL. bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Çiftçi mahallesi, Serçe mevki, 19 parsel sayılı 7164 m2'lik taşınmazın 312 m2'lik kısmı 6240.-TL. bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Hayriye Köyü Göçebe mevki, 1004 parsel sayılı 20150 m2'lik taşınmazın 5832 m2'lik kısmı 116.640 TL bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Hayriye mahallesi köy civarı mevki, 1005 parsel sayılı 356400 m2'lik taşınmazın 192 m2'lik kısmı 38.400.-TL. ile 28723 m2'lik kısmı 574.460.-TL. bedelle irtifak hakkı tesisi, Çifteler Çiftçi Mahallesi, Bostankı mevki, 23 parsel sayılı 27755 m2'lik taşınmazın 3480 m2'lik kısmı 69.600.-TL. bedelle irtifak hakkı tesisi, Mahmudiye, Türkmenmecidiye köyü, Kapaklı mevki, 1153 parsel sayılı 12820 m2'lik taşınmazın 281 m2'lik kısmı 5620.-TL. bedelle irtifak hakkı tesisi Mahmudiye, T.Mecidiye Köyü Karkınaltı mevki, 968 parsel sayılı 9360 m2'lik taşınmazın 296 m2'lik kısmı 5920.-TL. bedelle irtifak hakkı tesisi, Mahmudiye T.Mecidiye Köyü Çifteler yolu mevki, 2334 parsel sayılı 12800 m2'lik taşınmazın 64 m2'lik kısmı 12.800.-TL. ile, 2136 m2'lik kısmı 42720.-TL. bedelle irtifak hakkı tesisi, Mahmudiye, T.Mecidiye Köyü, Herak mevki, 1433 parsel sayılı 25400 m2'lik taşınmazın 64 m2'lik kısmı 12800.-TL. ile 4709 m2'lik kısmı 94180.-TL. bedelle, irtifak hakkı tesisi için kamulaştırılması işleminin, 2942 sayılı yasanın 30.maddesi 1.fıkrası uyarınca mümkün olmadığından iptali istemiyle açılmıştır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 30.maddesinin 1.fıkrasında; Kamu tüzel kişilerinin ve kurumlarının sahip oldukları taşınmaz mal, kaynak ve irtifak haklarının diğer bir kamu tüzel kişisi tarafından, kamulaştırılmayacağı, aynı maddenin 2.fıkrasında ise; taşınmaz mala, kaynak ve irtifak hakkına ihtiyacı olan idarenin, ödeyeceği bedeli de belirtilerek mal sahibi idareye yazılı olarak başvuracak, mal sahibi idare devire muvafakat etmez veya altmış gün içinde cevap vermez ise anlaşmazlığın, isteye idarenin başvurusu üzerine Danıştay ilgili idare dairesinde incelenerek iki ay içinde kesin karara bağlanacağı öngörülmüştür.

Danıştay 6.Dairesinin bozma kararı üzerine yapılan araştırmada ve E:1989/298 sayılı dosyada mevcut bilgi ve belge'ye göre, Mahmut Sani Vakfının mazbut vakıf olduğu ve 2762 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 1.maddesi uyarınca Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce idare edildiği anlaşılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacıya ait taşınmazların irtifak hakkı tesisi için kamulaştırılmasına ilişkin T.E.K. Genel Müdürlüğü'nün kararı ile kamulaştırıldığı ve bu işlemin iptali isteğiyle de mahkememizde uyumsuzluk yaratıldığı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, bir kamu tüzel kişisi olan davacıya ait taşınmazların yine bir kamu kurumu olan T.E.K. Genel Müdürlüğü tarafından yukarıda anılan 2942 sayılı kanunun 30.maddesinde öngörülen usule uyulmaksızın kamulaştırılmasına ilişkin işlemin

T.C.
ESKİŞEHİR
İDARE MAHKEMESİ
Esas No:1989/982
Karar No:1989/1016

- 3 -

7

yok hükmünde olduğu ağıktır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kamulaştırma kararının hükümsüzlüğüne (yok hükmünde sayılmasına) aşağıda dökümü yazılı 20.350.-TL yargılama giderlerinin ve 12.400.-TL avukatlık ücretinin davalıdan alınarak, davacı idareye verilmesine, artan posta masraflarının istek halinde ~~davacıya~~ iadesine, 28.12.1989 gününde oybirliği ile karar verildi.

BAŞKAN
Gürol UCANKALE
26421

ÜYE
F.Gülseren AKSOY
27392

ÜYE
Atilla SARP
27249

Yargılama Giderleri

Başvuru harcı	1200.-
Karar harcı	1500.-
YD harcı	2250.-
<u>PMT Gideri</u>	<u>13400.-</u>
TOPLAM	20350.-

12.2.

2.3.

AS/N.E.

T.C.

D A N I Ş T A Y

Altıncı Daire

Esas No :

1990/1176

Karar No :

1990/2009

Temyiz İsteminde Bulunan :TEK Genel MÜDÜRLÜĞÜ-İnönü Bulvarı No:27
Bahçelievler-ANKARA

Vekili :Av.Olcak Kayı, aynı yerde.

Karşı Taraf :Vakıflar Genel MÜDÜRLÜĞÜ adına Vakıflar Kütahya
Bölge MÜDÜRLÜĞÜ KÜTANHA

Vekili :Av.Üğün Tuna-Eskişehir Barosu Avukatlarından

İstenin Özeti :Eskişehir, Çifteler Çiftçi Mahallesi, Serçe mevki

7,12,18,19,30 ve 33 sayılı parseller; Çifteler ~~Haybitez köyü~~ ~~Çöğür~~ mevki
1004 sayılı parsel; köy civarı mevki 1005 sayılı parsel; Baştankır mevki
23 sayılı parsel; Mahmudiye Türkmenmeci diye köyü, Kapaklı mevki, 1153 sa
lı parsel, ~~Karkınaltı mevki~~ 968 sayılı parsel; Çifteler mevki 2334 sayı
lı parsel, Herok mevki 1433 sayılı parsellerin bazı bölümlerinin kırka-
Çifteler Enerji nakil hattının yapımı amacıyla irtifak hakkı tesisi suret
le kamulaştırılmasına ilişkin işlemin yok hükmünde sayılması yolundaki
Eskişehir İdare Mahkemesinin 28.12.1989 günlü, E:1989/982 K:1989/1016 say
lı kararının Danıştayın bozma kararına uygun olmadığı öne sürülerek bozul
ması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti :Temyiz edilen kararda bozma nedenlerinden hiçbir
madd bulunmadığından, usul ve kanuna uygun olan kararın onanması gerektiği
savunulmaktadır.

Savcı Aynur Şahinok'un Düşüncesi :Temyiz dilekçesinde öne sürülen
hususlar, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 49.maddesinin 1.fık
rasında belirtilen nedenlerden hiçbirisine uymayıp İdare Mahkemesince ver
len kararın dayandığı hukuki ve yasal nedenler karşısında anılan kararın
bozulmasını gerektirir nitelikte görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle temyiz isteminin reddiyle idare mahkemesi karar
nın onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakimî Alaattin Üğün
açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra temyiz
isteminin süresinde olduğu görüldükçe için gereği düşünüldü:

Dava, irtifak hakkı tesisi için yapılan kamulaştırma işleminin 2942
sayılı Yasanın 30/1 fıkrası uyarınca mümkün olmadığından kamulaştırılması
ilişkin işlemin iptali istemi ile açılmış, idare mahkemesince; Danıştay 6.
Dairesinin bozma kararı üzerine yapılan araştırmada ve E:89/298 sayılı/dos
da mevcut bilgi ve belgeye göre, Mahmut Sani Vakfının mevcut vakıf olduğu

T.C.

D A N I Ş T A Y

Altıncı Daire

Esas No : 1990/1176

Karar No : 1990/2009

-2-

2762 sayılı Vakıflar Kanununun 1.maddesi uyarınca da Vakıflar Genel Müdürlüğünce idare edildiği, davacıya ait taşınmazların irtifak hakkı tesisi için kamulaştırılmasına ilişkin TEK Genel Müdürlüğünün kararı ile kamulaştırıldığı ve bu işlemin iptali isteği ile de mahkememizde uyumsuzluk yaratıldığı anlaşıldığı, bu nedenle de bir kamu tüzel kişisi olan davacıya ait taşınmazların yine bir kamu kurumu olan TEK Genel Müdürlüğü tarafından 2942 sayılı Yasanın 30.maddesinde belirtilen usule uyumsuzca kamulaştırılmasına ilişkin işlemin yok hükmünde olduğuna karar verilmiş, karar davalı idare tarafından temyiz edilmiştir.

Dava konusu işlemin iptali isteği ile açılan davada yukarıda özetlen gerekçeyle işlemin yok hükmünde olduğu yolundaki temyizle konu Eskişehir 1. ve Mahkemesinin 28.12.1989 günlü, E:1989/982 K:1989/1016 sayılı kararında 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49.maddesinin 1.fıkrasında belirtilen bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, bozma istemi yerinde görülmemeyerek anılan mahkeme kararının ONANMASINA, fazla yatırılan 7.500 lira harcin temyiz isteminde bulunana iadesine, dosyanın adı geçen mahkemeye gönderilmesine 5.11.1990 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
FURUZAN	Mahmut	GURBÜZ	Salim	Yaşar Sel
İKİNCİ OYKULLARI	POLAT	ÜNBEİLGİN	TANIRUK	ASMAZ

Aslı Gibidir.

K A R A R M E T N İ

ÖKN kodu : 12K
KARAR NO : 69- 13
ESAS NO : 65- 66
KARAR TARİHİ : 28/06/69

MAHLULEN VAKIFLAR İDARESİNE İNTİKAL EDEN TAŞINMAZ MALLARA AİT ARAZİ
VERGİSİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ BAŞLANGICININ TAPUYA TESCİL TARİHİNDEN İTİBAREN
OLMASI GEREKEDEBİ HİK.

(DANIŞTAY 18K-II SH:63 İLE 24.2.1970 GÜN VE 13429 SAYILI R.G.DE YA-
YINLANMIŞTIR.)

NG/SE

KARAR NO : IDGK 87/ 44
ESAS NO : 87/ 56
TARİH : 9/ 6/1989

23.12.1937 GÜNLÜ, 2/7898 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARIYLA YÜRÜRLÜĞE KÖNÜLAN, VAKIFLARDA İNTİFA HAKLARININ NE SURETLE TESPİT VE İTA EDİLECEĞİ HAKKINDA 17.7.1936 TARİHLİ VAKIFLAR TUZUĞUNE EK TUZUĞUN, 30.7.1987 GÜNLÜ 87/12047 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARIYLA YÜRÜRLÜĞE KÖNÜLAN TUZUĞUN 3.MADDESİYLE DEĞİŞTİRİLEN 6.MADDESİNDE VE 4.MADDESİYLE EKLENEN GEÇİCİ MADDESİNDE MEVZUATA AYKIRI BİR YÖN BULUNMADIĞI HK. (

Dava, 23.12.1937 günlü, 2/7898 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğü konulan, Vakıflarda intifa haklarının ne suretle tesbit ve ita edileceğ  hakkında 17.7.1936 Tarihli Vakıflar Tüzüğüne Ek Tüzüğün, 30.7.1987 günlü 87/12047 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla y r rl ğ e könülan "Vakıflar Tüzüğünün 48.maddesinin değiştirilmesine, Vakıflarda intifa haklarının ne suretle tesbit ve ita edileceğ  hakkında 17.7.1936 Tarihli Vakıflar Tüzüğüne Ek Tüzükte Değişiklik yapılmasına ve 6.maddenin yeniden düzenlenmesine Dair Tüzük/ n" 3.maddesiyle değiştirilen 6.maddesi ile 4.maddesi ile eklenen geçici maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

Bakanlar Kurulunun 23.12.1937 günlü 2/7898 sayılı Kararıyla y r rl ğ e könülan Tüzüğün 6.maddesi, Danıştay Dava Daireleri Kurulunun 30.6.1978 günlü Kararıyla iptal edilmiş, Mevzuatta bu suretle doğan boşluk, bu davada iptali istenilen düzenleme ile doldurulmuştur.

İptali istenilen 6.madde "Vakfiyeleri gereği intifa hakkı almaya hak kazanan vakıf evladı veya ilgilisi bulunan mazbut vakıfların gelir ve giderleri, ayrı, ayrı, vakıfları adına tutulur. Akar ve toprak satış bedelleri, taviz bedelleri ve hayrat satış bedellerine yürütülen faizler ana paraya eklenerek değerlendirilir ve Vakıflar Meclisi kararıyla yatırıma dönüştürülebilir.

Vakfiyesinde vakıf taşınmazların bakım ve onarım şartı bulunan vakıfların gayrisafi gelirlerinden, her yıl % 10 oranında ihtiya akçesi ayrılarak taşınmazların bakım ve onarımları yapılır. Bu oran, vakıfların malvarlığına göre, Vakıflar Meclisi kararıyla artırılabilir.

Vakıfların yıllık gayrisafi h gelir tahsilatından % 20 oranında yönetim ve temsil gideri karşılığı alınarak Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesinde gelir yazılır.

Bu vakıfların gerçekleşen yıllık gayrisafi gelir tahsilatından, vakıf için yapılan giderler ve vakfiye şartı gereği yapılan her türlü harcamalar çıkarıldıktan sonra vakıf evlatlarına veya ilgililerine ödenecek intifa hakkı belirlenir. Bu haklar, vakfın gelir fazlasının (intifa hakkının) doğduğu mali yılı izleyen ilk altı ay içinde vakfın evladı veya ilgilisi olduğunu mali yılın birinci ayında belgeleyenlere yıllık olarak ödenir." h k m , Geçici madde ise; "Mazbut vakıflardan vakfiye leri gereği intifa hakkı almaya hak kazanan vakıf evladı veya ilgilisi bulunan vakıfların, mazbut vakıflar arasına alındığı tarihteki tesbit edilebilen mevcutları, mazbut vakıf mevcutlarından ve bütçeden ayrılarak, vakıfların ilgili hesaplarında o vakıf adına izlenir. Bu vakıfların yatırıma d n şt r lm ş mevcutları, yatırıma d n şt r ld ğu tarihte ki değerleri esas alınarak mazbut hesaplardan çıkarılarak vakıfların ilgili hesaplarına aktarılır. Taşınmazlat diğer mazbut vakıf mevcutlarından satın alınarak, bedelleri, vakıfların ilgili hesaplarında göste rilir ve değerlendirilir." h k m  taşımaktadır.

2762 sayılı Vakıflar Kanununun 6.maddesine göre, idare ve temsili Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait olan mazbut vakıfların idare ve temsili ile esasen bu kapsamda olup aynı Kanunun 39.maddesinin 2.fıkrasına göre intifa hakları mahfuz tutulan ilgililerin intifa haklarının tesbit ve ifası, anılan maddenin uygulanma şeklinin tayin ve tesbitini gerektirdiğinden ve Anayasanın 113.maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunun, anılan Kanunun uygulanmasını göstermek ve emrettiği işleri belirtmek üzerine bu düzenlemeyi yapma yetkisi bulunduğundan, intifa haklarının tesbi

ti ve itasının Tüzükle düzenlenmesinde mevzuata aykırı bir yön bulunmamaktadır.

2762 sayılı Vakıflar Kanununun 1.maddesinde sayılan ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne idare olunan vakıflar "mazbut vakıflar" olup, aynı kanunun 6.maddesinin 2.fıkrası hükmüne göre, Genel Müdürlüğün idare ve temsil ettiği mazbut vakıflar "birköl halinde hükme şahsiyet" sayılırlar. Neslin geleceğinin ekonomik açıdan güvence altına alınması düşüncesinden doğan "zürri vakıflar" da vakıflar, düzenledikleri vakfiyelerde vakfın konusunu, şartlarını, akar ve hayratının nelerden ibaret bulunduğunu, vakıftan kimlerin yararlanacağını tayin ve genellikle tevliye-i evlat ve ahfollarına şart ederek bunları açıkça belirlediklerinden, vakıf hukukuna göre vakfiyelerde belirtilen irade herkesi bağlayıcı niteliktedir.

2576 sayılı Kanunun hazırlanışı sırasında, gerek zürri vakıfların kuruluş amacı, gerekse vakfiyelerin yukarıda açıklanan nitelikleri gözönünde tutularak, Kanunun 39.maddesiyle, mazbut vakıflar arasına alınsalar dahi, vakıflarda, "alakalıların vakfiyeye göre intifa haklarının mahfuz olduğu" hükmüne bağlanmış ve vakfedenin vakfiyede belirtilen iradesinin gerçekleştirilmesine çalışılmıştır. Ancak mazbut vakıflar arasına alınarak Vakıflar Genel Müdürlüğüne idare ve temsil olunan kimi vakıfların vakfiyesinde, vakfın konusu taşınmazların gelirinden yararlanma hakkının aynı soydan gelenlere bırakılması, bu gelirin tamamının intifa hakkı sahiplerine ödeneceği anlamına gelmez. Zira vakıf hukukuna göre vakfiyeler, kanun hükümlerine uygun olduğu ölçüde işlerlik kazanırlar.

Bu açıdan bakıldığında, vakfiyede öngörülmemesine karşın, idarenin, yürürlükteki yasaları uygulamak amacıyla, vakfın gelirinden gerekli kesintileri yapmak yetkisine sahip bulunduğu kuşkuya yer olmamak gerekir. 2762 sayılı Kanunun 6.maddesine göre mazbut vakıfların idare ve temsili vakıflar genel müdürlüğüne bırakıldığına göre, bu idare ve temsilin gerektirdiği giderlerin mazbut vakıfların gelirlerinden düşülmesi gerekli olduğu gibi, idare ayrıca mazbut vakıfların korunması varlığını devam ettirmesi ve vakıf malların işletilmesi için yapılan giderleri de vakfın gelirlerinden karşılamak yetkisine sahiptir. Ayrıca idare, 2762 sayılı Kanunun 16.maddesiyle, geliri giderini karşılamayan vakıflara, durumu elverişli mamur vakıfların gelirinden pay ayırarak yardımında bulunmaya yetkili ve hatta görevli kılındığı gibi, tahsis edildikleri maksada göre kullanılmaları Kanuna veya kamu düzenine uygun olmayan yada işe yaramaz hale gelen hayrat vakıfların, olabildiğince, amacı aynı olan diğer hayrata tahsisine (2762 sayılı Kanun md.10) ve mevkilerine ve sağladıkları menfaate göre kalmaları gerekli görülmeyen mazbut ve mülhak vakıflara ait akar ve toprakları satmaya yada başka gayrimenkulle değiştirmeye de (2762 sayılı Kanun md.12) yetkilidir. Bu duruma göre, 2762 sayılı Kanunun 39.maddesinin 2.fıkrasıyla ilgililere tanınan intifa hakkının, diğer kanunların bu konuya ilişkin hükümleri de saklı kalmak koşuluyla ve 2762 sayılı Kanunun Vakıflar Genel Müdürlüğüne yüklediği görev ve yetkilerle birlikte düşürülmesi gerektiğinde kuşku bulunmamaktadır.

İptali istenilen 6.maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde, 2762 sayılı Kanunun 10 ve 12.maddesine uygun şekilde akar ve toprak satış bedelleri taviz bedelleriyle hayrat satış bedelleri ile bunlara yorütlü faizlerin ana paraya eklenerek değerlendirilmesi ve Vakıflar Meclisi kararıyla yatırıma dönüştürülmesinde mevzuata aykırı bir yön bulunmadığı gibi vakfın devamının sağlanması yönünden de zorunluluk vardır. Maddede sayılan hallerde faizin ana paraya eklenmemesi halinde yeni bir yatırıma dönüştürülünceye kadar ana paranın, dolayısıyla da vakfın değerini kaybetmesi hali söz konusu olabilecektir.

Aynı maddenin ikinci fıkrası ile vakıfların gayrisafi gelirlerinden her yıl ayrılması öngörülen % 10 ihtiyat akçesi ise, vakfiyelerinde vakıf taşınmazların bakım ve onarım şartı bulunan vakıflar için söz konusu olduğundan ve düzenleme hem kanuna hem de vakfiyeye uygun olduğundan, bu hükme yönelik iptal istemi de yerinde görülmemiştir. Ayrıca bu oranın, vakıfların mal varlığına göre vakıflar Meclisi kararıyla

artırılabilirliğine ilişkin hüküm, ancak % 10 ihtiyat akçesinin yetmeme si halinde artırılabilir ve vakıf malvarlığı dikkate alınarak yargı yerine denetlenilecek bir husus olduğundan, bu aşamada iptalini gerektirir herhangi bir yönü de bulunmamaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrası ise, daha önce de açıklandığı üzere, Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2762 sayılı Kanun gereği üstlenmiş olduğu yönetim ve temsil giderlerine karşılık olan ve alınması bu nedenle zorunlu ve yasal bulunan bir meblağa yönelik düzenleme getirmektedir.

Maddenin son fıkrası hükmü de, Vakıfların gerçekleştiren yıllık gayrisafi gelir tahsilatından, vakıf için yapılan giderler ve vakfiye şartı gereği yapılan her türlü harcamalar çıkarıldıktan sonra vakıf evlatlarına ödenecek intifa hakkının belirlenmesine ve ödenmesine ilişkin olup, yine kanuna ve vakfiyeye uygun düzenleme getirmektedir.

İptali istenen geçici maddeye gelince, anılan maddeyi, 6.madde ile birlikte düşünmek ve 6.maddenin birinci fıkrası ile getirilen düzenlemeye göre, geçiş hükmü şeklinde değerlendirmek zorunludur. Vakıfların mazbut vakıflar arasına alındığı tarihteki tesbit edilebilen mevcutlarının, mazbut vakıf mevcutlarından ve bütçeden ayrılması, vakıfların ilgili hesaplarında o vakıf adına izlenmesi, bu vakıfların yatırıma dönüştürülmüş mevcutlarının yatırıma dönüştürüldüğü tarihteki değeri üzerinden, vakfın ilgili hesabına aktarılması ve taşınmazların diğer vakıf mevcutlarından satın alınarak bedellerinin ilgili hesaplarında gösterilip değerlendirilmesi, 6.maddenin 1.fıkrası hükmü ile getirilen "...mazbut vakıfların gelir ve giderleri ayrı ayrı, vakıfları adına tutulur." hükmünün sonucu ve Dava Daireleri Kurulunun 30.6.1978 günlü K:1978/433 sayılı iptal kararı ile Vakıflar Kanununun gereğidir.

Açıklanan nedenlerle, 2762 sayılı Kanuna, vakıf mevzuatına ve Danıştay kararlarına uygun düzenleme getiren tüzük hükümlerine karşı açılan davanın reddine karar verildi.

KARŞI OY: Tüzüğün iptali istenilen 6.maddesinin 1.fıkrasında ikinci cümlesinde akar ve toprak satış bedelleri, temyiz bedelleri ve hayrat satış bedellerine yürütülen faizlerin de ana paraya eklenerek değerlendirilmesi ve vakıflar Meclisinin kararıyla yatırıma dönüştürülmesi ve Vakıflar Meclisinin kararıyla yatırıma dönüştürülmesi hükmüne bağlanmış tır.

Maddenin her ne kadar 2762 sayılı Kanunun 10 ve 12.maddelerinin gereği olarak tüzükte yer aldığı ifade edilmekte ise de; bu durumun yalnızca "ana para" ile sınırlı olarak düşünülmesi ve faizlerin bu kapsamda da değerlendirilmemesi gerekmektedir. Zira, idarece kalmaları gerekli görülmediği için satılan vakıf mallar, yeni bir yatırıma dönüştürülünceye kadar, faiz dışında herhangi bir gelir getirmemekte; faizin tümüyle ana paraya eklenmesi ise intifa hakkı sahiplerinin yeni yatırımın gerçekleşerek gelir getirmeye başlamasına kadar hiç gelir elde edememeleri sonucunu doğurmaktadır. Bu durumun ise Vakıflar Kanununun 39.madde sinin 2.fıkrası hükmüne uygun olmadığı kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenle 6.maddenin 1.fıkrasının 2.cümlesinin faizle ilgili olarak getirdiği düzenlemenin iptali oyuyla, kararın bu kısmına karşıyız.

KARŞI OY: Tüzüğün 6.maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde "akar" ile buna yürütülen faizlerin tümüyle yatırıma dönüştürülmesi, ilgililere hiç intifa hakkı ödenmemesi sonucunu doğurmaktadır. Oysa Vakfiye gereği ilgilinin "akar"dan payını alması gerekmekte ve bu hak 2762 sayılı kanunun 39.maddesinin ikinci fıkrası ile korunmaktadır. Bu nedenle 6.maddenin 1.fıkrasının, ikinci cümlesinin "akar ve toprak satış bedelleri" kısmının "akar ile sınırlı olmak üzere iptali oyuyla, kararın bu kısmına karşıyım.

KARŞI OY: Tüzüğün iptali istenilen 6.maddesinin ikinci fıkrasında vakıf taşınmazların bakım ve onarım şartı bulunan vakıflar için ayrılması öngörülen % 10 ihtiyat akçesinin, Vakıflar Meclisi kararıyla artırılabilirliği hükmüne bağlanmıştır.

İlgililerin intifa hakkı, vakfiyeden kaynaklanan ve 2762 sayılı Kanun ile korunan bir haktır. Intifa hakkı payından ancak vassal dayanağı olan kesintiler yapılabilir ve bunun oranının da Tüzükte açıkça göster-

rilmesi zorunludur. Tüzükte gösterilen bir oranın Vakıflar Meclisi kararıyla artırılabilceğinin kabulü ise düzenleme yapma yetkisinin Vakıflar Meclisine verilmesi anlamına gelir ki buna da kanunen olanak yoktur.

Bu nedenle, 6.maddenin ikinci fıkrasının son cümlesi hükmünün iptali oyuyla kararın bu kısmına karşıyım.

KARŞI OY: Tüzüğün iptali istenilen 6.maddesinin üçüncü fıkrasında, vakıfların yıllık gayrisafi gelir tahsilatından % 20 oranında yönetim ve temsil gideri karşılığı alınarak Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesine gelir yazılacağı hükmüne bağlanmıştır.

Tüzük hükümlerine göre, vakfiyelerinde bakım ve onarım şartı bulunan vakıfların yıllık gayrisafi gelirlerinden % 10 kesinti yapılmakta, mazbut vakıfların yeni yıllık gayrisafi gelirlerinden, vakıf için yapılan giderler ve vakfiye şartı gereği yapılan her türlü harcamalar çıkarılmakta ve ayrıca Medeni Kanununun, 903 sayılı Kanunla değişik 78.maddesinin son fıkrası hükmü uyarınca tüm vakıflardan (bu arada mazbut vakıflardan da) (BU KARARIN DEVAMI: İDOK, K: 89/440/DA DEVAM ETMEKTEDİR)

KARAR NO : İDOK 89/ 45
ESAS NO : 88/ 15
TARİH : 9/ 6/1989

30.7.1987 GÜMLÜ 87/12047 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARIYLA YÜRÜRLÜĞE KONULAN TÜZÜĞÜN 3 VE 4.MADDELERİYLE GETİRİLEN HÜKÜMLERİN, VAKIF MEVZUATINA UYGUN OLDUĞU HK.<

Dava, 23.12.1937 günü, 2/7898 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan, Vakıflardan İntifa Haklarının Ne suretle Tesbit ve ita Edileceği Hakkında 17.7.1936 Tarihli Vakıflar Tüzüğüne Ek Tüzüğün, 30.7.1987 günü 87/12047 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan "Vakıflar Tüzüğü'nün 48.maddesinin değiştirilmesine, Vakıflarda İntifa Haklarının Ne Suretle Tesbit ve ita Edileceği Hakkında 17.7.1936 Tarihli Vakıflar Tüzüğüne Ek Tüzükte Değişiklik Yapılmasına ve 6.maddenin yeniden düzenlenmesine Dair Tüzük'ün 3.maddesiyle değiştirilen 6. maddesi ile 4.maddesiyle eklenen geçici maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

Bakanlar Kurulunun 23.12.1937 günü 2/7898 sayılı Kararıyla yürürlüğe konulan Tüzük'ün 6.maddesi, Danıştay Dava Daireleri Kurulunun 1978/433 sayılı Kararıyla iptal edilmiş, mevzuatta bu suretle doğan boşluk, bu davada iptali istenilen düzenleme ile doldurulmuştur.

İptali istenilen 6.madde "Vakfiyeleri gereği İntifa hakkı almaya hak kazanan vakıf evladı veya ilgilisi bulunan mazbut vakıfların gelir ve giderleri, ayrı ayrı, vakıfları adına tutulur. Akar ve toprak satış bedelleri, taviz bedelleri ve hayrat satış bedellerine yönütülen faizler ana paraya eklenerek değerlendirilir ve Vakıflar Meclisi kararıyla yatırımına dönüştürülebilir."Vakfiyesin

Vakfiyesinde vakıf taşınmazların bakım ve onarım şartı bulunan vakıfların gayrisafi gelirlerinden, her yıl %10 oranında ihtiyat akçesi ayrılarak taşınmazların bakım ve onarımları yapılır. Bu oran, Vakıfların malvarlığına göre, Vakıflar Meclisi kararıyla artırılabilir.

Vakıfların yıllık gayrisafi gelir tahsilatından %20 oranında yönetim ve temsil gideri karşılığı alınarak Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesine gelir yazılır.

Bu vakıfların gerçekleştiren yıllık gayrisafi gelir tahsilatından, vakıf için yapılan giderler ve vakfiye şartı gereği yapılan her türlü harcamalar çıkarıldıktan sonra vakıf evlatlarına veya ilgililerine ödenecek İntifa hakkı belirlenir. Bu haklar, vakfın gelir fazlasının (İntifa hakkının) doğduğu mali yılı izleyen ilk altı ay içinde vakfın evladı veya ilgilisi olduğunu mali yılın birinci ayında belgeleyenlere yıllık olarak ödenir." hükmünü, geçici madde ise; "Mazbut vakıflardan vakfiye leri gereği İntifa hakkı almaya hak kazanan vakıf evladı veya ilgilisi

bulunan vakıfların, mazbut vakıflar arasına alındığı tarihteki tesbit edilebilen mevcutları, mazbut vakıf mevcutlarından ve bütçeden ayrılarak, vakıfların ilgili hesaplarında o vakıf adına izlenir. Bu vakıfların yatırıma dönüştürülmüş mevcutları, yatırıma dönüştürüldüğü tarihte ki değerleri esas alınarak mazbut hesaplardan çıkarılarak vakıfların ilgili hesaplarına aktarılır. Taşınmazlar diğer mazbut vakıf mevcutlarından satın alınarak, bedelleri, vakıfların ilgili hesaplarında gösterilir ve değerlendirilir." hükmünü taşımaktadır.

2762 sayılı Vakıflar Kanununun 6.maddesine göre, idare ve temsili Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait olan mazbut vakıfların idare ve temsili ile esasen bu kapsamda olup aynı Kanunun 39.maddesinin 2.fıkrasına göre intifa hakları mahfuz tutulan ilgililerin intifa haklarının tespiti ve itası, anılan maddelerin uygulanma şeklinin tayin ve tesbitini gerektirdiğinden ve Anayasamızın 115.maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunun, anılan Kanunun uygulanmasını göstermek ve emrettiği işleri belirtmek üzere bu düzenlemeyi yapma yetkisi bulunduğuundan, intifa haklarının tespiti ve itasının Tüzükle düzenlenmesinde mevzuata aykırı bir yön bulunmamaktadır.

2762 sayılı Vakıflar Kanununun 1.maddesinde sayılan ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne idare olunan vakıflar "mazbut vakıflar" olup, aynı Kanunun 6.maddesinin 2.fıkrası hükmüne göre, Genel Müdürlüğün idare ve temsil ettiği mazbut vakıflar "bir küle halinde hukmi şahsiyet" sayılırlar.

Neslin Geleceğinin ekonomik açıdan güvence altına alınması düşüncesinden doğan "zürri vakıflar"da vakıflar, düzenledikleri vakfiyelerde vakfın konusunu, şartlarını, akar ve hayratının nelerden ibaret bulunduğu nu, vakıftan kimlerin yararlanacağını tayin ve genellikle tevliyeti evlat ve ahfadlarına şart ederek bunları açıkça belirlediklerinden, vakıf hukukuna göre vakfiyelerde belirtilen irade herkesi bağlayıcı niteliktedir.

2762 sayılı Kanunun hazırlanışı sırasında, gerek zürri vakıfların kuruluş amaca, gerekse vakfiyelerin yukarıda açıklanan nitelikleri gözönünde tutularak, Kanunun 39.maddesiyle, mazbut vakıflar arasına alınsalar dahi, vakıflarda, "alakalıların vakfiyeye göre intifa haklarının mahfuz olduğu" hükmü bağlanmış ve vakfedenin vakfiyede belirtilen iradesinin gerçekleştirilmesine çalışılmıştır. Ancak mazbut vakıflar arasına alınarak Vakıflar Genel Müdürlüğüne idare ve temsil olunan kimi vakıfların vakfiyesinde, vakfın konusu taşınmazların gelirlerinden yararlanma hakkının aynı soydan gelenlere bırakılması, bu gelirin tamamının intifa hakkı sahiplerine ödeneceği anlamına gelmez. Zira vakıf hukukuna göre vakfiyeler, kanun hükümlerine uygun olduğu ölçüde işlerlik kazanırlar.

Bu açıdan bırakıldığında, vakfiyede öngörülmemesine karşın, idarenin, yürürlükteki yasaları uygulamak amacıyla, vakfın gelirinden gerekli keşintileri yapmak yetkisine sahip bulunduğu kuşkuyla yer olmamak gerekir. 2762 sayılı Kanunun 6.maddesine göre mazbut vakıfların idare ve temsili vakıflar genel müdürlüğüne bırakıldığında göre, bu idare ve temsilin gerektirdiği giderlerin mazbut vakıfların gelirlerinden düşülmesi gerekli olduğu gibi, idare ayrıca mazbut vakıfların korunması varlığını devam ettirmesi ve vakıf mallarının işletilmesi için yapılan giderleri de vakfın gelirlerinden karşılamak yetkisine sahiptir. Ayrıca idare, 2762 sayılı Kanunun 16.maddesiyle, geliri giderini karşılamayan vakıflara durumu elverişli mamur vakıfların gelirinden pay ayrılarak yarıdında bulunmaya yetkili ve hatta görevli kılındığı gibi, tahsis edildikleri maksada göre kullanımları Kanun veya kamu düzenine uygun olmayan ya da işe yaramaz hale gelen hayrat vakıfların, olabildiğince, amacı aynı olan diğer hayrata tahsisine (2762 sayılı Kanun md.10) ve mevcutlarına ve sağladıkları menfaate göre kalmaları gerekli görülmeyen mazbut ve mülhak vakıflara ait akar ve toprakları satmaya ya da başka gayrimenkulle değiştirmeye de (2762 sayılı Kanun md.12) yetkilidir. Bu duruma göre, 2762 sayılı Kanunun 39.maddesinin 2.fıkrasıyla ilgililere tanınan intifa hakkının, diğer kanunların bu konuya ilişkin hükümleri de saklı kalmak koşuluyla ve 2762 sayılı Kanunun Vakıflar Genel

Müdürlüğüne yüklediği görev ve yetkilerle birlikte düşünülmesi gerektiğinde kuşku bulunmamaktadır.

İptali istenilen 6.maddenin 1.fıkrasının ikinci cümlesinde, 2762 sayılı Kanunun 10 ve 12.maddesine uygun şekilde akar ve toprak satış bedelleri, taviz bedelleri ile hayrat satış bedelleri ile bunlara yürütülen faizlerin ana paraya eklenerek değerlendirilmesi ve Vakıflar Meclisi kararıyla yatırıma dönüştürülmesinde mevzuata aykırı bir yön bulunmadığı gibi vakfın devamının sağlanması yönünden de zorunluluk vardır. Madde dedi sayılan hallerde faizin ana paraya eklenmemesi halinde yeni bir yatırıma dönüştürölmönceye kadar ana paranın, dolayısıyla da vakfın değerini kaybetmesi hali söz konusu olabilecektir.

Aynı maddenin ikinci fıkrası ile vakıfların gayrisafi gelirinden her yıl ayrılması öngörölen %10 ihtiyat akçesi ise, vakfiyelerinde vakıf taşınmazların bakım ve onarım şartı bulunan vakıflar için söz konusu olduğundan ve düzenleme hem kanuna hem de vakfiyeye uygun bulunduğundan, bu hükme yönelik iptal istemi de yerinde görülmemiştir. Ayrıca bu oranın, vakıfların malvarlığına göre vakıflar Meclisi kararıyla artırılabilirliğine ilişkin hüküm, ancak %10 ihtiyat akçesinin yetmemesi halinde artırılabilir ve vakıf malvarlığı dikkate alınarak yargı yerinde denetlenebilecek bir husus olduğundan, bu aşamada iptalini gerektirir herhangi bir yönü de bulunmamaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrası ise, daha önce de açıklandığı üzere, Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2762 sayılı Kanun gereği üstlenmiş olduğu yönetim ve temsil giderlerine karşılık olan ve alınması ve bu nedenle zorunlu ve yasal bulunan bir meblağa yönelik düzenleme getirmektedir.

Maddenin son fıkrası hükmü de, Vakıfların gerçekleştiren yıllık gayrisafi gelir tahsilatından, vakıf için yapılan giderler ve vakfiye şartı gereği yapılan her türlü harcamalar çıkarıldıktan sonra vakıf evlatlarına ödenecek intifa hakkının belirlenmesine ve ödenmesine ilişkin olup, yine Kanuna ve vakfiyeye uygun düzenleme getirmektedir.

İptali istenen geçici maddeye gelince, anılan maddeyi, 6.madde ile birlikte düşünmek ve 6.maddenin birinci fıkrası ile düzenlemeye göre, geçiş hükmü şeklinde değerlendirmek zorunludur. Vakıfların mazbut vakıflar arasına alındığı tarihteki tesbit edilebilen mevcutlarının, mazbut vakıf mevcutlarından ve bütçeden ayrılması, vakıfların ilgili hesaplarında o vakıf adına izlenmesi, bu vakıfların yatırıma dönüştürölmüş mevcutlarının yatırıma dönüştüröldüğü tarihteki değeri üzerinden, vakfın ilgili hesabına aktarılması ve taşınmazların diğer vakıf mevcutlarından satın alınarak bedellerinin vakıfların ilgili hesaplarında gösterilip değerlendirilmesi, 6.maddenin birinci fıkrası hükmü ile getirilen "... mazbut vakıfların gelir ve giderleri ayrı ayrı, vakıfların adına tutulur." hükmünün sonucu ve Dava Daireleri Kurulunun 1978/433 sayılı iptal kararı ile Vakıflar Kanununun gereğidir.

Açıklanan nedenlerle, 2762 sayılı Kanuna, vakıf mevzuatına ve Danıştay kararlarına uygun düzenleme getiren Tüzük hükümlerine karşı açılan davanın reddine karar verildi.

KARŞI OY:

Tüzüğün iptali istenilen 6.maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde akar ve toprak satış bedelleri, taviz bedelleri ve hayrat satış bedellerine yürütölen faizlerin de ana paraya eklenerek değerlendirilmesi ve Vakıflar Meclisinin kararıyla yatırıma dönüştürölməsi hükmü bağlanmıştır.

Maddenin her ne kadar 2762 sayılı Kanunun 10 ve 12.maddelerinin gereği olarak Tüzükte yer aldığı ifade edilmekte ise de, bu durumun yalnızca "ana para" ile sınırlı olarak düşünölmesi ve faizlerin bu kapsamda değerlendirilmemesi gerekmektedir. Zira, idarece kalmaları gerekli görülmediği için satılan vakıf malları, yeni bir yatırıma dönüştürölmönceye kadar, faiz dışında herhangi bir gelir getirmemekte; faizin tümöyle ana paraya eklenmesi ise intifa hakkı sahiplerinin yeni yatırım gerçekleştirerek gelir getirmeye başlamasına kadar hiç gelir elde edememeleri sonucunu doğurmaktadır. Bu durumun ise Vakıflar Kanununun 39.maddesinin 2.fıkrası hükmüne uygun olmadığı kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenle 6.maddenin birinci fıkrasının 2.cümlesinin faizle

gili olarak getirdiği düzenlemenin iptali oyuyla, kararın bu kısmına karşıyız.

KARŞI OY:

Tüzüğün 6.maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde "akar" ile buna yürütülen faizlerin tümüyle yatırıma dönüştürülmesi, ilgililere hiç intifa hakkı ödenmemesi sonucunu doğurmaktadır. Oysa vakfiye gereği ilgilinin "akar"dan payını alması gerekmektedir ve bu hak 2762 sayılı Kanunun 39.maddesinin ikinci fıkrası ile korunmaktadır.

Bu nedenle 6.maddenin birinci fıkrasının, ikinci cümlesinin "akar ve toprak satış bedelleri" kısmının "akar" ile sınırlı olmak üzere iptali oyuyla kararın bu kısmına karşıyım.

KARŞI OY:

Tüzüğün iptali istenilen 6.maddesinin ikinci fıkrasında vakfiyesinde vakıf taşınmazların bakım ve onarım şartı bulunan vakıflar için ayrılması öngörülen %10 ihtiyat akçesinin, Vakıflar Meclisi kararıyla artırılacağı hükme bağlanmıştır.

İlgililerin intifa hakkı, vakfiyeden kaynaklanan ve 2762 sayılı Kanun ile korunan bir haktır. Intifa hakkı payından ancak yasal dayanağı olan kesintiler yapılabilir ve bunun oranının da Tüzükte açıkça gösterilmesi zorunludur. Tüzükte gösterilen bir oranın Vakıflar Meclisi kararıyla artırılacağına kabulü ise düzenleme yapma yetkisinin Vakıflar Meclisine verilmesi anlamına gelir ki buna da kanunen olanak yoktur.

Bu nedenle, 6.maddenin ikinci fıkrasının son cümlesi hükmünün iptali oyuyla kararın bu kısmına karşıyım.

KARŞI OY:

Tüzüğün iptali istenilen 6.maddesinin üçüncü fıkrasında, vakıfların yıllık gayrisafi gelir tahsilatından %20 oranında yönetim ve temsil gideri karşılığı alınarak Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesine gelir yazılacağı hükme bağlanmıştır.

(BU KARARIN DEVAMI: E:98/15, K:450'DİR.)

BS/SE

DKM kodu :1D
 KARAR NO :84- 267
 ESAS NO :84- 276
 KARAR TARİHİ :19/11/84

VERGİ MUAFİYETİ TANINDIĞI BİLDİRİLEN MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI VAKFININ YÖNETİM KURULU TABİİ ÜYESİ VE BAŞKANI OLAN MİLLİ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANININ, ANAYASANIN 82.MADDESİ HÜKMÜ KARŞISINDA VAKFIN YÖNETİM VE DE YÖNETİM KURULLARINDA GÖREV ALAMAYACAĞI HK. (*)

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 82.maddesinin birinci fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin, Devlet ve diğer kamu tüzel kişileri ve bunlara bağlı kuruluşlarda, Devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda, özel gelir kaynakları ve özel imkanları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devlettten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikaların ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamayacakları, vekili olamayacakları, herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemeyecekleri, temsilcilik ve hakemlik yapamayacakları hükme bağlanmıştır.

İstem yazısı ekinde gönderilen belgelerden Millî Eğitim Bakanlığı Vakfının 12.12.1980 günlü ve 8/2076 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla, 903 sayılı Yasaya ve vakıf senedinde yazılı hükümlere uygun faaliyette bulunduğu dönemlere münhasır olmak kaydıyla vergi muafiyetinden yararlanıldığı, Devlettten yardım sağladığına ilişkin bir kayda rastlanmadığının belirtildiği anlaşılmaktadır.

Adalet Bakanlığının dosyada yer alan ... sayılı yazısında ise, Anayasanın 82.maddesindeki kayıt ve şartları sadece milletvekilleri için kabul etmek gerektiğinin, bakanlar hakkında bu hükmün aynen uygulanmasına maddeten imkan bulunmadığının düşünüldüğü belirtilmiştir.

Bu durumda, sorunun çözüme kavuşturulabilmesi bakımından, Anayasasının 82.maddesi hükmünün bakanlar hakkında da uygulanıp uygulanmayacağı ve milletvekillerinin yönetim ve denetim kurullarında görev alamayacakları belirtilen vakıflar yönünden öngörülen "Devlettten yardım sağlama ve vergi muafiyeti olma" koşullarının bir arada bulunmasının zorunlu olup olmadığı hususları üzerinde durulması gerekmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanan bakanların bu görevi atanmalarıyla milletvekilliği sıfatlarının sona ermediği açık bulunduğu göre, Anayasasının 82.maddesinde yer alan ve Büyük Millet Meclisi üyeliğiyle bağdaşmayan işleri düzenleyen hükmün bunlar hakkında da uygulanacağına kuşku duyulamaz.

Esasen, Anayasasının 112.maddesinin son fıkrasında, Bakanlar Kurulu üyelerinden milletvekili olmayanların, bakan sıfatını taşıdıkları sürece milletvekillerinin tabi oldukları kayıt ve şartlara uyacakları açık olarak hükme bağlanmıştır. Ayrıca milletvekili olmayan bakanları, bu görevleri dolayısıyla, milletvekilleri için öngörülen kayıt ve şartlara tabi kılan anayasa koyucunun, bakan olan milletvekillerini, artık bakan olmaları dolayısıyla bu kayıt ve şartların dışında tutmak gibi bir düşünce içinde olabileceğini kabule olanak bulunmadığı da ortadadır.

Milletvekillerinin yönetim ve denetim kurullarında görev alamayacakları vakıflar yönünden Anayasasının 82.maddesinde öngörülen Devlettten yardım sağlama ve vergi muafiyetinden yararlanma koşullarının bir arada bulunmasının zorunlu olup olmadığı konusunda bir sonuca varabilmek için ise, hükmün güttüğü amacı ve burada yer alan "ve" bağlacının hangi anlamda kullanıldığını incelemekte yarar vardır.

Anayasasının 82.maddesi gerekçesinin ve Danışma Meclisinin bu maddeyle ilgili görüşme tutanaklarının incelenmesi, hükmün, milletvekillerinin görev alamayacakları belirtilen kurum ve kuruluşları ve bu arada Devlettten yardım sağlama ve vergi muafiyetinden yararlanma yoluyla doğrudan

(DAN-DEK, SAYI: 58-59)

RİYLA ONANMIŞTIR.

İDARİ İŞLER KURULUNUN 14.3.1985 GÜN VE E: 85/28, K: 85/41 SAYILI KARAR-

muttasıl kılınmıştır.

da, adı geçen vakit yönetime ve denetim kurullarında görev alamayacağı

gütlü gençlik ve spor Bakanının, Anayasanın 82.maddesi hükmü karşısın-

Bakanlığı vakitinin yönetim kurulu tabii üyesi ve başkanı olan Milli E-

ğitim Bakanlığı'nın nezdinde, vergi muafiyeti tanıdığı bildirilen Milli Eği-

tim Anayasa koyucunun böyle bir anlayış içinde olmadığını açık kanıttır.

Bir arada bulunması zorunluğunu ifade etmek üzere kullanılmadığını,

kullanılmış bulunmuş ortadadır. Bu da, "ve" bağlacının iki kopyun-

nu gütmekte olduğu bu durumda ise, "ve" sözcüğünün "veya" anlamında

arada yer almasını değil, herhangi birinin yapılmasını yasaklamak amacı

pamayacaklarından sözettiğiştir. Hükmün, temsillilikte hakemliği bir

terim, fıkra söz edilen kurullarda "temsillik" ve hakemlik" ya

nın yukarıdan beri söz edilen birinci fıkrasının sonuna, miltetveki

anlamına gelmek üzere kullanılmıştır. Nitekim, Anayasanın 82.maddesi-

tar, ibaresinde yer alan "ve" bağlacı, çok kez görüldüğü gibi, "veya"

bu durumda, "Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakit-

liği olan vakitler anlamına gelmek üzere kullanıldığı açıktır.

tar olduğu, ibarenin, Devletten yardım sağlayan vakitler ve vergi muaf

yet yardımı ya da vergi muafiyetinin herhangi birinden yararlanarak

yan ve vergi muafiyeti olan vakitler" ibaresiyle güdülen amacın, Dev-

letten yardım sağlama, Anayasanın 82.maddesindeki, "Devletten yardım sağla

mıtlığı" tasir.

koyucunun yukarıda belirttilmeye çalışılan amacına aykırı bir uygulamaya

karda söz edilen birinci fıkrası kapsamı dışında sayılması, Anayasa

ğünden yararlanmaktaki amacı dolayısıyla Anayasanın 82.maddesinin yu-

let yardımı alan bir vakit, sırf bu küçük maddelerdeki vergi muafii-

çok önemli maddelerde katılacağı cihetle, çok yüksek miktarda Dev-

letle sağlanacağı menfaatler 705 sayılı Yasa hükümleri karşısında,

Ayrıca, iktisadi işletmelerin bulunmayan vakitlerin vergi muafiyeti tanı-

lı bulunduğu ortadadır.

la yardım sağlanmış olmasının hükmün uygulanması yönünden yeterli bu-

gün kabule olanak bulunmadığı ve Devlet kaynaklarından bu veya bu yoi

ma gibi ayrı nitelikte olan iki kopyun bir arada bulunmasını engeldü-

nabılması için Devletten yardım sağlama ve vergi muafiyetinden yararlan

na göre, Anayasa koyucunun, 82.maddede hükmün vakitler yönünden uygu-

lanıyor olmasının güdülen amaç yönünden farklı bir sonucu alamayacağı-

farklı bulunmaktadadır. Kaynağın doğrudan ya da dolaylı bir biçimde sağ

tarma niteliği taşımakta, başka bir anlatımla aralarında bir nitelik

aflığı, bir doğrudan, diğer dolaylı yoldan kamu kaynağından bir ak-

niteliğinde olduğu kuşkusuzdur. Bu durumda, Devlet yardımıyla vergi mu

mu gelirlerinden vazgeçmesi yoluyla dolaylı bir aktarma ve Devlet yardımı

vakitlere vergi muafiyeti tanımasının, Devletin, amacı gereken bir ka

sını önleme gibi amaçlar güttüğünü ortaya koymaktadır.

sokmama, dursut insanların miltetin gözünde küçüktime vasıtası yapıla-

letvekillerin hiç de doğru olmayan bir takım güphe ve zanların altına

kıları bir takım etiklerden uzak tutma, miltetin temsillisi olan mil-

dan ya da dolaylı bir biçimde kamu kaynaklarından aktarma yapılan va-

KARAR METNİ

OKM kodu :30
KARAR NO :86- 1790
ESAS NO :86- 308
KARAR TARİHİ :25/09/86

ÖYELERİN MAŞALARINDAN KESİLEREK TOPLANAN PARAYI TÖZÜMÜNDE BELİRLENEN KOŞULLARLA VE FAİZLE VERMEK ÜZERE KURULAN VAKFIN RİSTURN OLARAK DAĞITILIRINDEN GELİRİ STOPAJI VERGİSİ KESİLMEMEYECERİ İK. < UYUŞMAZLIĞI; ÖYELERİNE FAİZ KARŞILIĞI KREDİ VEREREK AİDE ETTİĞİ FAİZ GELİRİNİN RİSTURN OLARAK DAĞITILAN KİŞİLERİN TEVKİFAT YAPMADIKLARININ İNCELEMESİ SONUCU TESPİTİ ÜZERİNE YÜKÜMLÜ KURUM ADINA RE'İSEN TAKDİR YOLUYLA SALLAN GELİR (STOPAJ) VERGİSİ İLE KESİLEN KESİMLİK CEZASININ VAKFIN GENEL MAHİYETTE BİR İKRAZ MÜESSESESİ OLMAYIP İŞLETMEDE ÇALIŞAN PERSONELDEN OLMASIN ÜYELERDEN AİDİĞİ MEBLÂĞLARI ÖYELERİNİN ZARARLI İHTİYAÇLARININ TEMİNİ, EVLENME, KONUT EDİNMESİ VE ÇOCUKLARININ EĞİTİM GİDERLERİNİ KARŞILAMAK AMAÇLIYLA, TAKSİTLE GERTİ ADEMMEK KÖŞÜLÜYLA VE UYGUN BİR FAİZLE YARDIMDA BULUNMAK İÇİN BORÇ VERDİĞİ, VAKİFÇA VERİLEN KREDİLERİN KENDİ VERİLGİSİNDE DEĞİL ÜYELERDEN TOPLANDIĞI VE SOSYAL DAYANISMA NIN SAĞLANMASI AMAÇLIYLA YİNE ÜYELERE DAĞITILDIĞI VE VAKFIN ÜYELER ARASINDA SADECE ORGANİZASYONU GERÇEKLEŞTİRDİĞİ YAPILAN GİDERLERİ KARŞILAMAK İÇİN DE ÜYELERDEN FAİZ OLARAK NİTELİNMESİNE İSSE VAKFIN GAYESİNİN TİCARİ AMAÇLA MEBLÂĞLARIN FAİZ OLARAK NİTELİNMESİNE İSSE VAKFIN GAYESİNİN TİCARİ AMAÇLA YÖNELİK OLMAMASI, GİDERLERDEN ARTAN KİŞİLERİN ÜYELERE BEKAR RİSTURN OLARAK GERTİ VERİLMESİ VE VAKFIN TİCARİ FAALİYETTE BULUNMADIKLARININ İÇİN MAL VERİLGİSİNİN OLMAMASI NEDENİYLE OLARAK BULUNMADIKLARININ GİBİ ÜYELER DİŞİNDEKİ ÜÇÜNCÜ ŞAHİSLARA TİCARİ AMAÇLI KREDİ VERDİĞİ DE İDDİA EDİLMEDİĞİN DEN YAPILAN YARDIMLAŞMANIN VERGİYE TABİ TUTULMAMAK MÜKELLEFLİYET TESPİTİN DE VE TARKHİVATA GİDİTİLMESİNDE İSABET BULUNMADIKLARININ GEREKÇESİYLE TARKHİN EDİLEN VERGİ MAHKEMESİ KARARININ BOZULMASI İSTEMİNİN İBARETTİR. DAYANDIĞI HUKUKİ VE KANUNİ NEDENLERİLE GEREKÇESİ YUKARIDA AÇIKLANAN VERGİ MAHKEMESİ KARARI, AYNI GEREKÇE VE NEDENLERİLE DAİREMEZCE DE UYGUN GİTİLMİŞ OUP TEMİZ İSTEMİNE İLİŞKİN DİTİLEKÇEDE İLERİ SÖYÜLEN İDDİALARLA SÖZÜ GEÇEN KARARIN BOZULMASINI SAĞLAYACAK DURUMDA BULUNMADIKLARININ TEMİZ İSTEMİNİN REDDİNE VE KARARIN ONANMASINA KARAR VERİLDİ. RD/EX

K A R A R M E T N İ

DKM kodu :40
KARAR NO :87- 78
ESAS NO :85- 1251
KARAR TARİHİ :12/01/97

VAKIF SENEDİNDE GÜDÜLEN AMAÇLARA UYGUN OLARAK ELVERİŞLİ FAİZ VE KOŞULLARLA KREDİ AÇAN VAKFIN, BU FAALİYETİNİN, KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNUN 7/5.MADDESİNDE SAYILAN MAKSAT VE GAYELERE YÖNELİK OLDUĞUNUN ANLAŞILMASI, VERGİ DAİRESİNDE DE BU AMAÇ DIŞINDA FAALİYETTE BULUNULDUĞUNA DAİR BİR İDDİA İLERİ SÜRÜLMEMESİ KARŞISINDA, SAĞLANAN FAİZ GELİRİNİN KURUMLAR VERGİSİNE TABİ TUTULMASINDA İSABET BULUNMADIĞI HK.(

Uyumsuzluk; 1977 yılında üyelerine, vakıf senedinde güdülen amaçlar doğrultusunda elverişli faiz ve koşullarla kredi açan Vakfın bu yolla sağladığı faiz geliri dolayısıyla Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca tacir sıfatıyla Kurumlar vergisine tabi olması ve beyanname vermesi gerektiği halde bu görevi yerine getirmediğinden adına re'sen takdir yoluyla salınan Kurumlar ve mali denge vergilerini; dosyadaki belgelerin ve bu arada vakıf senedinin incelenmesinden Vakfın, üyelerine emeklilik, malullük, stüm ve ayrılma hallerinde yardım etmek, üyelerinin konut ihtiyaçlarını karşılamak için elverişli faiz ve koşullarla kredi açmak, zarurati ihtiyaçlarının temini için ve evlenmeleri sırasında faizle borç para vermek, ücretli dinlenme yerleri tesis etmek ve Vakfın varlıklarını nemalandırıcı sair faaliyetlerle uğraşmak gibi sosyal amaçlara yönelik yardımlarda bulunmak amacını taşıdığından anlaşıldığı, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun muafliklarını düzenleyen 7.maddesinin 5.bendinde kamu idare ve müesseseleri tarafından içtimali maksatlarla işletilen müesseselerin açıklandığı ve 7.bendinde de 3,4,5 ve 6.bentlerde yazılı müesseselerden dernek veya vakıflara ait olup mezkur bentlerle belirtilen maksatlarla işletildikleri ilgili Bakanlıkların mütelaası alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca kabul edilenlerin Kurumlar Vergisinden muaf olacaklarının hükmüne bağlandığı, olayda Vakfın niteliği itibarıyla bir yardım sandığı olarak hareket ettiği dikkate alındığında vergiden muaf tutulmamasının kanun koyucunun amacı ile bağdaşmayacağı, ancak Kurumlar Vergisi Kanununun sözü edilen hükümleri doğrultusunda Maliye Bakanlığından izin alındığı konusunda bir açıklık mevcut olmamakla birlikte aynı konudaki bir başka yıl uyumsuzluğu ile ilgili dosyada bulunan anılan Bakanlığın yazısında, para kazanmak amacına yönelik olmaması, vakıf üyeleri ile sınırlı kalması ve sosyal amaçlarla üyelere ödünç verilmesi kaydıyla vakfın 2520 sayılı Kanunun 1.maddesinde öngörülen ruhsata tabi olmadığı belirtilmiştir ve Vakıfça yürütülen bu yardımlaşmanın Kurumlar Vergisi Kanununun 7/5. maddesinde sayılan maksat ve gayelere yönelik olduğu Vergi Dairesinde de bu amaç dışında faaliyette bulunulduğuna dair bir iddia ileri sürülmediği cihetle üyelerine verdiği kredi dolayısıyla elde ettiği faiznin ticari kazanç olduğu görüşüyle yapılan tarhiyatın yasal olmadığı gerekçeyle terkin eden ... Vergi Mahkemesi kararının; bozulması istenmektedir.

Temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar, bozulması istenilen kararın dayandığı gerekçeler karşısında, yerinde ve kararın bozulmasını sağlayacak durumda görülmemiştir.

Bu nedenle temyiz isteminin reddine karar verildi.

AZLIK OYU:

Davacı vakfın "üyelerine açtığı kredi karşılığında faiz tahakkuk ettirilerek tahsil ettiği konusunda uyumsuzluk yoktur. Bu faaliyetin Kurumlar Vergisi Kanununun 4 ve 5.maddelerinde belirtilen nitelikleri taşıyan, iktisadi işletme olarak yürütüldüğü anlaşılmaktadır. Bu faaliyetle kazanç gayesi güdülmemesi ve işletmeye tahsil edilmiş sermayesinin veya işyerinin bulunmaması vergi mükellefiyetini etkilemeyeceği, 4.maddenin ikinci fıkrasının sair hükmü gereğidir.

Söz konusu faaliyetin içtimali maksatlarla yürütüldüğünün, Kanunun 7.

maddesinin 7 numaralı bendi uyarınca, "ilgili bakanların mütaleası alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca kabul edilmesi" şartı gerçekleşmediğinden vakfın bu faaliyetinin kurumlar vergisinden muaf olduğunun kabulü de mümkün değildir.

Bu nedenle, vakfın kredi karşılığında üyelerinden tahsil ettiği faiz vergi dışı bırakılamayacağından, Mahkeme kararının bozulması gerektiği görüşüyle karara karşıyım.

(DAN-DER; SAYI:68-69)

89/78

DKM kodu :40
KARAR NO :98-1562
ESAS NO :86-4596
KARAR TARİHİ :18/04/88

VAKİFLARIN, AMAÇLARINA ULAŞMAK İÇİN VAKİF GENEDİNDE YAZILI ETİKİMLİKLERİ-
Rİ ARASINDA BULUNSA DA TİCARET KANUNUNUN TİCARİ İŞLETME TANKİMİNE UYGUN
NİTELİKLER TAŞIYAN ORGANİZASYONLARI İKTİSADİ İŞLETME ŞAYİİLCERİNDİR.
BU YERLERDEN ELDE EDİLEN KAZANÇIN VERGİLENDİRİLMESİNİN ZORUNLU OLDUĞU

MYÜŞMAZLIK, AMAÇINI GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN SAHİP OLDUĞU GELİRLERİ, SENE-
DİNDE YAZILI OLDUĞU ÜZERİ BAĞIŞLAR, TAŞINMAZ KİRALARI VE DİNSEL KİTAP
BASIM VE SATIŞ HASTALATINDAN OLUŞAN, 1973 YILINDA KURULAN VE MUAFİYET
İSTEHİ KABUL EDİLMEYEN VAKFIN, KURUMSAL VERGİLE YÜKÜMLÜLÜĞÜNE TAHSİS ET-
TİRİLMEDİĞİ VE KİTAP SATIŞ HASTALATINI DEYAN DİĞER BİRAKTIĞI SEPTANERAK
1980 TAKVİM YILI İÇİN NERSEN TAKDİR YOLUYLA SALINAN KURUMSAL VERGİSİ
İLE KESİLEN KAPAKÇILIK CEZASINI KALDIRAN VERGİ MAHKEMESİ KARARININ DO-
ZULMASI İSTEMİNDEN İBARETTİR.

KİTAP SATIŞI BULUNAN VE VERGİ MUAFİYETİ TANINMASI İSTEHİ REDDEDİLEN VE
KİTAP ADINA SALINAN VERGİ VE KESİLEN CEZAYI ANILAN İŞLETMENİN KAZANÇ SAĞ
TAMA AMAÇINA YÖNELEREK YAPILMADIĞI GEREKÇESİYLE KALDIRAN VERGİ MAHKEME
Sİ KARARI TEMYİZ EDİLMİŞTİR.

KURUMSAL VERGİSİ KANUNUNUN, VERGİNİN MEVZUU VE MÜKELLEFLERİNİ BELİRTEN
BİRİNCİ KISIM, BİRİNCİ BÖLÜMDE YAZILI HÜKÜMLERLE DERNEK VE VAKİFLARA
AİT İKTİSADİ İŞLETMELER, KURUMSAL VERGİSİNİN YÜKÜMLÜSÜ KABUL EDİLMİŞ-
TİR. YASANIN 5.MADDESİYLE BU KAVRAMA AĞIKLIK GETİRİLMİŞ, İSTEMİŞ,
VERGİ YÜKÜMLÜSÜ DERNEK VE VAKİFLARA AİT VEYA BAĞLI OLAN İKTİSADİ İŞLET-
MELERİN, 4.MADDEDE YAZILI KOSULLARI TAŞIMAYANLARI ANANMIŞTIR. BU KOSULLAR
İLE ETKİNLİĞİN DEVAMLIĞI VE KURULUŞLARIN SERMAYE ŞİRKETİ VE KOOPERATİ-
VİF NİTELİĞİNİ TAŞIMASIDIR.

TÜM BU KURALLARDAN VARILAN SONUÇ TİCARİ, SİMAL YADA TAŞINMAZ ETKİNLİK-
LERİ SÜREKİLLİK TAŞIYAN, VAKİFLARA AİT VEYA BAĞLI BULUNAN İKTİSADİ İŞ-
LETMELERİN, VERGİYE TABİ OLUKLARDIR. TİCARİ VE SİMAL VEYA ZİRAİ İŞ-
LETME KAVRAMLARININ İSE TİCARET KANUNU HÜKÜMLERİNE GÖRE BELİRLENMESİ
ZORUNLUDUR. TİCARET KANUNUNUN 11.MADDESİNE GÖRE GENEL OLARAK, TİCARET-
HANE VEYA FABRİKA YAHUT TİCARİ GELİRDE İŞLETİLEN DİĞER MÜESSESELER Tİ-
CARİ İŞLETME, 12.MADDEDE DE MADDE DEVAMINDA YAZILI BENİTLERDE YER ALAN
VE NİTELİKCE BUNLARA BENZEMİYEN KURULUŞLAR, TİCARİTENE SAYILMIŞTIR. 11-
CARİ GELİRDE İŞLETİLDİĞİ KABUL EDİLMİŞ, GEREKEN KURULUŞLARLA İLGİLİ 12.
MADDEYLE 11 VE 12.MADDELERDE YER VERİLEN KURALLAR KANUNINDA, KİTAP DA
SİMAL VE SATIMININ, TİCARİ İŞLETME NİTELİĞİ TAŞIDIĞINDA KUŞKU BULUNMAMAK
TADİR.

VAKİF SENEDEİNDE, GELİRLERİ ARASINDA KİTAP BASIM VE SATIŞINDAN ELDE EDİ-
LEN HASTALATA YER VERİLEN VE VERGİSİ UYUŞMAZLIK KANUNU YAPILAN YILDA
KURUMSAL VERGİSİNDEN BAĞIŞLIK TUTULMA İSTEHİ KABUL EDİLMİŞ BULUNMAYAN
HİZMET VAKFININ, TİCARİ İŞLETME NİTELİĞİNİ TAŞIYAN UYUŞMAZLIK KANUNU
ETKİNLİĞİNİN VERGİLENDİRİLMESİ ZORUNLUDUR.
VERGİ MAHKEMESİ TARAFINDAN ETKİNLİĞİN, AMAÇ ULAŞMAK İÇİN YÜRÜTÜLDÜĞÜ
YOLUNDA YAPILAN TESPİT, VERGİ MÜKELLEFLİYETİNİ ETKİLEYİCİ NİTELİK TAŞI-
MADIĞINDAN KARARDA BU NOKTADA YASAYA UYGUNLUK GÖRÜLMÜŞTÜR.
BU NEDENLERLE TEMYİZ İSTEMİNİN KABULÜNE VERGİ MAHKEMESİ KARARININ, DA-
VA DİLEKÇESİNDE MASTRAHIN TESPİTLİNE İLİŞKİN KURUM İDDİAETİ İNCELENDİK-
TEN SONRA YENİDEN KARAR VERİLMEK ÜZERİ BOZULMASINA KARAR VERİLDİ.

K A R A R M E T N İ

DKM Kodu :90
KARAR NO :89- 934
ESRS NO :89- 1000
KARAR TARİHİ :23/11/89

VAKIF HAMAMININ BELEDİYE SUYUNDAN ÜCRETSİZ YARARLANABİLMESİ İÇİN, SUYUNUN KULLANILABİLİR BİR HALDE BULUNMASI VE BELEDİYEYE DEVREDİLMİŞ OLMASI GEREKTİĞİ HK. (

Davacıların Vakıflar İdaresinden kiralayarak çalıştırdıkları Hızırbey Hamamında kullanılan sudan ücret alınmaması yolundaki başvurularının reddine ilişkin Belediye işlemi iptal eden, İdare Mahkemesi kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

831 sayılı Sular Hakkındaki Yasanın 7.maddesinde Vakıflara ait olup, belediyelere devredilen sulardan, Vakıfların eskiden olduğu gibi ve bir masraf istenmeksizin yararlanacakları kuralı bulunmaktadır.

Bir Vakıfın belediye suyundan ücretsiz yararlanabilmesi için suyunun bulunması yeterli olmayıp, bu suyun kullanılabılır bir halde bulunması ve belediyeye devredilmiş olması gerekir. Hızırbey Hamamına ait bir suyun şehir su şebekesine katıldığı yolunda bir kanıt bulunmadığına göre, anılan hamamda kullanılan sudan ücret istenmesi doğaldır.

Bu durumda, Hızırbey Vakıf Hamamının belediyeye devredilmiş kullanılabılır nitelikte bir suyun bulunmadığı gözetilmeden niteliği yönünden hamamın suyunun bulunduğu gerekçesiyle dava konusu işlemi iptal eden İdare Mahkemesi kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle temyiz isteminin kabulü ile İdare Mahkemesi kararının bozulmasına iybirligi ile, 2577 sayılı Yasanın 49/2.maddesi uyarınca dosyadaki belgeler için esası hakkında karar vermeye yeterli görül-
duğünden, davacıların işlettikleri vakıf hamamına şehir içme suyu şebekesinden ücretsiz su verilemeyeceğine ilişkin işlemin iptali istediği ile açılan davanın reddine karar verildi.

AZLIK OYU:

İdare Mahkemesince, Vakıf Hamamının önceden suyunun bulunup bulunmadığı vakıf senedi, Tapu idaresi ve Belediye kayıtlarında araştırılmadan işlem iptal edilmiştir.

Hamamın devamlı suyu olmadan çalıştırılmayacağı bir gerçekte, belediyece öne sürüldüğü gibi kuyudan çekilecek suyla çalıştığıda düşünülmez.

İdare Mahkemesince yukarıda belirttiğim biçimde inceleme yapılmadan eksik incelemeyle dayalı olarak verilen kararda hukuka uyarlık bulunmasaktadır.

Açıkladığım nedenle, temyiz isteminin kabulü ile İdare mahkemesi kararının bozulması ve yeniden yapılarak incelemeyle göre karar verilerek üzere dosyanın anılan mahkemeye gönderilmesi gerektiği görüşü ile kararın davanın reddine ilişkin bölümüne katılmıyorum.

(MT/YS)

K A R A R M E T N İ

DKM kodu :100
KARAR NO :84- 1484
ESAS NO :84- 1121
KARAR TARİHİ :25/06/86

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE AİT OTEL OLARAK İŞLETİLEN YERE VAKIF OLARAK TESİS EDİLDİĞİ TARİHTEN İTİBAREN VAKIF SUYUNDAN YARARLANDIĞININ SAPTA-NAMAMASI NEDENİYLE 831 SAYILI YASAYA GÖRE BEDELSİZ SU VERİLEMEYECEĞİ YOLUNDA BELEDİYECE TESİS OLUNAN İŞLEMDE İSABETSİZLİK BULUNMADIĞI HK.< Dava, Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait oteli 1972 yılından be-ri işletmekte olan davacının 831 sayılı Sular Kanunuyla ilgili tüzüğün 8.maddesine göre bedelsiz su verilmesi ve su ücreti tahsil edilmemesi yolundaki isteminin, şehrin su ihtiyacının tamamen belediye imkanları ile açılan su kuyularından pompa j suretiyle temin edildiği ve belediye lerince vakıf suyu kullanılmadığı gerekçesiyle reddine ilişkin bulunan Belediye Encümeni kararının iptali istemiyle açılmıştır.

831 sayılı Sular Kanununun 7.maddesi "Müessesatı vakfiyeye veya afrada ait olup idareyi belediyeye devrolunan suların muhassasun lehlerinin bu sulardan, hissei iştirak tediyesine mecbur tutulmaksızın, kemakan istifade edecekleri" hükmünü taşımaktadır.

831 sayılı Sular Kanununun Uygulama şeklini gösteren ve "Su Kanununun Sureti Tatbikini Mübeyyin Tüzük" adını taşıyan Tüzüğün 22.2.1946 gün-10 ve 3/3819 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile değişik 8.maddesi ise "Kanunun yayımından önce mevcut olup da belediyelere veya köylere dev-rolunan vakıf sulardan faydalanan vakıf hayrat ve akarların suları be-lediyelerce ve köylerce parasız olarak verilir.

Eskiden mevcut olup da vakıf sulardan faydalanmakta iken harap olan ve sonradan Vakıf idaresince tekrar yapılan vakıf hayrat ve akarlar da ay nı hükme bağlıdır.

Belediyeler ve köylerce ister değişiklik yapılmak veya düzenlemek sure tiyle olsun, ister eskileri bırakılarak yenileri meydana getirilmek su retiyle olsun akıtılacak sulardan yukarki fıkralarda yazılı vakıflar yine parasız olarak faydalanırlar" hükmünü içermektedir.

Bu duruma göre Vakıflar Genel Müdürlüğünün mülkiyetinde bulunan Kervan saray otelinin eskiden kendisine tahsis veya tayin edilmiş (muhassas) vakıf suyu mevcutsa bu vakfa ait suyun Sular Kanununa göre belediyeye devri sözkonusu olacağından, yukarıda metni yazılı kanun ve tüzük hük- mü uyarınca otele bedelsiz su verilmesi mümkün bulunmaktadır.

Dava dosyası ile dosya içinde Danıştay Onbirinci Dairesince verilen ara kararına cevap yazılarının incelenmesinden, davacının 1972 yılın- dan beri otel olarak işlettiği bu yerin vakıf senedinde su tahsisine ilişkin bir hüküm bulunup bulunmadığı yolundaki soruya Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından, sair yerlerde vakıflar tesis etmiş olan (Rüstem Paşa) vakfına ait vakfiyeler üzerinde yapılan incelemede Edirne'deki (Kervansarayına) su tahsis edildiğine dair bir kayda rastlanılmadığı yolunda cevap verildiği, vakfiyenin adı geçen Kervansarayla ilgili bö- lümünün bir örneğinin de gönderildiği, öte yandan kira mukavelesinde otele vakfiye suyu verildiği ve su ücretinin ödenmeyeceği hususundabir hüküm bulunup bulunmadığının ve bu yerin davacı tarafından 1972 yılın- da otel olarak kiralanmasından bedelsiz su verilmesi isteği ile Edirne Belediye Başkanlığına başvurulduğu 19.11.1980 tarihine kadar su ücreti ödenip ödenmediği hususlarının davacıya sorulması üzerine ise davacı tarafından otele verilen suyun ücretsiz verilmesine dair kira sözleşme sinde bir hüküm bulunmadığı ve suyun 1972 yılından beri ücret karşılı- ğında kullanıldığı ve halen ücret ödendiği şeklinde cevap verilmiş ol- duğu ve bu konuda bulunmayan kira sözleşmesinin bir örneğinin de dos- yaya gönderilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan davacının otel ola- rak işletmekte olduğu Kervansaray içindeki çeşme ve şadırvanın Kervan- saray ile birlikte 16. Y.Y.sonlarında yapıldığına dair davacı tarafın- dan yaptırılan tesbit sonucu düzenlenen bilirkişi raporu ile yakın tar-

rihe kadar bu kervansaraydan su aktığı ve su alındığı yolunda şahit ifadelerinin otelin eskiden beri kendisine ayrılmış suyu bulunduğunun ispatına yeterli bir delil olarak kabulü mümkün bulunmamaktadır. Bu hale göre adı geçen yerin vakıf olarak tesis edildiği tarihten itibaren su ihtiyacının kendisine mahsus vakıf suyundan karşılandığının tesbit edilmemesi nedeniyle yukarıdaki paragrafta açıklanan ve toplanan delillerin ise bu durumu doğrulayıcı nitelikte bulunması karşısında mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait Kervansaray oteline, belediyece vakıf suyu kullanılmadığı ve olayda belediyeye devrolunan bir vakıf suyunun söz konusu olmadığı gerekçesiyle bedelsiz su verilmesi ve su ücreti tahsis edilmemesi yolundaki davacı istemini reddeden dava konusu encümen kararında yukarıda hükmü yazılı yasa ve tüzük hükümleri ne uymayan bir yön bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine karar verildi.

BS/MÜ

K A R A R M E T N İ

DKM kodu :100
KARAR NO :82- 2194
ESAS NO :82- 559
KARAR TARİHİ :04/11/82

MAZBUT VAKFA AİT TAŞINMAZIN 2490 SAYILI YASAYA UYGUN BİÇİMDE YAPILACAK İHALE YOLUYLA SATILABİLECEĞİ HK. (

Dava, bir mazbut vakfa ait taşınmaz malın 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 12.maddesi ile 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve ihale Kanunu hükümlerine aykırı olarak Vakıflar Bankasına satıldığından bahisle satış işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Dava ve işlem dosyasındaki belgelerin incelenmesinden, söz konusu taşınmaz malın 1975 yılında Vakıflar Bankasına satılmasına ilişkin işlem 2490 sayılı Yasaya aykırı davranıldığı nedeniyle Danıştay Onikinci Dairesinin 18.10.1976 tarih ve 1949 sayılı kararıyla iptal olduğu, aynı taşınmazın 28.913.000 lira muhammen bedelle 29.9.1980 tarihinde ihale suretiyle satılacağı, kuruluşun 2490 sayılı Kanuna tabi olmadığı, ihaleyi yapıp yapmamakta serbest olduğu hususunun mahalli gazete, Ankara'da yayımlanan bir gazete ve Resmi Gazete'de ilan edildiği, davacının, kiracı olarak oturduğu anılan taşınmazın açık artırma suretiyle yapılan ihalesine katıldığı, taşınmazın 40.010.000 lira teklifte bulunan Vakıflar Bankasına 29.9.1980 tarihinde satışına karar verildiği anlaşılmaktadır.

6760 sayılı Vakıflar Umum Müdürlüğü Vazife ve Teşkilatı Hakkında Kanunun 1.maddesi "Vakıflar Umum Müdürlüğü Başvekaletle bağlı ve hükmi şahsiyeti haiz olup mülhak bütçe ile idare olunur" hükmünü taşımaktadır. 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve ihale Kanununun 1.maddesinde "Umumi, mülhak ve hususi bütçelerle idare edilen daireler namına alma, satma, yaptıрма, keşfettirme, kiraya verme, kiralama ve bunlara benzer diğer işler bu kanunda yazılı hükümlere göre yapılır.

Ancak, bu daire ve müesseselerin ve bunlara bağlı mütedavil sermayeli teşekküllerin hususi kanunlarındaki hükümlere göre bilanço ile gösterilmesi lazım olan ticari mahiyetteki işleriyle sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait olan müesseselerin inşaat ve esaslı tamirattan başka işlerinde bu kanun hükümlerinin tatbiki mecburi değildir" hükmünü içermektedir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, 6760 sayılı Kanunun metni yukarıda yazılı 1. maddesi hükmüne göre mülhak bütçe ile idare olduğuna ve 2490 sayılı Kanunun yine metni yukarıda yazılı 1.maddesinin ikinci fıkrasındaki istisna kapsamında bulunmadığına göre aynı maddenin 1.fıkrasındaki genel kural uyarınca 2490 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

Kaldığı, 6760 sayılı Kanuna 1262 sayılı Kanunla eklenen ek 3.maddedeki, "Ticari ve mimari kıymeti haiz bulunduğu tesbit edilen muhafazası gerekli abide ve eski eserlerin onarım ve restorasyonu ile diğer vakıf taşınmaz malların inşaat ve onarımlarında ve bu işler için lüzumlu mal zamanın satın alınmasında, vakıf taşınmaz malların kiraya verilmesinde mahsullerin satışlarında ve taşınmaz mal satın alınmasında, 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve ihale Kanunu hükümleri uygulanmaz" hükmüyle vakıf taşınmaz mallarla ilgili hangi işlemlerin 2490 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmadığı açıkça belirtilmiş olup, bunlar arasında vakıf taşınmaz malların satışı ile ilgili işlemlere yer verilmemiştir.

Nitekim Vakıflar Genel Müdürlüğü idare Meclisinin 31.7.1980 tarihli kararında, vakfa ait taşınmaz malın, 2762 sayılı Kanunun 12.maddesi ve 2490 sayılı Kanun hükümleri uyarınca satışı uygun görülmüştür.

Bakılan uyumsuzlukta olduğu gibi satılan taşınmaz malın mazbut bir vakfa ait olması da hukuki durumu değiştirmez. Zira, 6760 sayılı Kanun bu yönden bir ayırım yapmaksızın 2490 sayılı Kanuna tabi olmayan vakıf taşınmaz mallarla ilgili işlemleri saymıştır.

Adı geçen vakfa ait taşınmaz malın satışının yukarıda açıklandığı gibi 2490 sayılı Kanun hükümlerine göre satılması gerektiği halde Resmi Ga-

zete ve Ankara'da yayımlanan gazete ile mahalli gazetelerdeki satış ilanlarında idarenin 2490 sayılı Kanuna tabi olmadığı ve ihaleyi yapıp yapmamakta serbest olduğu belirtilerek sözkonusu kanunun çıkarılış amacına aykırı hareket edilmiş ve ihaleye büyük oranda katılmalar önlenmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, satış ilanlarında vakfa ait taşınmaz malın muhammen bedelinin 28.913.000 lira olduğu belirtilmiştir.

2490 sayılı kanunun 31.maddesi, birinci maddede gösterilen artırma ve eksiltmelerde kapalı zarf usulünün esas olduğunu, 41.maddede gösterilen işlerde açık artırma ve eksiltme, 45.maddedeki hallerde dar alım (mahdut eksiltme) ve 46.maddede sayılan işlerde pazarlık ve 50.maddede gösterilen hususlarda emanet suretiyle iş yapılacağı belirtildikten sonra anılan yasanın 22 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 41.maddesinde de, bu kanunun 1.maddesinde yazılı işlerden, tahmin ve keşif bedeli her yıl genel bütçe yasasında gösterilen tutarı geçmeyenler hakkında açık artırma yöntemi uygulanacağı, bu tutara kadar olan eksiltmelerde idarelerin açık artırma yapıp yapmamakta serbest oldukları belirtilmiştir.

1980 Mali Yılı Bütçe Kanununda da bu miktar 500.000 lira olarak gösterilmiştir.

Muhammen bedeli 28.913.000 lira olan taşınmazın satışının yukarıda değinilen hükümler uyarınca kapalı zarf usulü ile yapılması gerekirken kanunun amir hükmüne rağmen açık artırma suretiyle yapıldığı dava ve işlem dosyasındaki belgelerin incelenmesinden anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve ihale Kanunu hükümlerine aykırı bir biçimde satılan adıgeçen vakfa ait taşınmaz malın satış işleminin iptaline karar verildi.

AYRISIİK OY: Vakıflar, özel hukuk tüzel kişileridir. Vakfın mazbutiyete alınmış olması onun tüzel kişiliğinde bir değişiklik meydana getirmmez. Mazbutiyete alınan vakıflardan herbiri Vakıflar Genel Müdürlüğü tüzel kişiliğinden bağımsız olarak tüzel kişiliklerini sürdürmeye devam ederler. Mazbutiyete alınmış olma keyfiyeti vakfın vasiyetnamede yazılı mütevellisi yerine Vakıflar Genel Müdürlüğünün geçmesinden öteye vakfın hukuki varlığı ve hukuk süjesi olma durumunda bir değişiklik meydana getirmmez.

Dava konusu vakıf taşınmaz malın, maliki olan vakfın özel hukuk tüzel kişiliği sebebiyle satışının özel hukuk hükümlerine göre yapılacağı, bir başka deyişle 2490 sayılı Yasa hükümlerine tabi olmayacağı tabidir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2490 sayılı Yasaya tabi olması, yönettiği mazbut vakıfların da 2490 sayılı Yasaya tabi olması gibi bir sonuç doğurmaz.

Açıklanan bu durum karşısında taşınmazın kapalı zarf veya açık artırma yoluyla satışa çıkarılmasında satışı geçersiz kılacak bir husus yoktur.

Kaldı ki; mazbut vakfa ait taşınmaz malın 29.9.1980 tarihinde ihale suretiyle satılacağına ilişkin ilan mahalli gazetede, Ankara'da yayımlanan bir gazete ile Resmi Gazetede yayımlanmış bulunmaktadır. Anılan taşınmazda kira ile oturan davacı da geçici teminatı yatırmak suretiyle 29.9.1980 tarihinde açık artırma yoluyla yapılan ihaleye katılarak muhammen bedelin üzerinde tekliflerde bulunmuş ise de, ihaleye katılan Türkiye Vakıflar Bankası Anonim Ortaklığı temsilcisinin 40.010.000 lira ile en yüksek teklifi yaptığı anlaşıldığından, ihalenin en yüksek teklifte bulunan adı geçen Bankaya yapılmasında 2490 sayılı Kanunla güdülen amaç gerçekleşmiş bulunduğundan, satış işleminde kamu yararı ve kamu hizmeti gereklerine aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Belirtilen nedenle, davanın reddi gerektiği görüşü ile çoğunluğun dava konusu işlemin iptaline dair kararına katılmıyoruz.

K A R A R M E T N İ

DKM kodu :100
KARAR NO :90- 590
ESAS NO :89- 2387
KARAR TARİHİ :15/03/90

MAZBUT VE MÜLHAK DURUMDAKİ İKİ VAKFIN ORTAK HAYRATI OLAN CAMİNİN ONARIM GİDERLERİNİN, ANILAN VAKIFLARI TARAFINDAN, BU VAKIFLARIN GELİRLERİ ARASINDA SAPTANACAK ORAN DAHİLİNDE KARŞILANMASI GEREKTİĞİ HK.<

Uyumsuzluk; Gaziantep ilinde bulunan Darendeli Hüseyinpaşa caminin onarım giderlerinin, 1131 tarihli Vakfiyeyle kurulan mazbut vakıf ile 1133 tarihli Vakfiyeyle kurulan, davacının mütevellisi olduğu mülhak vakıf gelirlerinden ortaklaşakarşılınması yolunda davalı idarece tesis edilen işlemi iptal eden idare Mahkemesi kararın bozulması isteminden ibarettir.

Temyizen incelenen kararda belirtilenin aksine 7044 ve 2863 sayılı Yasalar Vakıfların hayratlarıyla ilgili, vakfiyeleri gereği olan yükümlülüklerini ortadan kaldırmakta; Kültür varlığı niteliğindeki vakıf hayratlarının, ilgili mülhak vakıfların katkısı dışında yalnızca Vakıflar Genel Müdürlüğünde onarılması gerektiği yolunda bir düzeltmeyi içermemektedir.

7044 sayılı Yasa, vakıf yoluyla yapılmış, herhangi bir şekilde Hazine, Belediyeler veya özel idarelerin mülkiyetine geçmiş eski eserlerin gerçek nitelikleriyle korunması amacıyla Vakıflar Genel Müdürlüğüne devri ni engörmekte; anılan yasada, Vakıflar Genel Müdürlüğünün, devraldığı eski eserlerin bakım ve onarımını gerçekleştireceği belirtilmektedir. Fakat yasaya göre devri söz konusu olmayan, aynı zamanda bir mülhak vakfın hayratı olan eski eserin, 7044 sayılı Yasadan hareketle yalnızca Vakıflar Genel Müdürlüğünde onarılması gerektiği sonucuna varılamayacağı açık bulunmaktadır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası da Kültür ve Tabiat Varlıklarının korunması için gerekli önlemlerin alınmasını, cami, türbe, kervansaray gibi eserlerin korunması için Vakıflar Genel Müdürlüğünde yürütülmesini engörmekle birlikte, tarihi eserlerle ilgili gerçek ve tüzel kişilerin, mülkiyet veya Vakıf ilişkisinden kaynaklanan bakım ve onarım sorumluluklarını kaldırmamıştır.

Gaziantep ilindeki Darendeli Hüseyin Paşa Camii, davacının mütevellisi olduğu 1133 sayılı Vakfiye ile kurulan mülhak vakfın ve 80 dükkanlı be desteni 7044 sayılı Yasa ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne intikal eden 1131 tarihli vakfiye ile konulan mazbut vakfın ortak hayratıdır. Olayısıyla söz konusu caminin onarım giderlerinin de, öncelikle, caminin sürekliliğini sağlamalarının doğal sonucu olarak anılan Vakıflarca karşılanması gerekmektedir. Cami onarım giderlerinin hangi vakıf tarafından karşılanacağı veya iki vakıf arasında ne şekilde bölüşüleceği konusunu ise Vakıfların Vakfiyelerine göre belirlenmesi zorunludur.

Mazbut ve mülhak durumdaki iki vakfın vakfiyesinde de, ortak hayrat olan caminin onarımı konusunda herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir. Her ne kadar mazbut vakfın 1131 tarihli vakfiyesinde, cami görevlilerine verilecek ücretler, aydınlatma ve hazır giderleri saptandıktan sonra, vakıf gelirlerinin belirtilen hususlar için ve "levasıl camii şerifi" harcanacağı belirtilmişse de, camiye gereken sayılara harca ne yapılması şeklindeki bu ibare, caminin bütün onarım giderlerinin anılan vakıf gelirlerinden karşılanması sonucunu doğuracak açıklıktan yoksun bulunmaktadır. Davacının mütevellisi olduğu vakfın, mazbut vakfın vakfiyesindeki tahsislere ek yapan, aynı caminin sürekliliğini sağlamaya yönelik, mazbut vakfın tamamlayıcısı niteliğini taşıması karşısında, cami onarım giderlerinin iki vakıf arasında bölüşülmesi zorunlu görölmektedir. Ancak gelir durumları aynı olmayan iki vakfın, cami onarım giderlerini yarı yarıya paylaşması da, vakıfların vakfiyeleriyle belirlenen niteliklere, hakkaniyet kuralına uygun düşmeyecektir. İki vakfın vakfiyeleriyle belirlenen niteliklerini gözönüne alan kurulumuz

ca, eski onarım giderlerinin, gelir durumları dikkate alınıp, gelirleri arasında saptanacak oran dahilinde söz konusu mazbut ve mülhak vakıflarca karşılanması gerektiği sonucuna varılmıştır. Esasen mülhak vakfın mütevellisi olan davacıda, davalı idareye verdiği 9.2.1987 tarihli dilekçede, mülhak ve mazbut vakıfların gelirleri arasında saptanarak bir oran dahilinde onarım giderlerinin iki vakıfca karşılanması istemiştir.

Sonuç olarak, davalı idarece ortak hayrat olan caminin onarım giderlerinin, gelir durumlarına göre bir oran saptanmadan, mazbut vakıf ile davacının mütevellisi olduğu mülhak vakıf arasında ortak olarak, yarı yarıya paylaşması yolunda tesis edilen dava konusu işlem, hukuka aykırı bulunmaktadır. Dayandığı gerekçe itibariyle yerinde görülmemekle birlikte, dava konusu işlemin iptaline ilişkin temyizden incelenen karar sonucu itibariyle yerinde görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle davalı idarenin 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Yasasının 49.maddesine uygun bulunmayan temyiz isteminin reddine, sonucu itibariyle yerinde görülen, dava konusu işlemin iptaline ilişkin idare Mahkemesi kararının yukarıda belirtilen gerekçeyle onanmasına karar verildi.

K A R A R M E T N İ

DKM kodu :10
KARAR NO :39- 25
ESAS NO :39- 20
KARAR TARİHİ :14/06/39

VAKIF ORMANLARINDAN KAÇIRILAN VE ZOR ALIMA BAĞLI KILINAN AĞAÇ, TOMRUK VE KERESTE GİBİ ÜRÜN BEDELLERİNİN HAZINE ADINA GELİR KAYDEDİLMESİNİN YASAMA KONUSU OLDUĞU HK.(*)

3116 sayılı Kanunun 127. maddesinin son fıkrası "karar suçu aleyhine olduğu takdirde ise müsadere edilmiş maddeler satılmamış ise satılarak, satılmış ise bedeli hazineye irat kaydolunur" şeklinde mutlak ve umumî bir tarzda yazılı bulunduğu göre müsadere edilen gayeler, hangi nevi ormanın mamulat ve mahsulatından olursa olsun, bu maddenin hükümleri dahilinde bulunacağı meydandadır. Kanunun lafzî manası umumî ve mutlak olduktan başka esasen müsadere hükmü ve neticesi, prensip itibarı ile, bir şeyi devletin mülkiyetine almak demektir. Kanun maddesinin ilk metninde bu hukukî netice beyan edilmemiş iken maddesinin bu cihetin müstakîl bir fıkra halinde tavih ve tesbit edilmiş olması da dikkati çabıtır. Çünkü zaten devlete ait olduğu tahakkuk eden bir malın bedelinin hazineye irat kaydolunması tabî ve zarurî olup bu maksatla ayrıca bir hüküm vaz'ına sebep ve ihtiyaç yoktur.

Bundan başka Kanunun altıncı kısmının (cezai hükümler) başlığını taşıyan beşinci faslındaki hükümlerden ve Kanunun umumî heyetinden anlaşıldığına göre içtimai ihtiyaçlar ilcas ile orman hususî mülkiyetinde temellük ve tasarruf serbestisi kaidelerinin amme menfaati ile ahenktar bir tarzda tahdit edildiği ve amme menfaatinin tasallukundan dolayı bütün ormanların layık veçhile muhafazası devletçe iltizam edilmiş bulunduğu cihetle bu hükmün sevkinden hususî orman sahiplerinin kanunî vazifelerini dikkat ve teyakkuzla ifa etmelerini temin gayesi de düşünülmüştür. Binaenaleyh Evkaf Umum Müdürlüğünün serdeyletiği mütalaa varit olmayıp orman idaresince yapılan tamimin Kanun hükümlerine uygun bulunduğu ... karar verildi.

Genel Kurul, E:1939/203, K:1939/205

Orman Kanunu ormanları tasnife tabî tutarak bunlardan hususî ormanlar üzerindeki hakkı mülkiyeti tamamiyle tanımakta ve yalnız memlekette ormanların mevcudiyetini muhafaza etmek amminin menafii iktizasından bulunduğu cihetle ormanların mülkiyet sahiplerine bu yüzden bazı vezâif tahmil etmekte olup Evkaf Ormanları da bu bakımdan hususî ormanlara makis olduğu ve esasen mülkiyet hakkı Teşkilatı Esasîye Kanunu ile temin edilmiş ve istidlal suretile mülkiyetin takyidinde cevaz gösterilemeyeceği tabîi bulunmuş ve Orman Kanununun 127.maddesine eklenen fıkranın ne Büyük Millet Meclisinde müzakerata esas teşkil eden encümenlerin mucip sebepler mazbatalarında ne de Heyeti Umumiye müzakerelerinde bu istidale mesağ gösterecek bir kayda tesaduf edilememiş ve orman sahibinin sun'î taksiri olmaksızın ormanından kaçak suretile kaçırılıp bil'ahare hükümetçe derdest edilen ağaç, tomruk, kereste ve sair gibi orman mahsulatının bedelleri üzerinde orman sahibine mülkiyet hakkını tanımak zarurî olduğu cihetle bu bedellerin Hazineye aidiyeti mülkiyet esasına uymadığı gibi Orman Kanununun umumî hükümlerine de uygun görülmemiş olduğundan bunların sahiplerine ve o cümleden olmak üzere vakıf ormanlardan kaçırılmış olanların bedellerinin Orman Umum Müdürlüğüne ait olması lazım geleceği ekseriyetle kabul edilmekle beraber 127.maddeye eklenen fıkranın hükmü mutlak bulunduğu göre bu esaslar karşısında keyfiyetin tefsiren halli zımında Büyük Millet Meclisine sevki münasip olacağına arzına 22/6/1939 tarihinde karar verildi.

K A R A R M E T N İ

DKM kodu :100
KARAR NO :82- 1413
ESAS NO :82- 3285
KARAR TARİHİ :26/05/82

VAKFIYESİNDE İNŞAAT YAPILMASI BELİRTİLMİYEN VAKFA AIT ARSA İÇİN İDARECE İNŞAAT İZİNİ VERİLMEMESİNDE İSABETSİZLİK GÖRÜLMEDİĞİ HK.(

Davacı, mülkiyeti Ermeni Katolik Surp Agop Hastahanesi vakfına ait arsayı üzerine geçici mahiyette inşaat yapma koşulu ile adı geçen vakfın yönetim kurulundan kiralamış, bunun için gerekli iznin verilmesi dileğiyle Vakıflar Genel Müdürlüğüne başvurmuş, dileğinin reddedilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle davayı açmış bulunmaktadır.

2762 sayılı Vakıflar Kanununun 1.maddesinde; vakıfların, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından denetleneceği hükme bağlanmıştır.

İdarenin denetim görevini yaparken, vakfın, gerçek iradesini belirten 'Vakfiyesi'ni, bunun olmaması halinde anılan Kanunun muvakkat maddesinin (A) bendi uyarınca düzenlenmesi mecburi olan ve vakfiye yerine geçen 'Beyanname' sini dikkate alması zorunludur. Vakıfla ilgili yapılacak hukuki tasarrufların mahiyetinin bu belgelerde açıklandığı kuşkusuzdur. Belgelerde belirtilmeyen tasarrufun yapılmasının hukuki dayanağı olmaz.

Olayda Ermeni Katolik Surp Agop Hastahanesi vakfı'nın vakfiyesinde vakfın arsasına inşaat yapılacağı belirtilmemiş bulunduğu, bunun aksi de kanıtlanmadığına göre idarece davacıya inşaat izni verilmemesine ilişkin dava konusu işlemden hukuki isabetsizlik yoktur.

İdarenin daha önce aynı konuda başkalarına izin vermiş olması bu kez sakat işleminden dönerek davacı hakkında tesis ettiği işlemden emsal teşkil edemeyeceği ve davacıya hak sağlamayacağı gibi bu işlemin eşitlik ilkesine aykırılığından da sözedilemez.

Açıklanan nedenlerle hukuki dayanağı bulunmayan davanın reddine karar verildi.

(MS/MÜ)

Esas No: 1982/11618 / 1986/3053

1986/3053 / 1982/11618

1986/3053 / 1982/11618

Temyiz Eden Taraflar : 1- İtalyan Katolik Kilisesi Vakfı (Giovani Moretti)

Maraşal Çakmak Cad. No:21/F / İSKENDERUN

Vekili : Av. Muzafer Aytemiz, Cumhuriyet Meydanı,

Salim İşhanı, No:6 / İSKENDERUN

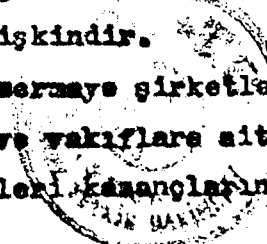
2-Akdeniz Vergi Dairesi Müdürlüğü / İSKENDERUN

İstem'in Özeti : Vakfa ait gayrimenkullardan elde edilen gayrimenkul sermaye iradının beyan edilmemesi nedeniyle adına 1979 yılına ilişkin olarak salınan kurumlar ve mali denge vergileriyle kesilen kaçakçılık cezasını; elde olunan hasılatla yönelik bir uyumsuzluğun bulunduğu, uyumsuzluğun elde olunan kira gelirinin kurumlar vergisine tabi olup olmayacağına ilişkin olduğu, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 12/5 inci maddesinde yer alan gayrimenkulların, hakların ve menkul malların Türkiye'de kiralanmasından elde edilen iratların dar mükellefiyet esasına göre Kurumlar Vergisine tabi olduğu yolundaki hüküm ile Vakfa, Bakanlar Kurulunca bir muafiyet tanındığı, yolunda herhangi bir iddia ve ispatın bulunmaması karşısında tarhedilen vergide bir isabetsizlik görülmüştü ancak, gizlenmesi mümkün olmayan tapu sicilinde kayıtlı gayrimenkullerin kiralanmasından elde edilen iratlar dolayısıyla salınan vergiye kusur cezası uygulanması gerekeceğinden, kesilen kaçakçılık cezasının yerinde olmadığı gerekçesiyle değişiklikle onayan Hatay Vergiler Muvazzaf İtiraz Komisyonunun 30.3.1981 günlü ve 53 sayılı kararının; yükümlü vekilince, vakfın umuma açık bir ibadethane ile ilgili olduğu, mükellefiyetinden ve özellikle dar mükellefiyetinden söz edilemeyeceği, şirket türünde olmadığı ve dolayısıyla elde edilen gelir vergilendirilemeyeceği iddiasıyla, Vergi Dairesince de kaçakçılık cezasının yasal olduğu ileri sürülerek bozulması istenmektedir.

Danıştay Savcısı Özmur Aliefendioğlu

Düşüncesi : Uyumsuzluk, Katolik Kilisesi Vakfına ait taşınmazların, İtalyan karmeliten misyonluğu tarafından kiraya verilmesi sonucu elde edilen gayrimenkul sermaye iradının beyan edilmediği inceleme sonucu anlaşılarak, Kilise Vakfını temsilen kilise papası adına salınan kaçakçılık cezalı kurumlar ve mali denge vergisini, cezayı kusura çevirerek değişiklikle onayan itiraz komisyonu kararının bozulması istemine ilişkindir.

5422 sayılı K.V.K.nun 1 inci maddesinde, sermaye şirketleri, kooperatif şirketler, iktisadi kamu müesseseleri, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerin kurum olarak nitelendiği ve elde ettikleri kazançların kurumlar vergi-

T.C.

DANIŞTAY

Dördüncü Daire

Esas No: 1982/11618

Karar No: 1986/3053

- 2 -

sine tabi olduğu, aynı yasanın 11 inci maddesinde yasanın birinci maddesinde yazılı kurumlardan kamuni ve iş merkezlerinden her ikisi de Türkiye içinde bulunmayanların, yalnız Türkiye'de elde ettikleri kurum kazançları üzerinden vergilendirileceği 12 nci maddesinde ise dar mükellefiyette vergilendirme konusunun neler olacağı belirtilmiştir.

Olayda, İtalyan Karmeliten misyonluğu tarafından kiraya verilen katolik kilisesi vakfına ait gayrimenkullerden elde edilen kira gelirinin vergilendirilip vergilendirilmeyeceği uyumsuzluk konusu olup, kilise vakfı K.V.K.nun 1 inci maddesinin A,B, ve C. fıkralarında belirlenen türde bir kurum kabul edilemeyeceği gibi, yalnızca gayrimenkul sermaye iradı elde eden vakfın ticari, sınai ve zirai faaliyetinin bulunmaması karşısında anılan maddenin D fıkrasında belirlenen dernek ve vakıflara ait iktisadi işletme olarak nitelenmesine de olanak yoktur.

Bu durumda, vakfın elde ettiği gayrimenkul sermaye iradının vergilendirilmesinde yasaya uyarlık görülmediğinden temyiz isteminin kabulü ile salınan ceza vergisinin terkinin gerekeceği düşünülmektedir.

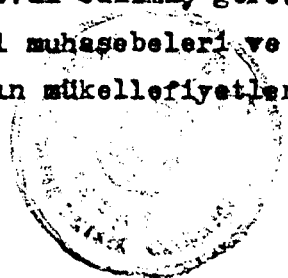
TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dördüncü Dairesince Tetkik Hâkimi Ahmet Alaybeyoğlu'nun açıklamaları dinlemek dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

Uyumsuzluk, Vakfa ait gayrimenkullerin kiraya verilmesinden elde edilen gelirin vergilendirilmesinden doğmuş olup, itiraz komisyonunca verginin tasdiki, kaçakçılık cezasının kusura tahvili yolunda verilen karar taraflarca temyiz edilmiştir.

Kurumlar Vergisi Kanunun 1 inci maddesinin (D) bendinde, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerin kurumlar vergisine tabi olduğu, 5 inci maddesinde de, dernek ve vakıflara ait veya bağlı olup, 4 üncü maddede yazılı şartları haiz bulunan işletmeler ile aynı mahiyetteki yabancı işletmelerin dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri olduğu hükme bağlanmıştır. Kanunun olay tarihinde yürürlükte olan ~~matrx~~ sözü konusu 4 üncü maddesinde belirtilen şartlar ise faaliyetin devamlı olması, birinci maddenin (A) ve (B) işaretli bentleri haricinde kalması, ^{faaliyetin} nin yanısıra bunların kazanç gayesi gütmemelerinin, tevdi edilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, müstakil muhasebeleri ve kendilerinin tahsis edilmiş sermayelerinin bulunmaması hususlarının mükellefiyetlerine tesir etmeyeceği şeklindedir.

./.

T.C.

DANIŞTAY

Dördüncü Daire

Esas No: 1982/11618

Karar No: 1986/3053

- 3 -

Anılan Kanunun 13 üncü maddesinde, Kurumlar Vergisinin, birinci maddede yazılı mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı ^{tespitinde} üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kazancının/AA Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı yazılıdır. Türk Ticaret Kanununun 12 inci maddesine göre de ticari şekilde işletilen müesseseler ticari işletme sayılmaktadır.

Bütün bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesiyle Vakıf ait gayrimenkullerin devamlı olarak kiraya verilmesinden elde edilen gelirin, ticari bir iktisadi işletme geliri olarak Kurumlar vergisine tabi tutulması gerektiği sonucuna varıldığından malîye vergiyi emyan ve mahiyeti itibarıyla karat izafesi mümkün olmadığı için kesilen kaymaklık cezasını kasura tahvil eden İtiraz Komisyonu kararı sonucu itibarıyla yerinde görülmüştür.

Açıklanan nedenlerle taraflar tarafı isteminin reddine Katay Vergiler Muvaazaf İtiraz Komisyonunun 1981/53 sayılı kararının onanmasına 15.10.1986 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

Mehmet İspir

Orhan Karayalçın

Perihan Taşkın

Cüven Dinger

Mergen Çatal

Y/K

T.C.

DANİŞTAY

Dördüncü Daire

Esas No: 1985/2697

Karar No: 1987/1032

Temyiz Eden : Kağıthane Vergi Dairesi MÜDÜRLÜĞÜ-İSTANBUL-

Karşı Taraf : Tevfik Ağasade Özel Vakfı

Vekili : Av.Mehmet Kaya-Sirkeci Nöbethane Caddesi Kurtkaya
Han Ks4 No:165-İSTANBUL-

İstemin Özeti : Vakfa ait gayrimenkullerden elde edilen gayrimenkul sermaye iradının beyan edilmemesi nedeniyle adına 1981 yılı ile ilgili olarak salınan kurumlar,mali denge vergisiyle kesilen kaçakçılık cezasını; 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinin D fıkrası ile vakıflara ait iktisadi işletmeler kurumlar vergisi kapsamına alındığı davacı vakıf tarafından ticari,sinai ya da sırai faaliyette bulunulması ve bu faaliyetin devamlılık arzemesi halinde bür vakfa bağlı bir iktisadi işletmeden söz edilebileceği, geliri sadece gayrimenkul sermaye iradı olup, kira geliri elde etme işi de (ticari,sırai,sinai) bir faaliyet niteliğinde olmadığından,kurumlar vergisine tabi tutulmayacağı gerekçesiyle terkin eden İstanbul 4.Vergi Mahkemesinin 24.1.1985 günlü ve E:1982/21 ,K:1985/8 sayılı kararının; vakfın özel bir vakıf olduğu,Bakanlar Kurulu Kararıyla tanınmış bir muafiyeti olmadığı,dolayısıyla yapılan tarhiyyetin yasal olduğu iddialarıyla bozulması isteminde ibarettir.

Savunmanın Özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Savcısı Naci Ekşioglu

Düşüncesi : Temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar, 2577 sayılı Yasanın 49.maddesinin 1.fıkrasında belirtilen nedenlerden hiçbirisine uymadığından,bozulması istenen kararın dayandığı gerekçeler karşısında, yerinde ve kararın bozulmasını sağlayacak nitelikte görülmemiştir.

Bu nedenle temyiz isteminin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Müküm veren Danıştay Dördüncü Dairesince Tetkik Hakimi Necla Altınöç'ün açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü;

Duyumasılık, vakfa ait gayrimenkullerin kiraya verilmesinden elde edilen

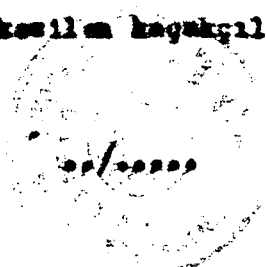
gelirin kurumlar vergisine tabi olup, olmadığı hususuna ilişkin bulunmaktadır.

Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinin (B) bendinde dernek ve vakıflara ait veya bağlı olup 4 üncü maddede yazılı şartları haiz bulunan işletmeler ile aynı mahiyetteki yabancı işletmelerin dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri olduğu hükmü bağlanmıştır.

Kanunun olay tarihinde yürürlükte olan söz konusu 4 üncü maddesinde belirtilen şartlar ise faaliyetin devamlı olması birinci maddenin (A) ve (B) iparetili bentleri haricinde kalmasının yanı sıra, bunların kasanc gayesi işletmeleri, faaliyetin kanunla tevdi edilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, müstakil muhasebeleri ve kamileline tahsis edilmiş sermayelerinin bulunmaması hususlarının mükelleflerine karşı olmayacağı belirtilmiştir. Anılan Kanunun 13 üncü maddesinde Kurumlar Vergisinin birinci maddede yazılı mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kasancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kasancının tesbitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kasanc hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı yazılmıştır. Türk Ticaret Kanununun 12 nci maddesine göre de ticari şekilde işletilen müesseseler ticari işletme sayılmaktadır.

Bütün bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden vakfa ait gayrimenkullerin devamlı olarak kiraya verilmesinden elde edilen gelirin ticari bir iktisadi işletme geliri olarak kurumlar vergisine tabi tutulması gerektiği sonucuna varıldığından salınan kurumlar vergisinde yasal isabetlilik bulunmaktadır.

Ancak matrik farkının oluşumu görüşünde alındığında yükümlüye, kasit kasifesi mümkün olduğundan kasilen hakakçılık sonucunun kasur sonucuna çevrilmesi gerekir.

J.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No: 1985/2697

Karar No: 1987/ 1032

- 3 -

Açıklanan nedenlerle^{1.} tenyis isteminin kısmen kabulüyle, İstanbul 4. Vergi Mahkemesinin 24.1.1985 günlü ve K.1982/121 , K.1985/28 sayılı kararının bozulmasına, kaçakçılık cezalı tarhiyatın kusur cezalı olarak değişiklikle onanmasına 24.3.1987 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Kırem İspir	Orhan Karayalçın	Faridun Taşkın	Erol Çirakman	Tuncer Akın
	X			

AZLIK OYU : Hangi kurumların kazançlarının kurumlar vergisine tabi olduğunu belirleyen 5422 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde " Vakıflar " sayılmasına göre, vakıfların gelirleri kurumlar vergisine girmez. 886'ı edilen madde uyarınca, ancak dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerin kazançları kurumlar vergisine tabidir. Aynı Kanunun 5 inci maddesi ve maddesi ve gönderme bulunduğu 4 üncü maddesi uyarınca, ticari, sınai ve zirai işletmeler "İktisadi işletme" kavramı içindedir. Vakıf mülklerinin kiraya verilmesinden elde olunan gelir, vakfın kendisine ait bir gelirdir. Ortada, iktisadi işletme kavramı içinde bir ticari işletme mevcut olmadığına ve mülklerin kiraya verilmesi olayını bir ticari işletme niteliğinde görmek mümkün bulunmadığına göre, vakıf adına yapılan tarhiyat Kurumlar Vergisi Kanununun anılan hükümlerine aykırıdır.

Bu nedenle, vergi mahkemesince verilen terkin kararında yasal isabetsizlik bulunmadığından Dairemizce verilen bozma kararına katılmıyorum.

Üye

Orhan Karayalçın

A/5

T.C.

DANIŞTAY

Dördüncü Daire

Esas No: 1984/4117

Karar No: 1986/4056

Temyiz Eden : Galata Vergi Dairesi Müdürlüğü / İSTANBUL

Karşı Taraf : İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı

Vekili : Av. Esat Berkkan, Yıldız Kültür ve Sanat Merkezi, Yıldız Sarayı-Besiktas / İSTANBUL

İstemin Özeti : İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından her yıl düzen-

lenen Uluslararası İstanbul festivaline katılan yabancı şahıs ve kurumlara yapılmış ödemelerden kesilen vergiler nedeniyle ihtirazi kayıtla verilen beyannameler üzerinden salınan kurum (stopaj) ve mali denge vergisini, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 30/2 inci maddesinde, Dar Mükellefiyete tabi olanların, hükümetin müsaadesiyle açılan vergi ve panayırılarda yaptıkları serbest meslek faaliyetlerinden elde ettikleri kazançların, gelir vergisinden, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 7/3, 4, 5, 6 ve 7 inci maddesi uyarınca da kurumlar vergisinden muaf tutulduğu, günümüz şartlarında yapılan festivallerin, gelir ve kurumlar vergisi kanunlarının yürürlüğe girdiği tarihteki dar kapsamlı sergi ve panayır tabirleri içinde düşünmek gerektiği, sergi ve panayır tabirleri 1926 yılında yürürlüğe giren kazanç vergisinden mal teğhir ve mal satışı yapılan yerler olarak tanımlandığı, daha sonra yürürlüğe giren Gelir Vergisi Kanununda aynı prensibin benimsediği, ancak günümüzde ekonomik ve sosyal kalkınmaların yanında kültürel gelişmelerin vakıf bahse konu olduğundan, sergi ve panayır anlamı altında kültürel gelişmelerin gereği olarak sanat gösterilerinin vakıfında düşünmek gerektiği, bilindiği üzere gerek "panayır" kelimesinin ve gerekse "sergi" kelimesinin dar anlamı yanında birde geniş anlamları bulunduğu, sergi kelime olarak her türlü ürün ve yapıları tanıtmak ya da satmak için bunların topluca gösterildiği yer olarak tanımlandığı gibi sanat eserleri ve gösterilerin teğhirinde içerdiği ve sanat festivalleri sanat gösterilerinin sergilendiği yer olarak anlamak gerektiği panayır kelimesinde belirli malların toplu olarak sergilenmesini tanımlamasını ve satılmasını sağlamak için bu lafız büyük pazar olarak belirtildiği gibi sanat, eğlence gösterilerinde içerdiği nitekim kamu koyucu ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeler sonucunda kanunlarda bulunan bu boşlukları doldurmaya ve günümüz ihtiyaçlarına cevap veren bir hale getirmeye başladığı, 5237 sayılı eski Belediye Gelirleri Kanununda festival kelimesi yer almasına karşın, 1981 yılında yürürlüğe giren 2464 sayılı yeni Belediye Gelirleri Kanununun 19 uncu maddesinde ihtiyaçları karşılayacak şekilde festival kelimesine yer verildiği, bu nedenle yükümlü kurum tarafından teklif yılında

J.C.

DANIŞTAY

Dördüncü Daire

Esas No: 1984/4117

Karar No: 1986/4056

- 2 -

düzenlenen festivallerde yabancı uyruklu şahıs ve kurumlarca icra edilen sanatgösterileri sonucu yapılan ödemeler, gerek Gelir Vergisi Kanununun 30/2 inci maddesi, gerekse Kurumlar Vergisi Kanununun 7/3-7 maddesi kapsamına girdiğinden, vakıf yönetim kurulunda, Dışişleri, Maliye Milli Eğitim, Turizm ve Tanıtma ve Kültür Bakanlıklarının asıl üye olarak temsil ettirilmesi karşısında düzenlenen festivalleri hükümetin izni ile açıldığını kabul etmek gerektiği, gerekçesiyle kaldırılarak İstanbul 12.Vergi Mahkemesinin 12.7.1984 günlü ve E:1983/925; K:1984/728 sayılı kararının; eğlendirme amacına yönelik festival ile ekonomik amaçlı sergi ve panayırı birbirinden farklı mütala etmek gerektiği, Cumhuriyetin 50. yılı munasebetiyle tertiplenen festivale iştirak eden yerli ve yabancı sanatçılara yapılmış ödemelerin 1701 sayılı kanunun 9. maddesi uyarınca vergiden muaf tutulması istenilmesine karşın, Gelirler Genel Müdürlüğünün 10.11.1973 günlü yazısı ile İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından tertiplenen İstanbul Festivaline katılan yerli ve yabancı şahıs ve kurumlara yapılan ödemelerin anılan yasa maddesi uyarınca vergiden muaf tutulmasının mümkün olmadığının bildirildiği ileri sürülerek bozulması isteminden ibaretti.

Savunmanın Özeti : Yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddi gerektiği yolundadır.

Danıştay Savcısı Kutay Uğur

Düşüncesi : Uyuşmazlık, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından her yıl düzenlenen uluslararası İstanbul festivaline katılan yabancı şahıs ve kurumlara yapılan ödemelerden vergi kesilip kesilmeyeceği hususunun saptanmasına ilişkindir.

Dosyanın incelenmesinden, Vakıf tarafından ödeme yapılan sanatçıların bir kısmının gerçek kişi, bir kısmının da kurum olduğu anlaşıldığından, konunun hem Gelir Vergisi Kanunu, hem de Kurumlar Vergisi Kanunu açısından incelenmesi gerekmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun, "sergi ve panayır istisnası" başlıklı 30 uncu maddesinin 2 inci fıkrasında, dar mükellefiyete tabi olanların, Hükümetin müsadresiyle açılan sergi ve panayırlardan yaptıkları serbest meslek faaliyetlerinden elde ettikleri kazançların gelir vergisinden müstesna olduğu hükmüne bağlanmış olup, Kanunun gerekçesinde de, bu maddenin, milli panayırlara yabancıların iştirakini temin maksadıyla vazolunduğu belirtilmiş bulunmaktadır.

Söz konusu 30 uncu maddenin analizi yapıldığında, bu istisnadan yararlanmak için, yapılan faaliyetin serbest meslek faaliyeti ve serbest meslek erbabının da

./.

dar mükellef olması ve bu faaliyetin, Hükümetin müsaadesiyle açılmış sergi ve panayırlarda yapılması gerekmekte olup, olayda, faaliyetin serbest meslek faaliyeti ve ödemelerin yapıldığı sanatçıların dar mükellef olduğu hususunda taraflar arasında ihtilâf bulunmadığından, uyumsuzluğun konusunu, 30 uncu maddede festival kelimesinin yer almaması nedeniyle, Uluslararası İstanbul Festivalinin anılan maddede sözü edilen sergi ve panayır kapsamı içinde kabul edilip edilemeyeceği ve bu festivalin Hükümetin müsaadesiyle açılıp açılmadığı hususlarının saptanması oluşturmaktadır.

Sergi kelimesi sözlükte, halkın gezip görmesi, tanınması için uygun biçimde yerleştirilmiş ürünlerin, sanat eserlerinin tümü olarak tarif edilmiş, panayır sözcüğü de, bir yerde belli zamanlarda kurulan ve halkın eğlenmesi için, güreşleri ve çadır tiyatrolarını da içeren büyük pazar diye belirtilmiş, festival ise, çeşitli yönlerden özel önemi olan konser dizisi veya sanat gösterisi şeklinde tanımlenmiş olup, 30 uncu maddenin aynen muhafaza edildiği Gelir Vergisi Kanununun ilk defa kazanç Vergisi Kanunu olarak kabul edildiği yıllardaki sosyal hayat göz-önüne alındığında, maddede festival kelimesinin yer alması düşünülemediğinden, sergi ve panayır kelimesinin dar anlamı dışında, günümüzün sosyal, kültürel ve sanatsal gelişmelerini de içerecek biçimde ve maddenin konuluş amacına uygun olarak ele alınması gerekmektedir.

Sözkonusu festivali düzenleyen İstanbul Kültür ve Sanat Vakfının temel amacı, Vakıf resmi senedinde, memleketimizin turistik potansiyelini değerlendirmek, ulusal kültürümüzün bütün dallarını kamu oyuna tanıtmak amacıyla yurdun çeşitli bölgelerinde uluslararası nitelikte kültür ve sanat şenlikleri düzenlemek olarak belirlenmiş olup, uluslararası İstanbul Festivalinin de, anılan bu vakıf tarafından, ilgili Bakanlıkların da katkı ve yardımlarıyla gerçekleştirilen bir kültür ve sanat organizasyonu olduğu, kaliteli ve başarılı çalışmalarından dolayı 1978 yılında Avrupa Müzik Festivalleri Birliğine üye olarak seçildiği ve bu amaçın gerçekleştirilmesini üstlenen Vakıf Yönetim Kuruluna, bir kısım Bakanlıkları en az genel müdür seviyesindeki birer temsilcisinin asli üye olarak katıldığı ve bazı Bakanlıkların, Genel ve Katma Bütçeli İdarelerin maddi yardımlarıyla desteklendiği, dosyanın incelenmesinden anlaşılmaktadır.

Bütün bu açıklamalar sonunda, sıradan bir festival olmayıp, ülke bakımından bu denli yararı bulunan ve bazı Bakanlıklarca, yönetim kuruluna bizzat katılmanı yanı sıra ödenek ve araç gerek tahsisi ile de desteklenen söz konusu festivali, kültür ve sanat gösterilerinin sergilendiği bir yer olarak kabul etmek ve 193 sa

T.C.

DANIŞTAY

Dördüncü Daire

Esas No: 1984/4117

Karar No: 1986/4056

- 4 -

yılı Gelir Vergisi Kanununun 30 uncu maddesindeki amaca uygun olarak, Hükümetçe müsaade edilen sergi kapsamı içinde düşünmek zorunlu olmaktadır.

Öte yandan, 30 uncu maddeye paralel olarak, 5422 sayılı K.V.K.nun 7 inci maddesinin 3 ve 6 inci bentleri hükümleri de, güzel sanatları teşvik edici nitelikteki bu tür uluslararası sergileri kurumlar vergisinden muaf tutmakta olup, her ne kadar olayda, maddenin 7 inci bendindeki Maliye Bakanlığı içni bulunmadığı ileri sürülmekte ise de, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfında daha sonra 25.12.1984 tarihinde de Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış olduğundan ve festivale katılan gerçek kişi yabancı sanatçılara yukarıda da belirtildiği üzere, yasa'nın amacına uygun olarak vergi istisnası uygulanması gerekirken, sadece prosedür eksikliği nedeniyle, kurumlara yapılan ödemelerden vergi kesilmesi, vergide adalet ve eşitlik ilkesine ters düşeceğinden, Vakıf tarafından sanatçılara yapılan ödemelerden kesilerek ihtirazi kayıtla verilen beyanname üzerinden tahakkuk ettirilen vergilerin vergi mahkemesince yazılı gerekçe ile kaldırılmasında, yasaya ve yasanın amacına aykırılık görülmemiştir.

Bu nedenle temyiz isteminin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dördüncü Dairesince Tetkik Hâkimi Nilgün İpek'in açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

Temyiz dilekçelerinde ileri sürülen iddialar, bozulması istenilen kararın dayandığı gerekçeler karşısında, yerinde ve kararın bozulmasını sağlayacak durum da görülmemiştir.

Bu nedenle temyiz isteminin reddine, 17.12.1986 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

Ekrem İspir

Orhan Karayalçın

Feridun Taşkın

Salim Özkan

Nurşen Çatal

Y/K

T.C.

D A N İ Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1987/3770

Karar No : 1988/148

Davacı : Türk Kalp Vakfı

Vakili : Av.Çetin Yıldırımakın

Cumhuriyet Cad. 271/5- Harbiy - İSTANBUL-

Bavali : Maliye ve Gümrük Bakanlığı -ANKARA-

İstemin Özeti: Maliye ve Gümrük Bakanlığınca çıkarılan ve 11.3.1987 günlü ve 19397 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türk Medeni Kanunu Hükümlerine Göre Kurulan Vakıflar ile Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Faaliyetinde Bulunan Kurum ve Kuruluşlara Vergi Muafiyeti Tanınması ile ilgili Usul ve Esaslar'ın 1.maddesinin (d) bendi ile 5 ve 6 maddelerinin ve geçici maddesinin getirdiği düzenlemelerin yürürlükte bulunan mevzuata aykırı olduğu, uygulanması halinde, Vakfa tanınan vergi, resim ve harçlarla ilgili muafiyetin kaydedilmesine neden olacağı iddiasıyla iptali istenine ilişkin bulunmaktadır.

Savununun Özeti : 3239 sayılı Kanunun, Vakıflara muafiyet tanınması ile ilgili usul ve esasları belirleme yetkisini Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği, bu durumda Tüzük'ün muafiyetle ilgili hükümleri zımnın yürürlükten kalkmış olduğundan, yayımlanan usul ve esaslarda yürürlükteki mevzuata aykırı bir husus söz konusu olmadığı iddiasıyla reddedilmesi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Savcısı Mehmet Güngör

Düşüncesi : Dava, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca çıkarılan ve uygulanan "Türk Medeni Kanunu Hükümlerine göre kurulan vakıflar ile Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinde bulunan Kurum ve Kuruluşlara Vergi Muafiyeti Tanınması ile ilgili Usul ve Esasların 1.maddesinin (d) bendi ile bu bent ile bağlantılı 5,6 maddelerinin ve geçici maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

Söz konusu (d) bendi vergi muafiyetinden yararlanabilmek için aranan koşullardan biri olup vakıf gelirlerinin hangi amaç ve hizmetler için ve ne oranda tahsis ve sarf edileceği hususlarını düzenlemektedir.

Ancak, önce aynı konunun düzenlendiği 903 sayılı Kanun ile bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili tüzükte yer alan hükümlerin irdelenmesi gerekir.

Türk Medeni Kanununun değiştiren ve bazı maddeler ekleyen 903 sayılı Vakıfların Vergi Muafiyetinden Faydalandırılması Hakkında Kanunun 4.maddesinde, "Bakanlar Kurulunca gelirlerinin en az % 80 ini nevi itibarıyla genel, özel ve kamu

T.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1987/3770

Karar No : 1988/148

- - 2 -

bütçeli idareler içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesinde istihdaf etmek üzere tahsisen kurulacağı kabul edilen vakıflara tahsis edilen miktar için vergi muafiyeti tanınabilir." hükmü yer almış ve bu Kanunun 6.maddesi uyarınca, Kanunun uygulanmasını düzenlemek için hazırlanan tüzüğün 37.maddesinin birinci fıkrasında Kanundaki hüküm aynen yer almış 2. ve 3.fıkralarında ise, "Vakıf idari usvu elde ettiği gelirlerini yönetim ve idare masraflarına ihtiyaka veya vakıf mal varlığını arttıracak yatırımlara sarf veya tahsis etmek mezdur. Ancak, bu harcamalar vakıf gelirinin üçte birini geçemez. Bu hizmetlere tahsis edilen gelirlerin tamamının yılı içinde sarfi zorunlu değildir." hükümlerine yer verilmiştir.

Kanun ve tüzükte yer alan hükümlerin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi sayılan hizmetlere tahsisi gereken % 80 oranındaki gelirin dışında kalan % 20 oranındaki gelir; yönetim, idare ve yatırım ile ihtiyatlara genel olarak tahsis edilmişken dava konusu genel düzenlemede % 20 amaçlı tahsis, yönetim, idare ve ihtiyatlar için % 5, vakıf malvarlığının arttıracak yatırımlar için de % 15 olmak üzere ikiye ayrılmış ve her biri için kesin gelir oranlarına yer verilmiştir.

Bu biçimdeki düzenleme ve gelirlerin % 20 sinin zorunlu bölünmesi kanun ve tüzükteki hükme aykırı olduğu gibi vakıfların amaçlarına, örgütlenmesine ve organizasyon biçimine bağlı olan yönetim, idare ve ihtiyat harcamaları ile yatırım harcamalarının zorunlu gelir oranlarıyla sınırlandırılması vakıflardan beklenen hizmetin gerekleri yönünden de yerinde değildir ve değişik amaçlara, büyüklüğe ve örgütlenmeye sahip olan çeşitli vakıflara esneklik ve takdir hakkı tanımadan gelirlerinin % 20 oranındaki kısmını kesin bir tahsis ve ayırma tabi tutmak çeşitli aksaklıklar da doğurabilecek niteliktedir.

Öte yandan tüzükte, gelirlerin üçte birini geçmeyeceği kuralına bağlanan yönetim, idare ve yatırım giderleri ile ihtiyatların genel düzenlemede brüt % 20 oranına tabi tutulması da tüzüğe ve bu yönde "brüt" ifadesi bulunmayan Kanuna uygun değildir.

Ayrıca tüzükte gelirlerin tamamının yıl içinde sarfi zorunlu görülmezken, genel düzenlemenin 5.maddesiyle bu zorunluluğun getirilmesi de yerinde değildir.

Maliye Bakanlığı savunmasında, Kurumlar Vergisi Kanunu ile vergi muafiyet ne ilişkin usul ve esasların tesbiti konusunda düzenleme yapma yetkisi tanındığı

T.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1987/3770

Karar No : 1988/148

- 3 -

Ve tanınan bu yetkiye dayanılarak yapılan düzenlemelerin tüzüğün bu düzenlemeye aykırı olan hükümlerini zımnen yürürlükten kaldırılmış olduğu ileri sürülmekte ise de Maliye Bakanlığına verilen yetki 903 sayılı Kanun ve Tüzükteki hükümler saklı ve geçerli kalmak üzere tanınmıştır. Zira Bakanlar Kurulu Kararıyla ve 903 sayılı Kanunun emredici hükmü gereği çıkarılan bir tüzüğün Maliye Bakanlığının bir genel işlemi ile yürürlükten zımnen kalkmış sayılacağı görüşüne hukukî itibar etmek mümkün değildir.

Kaldı ki (Kurumlar Vergisi Kanunundaki yetki veren hükmün, kurumlar vergisi muafiyeti ile ilgili olması doğal olduğu halde, davalı idarece bu hükmü dayanılarak tüm vergi çeşitlerini içeren düzenleme yapması yetki aşımı olduğu gibi kanun konusu olması gereken verginin temel unsurlarını yasak ve koşulları bir genel işlemle düzenlemeye konu etmesi, vergi yükümlülüklerinin kanunla konulması gerektiği yolundaki Anayasal kurala da aykırıdır.

Bu durumda Maliye Bakanlığı düzenlemesinin 1.maddesinin(d) bendi ile 5.maddesinin ilk cümlesi, 903 sayılı Kanunun 4.maddesi ile kanun gereği çıkarılan Tüzüğün 37.maddesine aykırılık teşkil etmektedir. Ancak bu maddeler iptal edildiği takdirde düzenlemenin 6.maddesi ve geçici maddeler davacının menfaatini ihlal eden bir sonuç doğurmayacağından bu hükümlerin iptali isteminin incelenmesine gerek kalmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle Maliye Bakanlığı düzenlemesinin 1/d maddesi ile 5.maddesinin ilk cümlesinin iptali gerekceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLÎTİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dördüncü Dairesince duruşma için tayin edilen günde usulüne uygun olarak yapılan tebligata rağmen Davacı Vekili gelmediğinden, Davalı Maliye ve Gümrük Bakanlığını temsilen gelen Hazine Avukatı Cemil İrdem, Gelirler Genel Müdür Yardımcısı Yener Mercimekçi ile Şube Müdürü Kemal Kılıçdaroğlu dinlenip, Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan ve Tetkik Hâkimi Banu Dilçin'in açıklamaları dinlendikten sonra, dava dosyası incelenerek işin gereği görüldü:

T.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1987/3770

Karar No : 1988/148

- 4 -

903 sayılı Kanunun, Vergi Muafiyeti başlıklı 4.maddesinde,Bakanlar Kurulunca,gelirlerinin en az $\frac{1}{80}$ ini nevi itibarıyla genel,özel ve katma bütçeli idareler bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini istihdaf etmek üzere tahsisen kurulacağı kabul edilen vakıflara,tahsis edilen miktar için vergi muafiyeti tanınabileceği;6.maddesinde,bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde Vakıflar Genel Müdürlüğünce,ilgili Bakanlıklarında ~~şu~~tedüşünceleri alınarak,bu Kanunun uygulanmasını düzenlemek üzere bir tüzük hazırlanacağı hükmüne bağlanmıştır.

Bu hükümlere dayanılarak,Türk Medeni Kanunu Hükümlerine göre Kurulan Vakıflar Hakkında Tüzük 11.9.1970 günlü ve 13586 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve 1982 yılında yapılan bazı değişikliklerle bu güne kadar uygulanmıştır.Bu Tüzüğün yürürlükte bulunan "Vergi Muafiliğinden Yararlanma ve Muafiliğin Kaybı" başlıklı 37.maddesinde,Bakanlar Kurulunca, gelirlerinin en az yüzde seksenini, nevi itibarıyla genel,özel ve katma bütçeli idareler içinde yer alan bir hizmet veya hizmetlerin yerine getirilmesini istihdaf etmek için tahsisen kurulacağı kabul edilen vakıflara,bunlara tahsis edilen miktar için vergi muafiliği tanınabileceği,Vakıf idare uzvunun elde ettiği gelirlerini yönetim ve idame masraflarına,ihtiyata veya vakıf mal varlığını arttıracak yatırımlara sarf ve tahsis mezun olduğu,ancak bu harcamaların vakıf gelirlerinin üçte birini geçmeyeceği,bu hizmetlere tahsis edilen gelirlerin tamamının yılı içinde sarfının zorunlu olmadığı;bağışlar dışında yıllık geliri üç milyon lirayı bulmayan ve mal varlığı otuz milyon liradan az olan vakıflara,vergi muafiliği tanınmayacağı, bu miktarların Bakanlar Kurulunca arttırılabileceği;Bakanlar Kurulunca,903 sayılı Kanunun 4 üncü ve bu maddenin birinci fıkrası uyarınca vergi muafiliği tanınmış vakıfların gelirlerinin yukarıda sözü edilen hükümlere uygun olarak sarf ve tahsis edilmediği Maliye Bakanlığı vergi inceleme elemanlarınınca re'ssen veya Vakıflar Genel Müdürlüğünün duyurusu üzerine yapılan vergi incelemeleriyle tesbit edilirse,vakıf yönetiminden görüş isteneceği,bu görüşler yeterli bulunmazsa,durumun düzeltilmesi isteneceği,Vakıf yönetimi tarafından düzeltmeleri yapmas ve gelecek yılda da aynı hataları tekrarlarsa Maliye Bakanlığı,Vakıflar Genel Müdürlüğünün görüşünü de alarak Bakanlar Kurulundan vergi muafiliğinin kaldırılmasını isteyebileceği,muafiliğin kaldırılmasına dair kararlar 1988 yılında yürürlüğe gireceği düzenlenmiştir.

T.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1987/3770

Karar No : 1988/148

- 5 -

Ancak, 11.12.1985 günlü ve 18995 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 3239 sayılı Kanunun 73.maddesiyle, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun, kurumlar vergisi muafliğinden yararlanacak kurumları belirtilen 7.maddesinin 15 numaralı bendi değiştirilmiş ve kurulduktan sonra Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ile bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşların vergi muafiyetinden yararlanma ve muafiyetlerinin kaybedilmesine ilişkin şartlar, usul ve esasların Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirleneceği, hükmü getirilmiştir. Bu hükmün Kurumlar Vergisi Kanununda yer almış olmasının, 903 sayılı Kanunun yukarıda sözü edilen 6.maddesiyle öngörülen ve Danıştay'ın incelenmesinden geçerek Resmi Gazetede yayınlanıp yürürlüğe giren Tüzük hükümlerini ortadan kaldırıcı bir niteliği yoktur. Zira, Kanunların emrettiği hususları düzenlemek veya uygulanmasını göstermek üzere Bakanlar Kurulunca çıkarılacak Tüzük Hükümlerinin, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca kullanılmak üzere verilen bir yetkiyle sınırlı yürürlükten kaldırılmış sayılmasını düzenleyici tasarrufların çıkışı, yürürlüğe konuluş usulü içerisinde kabul etmek hukuken mümkün değildir. Kurumlar Vergisi Kanununun değişik 7/15.maddesinde, Maliye Bakanlığına verilen yetki, sadece kurumlar vergisi muafiyeti ile ilgili olup, ancak, kurumlar vergisi muafiyeti tanınması için yapılacak başvurunun mercii ve şekline ilişkin olabilir. Bu konuların dışında, tüm vergi çeşitlerini içeren bir düzenleme yapılması, idarenin yetkisini aşması anlamına geleceği gibi, Anayasamızın, vergi, resim, harç ve mali yükümlülükleri muaflik, istisna, indirim oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı hadler içerisinde değişiklik yapmak yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilebileceği yolundaki 73.maddesine de aykırılık teşkil eder. Buna rağmen, Maliye Bakanlığına verilen bir yetki ile bu Bakanlıkça çıkarılan Usul ve Esaslarda, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan Vakıflar Hakkında Tüzükte belirlenen hususlara tamamen aykırı olarak ve Tüzükte yer almayan yararlanma koşullarının öngörülmesi, yürürlükteki mevzuat hükümlerine aykırı bulunmaktadır.

T.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1987/3770

Karar No : 1988/148

- 6 -

Nitekim dava konusu edilen Türk Medeni Kanunu hükümlerine Göre Kurulan Vakıflar ile Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinde Bulunan Kurum ve Kuruluşlara Vergi Muafiyeti Tanınması ile İlgili Usul ve Esasların 1/d maddesinde, "Vakıf resmi senedinde vakıf yönetimi, yıl içinde elde ettiği brüt gelirlerin % 5 ini yönetim ve idame masrafları ile ihtiyatlara, % 15 ini vakıf mal varlığını arttıracak yatırımlara, kalanını (% 80 ini) ise vakıf amaçlarına sarf ve tahsis zorunludur" denilmektedir. Oysa aynı Konunun düzenlendiği, 903 sayılı Kanunun ilgili maddesine göre vergi muafiyetinin ön şartı, vakıfların gelirlerinin % 80 inin bu Kanunun 4.maddesinde belirtilen hizmetlerinin yerine getirilmesine tahsis edilmesi olup; bu Kanunun uygulanmasını göstermek üzere çıkarılan Tüzüğün 37.maddesinin birinci fıkrasında ise, vakıf idare uzvunun elde ettiği gelirlerinin yönetim, idame masrafı, ihtiyat veya vakıf mal varlığını arttıracak yatırımlara sarf veya tahsis mezur olduğu, ancak bu harcamaların vakıf gelirlerinin üçte birini geçmeyeceği, bu hizmetlere tahsis edilen gelirlerin tamamının yılı içinde sarfını zorunlu bulunmadığı, hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümlerin incelenmesinden, 903 sayılı Kanunun 4.maddesindeki, "gelirlerinin en az % 80 ini" ibaresi ile, net gelir; Tüzüğün 37.maddesindeki, ".... vakıf gelirinin 1/ 3 ünü geçmez" ibaresi ile brüt gelir kastedildiği açık olup, aksine, net gelirin 1/3 ünün harcanmasına yetki verildiği düşünülecek olursa, amaca tahsis edilecek gelir oranı % 80 in altına düşeceğinden mevcut düzenleme karşısında kabulü imkansızdır. Bakanlık ise 903 sayılı Kanuna ve Vakıflar Tüzüğüne göre % 33,33 olarak kabul edilen yönetim, idame ve yatırım giderleri ile ihtiyatlara tahsis edilecek olan brüt gelir oranını % 20 ye indirerek, bunu % 5-15 olarak iki kısma ayırmakta; vakıfların imkanları elverdiği takdirde yapılabilcek yatırım giderlerine % 15 hisse ayrılırken, tutarı gittikçe artan ve yapılması zaruri olan yönetim ve idame giderleri ile ihtiyatları % 5 e indirerek, Kanun ve Tüzük hükümlerine aykırı düzenleme getirisiz bulunmaktadır. Diğer taraftan, Tüzüğün 37.maddesinde, bu hizmetlere tahsis edilecek gelirlerin tamamının yılı içinde sarfının zorunlu olmadığı hükmüne bağlanışken, dava konusu düzenlemenin 5.maddesiyle sarf zorunluluğunun getirilmesi, Tüzük hükümlerinin tamamen aksine bu düzenleme getirilmiş olması nedeniyle yasa dışıdır. Zira bu düzenlemeyle Bakanlık, ^{vakıf} brüt gelirlerinin % 80 ini yıl içinde sarfa ve bu

T.G.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No : 1987/3770

Karar No : 1988/148

- 7 -

hükümünün vakıf senedine konulmasına zorlanmaktadır. Oysa vakıf senetleri, Kanun ve tüzüğün ilgili maddelerine göre, Vakıflar Genel Müdürlüğünün önerisi ile ilgili makamların kararı üzerine tescil edilmekte olup, bu senetlerin kanunun açık emri şında idarece değiştirilmesi veya idari düzenlemelerle etkisiz hale getirilmesi mümkün değildir.

Genel düzenlemenin, "Vakıflarda muafiyetin kaybedilmesini düzenleyen 6.maddesi ile daha önce kurulmuş ve Bakanlar Kurulu kararı ile vergi muafiyeti tanınmış olan vakıfların, genel düzenlemedeki esaslara uygun hale getirilmesi ve koşulları yerine getirmeyen vakıfların muafiyetinin 1.1.1988 tarihinden itibaren kaldırılmasının Bakanlar Kurulundan istenileceğini emir Geçici Maddesi de, yukarıda belirttiğimiz gerekçelerle 903 sayılı Kanunun 4.maddesi ile bu Kanuna dayanarak çıkarılan Tüzüğün 37.maddesine aykırı düşmekte ve genel düzenlemenin 1(d) maddesi ile bağlantılı olduğundan bu maddelerin iptali karşısında, uygulanabilirliği durumu kalmamaktadır.

Açıklanan bu nedenlerle Davanın kabulü ile Maliye ve Gümrük Bakanlığınca çıkarılan Türk Medeni Kanunu Hükümlerine göre Kurulan Vakıflar ile Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinde Bulunan Kurum ve Kuruluşlara Vergi Muafiyeti Tanınması ile ilgili Usul ve Esasların 1.maddesinin d bendi ile, 5.maddesinin, "vergi muafiyeti tanınan vakfın, amaçlarına tahsis ettiği gelirleri yıl için harcamalarının sorumlu olduğuna, ⁿⁿ dair ilk cümlesiy; 6.maddesi ⁿⁿ ve Geçici Maddesinin iptaline aşağıda dökümü yapılan 6600 lira yargılama giderinin davalı taraftan alınarak davacıya verilmesine 13.1.1988 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Ü

Ekrem İspir

Feridun Taşkın

Güven Dinçer

Tuncer Akın

Nurşen Ç

Yargılama Gideri :

Bağvurma Harcı : 3000 TL

Posta Gideri : 3600 TL

+

T O P L A M

6600 TL

Kararın Düzelttilmesini İsteyen: Türkiye Diyanet Vakfı

Vekilleri : 1- Av. Hasan Fehmi Korkmaz-

İnkilap Sok. Arı Apt. No:15/18-Kızılay-ANKARA-

2- Av. Mehmet İnsan Mınbuç

Sakarya Cad. 13/33-ANKARA-

Karşı Taraf : Çankaya Vergi Dairesi Müdürlüğü-ANKARA-

İstemin Özeti : İhtirazi kayıtla verilen beyannamedeki ihtirazi kayıt kabul edilseyerek salınan kurumlar vergisini; paranın tahsil amacının ticari olmadığı, vakfa kalan paraların vakfın diğer hizmet ve faaliyetlerinde kullanıldığı, bu durumda olayda Kurumlar Vergisi Kanununun 1/D maddesi ile 4 üncü maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmediği, kaldı ki Vakfa vergi muafiyeti de tanındığı gerekçesiyle kaldıran Ankara 1. Vergi Mahkemesinin 6.2.1984 günlü ve E:1983/465, K:1984/117 sayılı kararının Hac seyyahatı ile ilgili konuların 26.4.1979 günlü ve 7/17439 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kabul edilen (Hac seyyahatı ile ilgili işlerin Diyanet İşleri Başkanlığınca yürütülmesine ilişkin karar) ile (Hac seyahatı ile ilgili işlerin Diyanet İşleri Başkanlığınca yürütülmesine ilişkin yönetmelik) hükümleri ile düzenlenmiş bulunduğu, bu kararname ve yönetmelik hükümlerine göre hac seferlerinin yalnızca Diyanet İşleri Başkanlığınca düzenlenebileceği esası kabul edildiği ve kararnamenin 8 inci maddesinde ise, Diyanet İşleri Başkanlığının hac işleri ile ilgili çalışmalarda Türkiye Diyanet Vakfı ile işbirliği yapacağı ve hac seferi ile ilgili çalışmaların paraya ilişkin her çeşit işlemlerinin vakıfca yürütüleceğinin öngörüldüğü, Kurumlar Vergisi Kanununun muafiyetleri belirleyen 7 inci maddesinin 5 numaralı bendinde, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların Kurumlar vergisinden muaf olacaklarının ifade edildiği, bu hüküm genel mahiyette bir muafiyet hükmü olup, Kanunun 1 inci maddesinin 3 bendi 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 5 inci maddesi ile muafiyeti daraltan bazı esaslar getirildiği, Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinin (D) içeretli bendinde dernek ve vakıflara ait işletmeler kurumlar vergisine

T.C.

DANIŞTAY

Dördüncü Daire

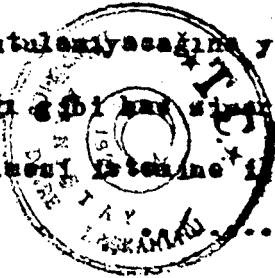
Esas No: 1985/5772

Karar No: 1986/410

- 2 -

Ten

tabi tutulduğu ve Kanunun 5 inci maddesindeki atıf gereğince uygulanan 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında ise, bu işletmelerin kazanç gayesi gütmemelerinin, kanunla görevlendirilmiş olmalarının, tüzel kişiliklerinin ve müstakillik muhasebelerinin bulunmamasının mükellefiyeti etkilemeyeceğinin kabul edildiği, bu durumda hac seyahati nedeni ile vakıflar elde edilen gelir kurumlar vergisine tabi olup olmadığının tespiti, hac seyahati düzenlenmesinin iktisadi bir işletme vasfını gösterip göstermediğinin ölçümüne bağlı bulunduğu, yükümlü vakıflar Diyanet İşleri Başkanlığı adına hac seyahati düzenlenmesi ve bu seyahatin gerektirdiği her türlü yurt içi ve yurt dışı resmi işlemler ile ulaşım konaklama ve ibadetle ilgili her türlü ihtiyaçların karşılanması ve bütün bu faaliyetin sonucunda da Vakfa önemli bir miktarda gelir sağlanmış olması bu çalışmaların bütününe iktisadi işletme vasfını kazandırdığı diğer tarafları kurumlar vergisine tabi kurumların ve bu arada vakıfların vergi kanunları karşısındaki durumları bunların özel statülerine göre değil vergi kanunlarındaki hükümlere göre tayin edeceğinden vakıf senedi ile dini, sosyal ve kültürel faaliyetlerinin, vakfın ana görevleri arasında sayılmış olması vakfın vergi kanunları karşısındaki durumunu etkileyici nitelikte kabul edilmeyeceği gerekçesiyle bozulmasına itirazı kayıtlı beyan edilen matrah üzerinden tahakkuk eden verginin oranmasına dair Danıştay Dördüncü Dairesinin 8.5.1985 günlü ve B:1984/2231, K:1985/1279 sayılı kararının; hac seferi düzenleme yetkisinin gerek kanun ve gerekse 24.6.1979 gün ve 7/17439 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bir kamu hizmeti olarak Diyanet İşleri Başkanlığına verildiği, parasal yönden harcamalarda kolaylık sağlanması amacıyla da vakfın hac farisinesine katıldığı, Kurumlar Vergisi Kanununun 7 inci maddesinin 15 nolu bendi ile getirilen muafiyetçe özel mülkiyet bir muafiyet olup amacının, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanıyan vakıfların, varsa bağlı iktisadi işletmeleri nedeniyle de mükellef tutulmıyacağına yönelik olduğu, Türkiye Diyanet Vakfı ticari amaçla kurulmadığı gibi kamu hizmetini de ticari amaçla düzenlenmediği ileri sürülerek düzeltilmesi istenince ilgisizdir.

T.C:

DANIŞTAY

Dördüncü Daire

Esas No: 1985/5772

Karar No: 1986/410

- 4 -

TÜRK MİLLETİ ADINA

2577 sayılı İdari Yargılama Usûlü Kanununun 54.maddesinde, Danıştay tarafından verilen yargısal kararlar hakkında, bu maddede yazılı sebeplerle kararın düzeltilmesinin istenebileceği belirtildiğinden ve dilekçe sahibinin ileri sürdüğü sebeplerin bunlardan hiçbirine uymadığı anlaşıldığından, yerinde olmayan istemin reddine, yukarıda sözü edilen Kanunun 55.maddesinin yollamada bulunduğu Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanununun 442.maddesi gereğince düzeltme isteyen den caza olarak 300 liranın alınmasına 29.1.1986 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

Ekrem İspir

Orhan Karayalçın

Erol Çirakman

Salim Özkan

Güven Dinçer

X

XX

AYRILIŞIK OYU : Esas karardaki ayrılık oyunda belirttiği gibi, Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, kazançları kurumlar vergisine tabi olan kurumlar arasında "vakıflar" sayılmamıştır. Ancak vakıflara ait iktisadi işletmeler kurumlar vergisine tabidir. Türkiye Diyanet Vakfına Bakanlar Kurulunun 20.12.1977 gün ve 7/14433 sayılı kararıyla tanınan vergi muafiyeti genel niteliktedir. Vakıf menedinde yazılı faaliyetler nedeniyle doğabilecek vergilerden vakıf muaf bulunmaktadır. Hac meferleri düzenlenmesi, Türkiye Diyanet Vakfının, Vakıf Senedinin (j) bendinde yazılı olan "gayesini gerçekleştirmeye yarayan benzeri" faaliyetlerin sayılmasından ve olayda vakfa ait veya bağlı bir iktisadi işletmenin varlığından söz edilemeyeceğinden düzeltme isteminin kabulü gerektiği görüşüyle karara katılmıyorum.

Üye

Orhan Karayalçın

T.C:

DANIŞTAY

Dördüncü Daire

İsas No: 1985/5772

Karar No: 1986/410

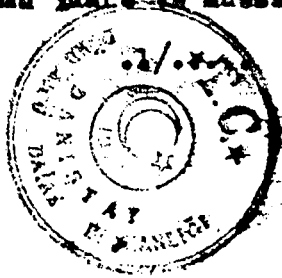
- 5 -

AZLIK OYU : 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun birinci maddesinin D bendi ile, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerin kazançlarının kurumlar vergisine tabi olacağı öngörülmüş; 5 inci maddesinde ise dernek ve vakıflara ait veya bağlı olup, 4 üncü maddede yazılı şartları haiz bulunan ticari, sınai ve zirai işletmelerin, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri sayılacağı belirtilmiştir. 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında bu işletmelerin kazanç gayesi gütmemeleri, faaliyetin kanunla tevdi edilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, müstakil muasebeleri ve kendilerine tahsis edilmiş sermayelerinin bulunmamasının mükellefiyetlerine tesir etmeyeceği kabul edilmiştir.

Dava/^u vakfın, 1982 yılında hac seyahatini düzenlediği van bu yolculuk için tahsil ettiği ücretin bir bölümünün vakfa kaldığında uyumsuzluk yoktur. Ticaret Kanununun 11 inci maddesinde, ticari şekilde işletilen müesseseler, ticarî işletme sayılmış, 12 inci maddesinin 10 numaralı bendi ile de "yolcu ve eşya taşımak" ticari nitelikte bir iş olarak nitelendirilmiştir. Vakfın senesinde öngörülen amacına uygun bulunması, ücret karşılığında yolcu taşınması olarak ifade edilecek olan faaliyetinin ticari ve iktisadi niteliğini ortadan kaldıramayacağından, bu nedenle elde edilen gelirin vergi dışı bırakılmasını gerektiremez.

b Ancak uyumsuzluğun çözümünde göz önünde bulundurulması gereken hükümler yukarıda sözü edilenlerden ibaret değildir. Hatta bu hükümlerin uyumsuzlukta uygulanabilmesi başka bir konunun çözümünden sonra mümkün olabilir.

Bakanlar Kurulunun 20.12.1977 günlü ve 7/14433 sayılı kararıyla, davacı vakfa 13.7.1967 günlü ve 903 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine göre vergi muafiyeti tanınmıştır. 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 7 inci maddesinin 2362 sayılı Kanunla değişik 15 inci bendinde, "Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar"ın kurumlar vergisinden "muaf" olduğu açıkça belirtilmiştir. Maddenin diğer bentlerinde, kamu idare ve müesseseleri, dernek ve vakıflarla ilgili

- 6 -

muafiyetler, bunlara bağlı iktisadi işletmelerin nitelikleri itibarıyla/düzenlen-
diği halde, 15 numaralı bentte yer alan hükümde, böyle bir ayırım gözetilmeden
vakfın muafiyeti öngörülmüş tür. Bu hükme, göre, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyet
tanınan bir vakıf, hangi nitelik ve çapta bir iktisadi işletme işletirse işlet-
sin, mükellefiyeti söz konusu olmayacak, bir işletmeden elde edilen gelirlerin
de vergi dışında kalması gerekecektir. Kanunun istisnalarla ilgili 8 inci madde
sinin uyumsuzluk döneminde yürürlükte olan 11 numaralı bendinde, "Bakanlar
Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara sermayeye iştirak nispetinde öde-
necek miktar"ın kurumlar vergisinden müstesna olduğu ifade edilmiştir. Vergi
muafiyeti tanınan vakfın ortak olduğu sermaye şirketlerinin kârından hissele-
lerine düşen miktarın, şirket kazancı olarak dahi vergilendirilmemesini öngören
kanun koyutunun, 7 inci maddesinin 15 numaralı bendindeki hükümle vakfın ikti-
sadi işletmesinden elde ettiği geliri kurumlar vergisi muafiliğinden dışında
bıraktığını kabul etmek esasen mümkün değildir.

Genel, özel ve katma bütçeli idarelerle diğer kamu kuruluşlarına bile
tanınması olan bu derecede geniş çaplı bir vergi muafiyetinin, bunlarla aynı
amacı gerçekleştirmek için kurulmuş bir özel hukuk tüzel kişisi olan vakıflara
tanınmasının yerinde olup olmayacağı ayrı bir konudur ve bu hususu takdir edecek
olan yasama organıdır. Vakıf faaliyetinin ve yapılan harcamaların, vakıf senedinde
yazılı amacına uygun olup olmadığı hususu da uyumsuzluğun çözümünü etkileme-
mektedir. Bu hususun tesbiti ve vergi muafiyetinin kaybedilmesi konusunda karar
almak, Kanun ve ilgili tüzüğü ile yetkili kılınan makam ve organlara aittir.

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan ve muafiyeti kaybettiği yolunda
herhangi bir tesbit ve karar bulunmadığı anlaşılan davacı vakfın, hac seyahati
tertibi nedeniyle elde ettiği gelirin muafiyet sınırları dışında kaldığından sö-
nülerek, vergilendirilmesi gerektiğinin kabulünde isabet yektir.

Bu nedenle düzeltme isteminin kabulü ile düzeltme konusu kararın kaldırıl-
ması ve vergi dairesi temyiz isteminin reddi gerektiği görüşüyle karara karşıya

T.C.

DANİŞTAY

Dördüncü Daire

Esas No:1984/3003

Karar No:1986/227

Temyiz Eden : Ulus Vergi Dairesi Müdürlüğü-ANKARA
Karşı Taraf : T.C. Ziraat Bankası Personeli Yardımlaşma
Vakfı, Sanayi Cad. Ülkü Han Kat:2 -ANKARA
İstemin Özeti : 1973 takvim yılında üyelerine vakıf sene

dinde öngörülen amaçlar doğrultusunda elverişli faiz ve koşullarla kredi açan vakfın, bu yolla sağladığı faiz geliri dolayısıyla Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca tacir sayılması gerektiği halde kurumlar vergisi mükellefiyetini tesis ettirmediğiⁿⁱⁿ saptanması nedeniyle adına re'sen takdir yoluyla salınan kurumlar vergisi, mali denge vergisi ve kesilen kaçakçılık cezasını; inceleme raporu içerdiğinden vakfın kuruluş amacının vakıf senedinin 1 inci maddesinde belirtildiği üzere üyelerine emeklilik, malüllük, ölüm ve ayrılma hallerinde yardım etmek, üyelerinin konut ihtiyaçlarını karşılamak için elverişli faiz ve koşullarla kredi açmak, zaruri ihtiyaçlarının temini için ve evlenmeleri sırasında faizle borç vermek, ücretli dinlenme yerleri tesis etmek ve vakıf varlıklarını nemalandırıcı sair faaliyetlerle uğraşmak gibi sosyal amaçlara yönelik yardımlarda bulunmak olduğunun anlaşıldığı, 5442 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun muaflikları düzenleyen 7 nci maddesinin 5 inci bendinde kamu idare ve müesseseleri tarafından içtimai maksatlarla işletilen müesseselerin (şefkat, rehin ve yardım sandıkları, fakara aşhaneleri ceza ve ıslah evleri atelyeleri, darülaceze atelyeleri, içtimai sigorta kurumları, öğrenci yurtları ve pansiyonları gibi müesseselerin) ve 7 nci bendinde de 3,4,5 ve 6 ncı bentlerde yazılı müesseselerden dernek veya vakıflara ait olup mezkur bentlerde belirtilen maksat ve gayelerle işletildikleri ilgili bakanların mütalâası alınmak

T.C.

D A N I Ş T A Y

Dördüncü Daire

Esas No: 1984/3003

Karar No: 1986/227

-2-

suretiyle Maliye Bakanlığınca kabul edilenlerin kurumlar vergisinden muaf olduklarının belirtildiği, Maliye Bakanlığının 1.10.1981 gün ve 63471 sayılı yazısında davacı kurumun faaliyetlerinin faizden para kazanmak amacına yönelik olmaması, vakıf üyeleriyle sınırlı kalması ve sosyal amaçla üyelere ödünç verilmesi kaydıyla 2520 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde öngörülen ruhsata tabi olmadığına vurgulandığı bu yazı içeriğinden Maliye Bakanlığınca da yardımlaşma sandığının Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin 5 inci bendinde sayılan maksat ve gayelerle işletildiğinin kabul edildiği sonucuna varıldığı, sandığın vergilendirme döneminde amaç dışı faaliyette bulunduğuna ilişkin bir tespit yapıldığı konusunda ileri sürülmüş bir iddianın da mevcut olmadığı, bu durumda sınırlı sayıdaki üyelerinin ödediği aidatları üyelerine sosyal amaçlarla faiz karşılığı veren vakfın bu faaliyetlerinin, sosyal amaçlı faaliyetler olduğu düşünülmeksizin ticari amaca yönelik ve vakfın da tacir olduğunun kabulü ile kurumlar vergisi yükümlülüğüne tabi tutulmasının isabetli bulunmadığı gerekçesiyle kaldıran Ankara 4. Vergi Mahkemesinin 21.5.1984 gün ve E:1982/1541- K:1984/564 sayılı kararının; vakfın faiz karşılığı ödünç para vermiş olmakla ticari bir işletme oluşturduğu ve bu yanıyları kurumlar vergisi yükümlülüğü olduğu, Kurumlar Vergisi Kanununun 4 ve 5 nci maddeleri karşısında vakıflara ait iktisadi işletmelerin kazanç gayesi gütmemeleri, tüzel kişiliklerinin bulunmaması, müstakil muhasebeleri ve kendilerine tahsis edilmiş sermayelerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceğiyayrıca bu şekilde bir iktisadi işletmeye sahip bulunan

vakfın herhangi bir şekilde vergi muafiyeti sağlamadığı, bu itibarla yapılan tarhiyatın yerinde olduğu ileri sürülerek bozulması istenmiştir.

Savunmanın Özeti : Yasal dayanaktan yoksun bulunduğu ileri sürülen temyiz isteminin reddi gerektiği yolundadır.

Danıştay Savcısı Kutay Uğur :

Düşüncesi : Uyuşmazlığın konusu, T.C. Ziraat Bankası Personeli Yardımlaşma Vakfının üyelerine verdiği kredilerden elde ettiği faiz gelirlerinin vergiye tabi olup olmayacağı hususunun saptanmasına ilişkindir.

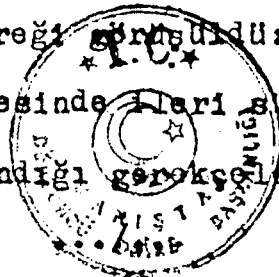
Dosyanın incelenmesinden vakfın gayesinin, üyelerine sosyal amaçlı yardımlarda bulunmak olduğu anlaşıldığı gibi, söz konusu borç ~~para~~ verme faaliyetinde faizden para kazanmak amacının bulunmadığı, borç paranın sadece üyelerine, evlenme, konut edinme ve geçim ihtiyaçlarını karşılama gibi sosyal amaçlarla verildiği açık olduğundan yazılı gerekçe ile söz konusu gelirlerin vergiye tabi tutulmayacağı yolunda verilen vergi mahkemesi kararında haksanlığa aykırılık görülmemiştir.

Bu nedenle temyiz isteminin reddiyle, mahkeme kararının onanması gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dördüncü Dairesince Tetkik Hakimi Nevzat Özgür'ün açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

Temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar, bozulması istenilen kararın dayandığı gerekçeler karşısında, yerinde ve kararı

T.C.

DANIŞTAY

Dördüncü Daire

Esas No: 1984/3003

Karar No: 1986/227

- 4 -

bozulmasını sağlayacak durumda görülmemiştir.

Bu nedenle temyiz isteminin reddine, 16.1.1986 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Ekrem	Orhan	Salim	Tuncer	Nurşen
İspir	Karayalçın	Özkan	Akın	Çatal

i/o